د الحاج محمد حسن حسام

نثري کلیات

Ketabton.com

۱۳۹۴ لمریز کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه کابل یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

پيلامه

د لښکرونو ملك ته وايه
په مړو موړ شوې که لا نور کوې جنګونه

له شلو کلونو څخه زيات وخت تېر شو، چې زموږ په غمځپلي هېواد افغانستان کې د جګړې اور لمبې په غړغندو دي او زموږ ټوله معنوي او مادي شتمني يې له ستوني تېره کړه او زموږ هېواد ته غرض لاسونه را اوږده شول.

زموږ مسلمان ملت د نړيوالو استکباري او ښکېلاکي ځواکونو د رقابت ښکار شو او ددې رقابت ټول مادي او معنوي زيانونه موږ ته راورسېدل، هېواد مو کنډواله شو، اقتصادي منابع مو فلج شول، هېوادوال مو څه له مينځه ولاړل، څه معيوب او معلول شول، مېرمنې کونډې او ماشومان مو يتيمان او يسيران شول؛ اوس د بل په دروازو د سوال کچکول ګرځوي او د هر کس او ناکس نه د خير تمه کوي.

چا زموږ هېواد ته د انترناسيوناليستي وروري تر پردې لاندې خپلې لښکرې رادننه کړې او څوك هم د ((جهاد)) نړيوال دوستان او اسلامي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خواخوږي شول، خو نتيجه دا شوه چې هېواد په تش كنډر بدل شو او دود شوي او لاش شوي پاليز په څېر هر چا په كې خپله هخپله برخه واخيسته.

زموږ د هېواد غربي او جنوب شرقي ګاونډيانو د خپلو ملي ګټو د ساتنې لپاره او د حفظ ما تقدم په منظور داسې ډلې ټپلې جوړې كړې چې په ډېره بعيده راتلونكي كې هم ترې زموږ د هېواد د ملي منافعو په تاوان او په خپله ګټه كار واخيستلای شي، زبرځواكونه هم د خپلو ستراتيژيكو ګټو د تامين لپاره ددغو ډلو او ټپلو تر شا ودرېدل او له يو بل څخه يې د خپلو تاريخي شكستونو غچ زموږ په بې صاحبه هېواد كې واخيست.

كله چې يې ددغه ډلګيو جهاد سرته ورساوه او د هېواد واګي يې په لاس كې وركړې، نو ددغه بې نظمه تنظيمونو غړيو داسې نادودې راواخيستې چې د اسلامي او كفري هېوادونو اوسېدونكي ورته ګوته په غاښ شول.

دغه بې نظمه تنظيمونو په ټول هېواد او په تېره بيا د هغه په سياسي كلتوري او تجارتي مركز(كابل) كې داسې ناروا اعمال ترسره كړل چې د كابليانو فغان اووم اسمان ته پورته شو.

راډيويي اژانسونو، ژورناليستانو، افغاني ليكوالو او شاعرانو او نورو د بشر د حقونو ساتندويه موسساتو ددغه ايله جاريو له خپلسره كړو وړو څخه په خپل وخت او زمان كې پرده پورته كړه او د بې نظمه تنظيمونو په ((حكومت)) او ټوپكمارانو باندې يې لعنت او نفرين ووايه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددغې غميزې په اړه په بهر مېشتو افغانانو په خپلو امکاناتو سره د هېواد د اوسېدونکو فغان د نړيوالو غوږونو ته ورساوه او د خپلو کړېدلو او هسکيرنو ورونو په غم يې د اوښکو پرځای په وينو وژړل او خپل دغه تاثرات يې په هنري نثرونو، سياسي او حقوقي تحليلونو، اشعارو، ادبي ټوټو په ژانر او نورو هنري او ادبي پيرايو او سفرنامو کې ځرګند کړل.

د هېواد څخه بهر خپلواکو خپرونو لکه ((ائينه افغانستان)) (امريکا چاپ)، ((مجاهد ولس)) (ناروې چاپ)، ((دعوت)) (ناروې چاپ)، ((فرياد)) (المان چاپ)، ((وفا)) (د ازاد افغانستان د ليکوالو د ټولنې خپرنی ارګان، د پېښور چاپ) ((پيام زن)) (د افغانستان د ښځو د انقلابي سازمان، راوا، خپرونه، د کوئيټې چاپ)، ((افغان ملت)) (پېښور چاپ)، او داسې نورو خپرونو زموږ پر هېواد روانه بربنډه ديکتاتوري وغندله او د پرديو برېڅو د ناروا وو څخه يې پرده پورته کړه.

د رواني تراژيدی د سياسي تحليل په ترڅ کې کولای شو د پروفيسور عبدالرسول امين ((د افغانستان تاريخ له خطرناك پېچومې تېرېږي، وفا- ۱۳۵۷ل)) کتاب، د ښاغلي عبدالجليل وجدي ((افغانستان د لويې لوبې ستيج- وفا- ۱۳۷۶ل)) کتاب او د حقوقي تحليل له مخې د پوهاند دکتور ودېر ساپي ((مساله افغانستان از نګاه حقوق بين المللی، وفا- ۱۳۷۶ل)) کتاب د يادونې وړ دی او د شعر په ژبه زموږ د در په دره هېوادوالو بده وضعه کولای شو د پوهاند عبدالشکور رشاد ((د افغانستان بدې ورځې- وفا- ۱۳۷۳ل)) کې د بېلګې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

توګه ووینو، همدارنګه ددغه رواني تراژیدۍ او غمیزې په ترخ کې هېواد ته اوښتي فرهنګي زیانونه د پوهنیار محمد اسمعیل یون د ((افغانستان ته اوښتي فرهنګي زیانونه- وفا- ۱۳۷۶ل)) اثر کې په څرګنده لیدلای شو.

له بلې خوا ښاغلی شهرت ننګیال په خپلې سفرنامې ((د دوزخونو په لمبو کې سوځېدلی جنت)) کې د هېواد، کنډوالو د حسرت اوښکې تویې کړې او په عاملینو یې نفرین او لعنت ویلی دی او ښاغلي جنرال رحمت صافي په خپل کتاب ((افغانستان څنګه تباه شو)) کې د ډېرو پټو رازونو څخه پرده پورته کړې ده.

په بین المللي توګه د عفوې د نړیوال سازمان له خوا ((افغانستان د بشر د حقونو د فاجعې په خاطر نړیواله ذمه واري)) کتاب چې په هغه کې د ((مجاهدینو)) په څلورنیم کلن حکومت کې ترسره شوي جنایات په مستنده او مصوره توګه شرح شوي دي، د یادونې وړ دي.

د همدغې رواني فاجعې څخه د یاد داشتونو او برداشتونو په سلسله کې ښاغلي (م–ح حسام) هم قلم ته لاس کړی او د کابل د ښار د تاریخي عظمت د ړنګوونکو او کابلیانو سره د جهادیانو د غیرانساني، غیر اسلامي او ضد افغاني چال چلند څخه یې په مېړانه پرده پورته کړې او د دوی توره څېره یې نړیوالو ته په واقعي توګه بربنډه کړې ده او هم یې د سیمې د مغرضانو، ضد افغاني پلانونه افشا کړي او د بې نظمه تنظیمونو د سربراهانو پلیت نیتونه او باطني خیانت یې په خلاص مټ څرګند کړی دی او په دې توګه یې د هېواد د یوه حکاک، حساس او دراك څاروونکي په څېر اوسني او راتلونکو نسلونو ته دا ښوولې ده؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څوك چې د هېواد د ازلي او ابدي دښمن د خوشالولو لپاره خپل وطن او تاريخي افتخارات د نابودۍ کندې ته غورځوي، تاريخ يې هېڅکله نه بښي او همېشني نفرين پرې وايي.

زه د ښاغلي ليکوال دغه خاطرات او تفکرات چې ده ورته د ((زه کابل يم)) عنوان غوره کړی دی واقعاً داسې خاطرات بولم چې موږ ټول فکر کولو ته رابولي او د عبرت درس راکوي.

د ليکوال دا يادښتونه او برداشتونه دده شخصي يادښتونه نه بولم، بلکې د هېواد د روښنفکره قشر د زړه اواز يې ګڼم چې ده په خپل قلم له نسيان څخه وژغورل او عاملين يې دتاريخي محکمې ته مختورن ودرول.

په مينه

ح- ابو التقي

۱۳۷۷/۱۲/۷ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرانو او محترمو لوستونکو!

دا کتاب چې عنوان یې دی (زه کابل یم) پر ۱۳۷۸ل کال په پېښور کې په لومړي ځل په ډېرو سختو او اختناق په شرایطو کې په (۱۸۱) مخونو کې د م،ح، حسام په مخففو ټکو او د ح ابوالتقي قاضي حضرت ګل حسامي په سریزه په زرو ټوکو کې چاپ ته ورسېد.

کله چې کتاب د وخت مطبوعاتو وکوت لیکوال یې د کلك تعقیب لاندې ونیو. خو د کتابو لوستونکي هم په دننه او هم دباندې داسې زیات شول چې د اوونۍ په دننه دننه کې د کتاب ټول ټوکونه د خلکو ګوتو ته ورغلل که دروغجن نه شم، نو ما سره یې نمونه هم پاتې نه شوه.

د لوستونکو د مکررو تقاضاوو له مخې چې کتاب دې د دویم ځل لپاره چاپ شي، خو د کتاب لیکوال محمد حسن (حسام) د خپلو مالي نیمګړتیاوو له مخې په هغه وخت کې نه شول کولای چې کتاب د بل ځل لپاره بیا چاپ او د لوستونکو تونده پرې ماته او د ظلم، استبداد، بربریت او وحت څېرې لاپسې بربنډې او وطنوال د کابل په غمیزو نور هم اګاه کاندي. اوس اوس چې له نېکله مرغه د سولې او دموکراسۍ لمر زموږ د بارود په ډك اسمان کې نوی په ځلا راغلی او هم لا ډېر داسې شته چې ځانونو نه یې پاس په اسمان کې د وریځو اوښان او فیلان جوړ کړي او په ځمکه کې د دموکراسۍ د ریښو د قطع کولو لپاره موږه کان شوي تر څو دا خدایي حق له موږ څخه د یو بل ځل لپاره په دغه او هغه واخلي او د نړیوالې ټولنې په موجودیت کې یې زندۍ کاندي، نو کتاب د دویم ځل لپاره د لیکوال په اصلي نوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

(محمد حسن حسام) له خوا کټ مټ د طبعاتي غلطیو د نیولو وروسته په هماغه پخواني متن قطع او صحافت د نبراسکا مطبعې له خوا په یو زر ټوکه کې چاپ ته ورسېد او لوستونکو ته د دویم ځل لپاره د دموکراسۍ په فضا کې وړاندې شو. زه د کتاب لیکوال د محترم احمدشاه دراني د نبراسکا مطبعې د رئیس څخه مننه کوم چې (زه کابل یم) کتاب د دویم ځل په نشرېدو او (اوړپرنګی) د پښه یې ژبې د اشعارو مجموعې په اول ځل خپرېدو کې له ماسره پوره پوره بې الایشه او د ورورګلوۍ نه په ډکه فضا کې وطنپرستانه او سولې ته په وفادارۍ همکاري کړې ده.

په احترام

محمد حسن حسام

(c) ketabton.com: The Digital Library

قومندان صیب

خبرې خو بېشانه ډېرې دي، څه سر به دې خوږوم، څه چې مې په غوږونو اورېدلي وو هغه مې په خپلو ګنهکارو سترګو ولیدل او څه چې مې په سترګو ولیدل، نو زما غوندې بېوسه بنده سره نور څه وو؟ هغه مې د څو توبو په ویلو سره وزغمل او لاسونه مې غوږونو ته وروړل او ومې ویې چې:

توبه خدایه! توبه.

زموږ په ایل شوي ښار باندې د مړه ښامار کیسه شوې وه، هر چا به توره پر وینو سره کړه او خپل پاچا ته به یې ویل چې ښامار ما وژلی دی.

نه، نه داسې خو نه وه.

زموږ ښایسته ښاریه په دې نوم ایل شوې وه چې نور د ښارېې هېڅ کوم تن دې بې ځایه مړ نه شي، خو افسوس چې خبره بل شان وختنه.

هر څوک چې به نوی زموږ ښارېې ته په نوي ماډل ګاډو (پیجارو، ډاټسن، فلاینکوچ) او نورو کې په ډېره منډه او بیړه راورسېدل، د ښارېې په تندي به یې ژر ژر د بغاوت مهر ولګاوه او په ډېره چالاکۍ به

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورڅخه په څو دقيقو کې ووتل او په ښاريه به يې د اور لګولو اډر ورکړ. ايل شوې ښاريه يې د اور څخه وويستـه لمبه او لولپه يې کړه.

ښاريه پـه تشـو ايرو بدلـه شـوه، دا ښـاريه ځانتـه د يـو چـا نـه وه شـريکه تاريخي ښاريه وه، دې ښاريې له موږ څخه پر دوی حق ډېر درلود، ولـې چې دوی ددې ښـاريې د ازادۍ پـه نـوم بې شـانه ډېـرې قربانـۍ ورکـړې وې. زه هېڅ نه پوهېږم، هډو لا زما سر پرې نـه خلاصـېږي چې دوی دې ښايسته ښاريې ته ولې دومره کينې اخيستي وو، د دوی د غضب نيلی څومره تُنـد او تيـز و، د دوی غوصـه هـېڅ سـرېدونکې نـه وه، د ملـك د ابادۍ نه په ورانېدو او کنډوالو او د ژونديو نه په هديرو خوشاله و.

دا څومره مستعد او پوه خلك دي(!)

دوی څومره ښه زده کړه کړې وه (!)

دوی لوستلي وو چې په مړو ښه حکومت کېږي ((ګنج در ويرانـه است)) دوی خزانې په تشو کنډوالو کورونو او کنډرو کې لټولې.

د دوی استادان د (وژلو او ورانولو) فرمولې ورکـوونکي مـې هـم وليـدل څرمنې يې ډېرې تورې وې، د سر ويښته يې کوړي، کـوږې و، شـونډې يې ډېرې پلندې وې، د جثې نه ښه غټ خلك وو، زمـوږ د خلکـو نـه يـې په هرڅه کې تـوپير درلـود، پـه عربـۍ کـې بـه يـې سندرې ډېـرې ويلـې، مست شانته وو، مېلې يې خوښېدې.

خو ډېر بدرنګ او پيکه خلك وو، دا خلـك زمـوږ د خلکـو نـه خوښـېدل، زموږ د خلکو تور شی نه خوښېږي. دا تور خلك د يو څو پـه ګوتـو شـمېر افغانانو ښه يسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغانانو چې ((سره)) خوښ نه کړل ((تور)) به هیڅ وخت خوښ نه کړي. خبره رانه اوږده شوه، خپل مطلب ته راځم.

له نن څخه یو کال مخکې زما یو هم وطن د خپلې ډلګۍ سره په ایل شوي ښاریه ننوت، ده ته خپلې ډلګۍ قومندان صیب ویل. دا ډلګۍ برعکس په ګاډو او ډاټسنونو کې نه وو راغلي، قوماندان صیب د لارې په اوږدو کې نارو شوی و، دده سره د خپلې ناروغۍ د تداوۍ روپۍ هم نه وې، قومندان صیب د خپلې ډلګۍ سره په درملتون ننوت، د پلاستیك شلېدلې څپلۍ یې په پښو وې، څپلۍ یې دوه درې ځایه په ستن او تار ګنډلې وې، پوندې یې داسې چاودلې وې چې په هر چاود کې د چا خبره چې ((خرې په کې لنګېدلې)) د پښو دواړه غټ نوکان یې شنه اوښتي وو، د پرتاګه دواړه پیڅکې یې سپړل شوې وې د قومندان د پښو تلې سپین او څرمن یې تکه توره وه، نیم زالو جامو یې خپل رنګ خیرو ته بښلی و، د سر ویښته یې ګرد قیچي کړي وو، ږیره یې زما له ږیرې څخه یو څه اوږده او د موټې څخه یو څه زیاته د سنت په طریقه بالکل برابره وه، د نسوارو په اچولو یې غاښونه تك ژیړ اوښتي وو، د مسواکو لرګي یې هسې په مخامخ جیب کې ټومبلي وو، د ملا وستنې هرول یې داسې ریچې ریچې تللي و لکه ته به وایې چې په تبرګي وهل شوی دی، د قومندان صیب ټوپك ښایسته و د چاینا ساخت و، د خپل ځان یې هغه ښه ساتلی و، د قومندان د ډلګۍ وسله د هر ملك وه، ډول ډول مارکونه پرې لګېدلي وو، قومندان صیب د خپلې خیرنې ډلګۍ سره په پاك هدف او مرام کابل ته د جهاد لپاره راغلی و، هغه په خپلو ورونو غزا کول، هغه په وروستیو کې ځان غازي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاوه، هغه به د تسبو په اړولو کې له خپل خدای(ج) څخه د شهادت درجه غوښته د لمانځه په نیت کې به یې خپل لاسونه تر اوږو پورته کړل، په لمانځه کې به یې پښې ارتې ایښودې، لمونځ به یې د مساپرۍ کاوه، د لمانځه څخه به یې وروسته دعا نه کوله، قومندان صیب په ډېرو کیسو نه پوهېده، د ښار هرې ودانۍ ته یې اوتر اوتر کتل، کومې لوړې ودانۍ ته چې به یې وکتل لاس به یې په خولۍ کلک کېښود، له دې نه مې په ولګوله چې قومندان صیب ((هلته)) په کوم لرې کمپ کې ساتل شوی دی او که ((دلته)) په کوم لرې غرنۍ سیمه کې اوسېدلی دی.

قومندان صیب د ښار سره په کم تماس کې پاتې شوی و، هغه د ښار د ډېرو شیانو سره نا اشنا و، هغه ته زیات شیان عجیب برېښېدل، ده ته چې په هر قدم کې څه مخ ته ورتلل، د ځان سره به پرې وبوږنېده، هغه به هر څه ته په سوچ کتل، هغه به خپلو ملګرو ته په اشاره کې څه وویل او بیا به یې سر وخوزاوه چې: ((نه، نه هغسې خو نه وه))؟!

((دا خو زموږ په څېر خلك دي، موږ او دوی خو سره هېڅ توپیر نه لرو، ددې ښار خلك خو زموږ سره ډېره مینه لري، هغه ډاکتر صیب زما مفته تداوي وکړه، زهز یې له ناروغۍ څخه وژغولم، موږ لا په چا سلام نه وي اچولی چې دوی وعلیکم وایي، ما خو ډېرو خلکو ته وکتل، ګوندې د کوم چا پورې لکۍ ووینم، ما خو د چا پورې لکۍ ونه لیده، زه خو چې هر جومات ته ننوځم، هلته خلك په لمانځه ولاړ وي، هر کور ته چې ورشم، الماریو او تاخچو کې قران شریفونه یې په اوو دسمالونو کې پوښلي وي، دلته خو په ګاډو ډرېوران کمې روپۍ اخلي، د هوټلونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوراك يې ځومره ارزان، سوتره او مزيدار دی، دلته خلك هم پښتو وايي او هم په پاړسو خبرې کوي، پښتانه او پاړسيوانان په اکثره ځايونو کې يوځای ناسته پاسته کوي، ددې ښار ښځې خو خپلې لارې ته ګوري، دلته چې هسې ځنګل دې په چا ولګي هغه سړی درنه په ځو ځو وارې ښښنه غواړي، دا ځومره نرم او پاسته خلك دي.!))

هو کې ((ډېر ښايسته خلك دي، دا خلك ځومره د يو بل سره مينه لري، دوی ځومره د يو بل سره په پسته ژبه خبرې کوي، دلته هر سړی خپل کاروبار کوي، د هېچا دروازه خو مې پرانيستې ونه ليده، خو د ښار د خلکو څېرو ته چې ګورم يو څه خفه معلومېږي، شونډو يې له خفګانه پترې نيولې دي، ټوپك ته په بد نظر او کرکه ګوري، د جنګ او جګړې نه ستومانه شانته دي، يوه ورځ دوه نور هم صبر کوم ټول شيان له نږدې څخه څارم داسې نه چې غلطه نه شم او دا به هسې پروپاګنده وي.))

هوکې! ((هر کله چې زما زړه څه ومنل بيا نو هغه سات او هغه مصلات.))

قومندان صيب د خپلې ډلګۍ سره ماښام زموږ کور ته راستون شو، ستړی ستومانه او جوو، جو د هر ارګمي سره به يې خپل لاس خولې ته يوړ دېواله ته يې تکيه وکړه او يوه پښه يې په بله واړوله خپلې ډلګۍ ته يې مخ ورواړاوه چې:

((ستړي شوي يئ ځئ شاباس خوب وکړئ، خو ګورئ چې پهره مو هېره نه شي.))

قومندان صيب د يو څه سوچ څخه وروسته ماته مخ کړ او ويې ويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

((راځه عزیزه په خنګ کې مې کېنه.))

زه پوه شوم چې د قوماندان صیب په زړه کې څه شته، خو په خوله یې نه راځي، خبره به یې سازه کړه خو بېرته به یې ځان ونیو.

په دې مهال زه پرې لومړی شوم چې: قوماندان صیب! ((په ښار کې مو څه وکړل څه مو خوړل او څه مو وڅښل، څه مو ولیدل، څه مو خوښ او څه مو ناخوښ او بدې شول، کوم شی سم او ناسم و))؟؟؟ دی غریب د اخري کلیمې سره بیا په سوچ کې لاړ، زه په دې مهال د یو څه پسې پاڅېدم چې ده رابانديې غږ کړ.

عزیزه! ((زه درته یو څه ایم او تاته یې وایم دا خبره یوازې تاته کوم ولې چې زموږ دې ډېر دارمدار وکړ له موږ سره په تکلیف کې شوې، زموږ دې ډېر عزت وکړ، خدای دې ستا عزت وکړي، خدای پاك دې په خپل امن کې وساته))!!! ګرانه! ((موږ خو په اصل کې ددې ښار د ورانولو، نړولو او د خلکو د وژلو پسې رالېږل شوي یو، موږ ته یې ویلي وو چې: څومره یې وژلی شئ مړه یې کړئ او چې څومره یې ورانولای شئ وران یې کړئ، سرونه یې لوټ او مال یې تالا کړئ.))

نو ما له قوماندان صیب څخه پوښتنه وکړ چې قوماندان صیب!

((دا خبره چا تاسې ته کړې وه؟)) نو قوماندان صیب خپل وچولی په دوو ګوتو کې کلك کړ او په نیولي اواز یې راته وویل: ((په دې بره غره کې یو څو تور شانته خلك دي چا ورته عربیان ویل او څوك ورته سوډانیان وایي یحب الل، یحب الل کوي نور یې پته نه لګېږي، هسې بدرنګ غوندې خلك دي، موږ ته یې د خپل ملك په بابله بدرنګې، بدرنګې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبرې ښودلې دي، دې تورو به مور، چېرته لرې غرونو ته د ټریننګ لپاره بوتلو، دې تورو زموږ زړونه د خپلو خلکو څخه تورول، موږ ته به یې ویل چې: د کابل په ښار کې هر څه د حیواناتو په څېر دي، په کابل کې خلکو ته په اخور کې ډوډۍ ورکول کېږي، د کابل په ښار کې مور او خور نه پېژندل کېږي، په کابل کې هر څه اشتراکي دي، په جوماتونو کې ډمې نڅول کېږي، کمونستان د ځناورو په څېر غټ، غټ خلک دي، د هر چا په مخ چې ږیره ووینئ او یا یې پټکی په سر وي، د هغه نه سر پرې کړئ، د ښځو او نارینه وو حمامونه یوځای دي، د هر چا د کور دروازې پرانیستې پرتې دي، اوس چې مې په یوه دوه ورځو کې ولیدل، هر څه په شرعي لحاظ سم او ټیک و، د بدرنګو ټولې خبرې بدرنګې او دروغ وې.)) ډاکتر صیب ! ((موږ ته به یې د جګړې په دوران کې ویل: که مړ شوې شهید یې او که دې مړ کړ، نو غازي یې، چور، چپاول او لوټول مباح او روا کار دی، هغه غنیمت دی، هغه ستاسې دی، د کابل نارینه اوسېدونکي ستاسې غلامان او ښځینه یې ستاسې وینزې او کنیزې دي، خو شاباس کار وباسئ کار.))!!!

نو ګرانه بې پروا سړیه! ((موږ د جګړې په دوران کې په دې نومونو په ډېر شمېر کې شهیدان شو او شهادت د ټولو غریبو، بېوزلو او کم بختو خلکو په نصیب شو، چې اوس یې اولادونه له ولږې مري او په ښځو یې نکاح وتړل شوې، افغانانې څوک عربو ته ورکړای شوې او څوک عجمو ته، چا د ځان سره بوتلې او چا د الوتکو د ختلو پرمهال په هوایي ډګرونو کې په ځای پرېښودې او هغوی ورڅخه وتښتېدل، چې تر ننه پورې د هغوی په تمه ناستې دي او د خپل برخلیک نه په سورو، سورو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژاړي)). ډاکتر صيب! ((هغه څوك چې نوكتي مالدار شانته و او عرب يې ښه غولولای شول، غازيان او بې له كومې اركان حربۍ او شهادتنامې څخه د اولې درجې قومندانان شول، غازيان غله وختل ډاكې كوي، خلك وژني او كرۍ ورځ په لوټولو او شوكولو لګيا دي اميران مو بې تخته او بې تاجه پاچايان دي، د پردو په اشاره او سترګك هر څه يې چې له وسه وشي اسره پرې نه كوي.))

د قومندان صيب مشغولتيا ډېره خوږه وه، په ما ډېره ښه ولګېده، كه څه هم قومندان سواد نه درلود انپړ و، خو ذكي او ذهين سړی و. د يو وار نسوارو اچولو نه وروسته بالښت يې په بل اړخ كېښود او پښې يې په توشكې وغځولې او بيا يې مخ ماته راواړاوه.

ګوره وروره! ((موږ ټول د يوې ابۍ زامن نه يو دا ښار به حتماً ورانېږي دا ښار به په كنډواله بدلېږي، دلته به كوڅه، په كوڅه او كور، په كور جنګ وي دلته به د ډېرو خلكو كورونه وران شي، دلته به ډېر خلك په مردكو ولګېږي، دلته به ډېرې معصومې پېغلې كونډې شي، دلته به ډېرې ميندې بورې شي، دلته به ډېر پلرونه په ملا كړوپ شي او داسې به كړوپ شي چې هغوی ته به خپلې لكړې تاب نه شي راوړلای، دلته به وېره وي، وېره! يو وحشت، يو قيامت به وي قيامت...)) ما په اول كې د قومندان صيب په خبرو يو څه تعجب وښود او بيا مې ورو، ورو غونې ځيږ او په نيولي اواز مې وويل: چې ((ولې قومندان صيب!؟ اوس خو شكر دی اسلامي انقلاب بري ته ورسېد، دلته خو تا وليدل چې ټول خلك مسلمانان دي شكر دی خلك پنځه وخته خپل لمونځونه كوي، روژې نيسي او ذكاتونه وركوي. دا خك خو د وژلو خلك نه دي او نه دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښار د ورانولو ا لوټلو ښار دی، دا د ژوند کولو ښار دی.))نو په دې مهال بيا قومندان صيب له ما څخه خبره ونيوله او ماه يې وويل چې:

((يه کم عقله او ساه! دا خو زه او ته وايو چې دا خلك مسلمانان دي او دا ښار د ورانولو ښار نه دی هغه تور خلك نه دي؟(!) هغمخکې چې مې ياد کړل هغوی زموږ غوندې په زرګونو خلك روزلي دي، هغوی زموږ په څېر خلکو ته بده ښوونه کړې ده، دا ښار بايد وران او خلك يې بايد اواره شي. هغوی اوس هم وايي چې افغانان لاازاد نه دي. د دوی په عقيده (چور، چپاول، ګډوډي، د بل شتمني په غلا وړل، د پرديو ښځې خرڅول، په ملي شتمنيو خېټه اچول، بې عدالي، بې قانوني او بلاخره د ټولنې ټولو ناوړو او منفيکارونو ته ازادي وايي) اوس نو ستا خوښه وروره! که دغه شان ازادۍ ته زړه ټينګولای شې، خو همدلته ووسه او که نه شې ټينګېدلای، نو همدا وخت د ملك څخه د وتلو دی. بايد د اوس لپاره ځان وباسې)) ما د قومندان صيب خبره واورېده خپل کور او ژوند مې په ځای پرېښودو شپږو مياشتو وروسته چې زه کله د کوزې پښتونخوا څخه راغبرګ شوم همغه خپل محلي کور اوکلي ته ړم چې کتل مې په زرګونو بې هيلې، بې اسرې او بې دفاع خلکو قبرونه د کورونو په انګړونو کې د سرکونو په غاړه او حتی په پارکونو کې جوړ شوي وو، هر څه وران ويجاړ پراته وو، د هېچا کور سلامت او دان نه و پاتې شوی، د هر چا عزت ته صدمه رسېدلې وه، د ښار د خلکو په عزت لوبې شوي وې، د هغې محلې اوسېدونکي جو جو شوي وو او پاتې خلك يې اوراه وو، د هغه ښکلې محلې شکل داسې اوښتی و چې ته به وايې دلته کې له سره انسان نه و اوسېدلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تورو زړونه لا یخ نه وو، جګړه روانه وه او ورځ په ورځ یې لا زور اخیسته او اوریدل کېدل چې ددې ښار یوه لوېشت خاوره باید وتوږل شي.

په دې ښار کې لا اوس هم نیمګړی ژوند روان دی، ددې ښار انسانان باید ژوند ونه کړي، ژوند ددې ښار د خلکو خدایي حق نه دی. ددې ښار د خلکو ژوند د یو څو خرڅ شویو پاچایانو او امیرانو په لاس کې دی. د خرڅ شویو بې تختنه او بې تاجه امیرانو او پاچایانو هر څه چې زړه وغواړي همغسې کوي. دوی د سره په وژلو او ورانولو نه ستومانه کېږي، د هر افغان په وژلو او د هرې ودانۍ په نړولو او لوټولو د دوی ناپاك احساسات لا پسې پاربږي او ددې ټولو ناباسامانیو او بدبختیو علت او انګېزه د خدای پاك رضا او اراده بولي.

په همغه کنډواله محله کې چې هلته ډېرو کمو خلکو ژوند کاوه روان وم چې همغه قومندان صیب په یو نوي ماډل پیجارو کې د خپلو بدماشانو سره سترګې په ما ونښتې خدای دې ورسره ښه وکړي. موټر یې ودراوه د ګاډي څخه راکوز شو، دوسیه په تخرګ نیولې وه، شتري پکول یې په سر و ښه ښایسته واسکټ یې په غاړه کې و. خبرې یې په ګوته کولې او د خندا نه تك شین و، ماته یې وویل عزیزه!

((ما درته نه ویل ګوره زما خبرې رښتیا شوې. زه اوس د یوې موسسې رئیس یم په کابل کې مې درې څلور کوره په بیه اخیستي، پیجارو موټر مې په اختیار کې دی، څلور ښځې مې په شرعي نکاح په نکاح کړې دي، څو تنه مې په کورونو کې په تشه مړۍ کار کوي، ډېر بې زره مزدوران لرم، د جهاد په برکت اوس زما روزي پراخه ده.)) د قومندان

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساتېوباتې د ډېر جوړ و، طبې يې غونډاري ويشتل کنډرو ته ډېر خوشاله و، قومندان صيب چې کله رانه مخه ښه اخيسته نو ما ورته وويل چې: قومندان صيب! ((سواد دې کله زده کړی دی؟)). ده راته خوله رانږدې کړه او په غوږ کې يې راته پټ شانته وويل: ((چوپ شه چې خلك راسره دي تراوسه پورې سواد نه لرم، کله چې مديران او ماموران په مياشت کې کوم مکتوب راته راوړي، مکتوب په هغوی لولم په اخره کې هسې کرې پرې وکړم چې يو لاسليك مې له بل سره سر نه خوري، د رنډو پاچايي ده، زه لا په دوی کې د يوې سترګې والا يم.))

قومندان صيب رانه رخصت شو، خپل لاسونه مې غوږونو ته وروړل او ومې ويل:

چې توبه خدايه!

توبه..........

۱۳۷۱ل کال، زمري مياشت

کوزه پښتونخوا، پېښور، چارسده

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پساتونو مور

د جهان وګړي څومره بختور دي، په تېره بيا د نوې نړۍ پاچايان او وزيراعظمان يې په يو منټ او سيکنډ کې بدل رابدل شي. هر څه يې په خبره حل شي، مابنام وزيراعظم او سهار کې بيا د ملك عادي وګړی وي، قهر، غصه، سپکې او سپورې نه وي، پاچا ګرځي وشي سر خو لا پرېږده چې غابښ هم په کې مات نه شي. خلك پرې د سره خبر نه وي چې په ملك کې څه خبره ده.

خو زار، زار مورې ته چې مورې دوه لسيزې د اوږده عمر د بې بقا تاج او تخت د حصول لپاره د يو بل وينې وڅښلې، افغان د افغان خامې او بوټۍ غوښې پرله پسې وخوړې په دغه خوراك دوی ډنګر او نور د ناوسۍ په طرف روان دي، خو برعکس د پاکستان پنجابيان د ايران اخندان او د سعودي عرب شيخان پرې ښاربه شول. عجيبه شان معما ده خوراك يو څوك کوي او ښاربېږي پرې بل څوك.

هوکې! مورې خپل کورونه وران کړل او ومو سېزل اوربدلي مو و چې په ((بازار کې ايرې ښې خرڅېږي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ياد مې دي چې ډېر کلونه تېر شول زموږ شونډې بيا د خندا لپاره خلاصې نه شوې، د نړۍ خلك چې موږ له ورايه وګوري، موږ پېژني ډېر ځل مې د دوی بونړېدل په خپلو غوږونو اورېدلي دي چې دا بدبختان! ((مېږي ته چې خدای په قهر شي وزرې وباسي.)) دوی ته خدای په غضب شوی دی خدای!!

هېڅ مې له ياده نه وځي چې زما د وطن پېغلې لا همغسې سياه پوشې دي، زما د وطن د ځوان نسل اوږې او ملاوې د پردو ټانکو او پېټو په چلولو کړوپې ښکاري، دوی د نورې نړۍ د ځوانانو سره بالکل فرق لري. زمزوږ د ماشومانو تعليم او تربيه د ضربا ګردان په درياب کې غوټې وهي. هېڅوك نه پوهېږي، دوی نه پوهېږي او هغوی هم نه پوهېږي، چې زموږ د ماشومانو ښوونه او روزنه په کومه ژبه، کوم نصاب، په کوم ښوونځي کې څه وخت، په کوم فصل کې په کوم معيار، د کوم ښوونکي له خوا شروع کېږي؟؟؟

که سر مې د لحد په تيږه لګېږي هم مې نه هېرېږي، چې زموږ د ځوانانو د لوړو تعليماتو د زده کړې په ځايونو په (کابل پوهنتون)، کې پوځي اډې جوړې شوې دي، هلته پوځي تمرينونه کېږي، هلته مذهبي، قومي، قبيلوي او ايتنکي تعصبات او کينې راژوندۍ کېږي، هلته د تفرقې کتابونه تدريسېږي. هغه کتابونه، کتابخانې، فرنيچرې، ورکشاپونه او لابراتوارونه چې په هغو باندې د پروفيسرانو، انجنيرانو، ډاکترانو او مهندسينو کلونه، کلونه وخت ضايع شوی و، په هغه کې علمي اثار چاپ شوي و، ټول اومه او پاخه مواد يې د بهر څخه په جګو روپو خريداري شوي و، د چاپ ماشينونه يې په ډېر زحمت سره فعال

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوي و، کارګرو ته پرې تنخوا ورکړی شوې وه، مسلکي کسانو پرې حق الزحمې اخيستې وې، کتابونه د لاربښود په شکل اماده شوي وو، هغه قيمتي اثار د تېرو څلو کلونو د بې بجلۍ ژمي له امله د ځان د تودولو او د چايو د جوشولو وسيله شول.

ټول تاريخي او ملي اثار د سيمې هېوادونو او د نړۍ په بازارونو کې په خرڅلاو وليدل شول. د کابل پوهنتون په ټوله ساحه کې يو شعار ليدله کېده چې: ((يك ثانيه غفلت صد سال جواليګيري)).

که هر څومره يې هېر کړم، خو نه مې هېرېږي. نړيوالو او هېوادوالو د ملك د لوټ او تاراج په هکله به يې ډېر څه ليدلي او اورېدلي به يې هم وي، ليکوالانو، شاعرانو او ژورناليستانو به پرې يو څه ناڅه ليکل هم کړي وي.

که ښه لوټ او يغماوي لکه د شخصي او دولتي ګاډو تښتول، په ګمرك کې د تجارانو مالونه غلا کول، د مالدارو څخه د کمونست په پلمه د جګ رقم اخيستل د ښو، ښو ودانيو د کړکيو او دروازو نړول، د غنمو، غنمو اوسپنو ذخيره کول او کباړول د دولتي ودانيو څخه د فرش او ظرف پټول دا خو لا يوه خبره ده:

ماته د دوو شيانو تاراج، لوټ او غنيمت ډېر جالب او په زړه پورې و، دا لوټ هغه ملا صيب کړی و چې: موږ يې په څو ورځو کې د لمانځه څخه تېښتې ته اړ ايستي وو.

د هر لمانځه څخه وروسته به ده دوه ساعته وعظ کاوه، په اکثره خلکو به يې لمونځونه تېرول، مامور به د ماموريت څخه پاتې و او معلم به د

(c) ketabton.com: The Digital Library

معلمۍ څخه، زده کوونکي به د زده کړې څخه پاتې و او دوکاندار به د دوکاندارۍ څخه...

دا خبره مې د ملاصيب هېڅ نه هېرېږي، ده به په وعظ او تقرير کې ويل چې:

((حبيب الله د سقاو زوی خادم اسلام او امان الله خان کار و، دې ملا صيب به په وعظ کې ويل چې: کله لمونځ کوئ بجلي مه لګوئ دا د سنت طريقه نه ده.)) دې ملا صيب اکثره لمونځونه په موږ باندې به تورتم کې کول. ملا صيب د بجلۍ او روښنايۍ ډېر مخالف و او په خطاب کې به يې ويل چې:

((بجلي د پېړاتونو مور ده، په دې باندې راديو اورېدل کېږي، د راديو اورېدل بدعت دی، په بجلۍ باندې تلوېزيون ليدل کېږي، د ټي وي ليدل ګناه ده او په (وي، سي، آر) کې د فلم ليدل خو د کفر درجه ده.)) ملاصيب د پخوانۍ ډيوې چې هغه هم شړشمي تېل سوزوي ډېر شوقي و.

خير خو په هر حال د ملا صيب سره شپې او ورځې سختې وې، ده چې به هر څه ويل زموږ د مقتديانو قبول و.

د ۱۳۷۱ل کال د زمري د مياشتې په ۲۱ نېټه د جنګ په سخته شېبه کې چې مې کتل زموږ د جومات همغه ملاصيب دوه زړې دولتي کرسۍ او د بګراميو د ټوکرانو د اوبدلو د فابريکې سل دانې نچې او توتې دده په برخه رسېدلي و، نو ما ملا ته وويل چې: ((ملاصيب))! ((تا چې د سقاو د زوی صفت کاوه هغه خاص ددې لپاره و چې ((هغوی)) او

(c) ketabton.com: The Digital Library

((تاسې)) د يوې ابۍ زامن واست ستا په برخه دا دوه زاړه ځيزه ورسپدل!؟))

دا متل مې ورته ووايه چې د ((خوارو برخې خوارې وي.)) نو استازه!

((ته د کابل نه تر پښوره پورې دا زوړ سوغات (ډالۍ) وړې کوم نوی ځيز نه پيدا کېده که څنګه؟)) ملا صيب لږ څه مسکی شانته شو او په وښکو کې يې په خندا، خندا راته وويل: ((که هر څه وي، خو بيا هم غنيمت دی او موږ لپاره روا دی.))

نه پوهېږم چې په موږ څه ټکه پرېوته په کابل کې هرڅوك هر چېرې چې دی خو چې ټوپك ورسره دی. هغه د خپلې ډلې ټپلې سره يوځه دی يو بې تخته او بې تاجه پاچا دی، خبرې اترې ورسره نه په پسته ژبه کېږي او نه په ځيږه ژبه...

په طنز يې سر نه خلاصېږي، په اشاره نه پوهېږي، ټوکه او ټکاله يې بدې راځي، د تور سرو او ماشومانو ژړا اورېدی نه شي، په سر سرتوره د پښې ايبله ښځې او ماشومان چې د جګړو د لمبو له لاسه په منډو وي، هغه ليدی نه شي، معصوم او بې ګناه انسانان ((افغانان)) چې د دوی په پښو کې ساه ورکوي په هغوی پښې ږدي، جنګي ماشينونه او ګاډي پرې تېروي او په ډېره بې ننګۍ ورڅخه تېرېږي، د هغوی لاش (جسد) ورته د يو افغان او د يو انسان لاش نه ښکاري.

زه يوې ډلې ته ځير شوم، ښه دقيق مې ورته وکتل په تېرېدو کې مې بيا مخ ورواړاوه، خو ماته پته ولګېده چې هغوی هم ړانده دي او هم کاڼه. دوی نه څه ليدی شي او نه څه اورېدی، نه کوم درك ورسره شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

او نه کوم درد ، ددوی د پوهې کچه دومره ده چې څنګه باید افغان مړ شي، څنګه یې باید شتمني چور شي او څنګه یې باید کور ونړېږي؟؟

موږ رانده او کاڼه نه یو درك او درد مو تېز دی، په طنز ښه پوهېږو، هر څه اورېدی شو، خو په ژبه توتله او ګونګ شو، ستونی مو ناست دی، غاښونه مو په ډېر زور ارت شول، زموږ اواز اوس د نړۍ هېڅ سیاستدان نه اوري، څه شول هغه ((دوستان)) چې موږ ته به یې د ځمکې په سر خیالي جنتونه جوړول او ماڼۍ ابادولې؟

څه شول د سوډان تورپوستي؟

څه شول د بنګال ټګان؟

څه شول د بحرین او قطر شیخان؟

څه شول د سعودي عرب چهل تاریان؟

څه شول د ایران اخندان؟

څه شول د پنجابي امیر منو وارسین؟

څه شو ټامسن دا خود غرضه او بې وطنه سفیر؟!

څه شول هغوی، څه شو موږ او څه شول دوی دا ټول څوك و او څه شول؟؟؟

نه پوهېږم چې دوی چېرته ځي، موږ چېرته ځو او هغوی چېرته ځي؟؟؟

نه پوهېږم چې دوی څه کوي، موږ څه کوو او هغوی څه کوي؟؟؟

نه پوهېږم چې دوی څوك وژني، موږ څوك وژنو او هغوی څوك وژني؟؟؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه پوهېږم چې په جګړه کې څوم مات شول، وروستی بری د چا په نصيب شو، چا ډېر مړه کړل او ملك چا په بنه کنډواله بدل کړ؟؟؟

نه پوهېږم چې اوس څوك غازي، څوك شهيد او څوك صحيح سلامت کور ه راستون شو؟؟؟

زموږ د پېړيو، پېړيو پوځي ماشين د خود غرضو او لاسپوڅو په اشاره او ديکته لکه چې زموږ د خوږ همسايه زمامدارانو د بيا قدرت د لاسته کولو د خلکو د رائيو خاصولو لپاره ښه معيار وګڼل شو.

منفجر او له پښو وغورځېده، وسايل يې پرزه پرزه شول، دړې وړې شو کباړ شو، تاراج شو او د ليلام په قسم په ((خوارۀ همسايه)) په هسکه غاړه او ټيټو سترګو خرڅ شو، د هر چا زړه پرې يخ شو ((موږ)) او ((دوی)) پرې خوشاله شو، مګر ((هغوی)) پرې جشنونه ونيول. خو زړه او ابرومنده په ملا کړوپه مور پرې خفه شوه، هغه پرې ډېره خفه شوه، هغې پرې ډېر وژړل، هغه په قهر شوه، په غصه شوه، هغه په نارو، نارو او سورو، سورو وژړل، ډېر وخت کېږي چې هغه بې خوبه ده، سرګردانه ده، نا ارامه ده، ستړې او ستومانه ده، په تشويش کې ده، په داسې تشويش کې چې خدای مه کړه دده عزت ته صدمه ونه رسېږي.

هغه چې ړانده او کاڼه دي د مور حقوق نه پېژني، چې مور لا څه ته وايي او د مور خبرې ته هډو لاغوږ نه نيسي، موږ چې بينا يو په ژبه توتله او ګونګ شو او هغوی چې دانايان دي او ځانونو ته يې يو څه ويل او د جهاد لپاره يې اسباب او وسايل جوړول او ترتيبول، زموږ د مور په ژړا خاندي د خوشالۍ نه ټټې کوي. څوك په لندن کې جشنونه نيسي او څوك په نيويارك کې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رياض، تهران او د اسلام اباد پاچايان خوشاله ناست دي، د غمونو ورى (پېټمى) يې زموږ د افغانانو په اوږو بار کړ او د قيامت د ورځې پورې به يې په شا ګرځوي، تر څو يې ملا ښه کړوپه او تندى يې ځمکې ته ورسېږي او پروني دوستانو ته د نن بادار په شکل کې په سجده پرېوځي او بيا د بدبختو افغانانو سوال که خداى قبول کاندي.

۱۳۷۲ش کال د وري مياشت

کوزه پښتونخوا، پېښور ، چارسده

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوونه

پسرلی دی، رنګ په رنګ ګلان غوړېږي، د ځمکې مخ يې په مخمل کړی دی، باغونو او بڼونو په خپله غېږه کې هر څه شنه کړي دي، داسې يې شنه کړي دي چې له ډېر شينوالي څخه سترګې برېښوي، د سهار نسيم په چلېدو سره ډېر د هجران سوزېدلي ساه اخلي او راژوندي کېږي.

زمونږ د هېوادوالو غوږونه د وطن د بلبلانو اوازونو ته لک پک دي او په زړه کې وايي چې نن به د وطن بلبل څه پيغام راوړی وي؟ خو چې اورم د غوږونو په شپېلۍ کې مې هماغه زړې ترانې دي د پسرلي توراڼکو اوازونو زما د پېښور د دهقان په ملا کې دلو البته د غنمو لو لپاره لور وتړو مبه.

د خواوشا په ملکونو کې د غنمو لوی دی، په بختورو ملکونو کې غنم لوېږي، خو زما په کابل کې د ځوانانو لو او د تنکيو رژېدل ورځ پر ورځ زياتېږي. تاسې به له ما سره په دې خبره انشاالله اوس متفق ياست، د افغانانو د بدبختيو جنګ او جګړې ته به اوس د ځوانانو لو او د تنکيو د رژېدو نوم ورکړو، ولې چې: خبره سرچپه وخته خبره په بل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای کې وه خبره په قصر او حرم کې وه خبرې د جومات نه راووتې او په قصر او حرم ننوتې.

وو د جومات او قصر ترمنځ د ځوانانو لو او تنکيو رژېدل په نړۍ کې ساری نه لري، د ځوانانو لو هوکی؛ د ځوانانو لو دا يوه پخوانۍ خبره پاتې وه. دا به زموږ سپين ږيرو او مشرانو په خپلو خبرو کې ويل چې د ښاپېښ غزا او د کړپې جنګ د پرنګيانو سره زموږ د ځوانانو په لو تمام شو، ځوانانو لو وشو جګړه د ځوانانو په لو تمامه شوه.

خو هغه د ځوانانو لو موږ په خپلو ګنهکارو سترګو وليد، البته ميندو به خپلو نازولو زامنو ته ښېرا کړې وه، خدايه خير، د ميندو په ښېرا هغوی تنکي ورژېدل د ځوانانو او د تنکيو رژېدل کومه ساده او اسانه خبره نه ده، د ځوانانو په لو او د تنکيو په رژېدو ډېر پلرونه په ملا کړوپ شول او حتی داسې کړوپ شول چې په سينه روان دي. د لو شويو ځلمو د ناوو جوړې مې د بزاز په هټۍ کې د ګزونو په سر پاتې ليدلي، اخيستل شوي زېورات يې د زرګر په دوکانونو همغسې پراته دي، په زرګونو ناوو تنۍ شيرل او په سر خاورې بادول مې په خپلو ګنهکارو ړوندو ليدلي، د هغوی داد او فرياد نه تور لوګی او د تورو لوګو نه د وريځو پامپولۍ په رښتيا جوړې شوي په دغه آه او فرياد اسمان ژړلي دي اسمان!!

خو خدای مې دې غاړه نه بندوي، چې غيرتي ميندو له خولې څخه مې هېڅ نه دي اورېدلي، د هغوی له سترګو څخه مې اوښکه په بهېدو او څڅېدو هم نه ده ليدلې. ښتنې ميندو خپلو ځلمو زامنو په وير کې خپلې ملاګانې تړلې، خپلو لو شويو زلمو ته يې يوازې دومره ويلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي، چې: ((په همخه مو ښه شه، نر ګډان په قربانۍ کې حلالېږي.)) د ځوانانو لو او د تنکيو رژېدل زما د کابل هر پلار ابدالي هره مور زرغونه او هره خور ملالۍ کړه، خو افسوس چې نه د زرغونې غږ چا واورېده نه د ملالۍ ټپه او نه د ابدالي نارې.

ډېر کلونه تېر شول د کابل د پېغلو مستي مې نه د پغمان په پلندو ورشوګانو او نه د لغمان د مهترلام بابا په مېلو کې ولیده.

د ځوانانو لو هر څه ساړه کړل، خو ځمکه يې سره کړه، زموږ هيلې د سرې ځمکې نه د سرو ګلانو راټوکېدل و، خو اوس چې ګورو زموږ په ځمکه سرې او تنکۍ غوټۍ له تندې سوزي او اور اخلي، رژېږي او پاڼې، پاڼې توندې سيلۍ په مخه کړې دي.

سره پوهېږم چې ډېر کلونه تېر شول د ځوانانو لو د ازادۍ په اميدونو وشو، خو ناخبره له دې چې بله غلامي زموږ برخه او بنده شوه. ((غوړونه موږ ګټل خو سرونه موږ بايلودل))ی زموږ د هرې سهوې نه خطا او د هرې ټوکې نه پټاکه جوړه شي او پټاکه زموږ د وينو په سېلاب بدله شي، بيا نو زموږ د وينو په سېلاب کې ډېرې ((پنځوس کلنې جونګې)) او ((اتيا کلن اوښان)) ورغړې. کلونه تېر شول وختونو، وختونه وزېږول، وختونه ځلمي شول او ځلمي لو شول، تنکي ورژېدل او ځمکه يې سره کړه، داسې سره چې د پښې دوکان ورته له ډېره شرمه سترګې نه شي غړولای، هېوادوال دي که غير هېوادوال خير خوا دي که بدخوا، د کابل په ځمکه پښې نه شي ايښودلای، د دربيم ګړي پښې په کې وسوځوي، لولپه شي، هېوادوال ناره کړي چې ((آخ ايره شوم، خو ايره مې درڅخه سيلۍ يو نسي او لاش مې درڅخه سپي او کارغان ونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوري)) ډېر کلونه تېر شول زموږ ژوند د مرګ په تلي کې لاغلی پلی نه دی، زموږ ژوند د مرګ سره په لوخو پوخو کې دی. زموږ رڼا د تيارو سره غېږ په غېږ ده زموږ او دراخي ((راتلونکی)) سره رستم او سحراب شول.

ډېر کلونه تېر شول د ځلمو لو د نړۍ د ډېرو ملکونو نه زموږ په ملك کې ډېر وو. ډېر لوګري په دې لو ستړي شول. ستومانه شول. لوګرو زموږ د ځلمو په لو کې ډول ډول لرو نه په خپلو پښانو جوړ او تيره کړل او بيا يې زموږ په نادانو لوګرو خرڅ کړل، بې انصافو په دې لرو، نو ښه بې وته او بې دريغه څو کلن پسرلي يې لو کړل، ستړی يې بېشانه ډېرې وې، خو حاصل يې د غويانو د غوبله او د لوګرو د لويې قرباني شو.

لوګرو څخه اوس خپل لرونه ورك دي، کله يو ته وايي چې لرونه مو راکړئ او کله بل ته.

چا چې د ځلمو په لو کې حلوا ويشله هغوی د خپل حلوا په ويش پښېمانه دي او د ((کجورو والالامرور راته ښکاري))

١٣٧٢ل کال د ثور مياشت

کوزه پښتونخوا ، پېښور ، چارسده

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قلم ملګري ته يو ليك

عزيزه! د اپريل د ۲۲ نېټې مضمون مې دې ولوست حقپالو ته دې ښې لارې چارې ښوولې وې، مضمون د ظرافت له پلوه ډېر اوچت و.
مرغلرې دې په مشکين تار کې ډېرې ښې پېيلې وې او ډېر ښکلى امېل دې ترينه جوړ کړى و. کاشکې په دې مهال زما د وطن ليلا د اوږدې بيمارۍ څخه رغېدلې واى. په ننګرهار کې ما او تا دواړو په شريکه يو د ګلو هار هم پرې اضافه کړى واى او د وطن د ليلا په غاړو کې مو ځړولى واى، هغه ته مو په شريکه مبارك باد ويلي واى، د هغه سره موږ په شريکه راز او نياز کړى واى.
خو افسوس چې زما د وطن ليلا لا هم غسې بيماره ده او ورځ لا تدې شانته ښکاري. دده بيماري ګړۍ په ګړۍ زياتېږي، پوره تندې راخيستې تبجنه ده، تبه يې خداى مه کړه په والګي وانوړي په هغه والګي چې دارو يې وخت او خذمانه يې حوصله غواړي.
دوسته او نا اشنا دوسته! ستا ليکلو ته القاب نه شم موندلى، کله په دې لټه کې شم چې ستا ليکلو ته القاب بيا موم. بيا مې په خيال کې راشي په فکر کې مې غلې شانته وګرځي چې ستا په دې لويو کارونو څه؟
خير خو په هر حال د ښه ليکلو اتلوال القاب به تاته زمانه غوره کړي او تاته به يې ډالۍ کاندي. تا خو ډېر لرو او برو پښتنو ته وليکل چې ماته ((غوږ شه)) خو زما پښتون زړه يو وار په ناڅاپه ډول پښتو وکړه او دا پښتو يې زړه نا زړه وه. ددې لپاره چې تاته څوك جرائت کولاى شي چې ووايي: ډېر نه يوځل ته ماته غوږ شه بيا مې ستا هغه ليکل راياد شول چې تا ويلي دي ((د ژبې کليمې او حروف د چا جاګير او مال نه دى)) نو ددې حقيقت په رڼا کې ګرانه عزيزه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته يوځل ماته غوږه شه په غوږ کې دې يو څو پټې او ډېرې پټې خبرې کوم، خير زه خو ستا په غوږ کې دا پټې خبرې کوم، خو زه له تا څخه يوه هيله کوم بيا هم هيله چې زما خبرې د ځان سره پټې ونه ساتې، زما بدبخت قوم ته دې ډېر څه وليکل په رمز او طنز کې دې ورته ډېرې اشارې وکړې، خو د دوی پرې سر خلاص نه شو، اوس اوس ددې وخت رارسېدلی دی چې هغه په بربنډې او ډانګ پېيلې وليکه دا په تا داين دی. ښکاره هر پښتون ته يې وليکه او په رسا ډول د هغوی غوږونو ته په خپلو هغه نازکو او خوږو ليکونو کې ورسوه چې هغه تاته قدرت درکړی دی.

عزيزه! زه چې ستا په غوږ کې پټې خبرې کوم او تاته يې وايم چې ته يې مه پټوه دا به دا معنا نه لري چې زه وېره او ډار لرم، نه نه داسې نه ده، زه هېڅکله نه ډارېږم، زه احساس لرم، زه تور ته تور او سپين ته سپين وايم خو څه وکړم چې وسايل نه لرم.

نو په دې وجه ګرانه عزيزه!

غوږ دې رانږدې کړه، زر کوه قلم راواخله، کاپۍ پرانيزه، بسم الله کړه په اوله کرښه کې افغانانو ته وليکه:

((چا په زهرو مړه کړئ او چا په شاتو تباه کړئ چا په چړو مړه کړئ او چا په لرو، بيا ورته ورزياته کړه چې ورور وژنې څه درکړل؟

ځانونه وشمېرئ چې څومره کم شوي ياست او پوښتنه ورځنې وکړه چې بشري مادي او معنوي قوت مو څنګه دی؟

بس دی تښتې شوی پر تاسې د پرمختللې نړۍ د ساينس او ټکنالوژۍ ټولې وسلې هم تښتې شوې ګوره! چې ددې نه وروستو دې څوک د شهيد او غازي په نوم ونه غولوي او مړ دې نه کاندي.

افغانان په نړۍ کې په سر لوړۍ د ژوند حق لري ژوند زموږ خدايي حق دی موږ چاته اجازه نه ورکوو چې له موږ څخه زموږ ژوند په دغه او هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

واخلي. په اخره کرښه کې ورته وليکه چې ولې د ابدالي په پل مو پل کېښښود ؟

اوس خو غنمو هم وړي ايستلي دي، د غنمو وړي خو ډېر دي، د غنمو وړي ته ولې لاس نه شئ اوږدولای؟ د غنمو وړی خو زموږ د خپل ملك دي که نا د غنمو وړي هم د پرديو دي ولې ستاسې لاسونه نه رسېږي؟

شاباس! لاسونه اوږده کړئ يو د غنمو وړی غوره کړئ او هغه د خپل هېواد په هسکه شمله کې وټومبئ.

ګورئ افغانانو! وخت تاسې ته صبر نه کوي بيا به اخ کوئ وخت به درڅخه تېر وي. ستاسې د وطن هسکه شمله مخ په کښته کېدو ده، ددې شملې بيا تړل به په ګرانه بيه تمامه شي، زمزوږ د مور پوړني څخه اجنبيان د ثواب او تبرك په نامه څنډې پرېکوي، که د مور پوړنی څنډه، څنډه شو نو که په غج کې يې ټوله نړۍ ايل کړئ ګټه به يې څه وي؟

۱۳۷۲ل کال سرطان مياشت

کوزه پښتونخوا، پېښور، چارسده

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوب

خوب مې لیده چې: خدای تعالی پر موږ رحمت نازل کړی دی، دا داسې رحمت دی چې متعال خدای(ج) د اسمان ملايکې د انسانانو په جامه کې را استولي دي، دا ملايکې دي ملايکې!!

سپینې جامې اغوندي، ږیري یې ښې اوږدې او لویې دي، د سنت په طریقه بالکل برابر ې دي، دا ملایکې څوک ملا وستني په سروي او څوك پکولونه، د مسواکو لرګي یې هسې مخامخ جیبونو کې دوه دري ټومبلي وي، په ګردي مخونو کې نور او روښنایي له ورایه ځلیږي، خوراك او څښاك نه کوي او که ویې هم کړي، هغه به ډېر معمولي او ناڅیزه وي.

خوب مې لیده چې دوی څخه هېڅ انسان او خاصتاً ((افغان)) نه دی ازار شوی دوی افغانانو ته په ډېره درنه سترګه ګوري، دروغ خو د سره نه وايې. جوماتونه که د جهازونو په بمونو ونړوي او په راکټونو یې سوری، سوری او شهیدان کاندي په زلزلو او طبعي افاتو یې ور وتپي.

هره وعده چې وکړي هغه په ډېره ایمانداری سرته رسوي.

خوب مې لید چې په دنیایي اسبابونو او وسایلو باندې هېڅ غم غرض نه لري، ددې عصر په پرمختللي تخنیك کې ګرندی ګاډی یې نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوښېږي. دفتر او دفتر داري يې خوښه ده، خو په ټيپ باندې ټيپ شوي مکتوبونه يې بدې ايسي، نو په دې وجه ټول دفتري ټيپونه يې کبار او دوی ته يې قيمتي درجه ورکړه. د لاس خط د ليکلو په مکاتبو ډېر خوشالېږي، ولې چې دوی د سره سواد زده کوي او خپل لاسي خطونه او امضاګانې پخوي. په دفترونو کې يې ټلېفونونه ډېر خوښ دي، خو د ټلېفونونو ماشينونه پټوي او د ځانه سره يې وړي.

په هره وزارت خانه کې د قرطاسيې د خريدارۍ بازار تود دی، د دوی روپۍ خوښې نه دي، د هغه دفترونو امران او ماموران په ورځ کې درې ځلور ځله بدلېږي، په داسې دفترونو کې هېڅ رش او ګڼه ګوڼه نه وي. د راکړې ورکړې بازارونو کې د شپې او ورځې له پلوه د صرافانو هټۍ د شهزاده په سرای کې لوکسې مغازې په نادر پښتون جاده کې، د بزازۍ دوکانونه د چوك په سر کې د ګاډو پرزې د چندولو په سرای کې د (وي، سي، آر)، ټي وي، او د يخچالونو دوکانونه د محمدجان خان په ځلور لارې کې د کلکې څارنې او پاملرنې لاندې نيولي وي، چې د خدای مه کړه غله او ډاکوان يې په غلا يو نسي.

خوب مې ليده چې دوی په خبرو اترو کې د چا سره دومره ډېرې شولې، نه نيالوي ډېر ښه قوانين او مقررات لري، امنيتي پرسونل، څارنوالي، قضايه او مقننه قواوې شپه او ورځ د خلکو په خدمت کې دي د دوی په ټولو قوانينو او لوايحو کې د ځنګله قانون معتبر او په زړه پورې دی.

خوب مې ليده چې دوی د اسلام د مبين دين د پنځو ارکانو څخه يو رکن نه تبليغاو او د زکات په ورکړه يې هېڅ نه ويل او تبليغ يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمزوري شانته و، ولې چې دوی اوس مالدار او بډايان شوي نو په دې وجه د زکات د ورکړې دومره پروا نه ساتي.

خوب مې ليده چې د جومات په ممبر کې د امر باالمعروف او نهی عن المنکر په وينا ډېر مېړني وو. مګر په پټه او عمل کې به يې د دې برعکس کار کاوه او امر به يې کاوه په بدو کارونو او منع کول به يې خلك د نېکو کارونو څخه.

حجاب کليمه يې د ښځينه وو لپاره هسې په خوله کې اړوله را اړوله د ښځو د حجاب نه په بې حجابۍ خوښ شانته و. لکه چې د دوی په يوه شعار کې مې لوستلي و.

((حجاب پت ما است)) (!) دوی حجاب تر ورانه پورې غوښته د خپل ټول عمر په اوږدو کې په يو ناقص او کم وخت لپاره په اصلاحاتو کې په يوه اصطلاح يې ډېر وياړ درلود، چې هغه هم ((نارينه به د ملي بس په وروستۍ دروازه او ښځينه به په لومړنۍ دروازه موټر ته ختل)) (!)

خوب مې ليده چې دوی د ښار په اوسېدونکو او د بازار په ګرځېدونکو هېڅ غم غرض نه درلود، چا چې څه کول هغه به يې کول. دوی د خلکو او خدای(ج) د مسوليت څخه مبری او بري الزمه دي، د دوی مسوليت فقط او فقط خپل بال و بچ ته دی چې هغوی ته په کوم چل ول پيسې پيدا کاندي.

خوب مې ليده چې لکس اپارتماني کورونه يې نه خوښېږي، ولې چې دا په شرعي مهندسۍ نه دي اعمار شوي، د نړولو نه يې خوند اخلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوب مې لیده چې د دوی د پاچایۍ سره سم د کابل ښار بیا برېښنا پړق ونه لیده د رڼا نه په تورتم کې خوشاله دي. د ماشومانو زده کړه یې بدې راځي، د ځوانانو تعلیم څخه وېره لري، دیني او عنعنوي مدرسې یې خوښېږي، خو هغه هم ورنه پوره نه ده دوی اوس په دوو کې پاتې دي، چې کومه لاره غوره کړي.

جوماتونو ته ګواښېږي چې وران یې کاندي ممبرونه او محرابونه ورته په نوې طریقه او میتود اعمار کاندي، په دوی کې لاځینې شته دی چې د اسلام او اسلامیت په نوي والي کې طرز تفکر لري، دوی د یو ملك جغرافیوي حدود او سرحد نه مني. د دوی جنګ او جګړه دومره خوښه نه ده او نور ځوك هم جګړې ته نه هڅوي. ما د دوی د یو مشر له خولې نه د یو لوی مشر له خولې په کراتو مراتو اورېدلي دي چې ((موږ د اسلام بایلدوزران یو موږ دا د غلغلې (کابل) ښار باید وران کړو او اسلامي ښار جوړ کړو، ځکه چې په بت خانه باندې سجده نه کېږي.)) (!)

د ښار ودانیو څه ګناه کړې ده، ګنهکار خو یې افغانان وو، ولې چې ددې ښار تاریخي شمله یې هسکه ساتلې. ما د دې شرپسنده مشر څخه اورېدلي دي چې ((د کابل ښار خلك دې فقط ډوډۍ وخوري، دوی په سیاسي ژوند کې هېڅ حق نه لري)) (!)

د سیاسي ژوند فرمان خو یوازې دې شرپسنده ورور د لوح محفوظ څخه راوړی دی دا ورور عربي ریالونو مست کړی دی، عربي ریالونو!!!

ریالونو له ده ثاني فرعون جوړ کړی ، فرعون!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

دده ټول کړه وړه د فرعون او خزانې يې د قارون په څېر دي، د قارون!!

دې فرعون خپلو خلکو ته او خاصتاً د کابل ښار خلکو ته د ځارو په نظر کتلي د ځارو په نظر!!

ځاروي هم واښه خوري او هم خوب کوي، نور د هېڅ شي حق نه لري د هېڅ شي!!

خوب مې ليده چې د کابل د ښار د ودانيو په دېوالونو تاوده شعارونه ليکل کېدل چې د هغې له جملې نه يو شعار و ((جنګ هنر ما است)) (!)

په لوستلو مې ورته په کړس، کړس او بې دربغه وخندل او په زړه کې مې تېر شول چې که د انسان هنر جنګ وي، نو د سپي هنر به څه وي؟ ددغه کړس، کړس خندا سره سم له خوبه پاڅېدم او خپل پروردګار ته په زاريو شوم او په دعا کې مې خپل لاسونه د هغه دربار ته پورته کړل او ومې ويل چې:

ای زما او د مخلوق خالقه!

ته ما وبښه او ماته په خپله پراخه لمن کې امن راکړه. ما چې څه وليکل هغه مې په خوب کې وليدل، ويښ نه وم، نو کله چې له خوبه بيدار شوم، په ويښه مې يو افت وليد يو افت!!

چې دا افت د شلمې پېړۍ دا د کمپيوټر د عصر سړي وژونکي او سي تښتوونکي دي، د انسان وژنه ورته هېڅ نه ده. دا د دوی عادي حرفه ده. دوی زموږ د ټولنې د ټولو منفي او ناوړو کارونو ټيکه داران شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی د جنګ او جګړې په تودوښې کې د اسلام مقدس او د عدالت او ورورۍ نه د ډک دین ریښې له بېخه او بنه نړوي. دوی هڅه‌و لا د خپلو عقایدو پروا نه ساتي د دوی اعمالو کړو او وړو ته چې ګورو دې نتیجې ته رسو چې:

دوی په اخرو دوو لسیزو کې د بل کوم مذهب، عقیدې او لارې پیرو شوي دي.

د ۱۳۷۲ل کال د لړم میاشت

افغانستان، کابل دریم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

جګړه، جګړه وه!

خو دا جګړه سړه نه وه، توده وه داسې توده چې: په لمبه يې ډېر مخونه وسول او لولپه شول، خو د جګړې لېوانو او کارغانو به په کې د خوشالۍ نه ټکې کولې کورونه يې لوټل، ودانۍ يې نړولې دفترونه يې چورول او ځانونه يې مړول، نو نور يې شووکول.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه ورکه نه وه لاپرته وه. داسې پرته چې: د جګړې سپو، کارغانو او لېوانو خپل فکري او ذهني اختلافات پرځای پرېښي و، قومي، قبيلوي او ايتنکي تعصبات يې راژوندي کړي وو، چې په دغه ميتود او طريقه دوی د جګړې اوږد عمر غوښته.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه د زهرو نه هم ډېره ترخه وه، داسې ترخه چې د ګوډ سره به يې کلمې رېبلې، مګر د جګړې لېوانو او کارغانو به په کې مښوکې وهلې او بيا به يې خولې څنډلې.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه رښتيانۍ نه، تشه دوکه وه، داسې دوکه چې د جګړې لېوانو او کارغانو زموږ خوارکی ولس د شهيد، غازي او وطنپرست په

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوم وغولاوه چې اوس يې ښځې کونډې ماشومان يې يتيمان او ميندې يې بورې ناستې دي، د جګړې لېوان او کارغان خپلې مزې او چړچې کوي.
جګړه، جګړه وه.
خو دا جګړه يو مخې نه چې دوه مخه وه، داسې دوه مخه چې د جګړې کارغانو او لېوانو په ښکاره کې يو څه غوښتل او په پټه کې د تاج او تحت په تمه و، د هغه تاج او تخت په تمه چې نه تاج په هوا کې کارغانو په سر کړای شو او نه په تخت لېوان کېناستلای شول.
جګړه، جګړه وه، خو دا جګړه ډېره پيکه وه، داسې پيکه چې هېڅا له ستوني نه شوه تېرولای، هر چا به له خولې څخه ارتوله ځينو به ورپسې دوه درې ځله توکانې تف کړل، خو د جګړې لېوانو او کارغانو به ترېنه په ډېره مزه شخوند واهه.
جګړه، جګړه وه.
خو دا جګړه په ژوند نه په هديره وه، په داسې هديره چې د جګړې کارغانو او لېوانو په تشو هديرو حکومتت کاوه، د جګړې کارغانو او لېوانو هديرې خوښېدې او مړي خوښول.
جګړه، جګړه وه.
خو دا جګړه هم غدی وه هم تاړه وه هم داړه وه، داسې داړه چې د جګړې کارغانو او لېوانو په شپه او ورځ داړې کولې، ډاکې به يې اچولې او د تاړاك ميدان به يې تود او ګرم ساته.
جګړه، جګړه وه.
خو دا جګړه وږې نه وه، ډېره مړه وه، داسې مړه چې د جګړې کارغانو او لېوانو د ځان پورې، ډالرې، پونډونه، کلدارې، ريالونه، تومنونه او

(c) ketabton.com: The Digital Library

روبلونه ترل، د سرمايې لېوان او کارغان به يې په هغه څه خوشالول چې هغوی پرې نه خوشالېدل.

جګړه، جګړه وه.

خو دې جګړې کې نهيلي وه، نه اسره وه، داسې اسره چې، د جګړې کارغانو او لېوانو د يوې سپرې لپاره ټول پوستين ته يې اور واچاوه، چې اوس پوستين له اغوستو څخه ووت.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه سسته نه ډېره تېره وه، داسې تېره، چې د جنګ لېوان او کارغان د غرونو او بانډو څخه راکښته شول او په ډامبر او پخو سړکونو د شوکې غلا او ((محصول)) لپاره ځالې جوړې کړې.

جګړه، جګړه وه.

خو ا جګړه هم په تادۍ او هم په حوصله وه، په داسې حوصله چې، د جګړې کارغانو او لېوانو د ملك ټولې ماشينرۍ پرزه، پرزه کړې. په سره سينه بې له کوم غم و غش څخه وسپړلې، کباړ يې کړې او په ټيټو سترګو او هسکه غاړه يې د غنيمت په نوم خرڅې کړې.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه تازه نه وه زړه وه، داسې زړه چې د جګړې لېوان او کارغان به هم زاړه شي، غاښونه به يې خوږېږي او وزرونه به يې سوزي، په ړقېدلو غاښونو به بيا د افغانانو غوښې نه شي خړلی. لکۍ به يې شاته ټومبلې وي او ځانونو ته به غارونه پيداکوي.

جګړه، جګړه وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دا جګړه د ټولو عربو نه، د کوم چهل تاره وه دداسې چهل تاره چې اوس د جګړې کارغان او لېوان يې خبرو ته غوږ نه نيسي او چهل تاره يې په خپلو کړو پښېمانه کړی دی.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه به بل څه نه، په پيسه وه او څه په ټکه وه، په داسې ټکه چې د جګړې لېوان او کارغان د وينو په بهولو ټکې راټولوي، قصرونه پرې جوړوي، ماڼۍ پرې ابادوي، ترانسپورتونه پرې چلوي، شرکتونه پرې پرانيزي او دولتي شتمني لکه د ((چمتلې دښته، د ببرك چمن او باغ زنانه)) پرې رانيسي.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه په خوله ښايسته، په زړه کې غله وه، داسې غله چې د جګړې لېوانو او کارغانو د جګړې ټول ماهيت او ارزښت بربنډ او نړيوالو ته يې په مينه وښود او څه چې د پنجاب، ايران او د سوډان لېوانو او کارغانو څخه يې په ارث اخيستې و، خپلو هېوادوالو ته يې وړاندې کړ.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه هسې خوشې شانه پلمه وه، داسې پلمه چې د جګړې لېوانو او کارغانو زموږ د خوارکي ولس په ټوله شتمنۍ خېټه واچوله، سامانونه يې چپاول شول کورونه يې ونړېدل او هغوی اواره شول.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه په دوه نه، په يو ناره وه، په داسې ناره چې د جګړې لېوان او کارغان په هغه ناره څوك اوس نه شي راټولولای د هغې نارې ټول

(c) ketabton.com: The Digital Library

اصول د جګړې کارغانو او لېوانو د پښو لاندې کړل او په خېټه کې واچول.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه په ډول نه، په نغاره وه، په داسې نغاره چې اواز يې په اوله کې د لرې نه غوږونو ته خوږ راته، اوس خو لا دوی څه چې د سرمايې لېوان او کارغان په غوږونو کې پنبې ږدي، د نغارې اوازونه پرې بد لګېږي او ځان ترېنه ګوښه کوي.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه هم په توپ وه، هم په ټانک او په چړه وه، په داسې توپ او ټانک چې د وچو له کبله يې لامده هم وسېزل. د جګړې لېوانو او کارغانو زموږ ښار په تشه کنډواله تبديل کړ. زموږ خلك او ولس هسې د خاورو په تشو ډېرۍ ناست دي، لېوان يې په شاوخوا پړخېدلي ګرځي او کارغان يې په سر الوزي.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه هم پياده وه، هم سوره وه، داسې سوره چې د جګړې کارغان او ټپوسان زموږ د کابل شين اسمان تور اړولی و، دا اسمان داسې تور شوی و چې د هغه ځنې لمر خپلې وړانګې نه شوې تېرولای، تورتم و، تپه تياره وه زموږ د ملك په وګړو شپه او ورځ يوه وه زموږ په اسمان يو تور څادر خپور و، د باروتو لوګو دا څادر نور هم لاپسې توراوه. هېوادوالو د تازه هوا پرځای د باروتو او د تورو باروتو ککړه هوا اخيسته.

جګړه، جګړه وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دا جګړه د خپلو نه د پرديو په لمسه وه، په داسې لمسه چې، د جګړې لېوانو او سپو زمونږ د ځمکې مخ په مخه کړی و، د جګړې د ځناورو غاښونه په وينو سره و، د هر يوه لېوه د خولې څخه وينې څڅېدې، سرې وينې د افغان وينې د انسان وينې او د يو معصوم مسلمان وينې.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه سپکه نه وه، ډېره درنه وه، داسې درنه چې د جګړې لېوانو او کارغانو، د افغانانو غوښې وخوړې، هډوکي يې ورته وشپېلول او ځرمنې يې ورته د خرڅلاو لپاره وساتلې.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه لنډه نه، ډېره اوږده وه، داسې اوږده چې د جګړې لېوان او کارغان په ساړه ژمي کې او سره اوړي کې په غوښو ماړه و او داسې ماړه و چې د ډېر مړښت له لاسه په لاره ارت ارت روان وو، خو ددې ملك افغان انسان دومره وږی و، چې له ولږې يې نور سونګ له خولې نه شو ايستلی.

د جوزا مياشت ۱۳۷۳ل کال

درېيم پروان- کابل- افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

نړیوالو!

نړیوالـو! د ملـت نـه وپوښـتئ او بیـا هـم د مظلـوم افغـان ملـت څخـه و وپوښـتئ پـه خپلـو راپورتـاژونو او مرکـو کـې د ملـت ټول قشـرونه راټالـه کړئ، چې زموږ ملت د زړه له کومي څه غواړي؟

د څو کلونو د ځنګله په قانون او د وحشت او بربریت پـه ملاشـاهۍ کـې زموږ خلك بې عزته شـول، د اقتصـاد او تجـارت ښـېرازي يـې ونړېدې، زارعت او صنعت یې ویجاړ شو، مالداري او باغ داري یې په سین لاهـو شوه، زمـوږ ټول پـوځي تجهیـزات پـه ګاونـډیو هېـوادونـو کـې د کبـاړ پـه شکل خرڅ شول، خارجي اسعار، داخلي بانکونه موټروې (ترانسـپورت) مو یرغمل او غلا شول، د هستوګنې ټاټوبی مو غیر حق د شـلمې پېـړۍ په درنو وسلو غلبېل، غلبېل شول، د کلونو، کلونو کړي کورونه مو تـالا شول، زموږ د خوارکي ولس د کور لوښي او سامانانونه د چپـاولګرو لـه خوا پـه بـازارونو کـې لـیلام شـول. د ملك هـر څـه لکـه ((جیټ او نـوري پوځي الوتکې، ټانکونه، د افسوتر او کاماز د بـاروړولو دولتـي مـوټران پوځونه)) او د ملك ټوله عامه شتمني د افـرادو او اشخاصـو پـورې وتـړل شول. لکه زمـوږ وګـړي لا څـه چې د جهـان خبـر لـوڅي پـه خپلـو مرکـو او مصـاحبو کـې هـم وایـي، د چـا الوتکـه! د مسـعود صـیب الوتکـه، د چـا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټانك؟ د دوستم صیب ټانك، د چا پوځ؟ د حكمتیار صیب پوځ. د چا راډیو ټلوېزیون؟ د رباني صیب راډیو ټلوېزیون. د چا هوایي ډګر، د لوی امیر اسماعیل خان صیب هوایي ډګر، د چا ودانۍ؟ د حجت الاسلام و المسلمین ایت الله (محسنی) ودانۍ، د چا قصر؟ د پوهاند صیب سیاف قصر، د چا پوهنتون د مزاري صیب پوهنتون، د چا لاره او سړك؟ د قوماندان صیب شېرعالم خان، زرداد‌خان، امان الله خان او د قاري بابا لاره او سړك او نور په زرګونو لکه چې په جلال اباد کې حضرت علي قومندان په طیاره لیکلي دي: ((این طیاره از زشخص حضرت علی است هر کس که دعوه نمود دعوه شان باطل است))!! مثالونه یې ښکاره لیدل شوي او موندل شوي دي.

نړیوالو!

د ښوونې او روزنې، لوړو تعلیماتو، دفتر او دفترداری، د حکومت او حکومتدارۍ، دولت او دولتدارۍ، قانونیت، عدالت او مصونیت په هکله زموږ مجاهدینو ورونو د خپل زاړه پلار ((حبیب الله د سقاو زوی)) چې دوی ورته خادم دین رسول الله او د مومنانو امیر وایي کړنلاره عملي کړه د هغه په پله یې ټیك خپل پل کېښود.

زموږ مشرانو به ویل کله چې ((بچه سقاو)) د کابل پر تخت کېناسته، نو په خپله لومړنۍ خطابه کې یې وویل: ((مردم کابل! مکتب ها دفاتر، مالیات برعایدات و همه چیز برای شما معاف وبخشیدیم، برین سگ جنگی، مرغ جنگی و بودنه بازی تان بکنید و چرسایتان بکشد)) (!!!)

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو راځئ چې وګورو څه دپاسه څو کاله وشول چې ټولې تعليمي، تربيوي، دفتري کارګري، صنعتي، زراعتي، تصدي او ترانسپورتي موسسې ترل شوي دي او په نورو کلونو دې لاخدای خير پېښوي چې څه به کېږي؟

زموږ خلك نور بې بندوباريو، خودسريو، لوږې، تندې او د ځنګل قانون لېوني کړي دي. زموږ په ملك کې د کبار نه هيولې د خارجي اسعارو پورې او د تعميراتي لرګو نه نيولې د بدخشان او بنجشېر د قيمتي ډبرو پورې ختم او په دې ود شوي ملك کې آن د ګردېز د ميرزکې افسانوي خزانې او د کونړ د ځنګلونو پورې څه پاتې نه شول.

د پاکستان د پنجابي پانګوالو لاپه دې زړه يخ نه دی، پنجابي صايبان لااوس زموږ په بې عزتۍ، بې حرمتۍ، توهين او تحقير لاس پورې کړی دی. زموږ مولاناګان دا تحقير او تعجيز د پنجابي له خولې څخه اوري او زموږ مولاناګان ورسره هم سر خوزوي خپله مولانا صيب(ح) د ۱۳۷۲بل کال د دلوې پر ۲۹مه نېټه په چهاراسياب کې د قومندانانو په يوه لويه غونډه کې د حکمتيار صيب سره د –پا، (راديو پيام ازادی) په سهرنۍ خپرونه کې اعتراف کوي او په خپلو خبرو اترو کې وايي چې ((څه موده مخکې ما د کابل د نويو مهاجرينو په هکله د پاکستان پنجابي حکامو سره په پېښور کې د تورخم د سرحد په پرانيستو خبرې کولې د پاکستان مشرانو ماته وويل چې دا تاسې پخواني مهاجرين چې اوس هم دلته بودوباش کوئ باعزته، با شرفه او با عفته خلك ياست موږ ته مو عزت، شرافت او عفت زده کړی دی. دا د کابل نوي مهاجرين چې د ناصرباغ کمپ او يا د پېښور په ښار کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای پرځای شوي دي هغوی د کابل څخه فحشا او بې عزتي راوې ده. دا نوي مهاجرين د اروپايانو څخه ازاد خلك دي، نو په دې وجه موږ د تورخم سرحدونو افغان (کابل مهاجرو) په مخ وتاړه.۹)

نو مولانا صيب په عوض ددې چې د پنجاب حکامو ته منطقي ځواب ورکړی وي، نو ده به صرف ورته خندا کړي وي په اوږده ږيره به يې لا راکښلې وي او د دوی سره به همغږی او هم نوا شوی وي او د خدای(ج) شکر به يې ادا کړی وي.

وګورئ! چې دا څومره خوار او ذليله مولانا دی، چې دی نه ملي نواميس پېژني نه ملي عزت او هه ملي ګټې.

دوستانو! مولانا صيب خو د پنجاب حکامو ته ځکه منطقي ځواب نه شي ورکولای چې دا خوارکی څوارلس کاله نه، بلکې شل کاله د هغوی تالي څټې او بازره وکر و.

دده خدمتت او د جګې شملې ماموريتت نسبتت نورو شيخانو او مولانا ګانو ته بې سابقه، سابقه درلوه. نو د مولانا صيب ددغې ننګني وينا په اوريدو مجبور شوم چې د پنجاب حکامو ته يو څه رد ځواب د تاريخ زړه ته وسپارم.

کله چې افغان زړو مهاجرو او مجاهدو تاسې ته عزت، غيرت، عفت او شرافت زده کړل، د افغان زړو مجاهدينو او مهاجرينو خو صرف څوارلس کاله کېږي چې ستاسې په ملك کې پنا اخيستې، نو په دې حساب څوارلس کاله مخکې لکه چې تاسې عزت، شرافت، ... زده کړی وي تاسې نامردانو ورته په بدل کې څه ورزده کړي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب يې روښانه دی چې ټولو نړيوالو وليدل. ورور وژنه، ورانکاري، بې شرفي، بې عزتي، بې عفتي، بې ننګي، بې سوادي، چورچپاول، نړول، غلا، لارې نيول، سړي تښتول، پيسه دوستي، مقام پرستي، بې اتفاقي، شرارت، پسات او نور زر قسمه مرضونه. اوس چې زموږ په وړه شوي او بې مالکه ملك کې د ځمکې په سر او په غير فني شکل د ځمکې د لاندې هر څه خلاص شول او هر څه د پنجاب پانګوالو په جيب کې ولوېدل، نو د افغانانو د نيکونو او پلرونو لارې او دروازې د افغان بدبخت او ناپوه ولس په مخ وتړلې او پنجابي صايبان نور توهين، تحقير او تعجيز ته خوله پرانيسته.

حال دا چې موږ خپلو پلرونو او نيکونو څخه چې کله به پنجاب ته تلل او د پنجابي امير (منو) څخه به يې باج اخيسته د چا کلی، کنچنې خانې او رانې خانې کليمې اورېدلې وې، په افغان ولس کې لا دا کليمې رايج نه دي.

په اسلام اباد، لاهور او کراچۍ کې خو د فحشا مشخص او ځانګړې ځايونه معلوم دي، به هغه باندې پنجابي دلالان په زړه پورې عايد ترلاسه کوي.

پنجابي چې د اروپا په څېر د ازادۍ کليمه له خولې ايستله، نو څه خبر يم چې په مولانا صيب(ح) باندې به ښه لګېدلې وي او که بده؟!!

مولانا صيب خو به شل کاله کېږي چې د پاکستان په لويو ښارونو کې ګشت و ګذر کوي، هلته به يې د ښځو ازادي ليدلې وي او که نه مولانا صيب د روژې د چيلې د ايستلو لپاره به هلته تللی و او يا مولانا صيب چې د پاکستان کوم لوی ښار ته رسېدلی وي د بهلول په څېر به يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سترګې پټې کړې وې او د هغه ښار د واټونو او څلور لارو څخه په پټو سترګو تېر شوی وي او یا مولانا صیب د ډېر قوي زاهد او پرهېزګار په څېر د پاکستان په لویو ښارونو کې په مخ او لویه رېږه څادر راښکلې وي چې دنیاوي ناخوالې ونه ګوري، نو ځکه دې خوارکي د پاکستان په لویو ښارونو کې د ښځو ازادي نه وه لیدلې چې پنجابي صایبانو ته یې ځواب ورکړی وای. د تورخم د تش په نامه دروازې پورې کول او تړل او نوو افغان مهاجرو په مخ څو منطقي دلایل لري:

لومړی: پنجابیان هغه چاته د مهاجر په نوم ځای ورکوي چې هغوی د خپل ملك ورانکاری، ته وهڅولای شي چې دا خبره په څو وروستیو کلونو کې په افغانستان، مصر، تاجکستان، الجزایر، کشمیر او په اذربایجان کې په علني توګه ثابته شوې ده.

نوي افغان مهاجرین خو خپل ملك نه ورانوي، هغوی خو صرف د جنګ نه او د دوی د تربیه شویو ورانکارانو نه ځانونه په ډډه کوي.

نوي افغان مهاجرین خو د افغانانو روښانه قشر دی، په دوی باندې خپل ملك ډېر ګران دی د خپل هېواد په ورانولو ډېر خفه کېږي. پنجابیان خو د غرونو ځناورو سره ډېره مینه لري، نه د ملك روښانه قشر سره.

ثانیاً: که پنجابیان وایي چې اوس په افغانستان کې روس نه شته په اکثرو ولایاتو کې امن دی، نوي مهاجرین دې همغلته مېشته شي، نو په دې طرحه موافق یو ولې چې زموږ سرنوشت اوس د پنجاب په لاس کې دی، نو پنجابیان دې لطف وکړي، زموږ د قومندانانو، شیخانو، مولاناګانو او حتی د جهاد رهبرانو ښځې، ماشومان او خپلوان دې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاکستان د پنجاب او پښتونخوا د (کويټه او پېښور) څخه وباسي او د کوزې پښتونخوا پښتانه ورونه دې د دوی له شر څخه خلاص کاندي او د افغانستان پر امنو ولايتونو ته دې واستوي.

ثانياً زموږ په ملك کې نور څه د ورانولو پاتې نه دي، د ملك څه چې و هغه پنجابيانو په ((زړو مجاهدينو)) او مهاجرينو دړې وړې کړل، نو په دې وجه نويو مهاجرينو او مجاهدينو ته په افغانستان کې د ورانولو او کباړولو کوم شی پاتې نه دی.

له بلې خوا د امريکايي ډالرو، انګليسي پونډونو او د عربي ريالونو رش هم کم شوی دی، نو پنجابيان څه کوي چې په خپله خاوره کې نور افغان مهاجر مني.

که داسې نه وي، نو د شرط لپاره دې يو غربي هېواد د نويو افغان مهاجرو سره د کومك او مرستې اعلان وکړي، نو هغه وخت تاسې څه چې ټول نړيوال به د سر په سترګو وګوري چې د پاکستان اجنټان، پوليس او ټول استخبارات به يې کابل، جلال اباد او کندهار ته منډې وهي او افغانان به په زور او زارۍ مهاجرت ته اړ باسي. يو ډالر به د مهاجرو په خوله کې او سله ډالره به په خپل جيب کې اچوي، نو په هغه مهال به نه د اروپا په څېر د ازادۍ خبرې وي او نه د فحشا او نه به نور څه. ما د افغانستان په اوسني شيخانو او مولاناګانو کې يو بل څه، بل څه وليد زه د جهان ټولو ډله ييزو اطلاعاتي او بين المللي ادارو ته ليکم چې: په کلکه ددې اصل مراعات دې وکړي که په راځي (رااتلونکي) کې افغانستان ته هر خبر لوڅی، جرګه مار او يا مرکچي راته نو بايد ږيره ولري ولې چې زموږ شيخان لااوس وايي څوك چې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخ ړېره ونه لري، هغه په جرګه مرکه کې د خبرو کولو حق نه لري. داخبره ماتېره موده د کابل د بګرامیو په ولسوالۍ کې د یو لوی شیخ صیب له خولې څخه واورېده، یو څه د احمدشاه بابا مېنې سپین ږیري او مخورین چې د کابل د روانې جګړې څخه په تنګ راغلل، نو د جرګې او مرکې په شکل دوی د سیمې پاچا (قومندان صیب) ته د اور بند په هکله مراجعه وکړه، چې په هغوی کې د یو مرکچي ږیره په مخ نه وه، دې مرکچي چې کله د خبرو رشته په خوله کې واخیسته نو د سیمې پاچا (ټولواك) مرکچي ته ډېر بد بد وکتل لکه له مرکچي چې کوم لوی جنایت ترسره شوی وي د سیمې ټولواك او پاچا مرکچي ته وویل: چې ته خبرې مه کوه بس کړه ته د خبرو حق په جرګه او مرکه کې نه لرې، ولې چې تا ږیره خریلې ده، له مرکچي بېچاره سره کلاشینکوف نه و او نه کومه د بدماشانو ډله ټپله ورپسې وه، هغه یو مخور و، د هغه یو څادر په اوږه پروت و، هغه رښتیا وینا کوله، هغه حیران دریان پاتې شو، هك پك شو. په خوله کې یې لاړې وچې شوې د قهر نه تك تور واوښت او بیا یې سونګ له خولې ونه خوت.

نو راځئ وګورئ چې زموږ قومندانان او شیخان څومره هوښیار او د دین په احکامو مین او ښه پوهېږي. ښه مې په یاد دي کله چې د ۱۳۷۲ل کال د وري په میاشت کې زموږ د پاچایانو او امیرانو د پنجاب د مشرانو سره په اسلام اباد کې سرمشریزه وه د افغانستان د مسلې د حل لپاره یې لارې چارې لټولې، نو دې قومندان کله وویلې چې نواز شریف او غلام اسحق خان ږیرې نه لري، دوی په سرمشریزه کې د امیرانو سره د خبرو اترو حق نه لري او خبرې نه شي کولای. دا د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابل د بګرامیو د ولسوالۍ ټولواك او قومندان صیب راولپینډۍ او پېښور په بدنامو او خود غرضو معاهدو کې په کومه سوړه کې ناست و؟ هلته ټولو ږیرخریلو پنجابیانو نسخې او دیکټې ورکولې او زموږ ملك یې د تباهۍ کندې ته غورځاوه. دا مولانا صیب هغه وخت په څه لګیا و چې د سعودي عربستان ږیرخریلي شاه فهد په مکه معظمه کې زموږ رهبرانو ته په ښکاره کې قران شریف نیولې و او په پټه کې ورته ویل چې یو افغان درځخه ژوندی خلاص نه شي، دا قومندان صیب هغه وخت چېرته خوب وړی و، چې زموږ رهبران او امیران د یو بل پسې ایراني بې ږیرې اخند رفسنجاني د ترکي سلیمان د میرل د مصر ږیرخریلی حسن مبارك په پښو کې یې ځانونه غورځول، جرګې او مرکې یې ورسره کولې او ودان ملك یې د خاورو په تشه ډېرۍ بدلاوه. د ټولو اسلامي هېوادونو ښځینه رهبرانې او مشرانې خو لا په ځای پرېږده، چې د نارینه رهبرانو یې هم ږیرې نه شته، د مولانا، قومندان د شیخ او د سیمې د ټولواك په قول هغوی په اسلامي او ورو نړیوالو غونډو، کنفرانسونو کې د خبرو حق نه لري. نو لازم دی چې زموږ پیاوړي ((رهبران او امیران)) (!) د ږیرخریلو مشرانو سره د ملك په بابله په هېڅ قسم د هغوی خبرې سلا او مشورې ونه مني ولې چې دا ټول ږیر خریلي دي. محمود مستیری، دا د تونس مسلمان خو به ږیره هم نه لري. زه به هغه مولانا نر وګڼم چې په پاروتس غالي باندن غږ وکړي چې دا د افغانستان د مسلې د حل نوې مامور دا د ((تونس مسلمان)) خو ږیره نه لري، نو کله چې ((مستیري)) زموږ د شیخانو په عقیده ږیره ونه لري، نو په هغه صورت کې دی په جرګه او مرکه کې د خبرو حق هم نه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عزيزانو! ځينو نه بلکې اکثرو ليکوالانو، شاعرانو، روښنفکرانو او اهل خبرو توره وکړه ځانونه يې پناه کړل. موږ ناخوالو ته پاتې شو. موږ ته نوره هېڅ اسره او هيله نه ده پاتې، موږ د کابل اوسېدونکي د يو سخت بربريت سره لاس په ګرېوان يو. زموږ هر قدم د تپې تياري په لور دی تروږمې ده د سبا ستوری له موږه خفه دی او مخ نه راکوي، زموږ د هر هېوادوال د ويښتو تارونه د ورځنيو ويرونکو پېښو له امله ځيږه ودرېږي، هغه پېښې چې زموږ په ملك کې رواني دي، د نړۍ په هېڅ ګوټ کې دي راڅرګندې نه شي.

پرېږدئ، عزيزانو پرېږدئ!!

چې دا وحشت او بربريت افغان انسان او پاك مسلمان په افغاني صبر او حوصله او په اسلامي سپېڅلې عقيده تحمل کړي. د نړۍ بل هر انسان او مسلمان ددغه وحشت څخه په امان کې پاتې شي (امين يا رب العلمين).

عزيزانو! زما په عقيده ظلم خو چې هر چېرې وي ظلم دی، که يو مسلمان يې په بل مسلمان او يا کافر په سلمان او يا د هرې عقيدې او ژبې انسان چې د بلې عقيدې او ژبې په انسان يې کوي خو ظلم ته بايد ظلم وويل شي.

خو د نړۍ اوسني مشران او سياست دانان څه عجيبه شان خلك دي په ظلم کې توپير ته قايل دي چې دا فرق او توپير په خپل ذات کې ظلم دی د بېلګې په توګه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په افغانستان کې په يوه مياشت، شلو ورځو او يا په يو توغندي باندې زر تنه مړه او لس زره تنه ټپيان شي، معيوب لاس او پښې ايسته وغورځول شي انسان يې له ولږې مړ شي د منځنيو پېړيو د وحشت او بربريت ښکار شي، نو په دې ملك کې خير و خيريت دی، هېڅ خبره نه شته، د سره پرې نړيوال او د نړۍ سياست پوهان خبر نه وي. که په سراياګو، بوسنيا او د نړۍ په بل اروپايي او غربي هېواد کې په يو هاوان او يا توغندي باندې پنځه شپېته تنه مړه او څو تنه ټپيان شي. نو ټوله ناټو خو لا پرېږده چې مړه شوې سنتوهم راژوندی شي او لتيما تومونه ورکړي دباونه ترسره شي، غونډې وي، جرګې او مشورې وي د پوځ سوقيات او خوځول وي، په عامه مفاهمه ييزو او د نړۍ په ډله ييزو اطلاعاتي وسايلو کې يو های هوي بګيرونمان بې درېغه ناتار او ماتم وي.

د غربي نړۍ دې يو طرفه قضاوتونو ماته وښودله چې: د افغانستان د انسان وينه د نړۍ د نورو انسانانو د وينې سره بالکل توپير لري ولې چې د هغوی وينه سره او زموږ د افغانانو وينه سپينه ده.

هغه څه چې د نړۍ په هېوادونو او د نړۍ په نورو انسانانو کې ډېر ارزښت لري د انسان ژوند او د هغه مقام ته ((اشرف المخلوقات)) په اساس احترام دی.

خو برعکس زموږ د مولاناګانو او شيخانو د افغانانو وژنه حرفه ګرځېدلې د انسان او مسلمان ژوند او د هغه مقام ته درناوی ورته هېڅ ارزښت نه لري، د افغان وژنه ورته د هغه چا خبره ((يو وار نسوار هم نه ښکاري.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو لنډه دا چې: زموږ په هېواد کې وژنه، لوټل او نړول ډېر ارزانه او اسانه کار دی، نور هر څه زموږ په ملك کې قيمته او د اور په بيه دي.

ګورئ! فلپس ارماکورا (!) دا د بشر د حقوقو مدعي او ساتندوی، خو اوس هډو لا زموږ تپوس نه کوي، هغه ته خپل ژوند څومره ګران دی، هغه د خپل ژوند د حقوقو څخه څومره په کلکه دفاع کوي اوس چې زموږ د هېواد په زړه (کابل) کې د راکټونو او د شلمې پېړۍ پرمخ تللو وسلو د ګوليو باران دی، هغه هېڅ زموږ په خاوره کې قدم نه ږدي.

پام وکړئ! مشوريش(!) ته او د کابل نه ورته ښه وګورئ چې هغه په پېښور او اسلام اباد کې ناست دی، هغه څومره د راکټونو او توغنديو نه کرکه لري. ما فکر کاوه چې د هغه زړه خو به د فيل زړه وي په پښتو کې متل دی ((اوښ چې درانه بارونه وي خوراك يې زوز دی)).

هوکی: ټامسن صيب(!!)

خو پخوا په پېښور کې زموږ د مجاهدينو ورونو سفير و د هغه اوس درك او خرك نه شته دا به چېرتته ولټوو او د چا نه به يې تپوس وکاندو. هغغه سکرشل، سکرډېرش او شپېتم قسم سکر چې زموږ ورونو ته يې په خلاص لاس بخششول او په شا به يې ټپول چې شاباس ډېر ښه....

اوس خو دې د يو څو منټو لپاره کابل ته راشي خپل دړې، وړې او سورې، سورورې سفارت دې وګوري او د خپلو سکرونو اوازونه دې وګوري او واوري او که نر وي، نو دوه منټه دې ورته ځان ټېنګ کاندي. لږ تر لږه خپلو انډيوالانو ته دې ووايي لاتراوسه سم غازيان شوي نه ياست او په شهادت کې مو نيمګړتياوې شته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټاچره بي بي (!) لکه چې زړه شوه او يا د دنيا د سياست نه لاس په سر شوه او که نه مجاهدينو ورونو ناخوالو ورته مزه ور نه کړه.

بي بي(!) دې هغه وخت په زړه کاندي چې په پښو کې يې مجاهدينو ورونو د بدرقې په بدله کې پسونه حلالول او د خيبر په تاترو او مورګو کې په هغه مورګو کې چې عجب خان افريدي انګريزۍ ((مس ايلس)) د ځان سره ګرځولې وه. مجاهدينو ورونو انګريزۍ بي بي(!) ته په خپلو درندو عنعناتو ميلمستياوې جوړولې او د خيبر دره يې ورته تړه، په تړه ښووله.

په هغه وخت کې د مجاهدينو ورونو په ښارويو او پسونو زور رسېده اوس د مجاهدينو ورونو زور په هر مظلوم افغان رسي.

انګريزۍ دې د خدای په پار د يو ځل لپاره کابل ته راشي د خپلو اشنايانو زور زياتي ننداره دې په خپلو سترګو وکړي، دا ځل به ورونه په ډېر فخر او سرلوړۍ د هغه په بدرقه کې بې وسه او بې چاره افغان حلال کاندي.

زموږ قومندانان او ملوك الطايفان ورونه اوس د غلامانو (برده ګانو) او کنيزو په فکر کې دي يو قومندان صيب بايد څلور ښځې او څو کنيزې ولري او حتی ((ښکلي او پې مخي هلکان ودوي)) د خوښې هلکان په ګرندو ټيوټا ګاډو باندې ښه تبادله کېږي، زموږ په ملك کې نسبت ښځو ته د پې مخو هلکانو بازار ګرم او بيه يې جګه ده!!!

زموږ هېواد د مرکزي حکومت څخه لاس ووينځه د يويشتمې پېړۍ پيل دا د کمپيوټر عصر په موږ افغانانو ښه رانغی زموږ اميران سرزوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي د نړيوالو او د نړۍ پرمختګ سره په مخالف لوري په حرکت کې دي. دوی ځانونه د نړۍ د ټولونو څخه جلا ګڼي ملايکې او فرښتې دي!!!

د ساينس او ټکنالوژۍ پر مختګ نه سترګې پټوي زموږ د مولاناګانو د ملك پرمختګ ته هيڅ ډډه نه لګېږي دوی په تورتم کې خوښ دي په دوی کې د منځنۍ پېړۍ خويونه ډېر ليدل کېږي. زموږ شيخان د پوهو او دانشمندو کسانو سره هسې تش په تشه کينه لري، د دوو لسيزو جنګ عمده عوامل مکتبونه او پوهنتونونه ګڼي، زموږ د مولاناګانو او قومندانانو يوازې مدرسې او کليوالي زده کړه خوښېږي، زموږ شيخانو او زاهدانو د ټولنې اکثره ناپوه قشر په ځنګ کې په دروغو ودرولی دی، ناپوه د جوړولو نه په ورانولو ښه پوهېږي.

عزيزانو!

نو زمو د خوارکي ولس ټول وخت له نوم نه يې قربان شم په يو ځواب ((انشاله)) کې واوښت. د هر امير، پاچا، ټولواك، قومندان او مولانا نه چې تپوس وشي.

کله به په ملك کې سوله اوثبات تامين شي؟

کله به درندې وسلې يو مرکز ته راغونډې شي؟

کله به د افغان ولس ژوند خپل عادي حالت ته راستون شي؟

کله به د حکومت کابينه د مساپرۍ له لمانځه څخه خلاصه شي؟

کله به دولت او حکومت په کار پيل وکاندي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله به يوه ملي اردو جوړه او د ملك امنيت تامين کاندي؟

کله به اختلاف د ورونړو په منځ کې حل و فصل شي؟

کله به ورور وژنې ته د پای ټکی کېښودل شي؟

کله به د چور، چپاول او د پاټکونو خبرې ختمې شي؟

کله به لارې د لومړني موادو پر مخ خلاصې شي؟

کله به مهاجرين خپل هېواد او ختيځ ټاټوبو ته راستانه شي؟

کله به مو يو موقت حکومت جوړ شي؟

کله به انتخاباتو ته لاره هواره شي؟

کله به د خلکو واقعي استازي پارلمان ته لاره پيدا کړي؟

کله به د ولايتونو شوراګانې د مرکزي حکومت بيعت قبول کړي؟

او نور په سلګونو دا ټولې هغه پوښتنې دي چې اميران او پاچايان ورته يو ځواب لري.

چې هغه ((انشا الله ډېر ژر به وشي.)) او بس.

ددې ځواب په ورکړه به زموږ مومنن او خدای پالونکی ولس نور څه ووايي ((انشاالله)) کليمې سره که زموږ خوارکي او مظلوم ملت او يا چا يو څه ورزيات کړل په همغه ساعت کې به يې له خولې څخه کځوړه جوړه شي، د ټکه به د کمونست او دهري په نوم د روان ((جهاد)) ټولې فتوې پرې تطبيق شي او د ژوند څکه به پرې حرامه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

كه يو روان لاروي د كابل نړل شوې جادې او واټونه په پښو لنډوي، د خپل كنډر او خرابه كور ته د تشې نندارې لپاره ورځي د ېخوا ، هغه خوا ګوري چې په څپيره سرك او شاړو كوڅو كې بې له سپيو، كارغانو، ټپوسانو او لاشونو نور څه نه ويني د واټونو او كوڅو په دواړه اړخونو كې ځاى پرځاى څلور پنځه داړه ماران د شګو او خاورو په پنډغالو كې د چرسو په څكولو او د قمار په كولو لګيا وي.

هوكې: ددې مجاهدو داړه مارو وروڼو كار دې ورانو جادو او كنډوالـه كورونو كې قمار كول، چرس څكول د پيمخو هلكانو ساتل ((بچـه بازي)) د لارو د جيبونو شوكول دي كه د چا په جيب كې پيسې وي په وهلو او ټكولو يې ترېنه اخلي او شوكوي يې او كه د چا په جيب كې څه نه وي د وهلو پر وخت ورته په لوړ اواز وايي: تـه چې زمـوږ لـه وېرې پـه جيب كې څه نه ګرځوې موږ غله درته ښكارو كه څنګه؟

موږ مجاهدين يو مجاهدين!!

موږ د غلو او لوټمارو پسې ټوپك اخيستى دى.

زموږ ولس څو كاله كېږي چې په بلا ككړ دى په هر حال په هر صورت په هرځاى كې رټل كېږي، څپكېږي، تحقيرېږي او ځورول كېږي.

اوس زمـوږ د ولـس رټـل، ځـورول او تحقيـرول پـه ملـك كـې معمـول ګرځېـدلى دى، زمـوږ ولـس اوس وهـل، ټكـول، شـوكول دومـره بـاك نـه ګڼي، دا نادودې اوس زموږ ورځنى خوراك دى. هر يو مجاهد ورور د خپل تنظيم په سطحه دويم سړى دى، د هر ورور سره چې پـه تمـاس كـې شوئ او رېره يې يې يو څه اورېده وي، پـه خبـرو كـې ډ ېـرې بـاتې ولـي پـه خپلو څو كلنو بدو كړو وړو افتخار كوي، كه تپوس ورنه وكړې چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولې جګړه پای ته نه رسېږي، ولې بې دفاع خلك وژل کېږي، ولې د خلکو جيبونه شوکول کېږي، ولې په هستوګنځايونو باندې راکټونه ورېږي، ولې عامه شتمني لوټېږي،ولې جوماتونه شهيدانېږي، ولې زيارتونه او مقدس اماکن ورانېږي او سوځول کېږي؟؟؟؟ او داسې نورو په سلګونو پوښتنو ته مولاناګان او شيخان يو ځواب لري او وايي چې ((دا به د خدای رضا وي په دې کې د خدای(ج) اراده ده په دې کې به هم د خدای پاك حکمت وي په افغانستان او خاصتاً په کابل کې چې څه کېږي دا د انسان د واك او اختيار څخه وتلی کار دی، په کابل کې لا اوس هم د خدای فضل دی د کابل يوه لوېشت خاوره بايد وتوږل شي، کورونه يې بايد د يو ځل لپاره رنګ او لمر ووينې، په کابل کې ډېره شراب خوري شوې ده. ښځې په دفترونو کې د نارينه وو سره اوږه په اوږه ناستې وي، په دې ملك کې هېڅ د حجاب مراعات نه دی شوی، په کابل کې د اروپا په څېر زنا شوې ده، په هوټلونو کې ودونه ترسره شوي دي...))

د مولاناګانو او شيخانو زړونه لا اوس هم د کابل او د هېواد په ورانولو او عامه وو په وژلو ساړه نه دي. مولاناګان ټول تخريبي کارونه عامه وژنه د شتمنيو لوټول، نړول او د خلکو بې عزته کول، د پروردګار رضا او حکمت بولي.

په موږه (د کابل په اوسېدونکو) دنيا سره تبې ده، ځمکه کلکه او اسمان لرې دی، په خوله کې مو لومه ده که څه وايو خو په غم ککړېږو او ((جانی کده کوي)) او که څه نه وايو دې ناخوالو ته څوك ځان ټينګولای شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې ټولو بې عدالتیو او فاجعو سره سره زهز د یوې بلې فاجعې څخه پرده پورته کوم چې دا فاجعه د کابل په اصطلاح د اوبو مالکې (یوڅه شتمن) خلکو تښتول او یرغمل او د هغوی څخه د لوړ رقم اخیستل دي. نو کله چې زموږ مجاهدینو وروڼو د کابل په تخت او تاج باندې خېټه واچوله د پلان سره سم د څو کلونو په اوږدو کې د اول ځل لپاره لوی تجاران، په دویمه مرحله کې د شرکتونو لمیتدونو خاوندان وریسې ترانسپورت لرونکي خو اوس خبره عادي دوکاندارانو، درملتونونو او د کورونو خاوندانو ته ورسېده، چې دا خبره د یرغمل نیونې او د سړي تښتونې مرحله په تېره بیا د (۱۳۷۲ل) کال د جدي د لسمې نېټې څخه راپه دېخوا سخته شوې ده. په زړه پورې خو لا داده چې په کومو ځایونو کې لکه (ډکو، شکر دره او پغمان) کې چې هلته د ملك جمهور رئیس (!) د جنګ او جګړې په وجه پناه اخلي په همغه منطقو کې یرغمل شوي ساتل کېږي، یو متل دی چې وایي: ((د څراغ لاندې تیاره ده.)) د کابل هغه منطقې او هستوګنځایونه چې د محترم جمهور رئیس(!) د قلمرو لاندې دي او دده فرمان په کې نافذ دی، په سلو کې لس الی پنځلس خلك تښتول شوي دي، څه یې وژل شوي او پاتې د لوړ رقم په بدل کې خلاص شوي دي، خو څوك حال نه وایي. زموږ په ولس باندې د هغه مړي کانه وشوه چې ډېر بوی یې کړی دی وایي ((کوم ژوندي سړي په قبر کې ځان ښخ کړی و د یو څه وخت په تېرېدو د کلي خلکو وویل چې راځئ د فلان سړي قبر وسپړو چې بوی یې کړی دی او که نه، کله چې د کلي خلکو قبر سپړلی و، هر یو چې په نوبت قبر ته سر ټیټاوه د هغه څخه به یې پزه پرېکوله، هغه چا چې به د قبر څخه سر پورته کړ، پزه به یې کلکه نیولې وه او غږ به یې کړل چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مړي خو سخت بوی کړی دی. حال دا چې د هغه به يې پزه پرې کړې وه يو بل ته به يې سره حال نه وايه)).

زموږ ولس خو د وېرې اوس يو بل ته حال نه وايي ولې چې يرغملګرو تښتول شوي خلك داسې تهديد کړي دي چې د خلاصېدو سره سم يې يا وطن پرېښي او يا د خپلې تښتونې څخه انکار کوي. زموږ خلك ډېر ځيرك او هوښيار دي، هغه چا چې دوی د پيسو لپاره يرغمل کړي او په مياشتو يې په سمڅو کې ساتلي دي، هغه ځايونه او هغه خلك دوی ښه پېژني هغه نه شي خطا وتلی، د هغو له اوږو څخه به حتماً ټوپك کښته کېږي، دا خلك به ترېنه خپلې پانګې څو چنده اخلي، خير دی که دوی د هېواد په دننه او دباندې چوپ ناست دي. دوی د يوې ورځې په انتظار کې دي چې د يو رښتينې انساني دولت په راتګ سره به زموږ وګړي زموږ د پېړۍ سرې تښتونکو په ګرېوانونو کې لاس اچوي او رښتيني بشري محکمې ته به يې راکاږي په کابل کې د يرغمل شويو شمېر او د هغوی مکمل شهرت به په بل کتاب کې چاپ ته ورسېږي.

۱۳۷۳ل کال د حمل او ثور مياشت

کابل- افغانستان درېيم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ مشران څه وايي؟

د نړۍ ژورنالستان او خبرلوڅي د تل لپاره په دې کش و ګير کې وي چې زموږ د مشرانو ويونکي په کابل کې دي که په پېښور او يا په مزار شريف کې په ډېرو ستونزو بيا مومي او د هغوی سره په ټلېفون کې مرکې وکاندي.

دا دومره دروغجن ويونکي دي چې د دوی په وينا اوس زمزوږ وګړي د سره باور نه کوي، زموږ وګړو دوی ته اوس د پاټيانو لقبونه ورکړي دي. د دوی خولې خو لا وړې دي، نو کله چې وار لويو خولو ته ورسېږي د لويو خولو خاوندان (مشران) بيا د دروغو ښاخۍ راواخلي داسې بوس پرې باد کړي چې د خپل قوم او ولس سترګې پرې ړندې کړي، په يوه ساعت کې د پچې نه پېچومی، د غرونو نه غوښې او سيندونو څخه ښوروا جوړوي.

زموږ د ملک مشران د خپل واک د غزولو او ساتلو لپاره ډېرې چنې ووهلې ډېر لغمونه يې وايستل او ډېرې چلوټې وکړې د څلورو مياشتو موده يې کله د حل و عقد د شورای په نوم، کله د سترې محکمې په حکم کله د اسلام اباد او ننګرهار د غونډو پر اساس او کله د هرات د شورا د پرېکړو له مخې څو کاله اوږده کړه او لاپسې د واکمنۍ په زين

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې قوي قیضې لپاره خپرې او منګولې ښخوي. زموږ مشرانو د خپلې واکمنۍ لپاره ډېر بې ګناه افغانان په بل چا مړه کړل، ډېرې موسسې فلج کړې ډېر کورونه یې ونړول، ډېر خلك یې اواره او خېمو ته کېنول، ډېر خلك یې مهاجرت ته اړ ایستل، ډېر افغانان یې د بې پتۍ او بې حرمتۍ په درشل ودرول، ډېر دروغ یې د مسلمانانو او مجاهدینو په نوم خپل مجاهد او مسلمان ولس نه دریغ نه کړل، خپله غاړه یې ښه ډېره بنده کړه، خپل ځان او خپل ولس یې ډېر سرګردانه او لاالهانده کړ. که د نړۍ ژرونالستان د یو مشر شخه تپوس وکاندي چې د هرات د شورا پرېکړه څه وه؟

په ځواب کې ویل کېږي چې: زما ټاکنه، د یو شل زره کسیزې اردو جوړښت او د لویې جرګې لپاره زمینه برابرول.

د هرات شورا تاسې د څومره مودې لپاره په دې ذمت بیا وټاکلئ؟

د هرات شورا زه د دریو میاشتو لپاره بیا په دې ذمت وټاکلم. ستاسې اردو به کله جوړه شي او دا به څه ډول اردو وي؟؟

زموږه اردو به په دریو میاشتو کې جوړه شي. د دریو تنظیمونو په سطحه به یوه ملي اردو وي.

او لویه جرګه؟

په داخل کې مو ورته درې کمېسیونونه ټاکلي دي.

زموږ د بعضې مشرانو په ویناوو کې د همېش لپاره رقم درې وي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه درې مياشتنې درې کاله درې تنظيمه، درې نماينده ګان، درې پوستې، درې کمېسيونونه، درې ولايته، درې هېواده، درې جهازونه، درې ګاډي، درې قصره، درې ناحې او نور...

زه نه پوهېږم چې د دريو په رقم کې کومه معما پرته ده او که کوم نېك فال، په هر صورت. کله ناکله بل کوم امير او مشر د لويې جرګې د اصل سره موافق نه وي. هغه په يوه لويه اسلامي شورا ټينګار کوي، د اردو د ساختار او جوړښت په هکله ډول ډول خبرې او مرکې يې له خولې وځي، کله هغه بل امير او مشر د ملي پوځ په جوړښت موافق وي او کله د اسلامي اردو په ساختار.

د دريو کلونو په اوږده موده کې کله يوه ډله په داخل کې ((کمېسيون)) جوړ کړي او بله ډله په خارج کې ((کمېشن)) (!!)

داخلي کمېسيون او خارجي کمېشن خپل کار هېڅ وخت سرته ونه رسااوه. ددې کمېسيونونو کار همېش نيمګړی پاتې وي او لويه جرګه کې د ښځو په شموليت، په بد مسلمان او ښه کافر باندې هر څه پاتې شي. په جرګه کې د دوستم اشتراك او نه اشتراك په وجه خبره سړه شي. خو جنګ تود شي، کله چې جنګ سوړ شي، نو بيا ميرې تود شي. جرګې، مرکې جوړې شي، کله د ايران اخندان کوربانه شي او کله د سعودي عربستان شيخان کله د پېښور د نشترحال تالار تود وي او کله د کويټې سرينا ، کله د اسلام اباد ملك فيصل د جومات جمع غټه وي او کله لاهور د ريونډ شريف په جومات کې يو د بل سرونه مات کاندي. څوك په غرب او اروپا کې اوسېدلي افغانان مسلمانان بولي او څوك يې کافر، څوك ورته ښه سياستدانان او کارپوهان وايي او يو نيم لا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته وايي چې د دوی لاتراوسه لمونځ نه دی زده. دوی د جهاد لپاره څه کړي دي چې د ملت لپاره به يې وکاندي.

يو مشر جلال اباد ته منډه واخلي بل په هرات ورشتی وي، يو که په پېښور کې خپل ځان جمهور رئيس اعلان کاندي بل يې کابل ته د معاون په توګه ځان ورورسوي، يو که يو موټی روپۍ د بانك نه د خپلو مصارفو لپاره وباسي بيا يې هغه بل مرور وي او د مرچو په ستړه ناست وي.

کله يو مشر په يوځای کې يو څو تنه مليان په ځان راټول کړي، توده او خوږه حلوا ورته ورکړي په بل مشر د کفر فتوا ورکوي. کله بل مشر په بله سيمه کې څو تنه په بډو او رشوت پيدا کاندي د کفر فتوا هسې په خوله کې د جاولې په څېر اړوي را اړوي. کله يو مشر کافر شي، کله بل او کله بل.

کله پر يو چا باندې د شهيد نوم ورپورې کړي او کله پر بل باندې کله يو غازي کړي او بل چټي.

ګډې وډې خبرې د ګډو وډو خلکو څخه اورېدل کېږي هغه د کفر فتوا چې تر پرونه پورې زموږ په ملت په ناحقه ورتپل کېدې، شکر الحمدالله اوس دا فتوا زموږ مشران په خپلو منځو کې پر يو بل ورکوي. يو متل دی چې وايي: ((چاه کن در چاه است)) ښه دی زموږ سر لوړی قوم د کفر د بهتان څخه بري الذمه ووت. د پرون ورځې د جهاد سالاران نن کافر شول او د کفارو مخکښان د نن ورځې مجاهدين او د خالد بن وليد او د مجاهد کبير په نومونو وستايل شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږ په ملك كې د كفر او اسلام مهر لګول ډېر اسانه او ارزانه كار دى، دا كلمه نه په بيه اخيستل كېږي او نه په وينا يې څه له جيبه ځي. نه په كې كوم مسوليت شته او نه وېره. هر چا چې هر څه وويل همغسې وشول او كېږي لا.

لومړى به ويل كېدل چې سل خبرې او سر يې يو، خو اوس سل خبرې زر سرونه لري، دلته د ملك په دننه كې او د باندې د سولې او سلم لپاره طراحان ډېر شول هر چا يوه طرحه په دوسيه كې ايښودې وي. څوك په هرات كې د سولې طرحه جوړوي او څوك په ننګرهار كې، څوك په لويه پكتيا كې قومندانان راغونډوي او څوك په شمالي صفحاتو كې سياسي نمايندګي پرانيزي، څوك په غرب كې لاس تر زنې ناست دي او څوك په پېښور او اسلام اباد كې د ملي يووالي او تفاهم شورا ګانې جوړوي، چا د ملګرو ملتونو نماينده ((مستيري)) رادمخه كړى دى، څوك د امريكې او روس نه سوله په سوال غواړي، څوك ګاونډي هېوادونه زمونږ په جنګ جګړو كې مقصر بولي او څوك ټوله پړه په بېننسوان او د افغانستان پر پخوانيو كمونستانو اچوي.

څوك د اسلامي كنفرانس مداخله پرځاى بولي او د هغه په مشر ((الغابد)) باندې بې ځايه رسا د توغندو ډزې كوي، چا قاضي صيب حسين احمد او مولانا صيب فضل الرحمن رامخ ته كړي وي، چا پير صيب پګاړه په پنجاب كې په تمه كېنولى وي، حوك د جنرال حميدګل او اسلم بېګ سره په زړو كيسو لګيا وي خپل سر خوږوي، څوك د سوډان توريوستي ډزوي او څوك د هندوستان د هندوانو مرستې غواړي، چا د ايران د اهل تشيع پورې ځان پيوند كړى او څوك د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ازبکستان په ازبکو افتخار کوي او څوك فرانسويانو ته په پټه خوله لاجورد ورکوي.

دا ټولې هسې خبرې دي او وي به، عمل يې هېڅ نه شته. د هېچا طرحو عملي جامه وانه غوسته ((هسې سيند ته تبی ورکول دي)) دوی څه کوي افغانان وژل کېږي، ملك د افغانانو په کنډواله بدلېږي ((پردی غم له واورو سوړ دی)) او ((سوزي هغه ځای چې اور پرې بلېږي)) پردي خو پردي دي، خو په ملك کې خپل هم پردي شول. له بل پلوه راځئ موږ د خپلو مجاهدينو ورونو احساسات د خپل هېواد او د خپلو خلکو پر وړادې وګورو:

کله چې ژمی شي او د کابل هوا مخ په سړېدو شي، خبرې هم سړې شي. هر يو د تنظيم له مشر نه نيولې د تنظيم د واړه سليمانه پورې تودو سيمو پېښور، اسلام اباد او لاهور ته کښته شي، ژمی ښه ارامه او اسوده له خپلو بچو سره د تيمورشاهانو په دود په ((پدر وطن)) کې تېر کړي، وران، ويجاړ، وړی، تږی او تږوك، تږوك کابل موږ ته خوشې کړي، دفترونه لاپسې شاړ شي، تشې جادې لا پسې تشې شي، لنکروزرونو او ډاټسونونو نه سرکې خالي شي او د پېښور ساخت ارنونو ((د ارنډونو نه)) زموږ غوږونه هم ارام شي. د کورونو کراګانې ښې شي او د کرنسۍ په بازار باندې رش هم کم شي.

خو کله چې پسرلی شي او د کابل هوا لږه شان ښه شي، کش و فش بيا زيات شي وزيران هم پيدا شي او ماموران هم، د کابل ځلور لارې او جادې يوځه ګڼه ګوڼه ومومي د کابل اوسېدونکي هم خوشاله شي چې ځه له خيره سږ کال به حتماً موږ ته سوله راشي، ولې چې زموږ ورونه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

لښکې نه په ښه جوش او خروش راوختل. مګر ورونو به عوض ددې چې سوله او ورورې راوړې وې، دې خدای ناترسو د جنګ جګړو لپاره په نوي میتود او طریقه پلانونه راوړي وي او ګوري چې د کابل ښار کوم ځای او کومه کوڅه ودانه پاتې ده، چې هغه د سرېني ماستر پلان له مخې رنګه کاندي. موږ د کابل اوسېدونکي کرۍ شپه او ورځ په سوچونو او اندېښنو کې یو. زموږ ټول وخت په خوشې اندېښنو کې مصرف شو. زموږ د وخت زیاته برخه په کړاو کې تېره شوه د ژوند خووږه مېوه په موږ د زهرو نه هم ترخه شوې ده، نه د کابل ځمکه موږ ته مزه راکوي او نه د پېښور.

زموږ د مشرانو زړونه د کاڼو نه هم کلک دي. نه پوهېږم چې د دوی زړونه له غوښې څخه جوړ دي او که له اوسپنې څخه؟

د بل هر چا زړه که د هر څه نه جوړ وای او زموږ حالت یې کتلی وای، نو زړونه به یې بې له کوم شك او شوبې څخه نرم او پاسته شوي وای، خو زموږ د مشرانو د زړونو تنده لا نه ده ماته شوې. زموږ مشرانو موږ په داسې بلا ککړ کړو چې اوس مو نه سرخلاصېږي او نه پښې موږ افغان قومونه یې په داسې تربګنۍ واړولو چې دا تربګني زموږ ورځ په ورځ تودېږي او د سرښت یې هېڅ نښې او نښانې نه شته.

۱۳۷۳ل کال د اسد میاشت

کابل- افغانستان، دربیم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ پوځونه

زموږ اميران او شاهان هر يو ځان ځانته پوځ لري، دوی ته خدای(ج) ډېر بې زره پوځي مزدوران ورکړي دي. دا داسې پوځي نوکران دي چې زموږ اميران يې لـه سره پـه خرڅ او خـوراك خبـر نـه وي. د اعاشې او اباتې قاغوشونه يې معلوم نه دي، د تعليم او تربيې ميدانونو ته يې حاجت نه شته، تعليمـي نصـابونه يـې لاپخـوا تکميـل کـړي دي، پـه کـين ګـرز او شاګرز باندې ډېر ښه پوهېږي، پـه پـروت او زهـف بـانـدې يـې ډېـر وخـت ضـايع کـړی دی. لکـه چـې يـو قومنـدان صـيب يـوه ورځ خپـل غونـډ تـه قومانده ورکړه او ويې ويل: ((ځئ په هغـه لاس راوګرځـئ چـې پـرون پـرې ګرځېدلي وئ)) سفر بري يې پـه خپـل سر ده د تـوپچي، هـوايي او پيـاده قطعاتو تفکيك يې ډېر مشـکل دی، پـوځي يونيفـورم د هـر چـا پـه خپلـه خوښه مرضۍ دی، تشکيلاتي سيستم يې په زړه پورې دی. هر چا چې په هرځای کې هر څه جوړ کړل، مشـر تـه د قبـول وړ دي، تنخـوا، منخـوا بـه کـې نه شته، سپاهيان د جلب او احضار او د مکلفيت له لارې او يـا د پچې پر اساس نه څېره کېږي کندك مشـر، غونـډ مشـر او فرقـه مشـر پـه کې معلوم نه دی، د لبه قومندانان دي. قومندانان ډېـر او سـپاهيان يـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کم دي، په تشکيل کې قومندان ته موټر نه شته، خو قومندان ته دوه درې قسمه د وخت ماډل ګاډي ولاړ دي، تنخوا يې نه شته، خو د پيسو سره لوبې کوي، د قومندان په نوم کور نه شته، خو د څلورو، پنځو کورونو کونجې ورسره دي، په قطعه کې يې ټانک مانک درک نه لري، خو د قومندان د کور د امنيت لپاره څلور پنځه ځنځيره ټانکونه ولاړ دي.

د پوليسو درک او خرک نه شته، يو تن نيم که په ټول ښار کې په زره او خيرنه دريشي کې تر سترګو شي. د ترافيکو عمر ډېر خوار و زار دی. د دوی په چورک هېڅوک موټران نه دروي، په ترافيکي حادثو کې د سره د دوی خبرو ته څوك غوږ نه نيسي، په هر حال د پوځونو تفکيك د هغوی ارتباط يونيفورمونه اوتشکيلاتي سيستم يې:

د مسعود صيب د پوځ يونيفورم:

د اشخاصو او افرادو اکثريت يې د پنجشېر، خوست و فيرنګ، چاريکارو او د کاپيسا د خلکو نه تشلکېږي، خړ فرانسوي ساقداره بوټان، برګه پيکداره خوله او کم رنګه پيکه پلنګي برګه دريشي، يو دانه د اوږې دسمال او د سر پکور.

د جنرال بابه جانه او مومن د پوځ يونيفورم:

د افرادو او اشخاصو اکثريت د بګرام او نهرين د خلکو څخه تشکيلېږي، تور چکي صاداره بوټان برګه پيکداره خوله او تېز رنګه برګه پلنګي دريشي.

د رباني صيب د پوځ يونيفورم:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افرادو او اشخصو اکثریت یې د بدخشان، تخار د شمالي کوهدامان او کوهستان د خلکو نه تشکیلېږي، هر قسم بوټان، واسکټونه، جګې د بدماشانو قره قلۍ، پټکي او پکولونه اوږدې جامې بدوهلي پرتوګونه لنډې او بونډۍ ږیرې.

د سیاف صیب د پوځ یونیفورم:

د اشخاصو او افرادو اکثریت د کبال په ښار کې د پغمان او قندهار له خلکو تشکیلېږي. امریکایي ساقداره کرمیچ او نسواري بوټان، کوریایي جمپرونه اوږدې ږیرې او د ملنګانو په څېر ببر سرونه.

د حجت الاسلام والمسلمین ایات الله محسنی صیب د پوځ یونیفورم:

د اشخاصو اوافردو اکثري یې د کابل د تایمنیو اهل تشیع څخه تشکیلېږي. توري جامې، سپینې خولۍ، څلور خانه ((چارخانه)) دسمالونه، رنګ په رنګ جمپرونه، بونډۍ ږیرې او اوږدې تسبې.

د مزاري صیب د پوځ یونیفورم:

د اشخاصو او افرادو اکثریت یې د هزاره جاتو نه تشکیلېږي.

اوږدې ږیرې، توري جامې، لنډې پوزې، پلن تندي او تور پټکي.

حکمتیار صیب د پوځ یونیفورم:

دده پوځیان د هر ولایت اوسېدونکي دي، د کومې خاصې سیمې او ولایت پورې تعلق نه لري، پکولونه، پټ:ي، سپینې خولۍ، پاکستانۍ چپلقې د غټو پینځو وطني جامې او به نکریزو رنګ شوې ږیرې.

د دوستم صیب د پوځ یونیفورم:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اشخاصو او افرادو اکثريت يې د ملک شمالي صفحات او خصوصاً ازبکان تشکيلېږي. د بړستونو ګوبيچې، بډ وهلي پرتوګونه، برګ پتکي، کم خلک يې ږيري لري.

څه غاړه به بندوم او د اخرت پېتې به درنوم د پير صيب مجددي صيب، خالص صيب او د محمدي صيب پوځونه مې د کابل په جنګ جګړو کې نه دي ليدلي، نه يې د يونيفورم او نه يې د تشکيلاتو په هکله څه ليکلی شم. خدای شاهد دی د دوی د پوځونو زور زياتې مې هم نه دی ليدلی، د دوی پوځونه که د نورو پوځونو سره په انفرادي ډول يوځای شوي وي، د همغه پوځونو رنګ به يې اخيستی وي.

زموږ د مشرانو د پوځونو ډولونه:

لومړی نمبر پوځ:

دا پوځ چې تنخوا او امتياز يې د پخوا په څېر ورکول کېږي، اعاشه او اباته يې په خپله غاړه ده اعاشه او اباته لري، خو د قراردادیانو سره د سازش په اثر نغدې روپۍ اخلي د جنس دومره شوقيان نه دي، د دريو ناحيو په څلور لارو کې دندې اجرا کوي، په محاربو او جنګونو کې ونډه اخلي، دا پوځ ښه دی. نظم او دسپلين يې هم ښه دی، خلکو ته دومره ازار نه ورکوي، مګر کمزوري خلک ښه تلاشي کولای شي، ښاري ټکسيان ورڅخه بې تالاشۍ نه شي تېرېدلای، او زورور ته يې ملا ماته ده، زورورو ته هېڅ نه شي ويلای، د دوی په ساحه کې چې زورور هر څه وکړي مخه يې نه شي نيولای او که کمزوري څه وکړي په هماغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساعت بيا بې زندانه زنداني وي، دې پوځ ته کله ناکله خلك د بابه جان ګارنېزيون هم وايي.

دويم نمبر پوځ:

دا پوځ هغه پوځ دی چې مشران او اميران د سره پرې اګاه نه وي، د ښار په څلور لارو او کوڅو کې ښې کلکې ښزي (مورچلې) د شګو له بوجيو او د بايلرونو څخه جوړې کړې وي، د کابل څلور لارې او کوڅې يې له منطقوي قوماندانانو څخه په ټيکه اخيستې وي. نه د دولت بودجې ت څه ورکوي او نه د دولت د بودجې نه څه اخلي، د تنظيمونو د قوماندانانو سره يې پيسې او نورې ګټې شريکې وي اکثراً د ملك جنايي مجرمين په دې قطعاتو کې تنظيم دي.

دا کټه ګوري خلك سلاح او مهمات په خپلو پيسو اخلي، په تيته او پرکه جګړو کې تيت او پرك ګډون کوي، دا پوځ د ښار تيت او پرك جنګ ته ډېر وهلي ناست وي. د شپې له پلوه په قيمارونو کې د خلکو دوکانونه، مارکېټونه، نغدې پيسې په نسيا ډول په داو کې ږدي، د کابل د ښار د کارته پروان او خيرخانې تر چور او چپاول پورې د خپلو دوستانو او انډيوالانو څخه په پور روپۍ اخلي، د ښار په پاتې برخه ډېرې نسيا او جګې معاملې کوي. دا پوځ جنګ جګړې ته ډېر خوشالېږي، ولې چې د دوی د چور او چپاول بازار د يو څ ساعتونو پورې ډېر تودی وي. ددې ايله جاري ټول تمويل او تجهيز د کابل خوارکي ولس په غاړه دی. دا پوځ ډېر ناکاره او ناړامه پوځ دی، ددې پوځ له لاسه څوك د کابل په ښار کې نغدې پيسې په جيب کې نه شي ګرځولای، ساعتونو خو د ټکه د سړي له لاسه وباسي، بايسکل، ټيپ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړې جيبي راډيوګانې خو د دوی مال دی، تېزرفتاره ګاډو پسې ((چشم درد)) ګرځي او په شپو، شپو ورته شوګيرونه تېروي.

دريیم نمبر پوځ:

دا ډېر کاپر او سر تمبه پوځ دی په چل او هنر کې د انګرېز نه خور اخلي، هغه چلونه او دوکې چې د دوی زده دي، دشيطان، لغماني او پغماني په خيال او خاطر کې لا نه شي ګرځېدی. دا پوځ د قوماندانانو او د بعضې امنيتي اراکينو په سلا او مشوره جوړ شوی دی، دا پوځ په جنګ او جګړه کې دومره ګډون نه کوي، د جنګ او جګړو په ورځو کې دوی ډېر خوښ وي. سرې تښتونو ((يرغمل نيونو)) ته ډېر ښه دقيق پلانونه ترتيبوي، د دوی په واك کې روسي جيفان او د امنيت ملي د دستګيری تيب شوي مکتوبونه په جيب کې ګرځوي، د دستګيری دوسيه راکټ لنچرې او کلاشينکوفونه د تورو پردو او د فلم داره جيفانو سره کښته پورته ګرځي، ددې پوځ کار د پانګه لرونکو سره دی، ددې پوځ وظيفه د هغه کمزورو افغان پيسه لرونکو ښارنه او تعقيبول دي چې په واك کې سلاح نه لري.

ددې پوځ اشخاص او افراد د کورونو، دوکانونو، شرکتونو او ترانسپورت لرونکو پسې کوڅه په کوڅه او کور په کور سرګردانه ګرځي، د ماښام له اذانه وروسته که د چا زړه د فيل نه هم غټ وي له خپله کوره نه شي وتلای. شپه خو لا پرځای پرېږده، زهز خو به هغه ځوك نر وګڼم چې هغه د ورځې له پلوه هسې ځلور کنجه ډبه چې د افغانيو يو مليوني ډبې ته ورته وي د ځان سره دې حمل کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا قوت او قدرت په چا کې نه شته، په دې ډبو باندې د کابل د ښار ډېر صابون خرڅونکي تبنتول شوي او ډبول شوي دي. دریيم نمبر پوځ ته هر څلور کنجه شی د افغانيو کاپی بربښي او کره بند د افغانیو نوټونو پسې يې سا وځي او تبې ورته نيولي وي.

څلورم نمبر پوځ:

دا ډول پوځ د تنظيمونو د مشرانو له خوا او د هغوی په اجازه سلا او مشوره جوړېږي، دې ډول پوځ ته د تنظيم له ډډې په موقت ډول سلاح او مهمات ورکول کېږي. د مکلفيت دوره يې هم د پنځلسو ورځو څخه تر يوې مياشتې پورې ده. دا ډ ،ل پوځ د نړولو او ورانولو پوځ دی څه چې يې مخ ته ورشي د قحطي ملخانو په څېر پرې ورتوی شي، د بجلی مزي او کيبلونه، د ودانيو سيخ او ګول، د بربښنا ميترونه او ساکټونه د بربښنا د برجونو ترانسفرمرونه، کړکی او د کورونو دروازې، لاړې، د تخريب شويو ګاډو او جنګي وسايطو پرزې، زړې بوجی، د اوسپنې د کباړ ټول ډولونه زاړه ټيمان (زړه پردانه) د کارخانو پرزې، د ټلېفونونو مزي او ماشينونه راټولوي د ميدان ښار، څهار اسياب او د پلچرخي مارکېټونو ته يې په ډېره بيړه د پاکستان دلالانو ته يې رسوي او په ټيټه بيه يې پرې پلوري.

دا ايله جاري (څلور نمبر پوځ) جنګ د خدای لپاره په بيه اخلي ولې چې په نړولو کې د دوی ګټې زياتې دي. دا پوځ کله ناکله د (خودکفا) پوځ په نوم هم يادېږي. دا پوځ له ولاياتو څخه په همدې نوم جنګ جګړې ته هڅوي چې په کابل کې هر څه د سړکونو پر سر پراته دي. ددې پوځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

محاربوي توان او مورال لوړ دی، ددې پوځ شعار دادی ((سر يې وهلی او مال يې لوټ)) (!!)

پنځم نمبر پوځ:

ددې پوځ دنده او مسوليت په لويو لارو او اوږدو جادو کې دی. د ملك په ټولو لويو لارو په هره يوه پنځه کيلو مترۍ کې يو ((پاټك)) موجود دی د ((پاټك)) او د ((چلو)) کليمې زموږ نه دي دا دواړه کليمې د پنجاب نه راختلي موږ به پخوا ((پاټك)) ته د تالاشۍ پوسته او ((چلو)) ته به موږ زه په خير استازه ويل.

مګر اوس ورته ((پاټك)) او ((چلو)) وايو چې خبره رانه اوږده نه شي.

نه پوهېږم چې د پنځم نمبر پوځ وظايف او دندې مشرانو ټاکلي او که پوځ په خپل سر دې مقدسې دندې ته رونق ورکړ ی دی. تر کومه ځايه چې ماته ثابته شوې ده او ما د څو کلونو په جنګ جګړو کې څو ځله د تورخم په لار پېښور ته د چمن په لار کويټې ته او د سالنګونو په لار مزارشريف ته کډې کډې کول وکړل د پاټکونو پوځ ډېر بې رحمه او بې دينه پوځ دی، ددې پوځ سپاهيان ډېر ناړامه سر ټمبه او د يوې خبرې والادي. ددې پوځ سپاهيان لا يو بل هنر هم لري، ښه مجاهد او ښه کمونستت د څټ په بويولو پېژني د هر هغه چا چې څټ او غاړه لږه څه پاکه وي او څه پاکې جامې يې په ځان کړې وي، هغه ښه کمونست دی او که برعکس ددې وي، نو هماغه ښه مجاهد دی.

دا پوځ د هېچا مخ او څټ نه ګوري، چې نورې هېڅ څه ګوتو ته ور نه شي د راکيبينو څخه د سر خيرات غواړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کورونو په قيمتي لوښو او سامانونو باندې جلا جلا محصولونه ږدي. زموږ د خوارکي ولس د کورونو لوښي او سامانونه د ((پاټکونو)) پوځ په ځو ځو ځله په همدوی خرځ کړل. زموږ د خوارکي ولس د کور لوښي دوی ته په ډېره جګه بيه تمام شول.

څلورم نمبر پوځ ((د ورانولو او خود کفا)) پوځ چې کله ملت ته راکتهونه راواړوي او د توپونو او ټانکونو خولې د کابل اوسېدونکو ته ورسمې کاندي، نو د کابل اوسېدونکي زر، زر خپل د کور لوښي راټول کړي او په موټرو کې بار کړي، تش کورونه څلورم نمبر پوځ ته خوشې وي، ښه سامان لکه قالينه، ټلوېزيون، ويډيو، يخچال او بادپکې د موټر نه کښته کړي، يو نيم سپاهي لاپر کور والا وغړمبېږي او پرې ورغږ کړي.

((ګوره کمونست ته: ده لاپه وي، سي، آر کې فلمونه ليدل په ټي وي کې به يې څومره جينکۍ ليدلي وي، د فريج يخو اوبو ته په کابل کې ناست و.))

بل سپاهي د لرې نه ورغږ کړي ((زر، زر يې ورکښته کوه. ګوره دې کمونست ته چې د روس په سامانونو نه يې موټر تر خولې پورې بار کړی دی.)) او داسې نور د پاتې لوښو دومره لوړ ((محصول)) د کور والا نه واخلي که هغه لوښي بيا يې خاوند بازار ته وړاندې کړي ځانته د ((محصول)) قيمت نه پوره کوي.

د کابل خلکو د څو کلونو په ملا شاهۍ کې څو څو ځله کډې کول وکړل، د ګاډو مالکين ښه ماړه شول، خو د پنځم نمبر پوځ له خوا يې ښه ډبول وخوړل. داسې ورځ به ډېره کمه وي چې د ګاډو مالکانو او ډرېورانو سر او غاښ مات نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا پوځونه ټول د يو بل سره په خپل منځ کې حسنه او نېکې اړيکې لري، د څلورم او پنځم نمبر پوځونو ګټې سره شريکې دي، د جنګ او جګړې پر وخت يو د بل په مورچل ولاکه ډز کوي، ټولې درنې او سپکې ډزې په خلکو باندې وي، چې خلك د خپلو کورونو څخه باڅوي او وروڼه د مظلوم ولس پخه وخوري او اومه يې په چرسو، ورکاندي.))

زموږ د ملك ((خودکفا)) پوځونو په هېڅا کې د حيا ښته پرېښښوده. وړو تجارانو د دوی له لاسه تجارت پرېښود، کوچان په سرکونو او لويو لارو باندې خپل څاروي او رمې نه شي بيولی، دې ملك کې د هر چا مال، سر او عزت ته صدمه ورسېده. د پنځم نمبر پوځ د سپاهيانو عجيب او غريب نومونه دي لکه:

سپی، کونګری، لېونی، لېوه، تازي، چارپای او نور دا لاڅه کوي چې ددې پوځ سپاهيانو د خلکو غوږونه هم پرې کړي دي، د شکر درې دوه تنه اوسېدونکي ګل مير او خان مير چې دواړه سره وروڼه وو. د دوی د غوږونو غوڅول ډېرو خلکو ليدلي. ددې بېچاره ګانو د ګنډو په نفقه کې خپل غوږونه له لاسه ورکړل خپل غوږونه!!

لومړی به ويل کېدل چې غوږ ګټې سر به بايلې، زموږ په دې سرچپه ملك کې هر څه سرچپه شول اوس نو که سر ساتې غوږونه به بايلې.

هوکی: نصرالله بابر صيب د پاکستان د کورنيو چارو وزير خپلې بازارموندنې ته ډېر وارخطا شانته و، په منځنۍ اسيايي هېوادونو کې د بازارموندنې لپاره بايد د تجارت وزير او د پاکستان د صنعت وزيران وارخطا وای، په ده کې بله خبره وه هر سړی پوهېږي چې غوا توره ده او شيدې يې سپينې دي. د ملايانو نه چې په افغانستان کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم ځای روغ پاتې دی، پاکستان يې اوس په طالبانو ورانوي. بابر صيب غريب منځنۍ اسيا ته د ځمکې له لارې بې له کوم باز خواست او بې له کوم پاسپورت او اجازتنامې څخه د افغانستان په ښارو، کنډو او کپرو لارو واچول چې دا طلايي مارکېټونه ور نه بل کوم هېواد ونه نيسي.

د پاکستان غريبانانو خو د مجاهدينو د حکومت د کاميابۍ په اول کال اعلان وکړ چې د تورخم کابل سړك به په درېو مياشتو کې ډامبر او پوخ شي. د دريو مياشتو په تمه څو کلونه تېر شول. د سړك پخلی خو لا پرځای پرېږده په کوم ځای کې چې د سړك پخې د ډامبر او قير چنډې وې هغه يې هم ونړولې. نو اوس څنګه کېدی شي چې په دومره اوږده او لرې لار بابر صيب په منځنۍ اسيا کې د مارکېټونو او د ځمکې له لارې د مالونو د کاروانونو خبرې او د منځنۍ اسيا د مشرانو سره لوظنامې دستخط کوي.

که د بابر صيب خبرې رښتيا شي، نو زموږ د پنځم نمبر پوځ قوماندان او سپاهيان به د جهاد خوبونه په سپين بولدك، کندهار، لښکرګاه، ګرشك، هرات او تور غنډۍ په بندرونو کې ويني.

زموږ د پنځم نمبر پوځ قوماندانان يوبل ته په مخابرو کې کلکې مبارکۍ ورکوي او وايي چې که خدای کول زموږ پوځونه به نور ددغو ولايتونو په لارو ګودرو کې قوي جهاد پيل کړي. جهاد دغو ولايتونو کې د سره پيل ته ضرورت لري. اګر چې بابرصيب يو څه طالبان مالبان په دغو لارو ګودرو کې د کاروانونو د سلامت تګ راتګ لپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېنولي، خو زموږ د پنځم نمبر پوځ او د طالبانو په منځ کې به شخړې حتمي شي.

د طالبانو د سړکونو د ساتلو، تجارتي مالونو او ورکړې راکړې سره څه دي، طالبان په مدرسو او جوماتونو کې بايد سبق ووايي چې ديني عالمان ترېنه جوړ شي.

بابر صيب ته به مشوره ورکړو چې د وطن سوی د وطن په تازيانو وينسه او يا د وطن لارې د وطن په سپاهيانو وساته.

میزان ۱۳۷۳ل کال

کابل- افغانستان، دربېم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

قوماندان مُلك

پاڅېږه! ستړي مشي ووايه چې زموږ د اوسني پاچايانو او اميرانو اخيستل ډطر دي او كه وركول؟ بې غمه پروت يې ځادر دې د سر نه تر پښو پورې په ځان راكښلی او د پښو په ګوتو كې دې د ځادر پيڅككې ټينګ كړي دي. د كټ پيارمې دې زړې كړې. نه خوب لرې او نه خواړه، هسې دې په سوچونو او چورتونو كې ځان زوړ كړ، ږيره دې بې ځآيه سپينه شوه، ځان نه دې عالم غمګين جوړ كړی، كرۍ ورځ كابل (قوماندان مُلك) په غام كې يې رښتيا د ځادر لاندې په پټهو ستړګو په څه چورت، سوچ او فكر كې وې؟

د كابل (قوماندان مُلك) په فكر كې وم.

په كابل كې دې څه وليدل، څه دې واورېدل او څه دې وخوړل؟؟

عزيزه!

څه مې سر خوږوې زما خو ليكل او لوستل نه دي زده اوسنۍ كمپيوټري زمانې ته انېړ يم، زما ليك او لوست سوچ او فكر دی. نو هغه څه چې مې په خپلو سترګو وليدل او په فكر او سوچ كې مې تېر شول، ته بسم الله كړه قلم راواخله كاغذ خور كړه. زه چې څه درته وايم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا که ټول رښتیا نه وي، نو دروغ به هم نه وي، خپل خدای پاك ته غاړه نه شم بندولای. خپلو خلکو او ولس ته مخ نه شم تورولای، کوم حرف، کوم ټکی او کومه کلیمه چې زما له خولې وځي کټ مټ یې همغسې ولیکه. څه چې زه درته وایم په هغه کې کمی او زیاتی رانه ولې. زما له وینا نه به یو وخت که خدای کوله تاریخ جوړ شي، که په لیکلو کې دې ورانی وکړ، تا به د افغانانو تاریخ ونه ښني، بیا دې زه له افغانانو څخه نه شم خلاصولای، په ډېر احتیاط او پام یې ولیکه او په ساده او شڅله پښتو یې ولیکه چې: ټولې سمې لارې اوړدې شوې، ((موږ بدبخت شو ولې چې زموږ د ښار دروازې اوس غله ساتي)) زموږ ملك د غلو په لاس کېوت دولتي ترانسپورتونه شخصي شول، روغتونونه له ښځه ونړېدل، مکتبونو خپل ځای پوځي اډو ته پرېښود، پوهنځي شاړ او د سرور کاینات او امام اخر زمان د جوماتونو ودانۍ پوهنځي شول. استادان یې په لوی لاس رخصت کړل. اکاډمیسنان یې وشړل عامه موسسې ړنګې شوې، جایدادونه او ملکیتونه ضبط شول، د ملك مالیاتي عواید به جیبونو کې وراسته شول، د بانکونو راکړه ورکړه په خپله خوښه شوه، د ملت سره ثانیه په ثانیه جفا او ظلم زیاتی کېږي او رمې په لېوانو پول کېږي، خپلو خلکو ته د ورکړې هېڅ علایم نه شته، د راکړې ورکړې معاملو خپل ځای بې اعتباریو ته پرېښی، خلك د خپل ملك پرېښودو ته اړ ایستل شول. زموږ یو موټی خاوره په ننني بشري نړۍ کې موقعیت نه لري. زموږ ملك د بلې کومې نړۍ په یوه بله کره کې د قوماندان په حیث پروت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ په مُلك کې قوماندان صیب هر څه دی. قوماندان صیب هغه کیلي ده چې: هر ماشین پرې چالانیږي، قوماندان صیب هم شاګرد دی او هم معلم، هم امام دی او هم جنګجو، هم ملا دی او هم مولا، هم اقتصاد دان دی او هم سیاستدان، هم محصل دی او هم استاد، هم په کابل کې دی او هم په پېښور کې، هم وزیر دی او هم مامور، هم غل دی او هم د غلو مل، غله نیولای شي او هم یې پرېښودلای شي. قوماندان صیب هم کارګر دی او هم بورد تخنیك. د ماشینریو پرزې په ډېر ښه شان د یوې ((فابریکې)) څخه سپړلای شي او بل ((میل)) ته یې وراچولای شي، قوماندان صیب هم دهقان دی او هم ښه لاره ساتونکی، قوماندان صیب هم قوماندان دی هم تجار، قوماندان صیب هم برمه کار دی او هم د زمرودو، یاقوتو او د ټولو قیمتي ډبرو ټیکه دار، قوماندان صیب هم نجار دی او هم د ځنګلونو د خرڅولو دلال، قوماندان صیب هم سرباز دی او هم جنرال، قوماندان صیب که د پردیو قصرونه نړوي، خو ځان ته ښې ماڼۍ ابادوي، قوماندان صیب هم په مېخ وهي او هم په نعل، کله د یو سره ملا وتړي او کله د بل سره، کله د یو نه جیب ډك کړي او کله د بل نه.

دې قوماندان مُلك کې هر یو تن قوماندان شو او هر څه د قوماندان شول، پیسې د قوماندان شوې، بانك د قوماندان شو، وزارت خانه د قوماندان شوه، ښکلې مکتبۍ جینکۍ د قوماندان شوې، پی مخي هلکان د قوماندان شول، شرکتونه او ترانسپورتونه د قوماندان شول، ټانکونه، طیارې، کامازونه، مواصلاتي لارې، هوایي ډګرونه، دولتي ودانۍ او ان تر زراعتي غواګانو پورې د قوماندان شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې قوماندان ملك كې سپاهيانو ته هيڅ ونه رسېدل، په دې ملك كې سپاهيان د ژوند كولو حق نه لري، زمونږ په قوماندان ملك كې قوماندان هر څه دی او هر څه يې له وسه او واكه پوره دي، خو له يوه كار نه ډېر عاجز او بېوسه دی، هغه چاته د هغه ژوند نه شي راژوندی كولای. ددنيا په سرخو به دې د خپل ځان د برائت لپاره ژوندو ته وايي چې د هغه بې ګناه مسلمان او افغان په مرګ كې چې دده له لاسه شوی دی، په هغه كې د خدای(ج) رضا وه، مګر د حساب او كتاب په ورځ دی خپل پروردګار ته نه شي ويلای چې دا مظلوم او بې ګناه افغانان چې ما وژلي او د هغوی كورونه مې نړولي او د هغوی مالونه چې مې د غنيمت په نوم چور كړي، په دې كې ستا اراده وه او دا كار مې خاص ستا در ضا لپاره كړی دی.

دده دا دليل به پروردګار قبول نه كړي، ولې چې خدای(ج) زمونږ د رهبرانو په څېر بې خبره او دوه مخی نه دی. هغه په هر څه ښه پوهېږي، هغه دانا او توانا دی، هغه په نړولو، وژلو او چور كولو نه راضي كېږي. د هغه رضا او اراده د تل لپاره په نېكو كارونو او په ښو لارو چارو كې ده.

د نړۍ د ملكونو، دولتونو او حكومتونو اميران، شاهان او امپراطوران خپلو خلكو ته كه څه وركوي او كه نه خو په ټي وي، ټلكس، ټليفون او په نورو وسايلو كې چې اول حرف يې په ((ټ)) شروع كېږي، هسې لاپې، شاپې او غوراډبې ښې ډېر كوي. څه چې خلكو وي هغه خو ترېنه نه اخلي. مګر زمونږ څو كلن حكومت زمونږ خواركي ولس نه هر څه يې په عام ډول او د كليمې اول حرف يې چې په ((ټ)) شروع كېږي په خاص

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډول په غيرقانوني د خپلو غلو په واسطه واخيستل. زموږ ولس يې په سپين ډاګ او سپېره درينګه پرېښود. ملي او شخصي پانګې يې په خپلو خېټو کې واچولې. ددې حکومت اقتصادي سيستم يو عجيب شان سيستم دی، د نړۍ اقتصاد دانان دې د يو ځل لپاره زموږ قوماندان ملك ته راشي او زموږ د قوماندانانو نه دې وپوښتي چې دوی ددې اقتصاد تعليم په کومو هېوادونو کې سرته رسولی دی. دا کوم قسم سيستم دی، سيستم ته کوم نوم ورکولای شي؟؟؟

د ملت غونډې يې تش کړل، مګر د غلو جيبونه ډك نه شول، هر څه يې له ستوني تېر کړل، خو ماړه نه شول، د وينو په ډنډونو کې يې ولامبل خو نه سره شول او نه شنه شول، دا ولسونه په کړاوونو کې دوی خپلې بې غمۍ لتولې، خو بې غمه نه شول. د ډېرې پرهېزګارۍ نه يې د خلکو په مخکې د ريا لپاره انګور نه خوړل، خو د پردې تر شا يې خمونه تش کړل او نشه نه شول.

لنډه دا چې له موږ سپاهيانو نه زموږ مشرانو او قوماندانانو هر څه په دغه او هغه واخيستل او لا اخلي يې.

دوی په دې کمکي او کوچني قوماندان ملك په خوراك باندې کله مړېږي؟

دا خو خېټې نه دي، جوالونه دي جوالونه!!

دوی ته کوم لرې لوی او بې تاريخه مُلك په کار دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس دی نور په دې قوماندان ملك كې جهاد بس دی، یوازې خو د دې قوماندان مُلك خلك كافر نه دي، كافرو دنیا په سر اخیستې. د دنیا كافر دومره ډېر شوي دي چې پښې په كې ځي پښې!!

په هغوی ښه جهاد كېږي. ځئ ورشئ له هغو پسې ورشئ هغه كافرو سره هر څه ډېر دي او په ډېره اسانۍ یې ورڅخه لاسته راوړلای شئ.

سنبله ۱۳۷۳ل كال

كابل- افغانستان، دربیم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

د فکر ازادي او سوله

ډېرکلونه تېر شول چې دا خوارکی بندي دی، دده د زندان موده هېڅ نه پوره کېږي، دلته ډېر مجرمين په خپل سر د زندان دوره د ګيرۍ له سوري نه ووتل. دلته ډېرو سياستدانانو د زندان دروازه ماه کړه، دلته ډېر غله د زندان له وېرې وتښتېدل، دلته اوس زندان، مندان نه شته، خو هغه خوار بې زندانه زنداني دی.

پخوا به دا بېچاره په يو يا دوو تو‌تمو کوټو کې بندي و، خو اوس دی په ډېره ارته او پراخه ساحه کې زنداني دی، هر څه په خپلو ګنهکارو سترګو ويني، خو خبل غوږ نه شي ګرولای، د خپلې ماتې خولې څخه سونګ نه شي ويستلی، د زخمي زړه آه او فرياد يې په ګوګل کې غولۍ وهي، هر څه يې ګډوډ دي، ژبه يې ګونګه ده، غاښونه يې وړقيدل، خوله يې وګنډل شوه، غوږونه يې کاڼه او کسي يې پرېوتل، د قلم رنګ يې وچ او مشوانۍ يې ماته شوه، ليکوال يې په ګوليو او راکټونو سوري، سوری شو د شعر ژبه يې ټوټه ټوټه شوه، کاغذ يې وسو، فرهنګ يې لوټ او کتاب يې خرڅ شو. زده کوونکو له ښوونځي نه مخه ښه واخيسته، ښوونکی لادرکه شو.

پرېږدئ دا خوارکی پرېږدئ!

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر بنديان خوشې ګرځي، دې غريب خو کوم جرم نه دی کړی، دا خو له تاسې څخه کومه غوښتنه نه لري. دا څومره ارام د لويې حوصلې او د قوي هوډ څښتن دی، دا بېچاره کټ او پوزی نه غواړي، جيب خرڅ ته محتاج نه دی، د چا پلو او چلو ته تمه نه لري، تخت او تاج يې نه دی په کار، د چا په ښو او بدو غم غرض نه لري، د هېچا په غم او ښادۍ يې پروا نه شته، دا ډېر بې ګناه بندي دی. دده د زندان شپې او ورځې څومره اوږدې دي، دده جرم د وخت مستنطيقينو او د زمانې څرانوالانو ثابت نه کړای شو. دا څومره بې ضرره بندي دی. دده هرڅ دړې وړې شول، خو بيا هم په قهر او غوسه نه برېښي.

زمانې ته ننواتې کوم او د وخت له قاضيانو نه غوښتنه لرم چې دا بندي له زندانه پرېږدي.

د وخت قاضي ته وايم چې دا کوم ساده او چټي، پټي بندي نه دی، دې ګوډ شل او کاڼه بندي سره داسې څه شته چې زموږ د کلونو کلونو دښمني او تربګني پرې پای ته رسېږي. دې بندي سره هغه څه شته چې زموږ د ولس تونده پرې چورلټه ماتېږي.

ددې بندي ازادول او زموږ د ملت غوښتنه لازم او ملزوم ده.... دا بندي به د جهان د امپراطورانو په عذر او زارۍ هم له زندانه ونه وځي. دې بندي زموږ د مودې مودې د خوشبختۍ ناوې يرغمل کړې ده او له ځانه سره يې کلکه ساتلې ده. زموږ د ولس يرغمل شوې د خوشبختۍ ناوې له ده څخه په توپ، طياره، ټانک او ټوپک نه اخيستل کېږي، يرغمل شوې ناوې که زور اخيستل کېدای، خو نو د روسانو سره ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

زور و. که يرغمل شوې د خوشبختۍ ناوې په زر اخيستل کېږي، خو نو د عربو سره د ډېرې بې حسابه روپۍ دي.

دا ناوې نه په زور لاس ته راځي او نه په زرو، زموږ ولس ته نه زور شته ورکړل او نه زرو.

نو راځئ چې دا بندي (د فکر ازادي) په ګډه خوشې کړو او له ده څخه خپله يرغمل شوې د خوشبختۍ ناوې (سوله) لاسته راوړو.

او که دا بندي څومره ټينګ کړو او ويې څورووو هغومره به زموږ د خوشبختۍ ناوې زيانمنه کړي.

۱۳۷۳ل کال، ميزان

کابل- افغانستان، دربيم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېوسه کوچۍ

ای د تورې پيوندي او سورۍ سورۍ کېږدۍ مالکه!

ته خو د ېرې رمې لرې، د ېرې رمې دې د ېر شپانه غواړي شپانه!!

شپنو ته شپېلۍ جوړې کړه او رمو ته شپانه ولټوه.

ستا شپېلۍ کنې دي. په کڼو شپېليو هېڅوك او هېڅوك له خوبه او له درانه خوبه نه ويښېږي.

ای بېوسه کوچيه!

رمې څوك په لېوانو نه پيايي، ستا رمې ستا لېوانو ماتې کړې، تا هېڅا ته کورت ورنکړل.

ستا د شيدو نه هېچا څکه ونه کړه.

ستا پېروی او ماسته پيشوګانو وڅټل.

پوڅه دې خوسا شوه او په غوښو دې سپي، لېوان او کارغان ماړه کړل، پسرلی درنه په اوتو، بوتو او دغه و هغه کې تېر شو، ستا رمې څه وترهېدې څه له لوږې مړې شوې او څه درنه لېوانو ماتې کړې. ستا د

(c) ketabton.com: The Digital Library

رمو وړۍ په ولاړه ونړول شوې. د رمو وړۍ دې تندې سيلۍ او ترخه باد په مخ كړي دي.

ته څومره كمبخته، بېوسه او بېواكه مالدار كوچى يې(!)

ته كمزورى زورور او بې ځايه سرټمبه يې.

په ناړامۍ دې د څړ ټول ځايونه لولپه كړل.

ته داسې مالدار كوچى يې چې د خپلو رمو نه خپل لېوان ښه ساتې، رمې دې د لوږې مرې خو لېوان دې د ډېرو غوښو په خوراك چوي، ستا زړه هېڅكله په خپلو خوارو رمو ونه سو، ستا زړه سوى په خپلو لېوانو ډېر دى.

عقرب، ۱۳۷۳ل كال

كابل- افغانستان، دربيم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ د زماني ښاماران

موږ چې واړه و په هوجرو او دېرو کې به موږ ته مشرانو کيسې کولې، په کوچنيوالي کې خو به په دومره څه نه پوهېدو، لږ چې غوټ:ي شو، بيا به مو په دې کيسو باور نه راته او ويل به مو چې دا ټولې د دروغو کيسې دي. دا هسې له ځانه جوړې شوې دي، لکه د خونکار پاچا کيسه د شادمان او د هغه په څېر نور ديوان او يا په ښار باندې د اموخته شوي ښامار کيسه او نورې.

خو اوس چې موږ زاړه شو او د يوويشتمې پېړۍ په درشل کې د ژوند سره لوڅې پوڅې کوو، زموږ له ياد نه وتې کيسې يو ځل بيا زموږ په ذهنونو کې وګرځېدې او مړې کيسې راژوندۍ شوې، زموږ د مُلك دوو لسيزو جنګونو دا اوښودله چې پخوانۍ کيسې رښتيا وې او دروغ نه وې. انسان هر څه کېداى شي. د انسانانو نه، ديوان، ښاماران او خونکاره شاهان او اميران جوړېداى شي.

د هغه پخوانيو کيسو نه يوه دا دوه چې: د خونکار پاچا په ښار باندې داسې يو ښامار اموخته شوى و چې د خلکو څخه به يې په باج کې د ښار يوه پېغله نجلۍ په سره ډولۍ کې اخيسته او هغه به يې ژوندۍ له ستوني څخه تېروله. ددې ښار په خلکو کې جرئت سلب شوى و، هېچا د ښامار مقابله نه کوله، ښامار ته د ښار د خلکو ايمان ښه معلوم و، د ښار د پاچا مزه هم نه وه، هغه هم د ښامار څخه وېره لرله او ان دده يوه لور هم د پچې او نوبت پر اساس ښامار خوړلې وه. پاچا ښه و د ښار د

(c) ketabton.com: The Digital Library

عادي خلکو په ځير يې د ښامار باج پرېکاوه. ده د خپلو ښاريانو څخه برتري نه درلوده، پخوا خو ډېر ښه و يو ښامار دوه به په ښار موختـه کېدل او په باج کې به يې يوه يا دوه پېغلې اخيستې او دا باج به په عادلانه توګه په شاه او ګدا يو ډول و. مګر زموږ په زمانه کې ډېره بې عدالتي روانه ده، ښاماران بې شانه ډېر شول او باج يې هم ډېر لوړ دی. ددې لوړ باج نه شاهان خلاص ګدايان، فقيران او بېوزلان پرې اختـه دي، ګدايان په بلا ککړ شول.

شاهان خپل بال بچ او خپل پردي ښامار ته نه مخ کوي. شاهان او اميران د باج نه خلاص دي. زموږ د ښامار ټول غريب او غربا خلك ښامارانو مات کړل. زموږ د ښار بېوزلانو ته ښامارانو هېڅ شی پرېنښودل، په هره ورځ زموږ په ښار کې د ډېرو ښامارانو او ديوانو لـه ستوني دېرش، څلوېښت تنه تېرېږي. ښامارنو زموږ ښار لوټ کړو، زموږ ښار نور د نابودۍ کندې ته ګوزار شو. د ښامارانو باج اخيستنه ورځ پر ورځ زياتېږي. ښاماران زموږ د ښار د امير خپل خپلوانو او دوستانو سره غم غرض نه لري.

زموږ د ښار د پاچا خپلوان، دوستان او اشنايان له موږ بېوزلانو سره يوځای نه اوسېږي، هغوی په کوم لرې او بېګانه ښار کې اوسېدل خوښ کړي دي.

له کومې ورځې نه چې زموږ په ښار باندې ښاماران اموختـه شوي دي، زموږ پاچاهانو هم لـه موږه سره سمه شپه سبا نـه کړه، د بې مهاره اوښانو په څير کښته او پورته ځغلي. زموږ بې وزلانو نه دوی ډېر کم زړي دي. دوی لـه مرګـه ډېر ډارېږي، دوی هېڅ وخت کې شهادت ته ځان نه شي مختـه کولای. شهادت ته همېش غريب او غربا رامختـه شوي دي، د ښامارانو باج د بېوزلو پر غاړه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څومره ورېي ښامارن دي چې په هره يوه نيمه ورځ او ان په دقيقه، ثانيه او سکينډ کې د دېرش څلوېښتو تنو په خوراك نه مړېږي. دا ښاماران نه پوهېږم چې په کومه کربلا کې جل وهلي، د دوی تونده دومره زياته ده چې زموږ د ښار د انسانانو وينه په ژبه څټي، د دوی جل وهنه نه په توده وينه ماته شوه او نه په سړه او پرنده وينه. د پخوا زمانې ښاماران ډېر ښه وو. دومره بې انصافه نه وو په ورځ نيمه کې به يې يوه يا دوه پېغلې خوړلې، خو د اوسنۍ زمانې ښاماران ان ماشومان او زاړه له هم ستوني تېروي، د ماشومانو له چيغو او فرياد څخه خوند او مزه اخلي، ماشومانو ته خپل حق خدای(ج) ښښلی، خو ښامارن يې نه ښښي. دا ښاماران بخيل دي، د بخيلو ښامارانو نه وېره په کار ده، وېره!!

ډېرو غريبو او غرباوو به ويل چې موږ څه کوي. ډېرو معلمانو، مامورانو، استادانو، شاګردانو، محصلينو، دهقانانو، کارګرانو، پوهانو، روحانيونو، مليانو به ويل چې په موږ يې څه کار دی. ډېرو غير ژوندي شيانو لکه موټر، فابريکې، اوسپنو، تيرانو، دروازو او د کور سامانونو به ويل چې موږ د هر چا په خدمت کې يو، خو ناخبره له دې چې:

د شلمې پېړۍ راکټونه زموږ ښار ته ښاماران وګرځېدل، اميران مو خونکاره پاچاهان او برېخي يې زموږ د زمانې ديوان شول.

قوس، ۱۳۷۳ ل کال

کابل- افغانستان، دربيم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته د ټوپك قانون حکم فرما دی

ټولې جګړه مارې ډلې ټپلې غلې وې، غلو به په ټول ملت د غله ګومان کاوه.

ملت به په جنګ جګړه کې د خپلو کورونو لوښي او سامانونه خوندي ځايونو ه نه شول چلولای، د مظلوم ملت هر يو بې اسرې تن به د خپل کور په لوښو غل نيول کېده، څوك چې غله او تاړاکګر و هغه به د ملت د هر مظلوم تن د کور مالك شمېرل کېده. غله او تاړاکګر د نورو د کورونو څښتنان شول او د کورونو څښتنان غله او تاداکګر ووتل.

په دې سرچپه ملك کې هر څه سرچپه شانته وو، ولې چې د ټوپك قانون حکم فرما و.

هېچا خپل غوږ نه شو ګرولای، چا خپل سر نه شو خوځولای، له خولو څخه سونګ نه خوت، د زړه د فرياد څوك نه پيداکېدل. ښکنځلو خپل ځای سرو اسوېلو ته پرېښی و، ژبې توتله او لنډې وې، هرچا په خپلو غوږونو څپېړې اچولې وې، د سترګو ديد ورځ پر ورځ کمزوری کېده،

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هر چا سترغلي پرسېدلي وو، فرهنګيانو خپل فرهنګ پرېښی و او مکتبيانو خپل مکتب، ولې چې د ټوپك قانون حکم فرما و.

جومات که ښار و خو نو شهيد و، ملا مړ و او هم پړ و، طالب هسې په چارچوبۍ کې کښېته او پورته منډې وهلې. د جومات جمعې نه وې، هر چا به لمونځ په يوازې ځان کاوه، د سهار او ماسخوتن جمعو خپل ځای وېرې ته پرېښی و.

په هغه ځای کې چې د الهي فرض اداکېدل، د مليانو وعظ او نصيحت هېڅ ځای نه نيوه، مليانو سازشونه کول، د جګړې اخته خوا له يوې خوا د ملت په وينو اودسونه کول، له بلې خوا په ممبر باندې د قتلولو امر يې هم کاوه.

د يزيد او شمر د کارنامو سترګې دې حالتو ته ډېرې خړې او ټيټې وې. زموږ د ژوند په هديره کې هر چا د ((نکير)) او ((منکر)) له ډډې ډبول خوړل. زموږ خلکو چنګېزخان او هلاکو ته اورنګزېب او جهانګير ته دعاګانې کولې، روس او پرنګ لادومره نه و ځورولي، زموږ د ملت نه عادل نوشيروان او پير روښان ورك وو ولې چې د ټوپك قانون حکم فرما و.

جګړه مارو به دلته جګړه کوله او خپل ملك به يې پايمالاوه، خاوره او ولس يې خوشې پرېښی و. په وډشوي خاوره بې سرپرسته ولس او بې مالکه مُلك کې هر څه خوشې خوشې و.

زياتو به د مشرۍ دعوه کوله، خو يو هم مشر نه، هر چا د مسلمان، مسلمان چيغې وهلې خو يو هم........ نه و هر چا به د ملك دعوه کوله،

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو يو هم مالك نه و، دلته هر څه پيکه و، خو ورور وژنه خوره وه، وينې خورې وې لاشونه به خوړل کېدل او هډوکي به شپېلېدل.

ولې چې د ټوپك قانون حکم فرما و.

دلته هر څه تېر شول او لا تېرېږي، خو هېرېږي نه، دلته هرڅه هرڅه لا ژوندي دي داسې زر مړه کېږي نه، د ژونديو، ژوندۍ ببلګې پرتې دي، خاورې کېږي نه، دلته د وينو سوداګر زموږ د کلي په مخ وستل کې اوښ چو کړی، وينه په بيه او په لوړه بيه اخلي. د وينو لپاره نغدې روپۍ ګرځوي په نغدو يې تباه کړو، دلته نسيه معاملې نه شته، دلته هرڅه لاس په لاس دي، سوداګرو مې ملك مړ او تاريخ خړ کړو، خو افسوس چې دلته د ټوپك قانون حکم فرما دی.

د ۱۳۷۳ل کال قوس مياشت

کابل- افغانستان، دربيم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

زورور او کمزوری

کاکا! بيا دې څنګه شونډې وچې او وار دې خطا شانته دی. پکول دې هسې په غوږونو راکښنته کړی دی، زموږ جومات ته په خير راغلې. د څپلۍ وندوی دې هم شلېدلی، نه پوهېږم چې څه درپېښ شوي دي. اخ! اخ جامې دې ولې چڼې،چڼې او په وينو سرې دي، زر کوه وايه! زر، زر يې ووايه!

تاسې کره راکټ نښتی او که د همسيه په کاله کې. څوك خو به يې وژلي او يا ټپي کړي نه وي. نه، نه زويه بلا وه خو برکت يې نه و، زموږ ماشومان الحمدالله روغ رمټ دي او ګاونډيانو ته مو هم خير و خيريت دی، هېڅ خبره نه شته.

زه به د جومات په چارچوبۍ کې اودس وکړم، په کوم ځای پورې مې چې وينه پورې شوې هغه به هم ومينځم، لمونځ به په جومات کې وکړو، شپه مې درسره ده. بيا به کرۍ شبه د ننني پېښې په اړوند خبرې کوو.

ولې کاکا ځان دې له وينو څخه پاك نه کړو؟

په چارچوبۍ کې اوبه نه وې که څنګه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه بچيه!

د جومات چارچوبۍ له وينو ډکه وه له وينو!!

د جومات د چارچوبۍ په لښتي کې ويني رواني وې. چارچوبۍ په وينو ککړه او ليت، پيت وه. زر کوه بچيه اوبه پيدا کړه چې لمونځ مې قضا کېږي. ملا هم په ممبر وعظ کوي.

مخکې شه کاکا په لومړي صف کې ښي لاس ته کېنه. نه بچيه د چا په اوږو نه شو تېرېدی، وروستی صف ښه دی. ولې پاڅېدې کاکا څه کوې او چېرته ځې؟؟

راځه بچيه چې له دې جومات څخه ووځو، لمونځ به په کوم بل جومات کې وکړو. ددې جومات د ملا له خولې څخه د فتنې بوی راځي. دا بې خبره ملا دی، په چارچوبۍ کې يې د اوبو پرځای ويني بهېږي وينې!!

د انسان وينې او بيا په انسانانو کې د مسلمان وينې او په مسلمانانو کې بيا د افغانانو وينې.

زويه!

دې ملا د خدای احکام نه بيانول، دده زړه لاتراوسه په افغانانو سوړ نه دی. دا لااوس هم افغانانو خپل منځي جګړو ته په ډېر قيل و قال هڅوي.

ده ته هر څه کفر، کفر دي. دا لااوس هم به ممبر باندې د قتلولو امر صادروي، دا لااوس هم د شهيد او غازي په غم کې دی. دا لانورې کينې هم راپاروي. دا لااوس هم د شمر او يزيد په صفتونو بوخت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بچیه!

هغه د برګ جمپر بډوهلی او د اوږدې ږیرې خاوند څوك دی؟

کاکا!

هغه زما په خيال چې زموږ د منطقې قوماندان دی.

ورپسې څوك روان دي او په اوږو يې څه بار دي؟؟

کاکا! ورپسې يې بريخي دي، د خلکو سامانونه يې په شاه کړي دي. راکټ لنچرې او ماشينونه ورسره دي. غلا يې کړې غلا!!

په دې لار نه ځو بچيه! له دې خلکو نه به لار بچ کړو. په دې ښي لاس راوګرځه. اخ، اخ هغه د کوم کمبخت کور اور واخيست، په دې ښکلي کور خو ډېر بدرنګ اور لګېدلی دی. زوی مړي راکټ خو په سرګلوله کې اور راوړی اور!!

هله زويه هغه قوماندان ته ورنارې کړه د جومات د امام پسې ورمنډه کړه چې ددې مسلمان کور د سوځېدو نه وربچ کړو.

قوماندان صيب!

قوماندان صيب!

هله چې ددې مسلمان کور اور اخيستی او په راکټ لګېدلی، کومك او مرسته وکړئ.

هله ملا صيب چې د نږدې مقتديانو کور اور واخيست اور.

مرسته!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قوماندان د شا پېتهی کښته نه شو اور يې په خپلو سترګو ليده او په ډېره بې پروايۍ يې وويل چې: په کابل کې د ورځې دوه زره کورونه اور اخلي، زه خو يې د اور وژلو ګنهکار نه يم. ملا هم له جومات څخه ونه ووت، هسې يې خپله غاړه صافوله او له جومات نه يې نارې وهلې چې بل راکټ هم راځي بل. څه فرق کوي راکټ د ګنهکار او کافر په کور کې لګېدلی دی دا کور باید وسوځي.

بچیه!

زما په سترګو ښه نه ښکاري، هغه خلکو څه را اخیستي څنګهه په ډېره چابکۍ روان دي؟

اخ! کاکا هغه خو د څلورو پنځو تنو جنازې دي، ګومان کوم چې هدیرې ته يې د ښخولو لپاره وړي، دا څلور پنځه جنازې لکه چې د يوه کاله دي. لاره په وينو تکه سره ده، د هرې جنازې نه د لښتي په څېر وينې بهېږي وينې!!

زر کوه بچیه دېواله ته کېنه دېواله ته!! بل راکټ راغی.

اخ راکټ ډېر نږدې ولګېده. بیا به يې د چا خونه ورانه کړې وي، ته دې سر له دېواله نه پورته کړه چې توغندی په کوم ځای کې ونښته.

کاکا!

زما په خیال چې توغندی په جومات کې ولګېده، هغه د جومات نه لمبه پورته شوه. جومات بې ګناه شهید شو. توغندی که د چا په کور کې ونښلي، هغوی خو ګنهکار دي، جومات خو ګهنکار نه دی. جومات خو د ګناه نه پاك صاف دی. دا توغندي څومره بې حيا دي، توغندي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځومره ړانده دي. د ګنهکارو او بې ګناوو کورونه نه پېژني دا توغندي ان د خدای(ج) کورونه ولي او لوخړه کوي يې.

کاکا!

هغه ورېږ ډزې دي واورېدې، ته راشه چې هلته خلك غالمغال لري، ګڼه ګوڼه زياته شوه چې هلته څه پېښه وشوه. وګوره د هغه سپين ږيري په غاړه يې پړی اچولی او راکاږي يې. دې سپين ږيري به څه خطا کړې وي. دا خلك يې ټول ننداره کوي او هېڅوك څه نه وايي، د هېچا له خولې سونګ نه خېږي، دا څومره بې رحمه او کاپر خلك دي، سپين ږيری بېچاره يې په کندغونو شين واړاوه.

ورونو څه خبره ده!

مه يې وهئ خبره مو په خبره حل کړئ.

((برو، برو برادر بتو چی تو سر پياز کون پياز)) دا سپين ږيری مجرم دی مجرم!! جيب ته يې وخېژوئ، تالاشي يې کړئ، جيبونه يې ولټوئ، وه ورور جانه ددې غريب په جيب کې به څه وي؟

ددې غريب په جيب کې به راپورونه وي راپورونه!!

حزب اسلامي ته يې وړي، حزب اسلامي ته!!

دده يوه پښه په چار اسياب کې ده او بله دلته. دې سپين ږيري پسې موږ شپه او ورځ لالهنده ګرځو. د سپين ږيري له جيب نه يې په تالاشۍ کې دوه لکه کلدارې وويستې. سپين ږيری او موږ په ځای پاتې شو، ورونه جيب ته وختل او وتښتېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې غلو او سړي تښتونکو سپین ږیری له پخوا نه تعقیب کړی و. کله چې خپلې افغانۍ په کلدارو بدلې کړې وې، دی مجرم و. کله چې کلدارې ورونو د ټوپك په زور واخیستې بیا نو سپین ږیری له زندان څخه خلاص او د حزب اسلامي د راپورونو په هکله بري الذمه شو.

کاکا!

دا پېښنه مو هم ولیده، ناوخته شو ځه مخکې شه چې کور ته لاړ شو، د خپلې پېښې په اړوند هم کیسه وکړه.

بچیه!

زما پېښنه هم دې اخرنۍ پېښې ته کټ مټ ورته وه. له ما سره یو څو کلچې روسی صابون په کڅوړه کې پروت و. پیاده د کور پر لور روان وم چې د ډاټسن موټر څخه راباندې په سم بازار کې ډزې وشوې. جامې یې راباندې څڼې، څڼ کړې بعضې ځایونه یې راباندې هم وګرول، د روسي صابون کڅوړه یې رانه په زور د افغانیو په تیر کې وتښتوله. دادي زموږ ورځنۍ پېښې او حوادث.

دادي زموږ وګړي.

دادی زموږ امنیت.

دادي زموږ حقوق او د هغوی وجایب.

د ۱۳۷۳ل کال قوس میاشت

کابل- افغانستان، دربیم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس څوك ديوث ((دووس)) شو

وزير صيب نوی په يوه وزارت خانه کې د وخت د امير په فرمان مقرر شوی و. دده پاتې شونو او بالل بچ لاد مهاجرت په هېواد کې شپې ورځې سبا کولې.

نوي وزير صيب بايد نوې نوې خبرې کړی وای. د وزير صيب اولنۍ خبرې ډېرې ښې پيل شوې، وزير صيب خپلې خبرې د قران شريف د څو اياتونو په لوستلو پيل کړې. خو خبرې چې څومره زياتېدې او اوږدېدې، هغومره پيکه او بدرنګه کېدې. د وزير صيب اخرنۍ خبرې ډېرې پيکه او خوشې وې. ادبي فرهنګ ماته اجازه نه راکوي چې هغسې پيکه او خوشې خبرې د کاغذ پرمخ راولم.

د وزارت په تالار کې ټول ماموران ناست وو. مامورانو د وزير صيب خبرو ته ښه په زور او زېر غوږ ايښی و. په هر يو مامور باندې له ډېره وهمه خولې راماتې وې. په خبرو کې د وزير صيب سوال چا نه شو ستنولی. وزير صيب په خپلو خبرو کې هم سوال کاوه او هم يې په خپله ځواب ورکاوه. ښځينه مامورينو به له ډېره شرمه سرونه ځوړند نيولي وو. له شرمه به يې سترګې نه شوې پورته کولای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وزارت په تالار کې يوه لويه چوپه چوپتيا او خاموشي وه، د هېچا له خولې نه کوم احساساتي شعار نه ووت، د لاسونو چك چك او پړقول خپل ځای غاړو صافولو ته پرېښی و. پوس بوس او ټوخ، ټوخ نه اورېدل کېده. وزير صيب چې کله په احساساتو راغی، نو د تالار د اول صف يو مامور يې له ځايه د لاس په اشاره پاڅاوه او ورته ويې ويل:

ته، تاته يې وايم! مامور صيب؟!

((ديوث)) ((دووس)) تعريف کړه.

مامور د ((دووس)) ((ديوث)) د تعريف په هکله هغه دغه وويل. خو ځواب يې د وزير صيب د قناعت وړ نه و او د سر په اشاره يې مامور ته د کېناستو اجازه ورکړه.

وزير صيب خپله پرانستې خوله نوره هم پرانسته او ويې ويأ:

ديوث هغه چاته ويل کېږي چې سهار شي ښځه يې يو دفتر ته کار لپاره روانه وي او مېړه يې بل کوم وزارت خانې ته د ماموريت لپاره. خويندې په فاکولتو او ماشومان يې په کودکستانونو کې وي. کرۍ ورځ نه ښځه له مېړه څخه خبره وي او نه مېړه له خپلې ښځې څخه، ماشوما ن له ميندو څخه خبر نه وي او وروڼه له خويندو څخه. د وزير صيب په اخره جمله باندې په تالار کې د مامورانو ګونګسی او پوس پوسی پيدا شو او د تالار د اخر صف د يوې کورسۍ نه يوې مېرمنې په ډېر ادب سره خپل لاس پورته کړ او له وزير صيب نه يې په ډېره سړه سينه د يوې خبرې اجازه واخيسته او وزير صيب ته يې وويل:

وزير صيب!

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه مامور صيب نه چې تاسې د دووس ((ديوث)) په هکله پوښتنه وکړه سم ځواب يې در نه کړی شو او تا چې ديوث... په هکله کومې خبرې اترې وکړې دا هم سمې نه وې ديوث... ته تاسې دواړو درست ځواب پيدا نه کړی شو، که ستا اجازه وي دووس ((ديوث)) ته به زه ځواب پيداکړم. وزير صيب وويل مهرباني.

مېرمن غږ کړل او د لاس په اشاره يې وزير صيب ته ګوته ونيوله چې ((ديوث)) هغه چاته ويل کېږي، چې مېره يې دلته زموږ وزير وي، ښځينه او ماشومان يې د جنګ له وېرې د هجرت په هېواد کې او خويندې او لوڼې د ډېرو پيسو په بدل کې عربي شيخانو او د سوډان تور پوستو ځناورو او روسي کنډك مشرانو ته ورکړې وي. په دې خبره د تالار سکوت مات شو. نو ماته ثابته شوه چې د ډېرو چوپو تالارونو سکوتونه مېرمنې ماتولی شي او ډېر ناممکن کارونه ممکن کولای شي.

کابل- افغانستان

د وزارت خانې له تالار څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو بازار او دوه نرخه

د اوربند ورځ وه. جګړه لږ څه سړه غونډې وه. سودا پسې له کوره خودساخت بازار ته ووتم.

خودساخت بازار په دې معنا چې زموږ د ښار اصلي بازار له اور څخه وتی و. د هغه ښکلي بازار څو پوړیزې ودانۍ د خاورو په تشو ډېریو بدلې شوې وې. زموږ د ښار خلکو د خپل روزګار د چلولو لپاره د سړك په غاړه څنډو، د ودانیو ترڅنګه او ان په پارکونو کې کانتینرونه د لرګو او څادرو غرفې جوړې کړې وې. د ختو په کنډرو کې سماوارونه جوش او په عنعنوي توګه د پسونو له غوښو څخه چاینکي جوړېدې، خو هغه د غړو او ګنګړو غړونه د هوټل د شاګردانو نارې د بجلۍ د ګروپونو رنګارنګ منظرې د چوپان د کبابونو بویونه د اوبو د سقاو منډې تررې نه وې. په خودساخت بازار کې هر څه ساړه و، نه سرې قالینې په سترګو کېدې او نه شنه او ښکلي مخملي ټوکران. د خودساخت بازار ماحول د غلا مالونو او جنسونو نیولی و. دې بازار ته جنسونه به غلو په غلا راوړل او په ټیټه بیه به یې خرڅول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دبازار هټۍ لړونکو به په یو جنس دوه نومونه او دوه بیې ایښودې. د لرګو دوکان ته ودرېدم. لرګي مې د تنور او نغري لپاره اخیستل. دوکاندار نه مې تپوس وکړ چې:

کاکا!

لرګي من په څو خرڅوې!

دوکاندار راته وویل: کوم لرګي؟

ما دوکاندار ته وویل چې:

کاکا!

لرګي خو یو لرګي وي چې خلک یې د سونګ لپاره اخلي. دوکاندار له خندا نه تک شین واوښت او راته یې وویل:

بچیه!

موږ دوه قسمه لرګي خرڅوو. یو قسم یې جهادي او بل قسم یې عادي.

کاکا!

تاسې ولې په یو لرګي دوه نومونه او دوه نرخه ږدئ؟

دوکاندار راته وویل:

((یو د غلا لرګي دي چې مجاهدینو د خلکو کورونه نړولي او په موږ یې په زور او جبر خرڅوي. نو دا لرګي د جهادي لرګو په نوم یادېږي. د دوی بیه نسبت عادي لرګو ته کښته ده ولې چې موږ ته ارزانه پرېوځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بل عادي لرګي دي چې موږ يې په بازار کې په لوړه بيه اخلو او په لوړ قيمت يې خرڅوو.))

بچيه!

((زه يوازې په دې غم ککړ نه يم په دې بازار کې چې څه ګورې هغه نيم په نيمه د غلا او د چور مال دی، دوکانداران يې له وېرې د غلو څخه په بيه رانيسي. کوم دوکاندار چې د غلا مال وانخلي، هغه ډبول خوري، دلته د ډېرو دوکاندارانو ککرۍ ماتې شوې دي او غاښونه يې په وهلو وتلي دي.)) د دوکاندار غريب فرياد نه خلاصېده د خپلې پېښې نه ډېر سترې معلومېده.

له دغې ورځې نه وروسته زه د بازار د جنسونو په رمز پوه شوم چې رښتيا زموږ په خود ساخت بازار کې د احتياج ټول څيزونه د سيمټو سيخ او ګول څخه نيولې تر طبي دواګانو پورې او د اوړو څخه نيولې تر سونډو او سپېرکو پورې يو جنس دوه نومونه او جلا جلا بيې لري. يو بازار دوه نرخه، يو جنس دوه نومونه او دوه نومونه دوه قيمته لري.

د قوس مياشت ۱۳۷۳ بل کال

کابل- افغانستان، درېيم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې فقره ییز اساسي قانون

د ملك لپاره اساسي قانون جوړېده په اساسي قانون کې مې دریو اساسي ټکو ته پام شو، د هغه قانون درې اساسي ټکي دا وو.
۱- د حکومت د چارو واګې به هغه څوك مخ ته بیايي چې حنیفي مذهبه وي.
۲- ښځې به تر شپږم جوماته پورې لوست او لیك کوي، د متوسطو او لوړو تعلیماتو حقوق یې سلب دي.
۳- ښځې په افغاني ټولنه کې نه ځان انتخابولی شي او نه خپله رایه چاته ورکولای شي. ښځې باید د څلورو دېوالونو په منځ کې خپل اولادونه تربیه کاندي او بس.
نه پوهېږم چې دا درې ټکي اساسي قانون، قانون پوهانو تصویب کړ او که تصویب کړی وي، نو قانون پوهانو به زړه نا وړه تصویب کړی وي او که نه وي تصویب شوی په اساسي قانون کې دې ملاشاهان غور وکړي او قانون پوهان دې خپل مخونه د ملك راتلونکي تاریخ ته نه توروي.
خو زما په خیال د دوی اساسي قانون تصویب همغسې د انترکانټیننټل هوټل د تالار په مېزخانو کې پاتې شو.
ددې درې فقره ییزه اساسي قانون د تصویب لپاره د مملکت د درویشتو ولایتونو څخه نه پوهېږم چې څو تنه د سپینو پټکیو او تورو ږیرو خاوندان دعوت شوي وو. دا ټول په یوه لاره روان نه وو. د دوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

لارې بېلې بېلې وې په سني او شيعه يې اختلاف و، په پښتون او پارسيوان به يې جګړه وه، په شمال او جنوب به يې دزې وې. په شرق او غرب يې بحث و. شپې ورځې به يې په هوټل کې په توره بربښ تېرولې.
د دوی مشري به دوو رهبرانو کوله هغه رهبرانو چې په انسانانو کې د انسان او په مسلمانانو کې د افغان حقوق يې نه پېژندل. هغوی فقط غلامي، ورور وژنه، پيسې، قصرونه، د ورځې د ماډل ګاډي، د بې اتفاقۍ د تخم پاشل چورچپاول او غنيمت يې ښه پېژندل، هغوی په هر څه سترګې پټولې، هېڅ ته يې حق نه ورکاوه، د خلکو حق يې په داسې وخت کې غلا کاوه چې ورځ وه شپه نه وه شپه تېءه شوې وه، هر څوك په ښو او بدو ښه پوهېدل. دوی ټول خلکو په غلا وليدل مګر ځانونه يې غله نه شمېرل، د خلکو په سترګو کې خاورې شيندلې، مګر د خلکو سترګې يې په خاورو نه شوې ړندولای، دوی خپلې سترګې ړندولې. زموږ د ملك ټولو خلکو به دوی ته غله ويل، مګر دوی په غلا نه شرمېدل او غلا ته به يې د غنيمت نوم ورکاوه. زموږ د هېواد ټولو خلکو به دوی ته قطاع الطريق ويل، مګر دوی به په پاټك افتخار کاوه او هغه ته به يې د محصول نوم بابښه.
زموږ د ملك ټولو خلکو به دوی ته ورانکاران ويل، مګر دوی به په خپله ورانکارۍ سرلوړي کوله او ويل به يې چې په بتخانه مسجد نه ابادېږي.
زموږ د هېواد ټولو خلکو به دوی ته سړي وژونکي ويل، مګر دوی به پرې وياړ کاوه او ويل به يې چې کفار وژنو او اسلام تطبيقوو.
زموږ د ملك وګړو به دوی ته سړي تښتونکي ويل، مګر دوی به پرې موسېدل او ويل به يې چې موږ هم دومره زورور يو چې سړی تښتولی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شو او د هغه شتمني موږ بې له کوم زحمت څخه په خپلو جيبونو کې اچولای شو.

هوکې! د درې فقره ييز اساسي قانون جوړونکي ملاشاهان خپلو اجرائتونو ته د کمپيوټر په عصر کې څومره خوشاله و. دوی خپل ځانونه ښاغلي او وياړلي ګڼل، دوی به داسې فکر کاوه چې زموږ اعمالو ته هېڅوك ګوته نه شي نيولای، هغه چا چې زموږ اعمالو ته ګوتې نيولې هغه مو د ناپوهو او شډلو کسانو په ډغرو کې مات کړل. هغوی واقعاً په ډغره کې مات شول، هغوی اوس نه شته، هر څه يې تاسې ته پرېښودل اساسي قانون يې هم تاسې ته پرېښود. خو د هغوی په اساسي قانون کې فقرې درې نه وې، د هغه فقرې ډېرې وې، د هغوی سره د نر ښځې تعصب نه و موجود، هغوی شيعه او سني ته په يوه سترګه کتل، د انسان عالي مقام ته يې د احترام ځای پرېښی و، د شرق، غرب، شمال او جنوب خبرې ورسره نه وې، د تاجك او پښتون مسئله حل وه.

هوکې! درې فقره ييز اساسي قانون څومره په تنګ نظر او محدود چوکاټ کې جوړېده، دې اساسي قانون هېچاته هېڅ نه شول ورکولای، د يو څو محدودو کسانو عمر يې اوږداوه، دا خو ورځ ده څه شپه خو نه ده په ورځ کې اوس هر سړی خپله لاړ ليدلای شي اوس څوك ځان په کندو کې نه غورځوي، د کندو د غورځېدو شپې اوس تېرې شوې دي. اوس هغه څوك به په کندو کې لوېږي چې بل ته کندې کني.

هوکې! درې فقره ييز تنګ نظر اساسي قانون څومره ضيق او په محدود چوکاټ کې پرې بحث کېده، به هغه درې فقره ييز اساسي قانون باندې شپې شپې بحث وشو، مګر د انټرکانټيننټل د هوټل د لوړې ودانۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځخه راکښته نه شو. دا اساسي قانون همغلته درې کاله ځوړند پاتې شو، د هغه اساسي قانون هېڅ زړه نه کېږي چې د هوټل د غونډۍ ځخه کښته شي او د کابل ښار په ورانو جادو او کنډواله کورونو کې د يو ځل لپاره د خدای په پار چکر ووهي او خپلو خلکو ته ځان وروپېژني او ووايي چې: ((ای د کابل او د هېواد خلکو زه ستاسې اساسي قانون يم، ستاسې حقوق به زه په خپله لمن کې ونغاړم.)) دا بېچاره اساسي قانون دومره نيمګړی و چې هغه د ډېره شرمه خپلې سترګې کښته اچولې وې او خپل ولس ته يې د هوټل د غونډۍ ځخه په جګه ناره ورغږ کړ:

ای ولسه!

((ما نه هېڅ مه غواړئ، زه تاسې ته هېڅ شی نه سم درکولای، له ما سره هېڅ نه شته، زه دومره نيمګړی او ناتکميل يم چې له شرمه تاسې ته کتلای نه شم، زه به ددې هوټل د لوړې غونډۍ ځخه هېڅکله کښته نه شم. تر څو چې ټوپك وي، زه نه يم! د اوس لپاره ستاسې قانون ټوپك دی، ستاسې ټولې خبرې اوس د ټوپك په شپېلۍ حل کېږي.))

ای د کابل او هېواد خلکو!

((پرېږدئ چې په تاسو کې د ټوپك قانون حکمفرما وي په ما درې فقره ييز اساسي قانون باندې ستاسې د کلونو کلونو تنده نه ماتېږي.))

د جدي مياشت ۱۳۷۳ل کال

کابل- افغانستان، درېيم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرکه

پخوا زموږ ادارو کې د ادارو مشرانو او نورو به ورته کمېسيون ويل خو اوس ورته کمېشن وايي. زموږ اوسنيو شيخانو دا کليمه د پاکستان څخه د ځان سره کابل ته راوړې، د دريو کلونو څخه را په دې خوا او خاصتاً د ملا شاهۍ په اول يو نيم کلونو کې چې به کوم خبرلوڅي د يو چا سره مطبوعاتي مرکه کوله، نو هغه به طبعاً مسول سړی و.

مرکه به په دې ټکو پيل شوه:

پوښتنه: د کابل- جلال اباد لاره د ترافيکو پرمخ بنده ده، په دې هکله حکومت څه تدابير نيولي؟

ځواب: موږ هم خبر شوي يو چې د کابل- جلال اباد لاره د ترافيکو پرمخ تړلې ده، د لارې د خلاصولو لپاره مو يو کمېشن ټاکلی.

بله پوښتنه: په نوې کارته کې د اسلامي حزب او اسلامي جمعيت ترمنځ د درندو توپونو سخته جګړه روانه ده، په درجنو بې ګناه خلک مړه، کورونه يې وران او لوټ شول، په دې هکله څه تجويز لرئ؟

ځواب: دې جګړې لپاره د مختلفو تنظيمونو څخه د سولې کمېشن موظف شوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درېيمه پوښتنه: بانکي نوټونه نه شته، د دريو مياشتو راپه دېخوا مامورينو خپلې تنخواګانې نه دي اخيستي، په دې هکله ستاسې اجرات څه دي؟

ځواب: بلې موږ خبر شوي يو خو د ستونزې د حل لپاره د مختلفو تنظيمونو څخه مو يو کمېشن ټاکلی دی، مامورين دې د اوس لپاره د خپلو شتمنيو څخه استفاده وکړي.

څلورمه پوښتنه: په خوشال خان مېنه کې د اسلامي وحدت او د اسلامي اتحاد د تنظيمونو ترمنځ د درنو توپونو ډزې روانې دي، ستاسې نظر ددغې جګړې په هکله څه دی؟

ځواب: ددغې جګړې په هکله کوم خاص نظر نه لرو هلته حايل طاقتونه پراته دي. کمېشن هم ورسره په جګړه کې مصروف دی.

پنځمه پوښتنه: په کابل ښار کې به دايمي اوربند کله نافذ شي؟

ځواب: ته د کمونستانو په څېر پوښتنې کوې، دا پته ماته نه شته، دده معلومات خدای پاك ته دي.

شپږمه پوښتنه: په سلو کې اويا برخې د کابل ښار د تنظيمي جنګ جګړو له امله په خرابه بدل شوي دي، د بېرته ابادولو په هکله ستاسې نظر څه دی؟

ځواب: خير دی د کابل ښار د راکړای شوي پلان سره سم ونړېده او په خرابه بدل شو، دا ښار به ډېر ژر جوړ شي او د کابل د خلکو د سهولت لپاره بايد ووايم چې مهاجرو ته په جوماتونو او مکتبونو کې ځايونه ورکړی شوي دي. له کومې ورځې نه چې موږ په تخت خېته اچولې او

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاج مو په سر کړی دی، د کابل خلکو بیا راڅخه د بریښنا پرق ونه لیده، د خلکو د سهولتونو لپاره چې څه ملي بسونه وو هغه مو ورته تاراج کړل، د صحي اوبو نلونه د وخت حکومتونو د ځمکې لاندې ډېر ژر ځغلولي دي، ډېر ځایونه مو ورپسې وسپړل، زموږ د وخت زیاته برخه همدا سپړنه نیسي، د تلیفون د مزو او بریښنا د مزو د شلولو لپاره کمېشن ته مو وظیفه ورکړې ده.

اوومه پوښتنه: درنو وسلو د غونډولو لپاره کوم اجرائت په نظر کې نیول شوي دي؟

ځواب: بلې د درنو وسلو د غونډولو لپاره کمېشن موظف شوی دی چې د مسلح غیر مسول ګروپونو څخه درنې وسلې ټولې کړي او که چیرې غیر مسول مسلح ګروپونو څخه درنې وسلې راغونډې نه شوې، نو تعهد به ترېنه واخیستل شي چې بیا به پرې ډزې نه کوي.

اتمه پوښتنه: په اوسني وخت کې ستاسې په هېواد کې پوځ نه شته، څه خیال لرئ چې کوم قسم پوځ به جوړ کړئ؟

ځواب: د پخواني پوځ درې ورې کولو افتخار خو خدای پاك موږ ته په نصیب کړو او موږ پرې ډېر ویاړو، د نوي پوځ د جوړولو لپاره کمېشن موظف شوی دی، یا ملي اسلامي نه خیر اسلامي وبښئ، ملي پوځ به جړ کاندي.

نهمه پوښتنه: قاضي صیب حسین احمد ، مولانا فضل الرحمن، جنرال حمید ګل او د شهید جنرال ضیاالحق زوی اعجاز الحق هر یو په خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوبت تاسې سره د جنګ بندۍ په هکله هلې ځلې کړي دي، د دوی د سفرونو په هکله څه نظر لرئ؟

ځواب: د دوی سفرونه ډېر ښه و مثبت اړخونه يې ډېر لرل، په جنګ بندۍ او په جنګ اچولو کې د دوی اثر او رسوخ ډېر دی کله ناکله موږ ته موقتي سوله راوستی شي او کله ناکله موږ په جنګ اچولی شي.

لسمه پوښتنه: موږ له عوامو څخه اورو چې په کابل ښار کې مسلح ګروپونه په رښا ورځ داړې اچوي، ددې مسلحو ګروپونو په هکله ستاسې نظر څه دی؟

ځواب: بلې پرون يې له موږ څخه هم يو ګاډی او يو څه ډالر په زور اخيستي، د دوی د نابودۍ لپاره موظف کمېشن ته لارښوونه شوې ده.

څه سر به دې خوږوم پوښتنې ډېرې وشوې ځوابونه يې هغه او دغه و. جرګو او مرکو هېڅ سر ونه نيو، جنګ جګړو هر څه په کنډواله بدل کړل، جنګونو زموږ پېغلې کونډې کړې، ميندې بورې کړې، ماشومان يې رايتيمان کړل، جوماتونه يې راشهيدان کړل. بې ځايه سر ټمبګيو زموږ هر څه او هر څه بې ارزښته او بې معنا کړل او تاريخي افتخارات يې د پوزکي په څېر رانچه کړل موږ او زموږ ملك په يو ختم کې ختم شو.

۱۳۷۳ل کال

کابل- افغانستان، دربيم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شاعر واك

نه پوهېږم چې اديبان، ليکوالان او شاعران چا رابللي وو؟ دوی د نابللو مېلمنو په څېر ناست وو، خدای مې دې غاړه نه بندوي چې د پښتنو او بلوڅو ورځ نمانځل کېده او که بله کومه تاريخي ورځ وه، خو په تالار کې يو څو شاتورې کرسۍ پرتې وې، د کومې موسسې څخه سوالي مايکروفون راوړل شوی و، د تالار کړکۍ ماتې او ټوټه ټوټه وې، د شيشو پرځای پلاستيکونه مېخ شوي وو، د بعضې کړکيو پلاستيکونه، دوه درې ځايه څيرې و او باد به ورنه تېرو بېر ووت د تالار قنديلونه په ښه زور او شور نړول شوي وو، فرش مرش په کې درك نه لاره، د تالار هغه پخوانی برم او دبدبه اوپو وړې وه، په دې تالار کې ډېرو غلو لاس ګرځولی و. تالار ته يې داسې څه نه و پرېښي چې هغه دې پرې ونازېږي او وويا ړي. لنډه دا چې د مشاعرې د تالار غونې زيږ برېښېدل او داسې معلومېده چې اديبان ګوندې په زور دعوت شوي دي، يو نيم شاعر لا په تالار کې د کاغذ پرمخ نيمګړی شعر تکميلاوه، مشاعره شروع شوه بې مقدمې او بې له کومې خبرې په تريو تندي د شاعر نه دعوت وشو چې خپل شعر ولولي.

شاعر چې کله په لومړي بيت خوله پرانيسته په نرمه او پسته ژبه، په نيولي اواز د خپلو عواطفو بيان يې د شعر په ژبه چې له ماڅخه يې اوس مطلع هېره شوې خو د اول بيت مطلب يې دا و چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې کندواله او باروتي وطن کې د نوي کال په لومړۍ ورځ اسمان له بره ژړل ما د خپلو اولادونو سره په هغه کندواله کور کې ژړل چې زه په کې زېږېدلی وم د اسمان ژړا او زما د اوښکو باران زما د وطن د باروتو اور نه شو مړ کولای. د شعر په مقطع کې ناستو څو خلکو خپل لاسونه وپړکول، څو نورو د تکبیر نعره پورته کړه. څلورو پنځو لا د مرحبا ، مرحبا چیغې ووهلې، په دې کې یو شمېر د تالار ناست خلك هك پك او حیران پاتې شو چې موږ د شاعر خپل شعر په ډېره سختۍ ولوست په شاعر خولې راماتې وې، شاعر د مایکرافون له ګویا څخه ماات زړه خپلې شاتورې کرسۍ ته راستون شو. شعر ډېر ښکلی و، خو ناستو خلکو د یو بل سره په زړه کې ګونډې لاره. د تالار اکثرو ناستو خلکو خپل پښتانه او بلوڅ وروڼه نه پېژندل پښتانه او بلوڅ یې د جهاد په دوران کې په دښمنۍ تورنول.

د مشاعرې تالار د یو څو دقیقو لپاره سکوت اختیار کړ، مخکې له دې څخه چې بل شاعر د مایکروفون مخ ته ورشي، د تالار د ناستو خلکو له جملې څخه یو تن مایکروفون ته لاس کړ او ویې ویل چې شعر باید په نعره تکبیر سره بدرقه شي. یو بل تن د مرحبا ، مرحبا په بدرقه ټینګار کاوه. کوم یو به لا ویل جزاك الله ب افضل تر وی! یو تن هم لا د مشاعرې پرخلاف وینا کوله او ویل یې چې په اسلام کې شعر، شاعري او سندرې ځای نه لري. دا هسې الحادي رسمونه دي. دې رسمونو نه لا اوس هم موږ خلاص نه شو.

په یو سوري سوري او ړنګ تالار کې د لاسونو د پړقولو په سر د مشاعرې ناست خلك درې څلور ټوټې شول، یوې ډلې د بل نظر نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تائیدو مشاعره ډېره پیکه پایته ورسېده. نو د محترمو لوستونکو پام څو پوښتنو ته راګرځوم.

په یو مملکت کې چې د شعر د بدرقې واك محدود شي، نو د هغه ملك د شاعر واك او اختیار به څنګه وي؟

په یو ملك کې چې خپل ورور په دښمنۍ تورن شي، نو په شاعر به کوم تور پورې شي!

په یو ملك کې چې انسان نه پېژندل کېږي او د انسان مقام ته درناوی نه وي، نو د شاعر عواطف به څه وپېژندل شي؟

د یو ملك چې د مشاعرې تالار سوری سوری وي، سوالي مایکروفون او شاتورې کرسۍ په تالار کې پرتې وي د هغه ملك ښوونځی، کتابتون، پوهنتون او روغتون به څنګه وي؟

که د یو ملك خلك د یو شاعر په عاطفي مطلع په درې، څلورو برخو وویشل شي د هغه ملك خلك به په نورو تجویزونو او تصمیمونو په څو برخو وویشل شي؟

په یو ملك کې چې د شاعر عواطف د پښو لاندې شي او په خوله ورته مهر ووهل شي، د هغه ملك د عادي وګړو حقوق به څنګه وي.

کابل- افغانستان ۱۳۷۳ل کال

د مشاعرې له تالار څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکلي دوه ځل مري

زموږ په ښارګوټي غدی، راغلي وه د غدی سره سمه د جګړې سیلۍ الوتې وه، سیلۍ ورځ پر ورځ زور اخیستو بالاخره د سیلۍ نه طوفان جوړ شو، خو د جګړې طوفان او زموږ ښکلی ښارګوټی یې په خپله ناپاکه لمن کې ونغښت، طوفان، طوفان و خو ډېر سخت ناولې طوفان، په دې کرکجن طوفاني وخت کې ټولو خوښیو غمونو ته ځای پرېښی و. د عدالت پرځای کاملاً بې عدالتي حکمفرما وه، اباديدو ټول خپل وخت ورانیو ته ښښلی و، د عالم په کرسۍ جاهل او ناپوه ناست و، د سولې او سلم نه وسله جنګ جګړې اخیستې وه، د ملا نه ممبر شیطان په قبضه کړی و، د معلم او شاګرد په ښوونځي قوماندان او د هغه برېڅو خېته اچولې وه، د کارېګرو په فابریکو باندې په ګاونډیو ملکونو کې تودې سوداګانې روانې وې، په ډېره بیړه او چالاکۍ ددې ملك پوځي ماشینري اره کېدی او خرڅېدې، د ښکلو نه ښایست نقاب تر ګوتو کړی و. په میکدو کې د رندانو پرځای دیوان ناست و، د که قاف د ښاپېرو ښکلا د بنګال د وبیانو وینځله او د پنجاب د جادوګرو منترونو په وجه چې د جګړې له سیلۍ نه طوفان جوړ شو. طوفان

(c) ketabton.com: The Digital Library

طوفان و خو ډېر ناولی طوفان په دغه طوفاني وخت کې زموږ په ښارګوټي کې هر څه ساړه و او د زړونو زور مخ په اوبه کېدو و. ددې ښارګوټي د ټولو اوسېدونکو په مخ یوه لوپښت خاوره پرته وه، د ډېرو خلکو شونډو پتري نیولي وو، ډېرې پېغلې سیاه پوشې او خپلې (راتلونکي) ته اندېښمنې وې، خو زموږ په چم ګاونډ کې ددغه طوفان سره سره یوې جدرې پېغلې تور نه اغوستل د نقاب سره یې شوق نه درلوده، هغه به همېشه او په خلاصه تنۍ سپین پوړنی په سراوه. دده له سپین پوړني څخه د هندوستان د تاج محل د مغل شاهانو اروپایي ښاپېریو وربښمین سارېګان جارېدل. ددې البته تور نه خوښېدل هغې په همېش سپین اغوستل، هغه په خپله هم سپینه وه، د هغې زړه هم سپین و، د هغې خبره هم سپینه وه، هغې به سپینې سپینې ویلې، هغه به په سپینه وینا ټولو خوښوله، د هغې اپارتمان په څلورم پوړ کې هم سپین و، د هغه سپینوالي تور نه شو زغملی، تورو ټوپکوالاوو به هغه د تل لپاره اذیتوله او تعقیبوله به یې. د هغه پسې به تل زري پروت و، تورو به په تورتم کې سپین ترورول او تښتول به یې اختطاف یې پېښه وه او اختناق ورته په ارث رسېدلی و. زموږ د ښار د خلکو بې عزتۍ او بې پتۍ ته بډوهلي ناست و د طوفانونو پر یو ماښام کې تورو په تورتم کې د هغه چا په کور حمله وکړه چې د هغه هر څه سپین و هغه د تورو تور داغ پرځان پرېښود، سپینې د تورو د تاراج په مهال د څلورم پوړ نه په درېنګه او توره ځمکه ځان ګوزار کړ او خپل پت او عزت یې د تل لپاره وساته، سپینې خپل پت تورو ته په لاس ورنکړ، هغه مړه شوه خو ښکلو ته یې ښه لاره وښوده، د ښکلو او سپینو لارې څومره ښکلې او سپینې دي. په دغه پېښه زموږ د ښار خلك ډېر ستومانه شول، په دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ظلم باندې زموږ د ښار خلکو احتجاج وکړ، سپينه يې په سپينه جنازه کې د احتجاج په ډول د وخت زمامدار ته وړه چې د هغه د بې‌ځو زور او ظلم زمامدار ته وښايي او زمامدار پرې پوه کاندي چې د سپاهيانو او ساتونکو زور ظلم نور دې حد ته رسېدلی، د زمامدار د ماڼۍ و مخ ته هماغه تورو د دويم ځل لپاره د سپينې په سپينه جنازه بې رحمۍ او نا اشنا ډزې وکړې، سپينه يې د دويم ځل لپاره د زمامدار د ماڼۍ ومخ ته د ناهيد په نوم په وينو سره کړه د وخت زمامدار پرې خپل غوږ هم ونه ګراوه او د سره پرې يې پروا هم ونه کړه.

د وخت زمامدار ډېر بې‌پواکه بې‌وسه او بې صلاحيته و تورو زموږ د خلکو سپين احتجاج په وينو سور کړ، نو په دغه وجه ماته پته ولګېده چې ښکلي دوه ځل مري خو پل پت او عزت د ناولو څخه ساتي.

کابل- افغانستان

دريېيم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شلمې پېړۍ جلاد

ولې د څه لپاره په دومره بې رحمۍ دې حلالو؟!

بيا يو نه دوه نه درې دې حلالول!!

اوتومات ماشيندار درسره نه و که څنګه؟

راکټ لنچر خو به دې څنګ ته پروت و، تمانچې خو به دوه درې درسره وې. دوی ته چې دې دومره قهر راته او ته ورته دومره سختې غوسې نيولې وې، دوی به دې د ماشيندار په ګوليو وژلي وای، دوی به په اسانۍ ساه ورکړې وای او ستا به ثواب شوی وای، ته چا موندلې، تاپسې څوک د شونتۍ په رڼا ګرځېده؟؟

دلته خو تورتم دی، تپه تياره ده په تورتم کې څوک خپل قاتل موندلی شي او څوک د چا پسې ګرځي، دلته په هېچا خپل سر درونډ نه دی، دلته هېڅوک د بل غم نه خوري هر سړی په خپلو خولو کې ډوب دی.

ای د شلمې پېړۍ جلاد خانه!

ته له دې نه خبر نه يې چې دلته سر په سر سودا ده تاته وايم تاته!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه دې په غوږونو څپېړې اچولې يو ځل خو ماته وګوره او زما څو لیکلي ټکي په دقت سره ولوله او خپل سر ګرېوان ته کښته کړه تاته وایم!

ګنهکار خو يې پلار و، د ګناهونو پېټی خو د هغه په اوږو بار و اولادونه يې خو ماشومان و ماشومان خو د هر قسم ګناه څخه پاك وي، د هغوی په دې کې څه قصور و چې پلار يې ملحد او کافر و. ايا ته به ډېر بې رحمه او بې عاطفې وې که د هغه حلال شوو ماشومانو پلار د خپل زمام په وخت کې؟!

ايا تا چې دا ماشومان د مکروريانو په درېيم پوړ کې د تشناب په سپين بلورين تنګ لنګ تپ کې حلالول ستا انساني او اسلامي عاطفه چېرته وه؟

هغوی به له تا سره څومره لاس او پښې اچولې وي، دا يو چې دې حلالوو دې بل به درته څومره زارۍ او ننواتې کړې وي، تاته به يې څومره ژړا کړې وه، چې نه کاکا نه کاکا موږ مه حلالوه.

ايا! تا د يوې ثانيې لپاره د خپل ځان سره سوچ کړی و؟!!

تا چې ددغه ماشومانو په مرۍ چاړه ښخوله تاته هغه نازنين اولادونه نه په يادېدل؟!

په دغه وخت کې ستا اسلاميت، انسانيت او افغانيت چېرته و؟!

ته که په دغه سات د انسانيت او اسلاميت له چتې څخه وتی وې، افغانيت خو به دې ساتلای وای!

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغانان او خصوصاً ستا په څېر پهلوانان خو د ځان نه کمزوري ته هېڅ هم نه وايي، کمزوری خو کمزوری دی په کمزورو باندې افغانان رحم کوي او په بښځو خو د سره لاس نه پورته کوي او د کمزورو په وژلو خو نوم نه کېږي.

ای د شلمې پېړۍ جلاده!

ته ددغه ماشومانو او ددغې پښتنې مېرمنې په پرتله ډېر کمزوری وې. ته څومره جاني او لوی قصاب يې. تا به نور څومره بې ګناه ماشومان او بې دفاع مېرمنې وژلې وي.

قصاب چې قصاب دی هغه هم درې پسونه سر په سر نه شي حلالولی، مګر ته دومره کلك زړی وې چې تا درې بې دفاع او معصوم انسانان په يخه چاړه حلال کړل.

تا واقعاً د شلمې پېړۍ د جلاد اتلوال لقب وګاټه اتلوال!!

زه نه پوهېږم چې اوس به ستا وجدان او ايمان څنګه وي؟

تا به خپل وجدان نه لړزوي او نه به دې ځوروي؟

ستا به زړه قرار نيسي او که نه؟

ته به په خوب کې څومره ډارېږې؟

ته څومره ډارن وې چې تا خپل غچ او انتقام د ماشومانو د پلار څخه وانخستلی شو د دوی پلار خو تر پرونه پورې د کابل په ښار کې په خلاصه تنې ګرځېده، د هغوی پلار په اواخرو او خصوصاً په دې نږديو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې موټر، ټوپك او باډيګارډ نه درلوده خو ستاسې په تور کې نجیب درې کاله زنداني کړ.

ای بې رحمه د شلمې پېړۍ جلاده!

څه دې وکړل ته څومره د کابل اوسېدونکو ته بې پته او بې عزته ښکاره شوې. ښه شو چې تا د جګړې جنایت سرته ورساوه. ته د افغانانو په تاریخ کې د جګړې جاني شوې د هغه جګړې جاني چې د اسلام او اسلامیت په نوم پورته شوې وه. تا به اوس نو څوك بیا مومي، تا به اوس څوك زندان ته راکاږي، تا نه به کوم څارنوال تحقیق وکړي، کوم قاضي به په تاباندې د اعدام حکم صادر کاندي، څه شول د بشر د حقوقو مدعیان او څه شول د اسلامي نړۍ طراحان؟؟

چې اوس تا له نږدې څخه ویني او تاته وايي چې:

ای د یوې پښتنې مېرمنې او دوو ماشومانو قاتله او د شلمې پېړۍ جلاده! ټیك ده چې تاته به ستا په څېر خلك ښه مجاهد وايي او تا به د غازي او د دروند غازي په القابو مسما کاندي. دا د مجاهد او غازي لقب به ستا د همېش لپاره پټ پاتې وي. ددې جنایت له شرمه او له ډېره شرمه دا لقب تاته نه شي درکولای. مګر خلك به تاته د شلمې پېړۍ قصاب او د جګړې جاني وايي او تا به د افغانانو له خاورې څخه د لست په اوله ګڼه کې د شلمې پېړۍ د قصاب په نوم ونوموي. خیر دی که نن ته د وخت د قاضي څخه په وېره او ډار ګرځې، مه وېرېږه ته د چا نه وېره لرې د خپل سیوري نه؟!

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ډاډه زړه ګرځه ولې چې دلته اوس هېڅ شی نه شته د ځنګل قانون عام او تام حکمفرما دی، محاکم تړلي دي، د زندان مندان درك نه شته، چا چې څه وکړل هغه يې وکړل. دلته ستا په څېر خلك اوس د تعقیب څخه خلاص دي، هغه وسایل، اسباب او کرمنالستيك چې ستا په شان جانيان يې معلومولی شول هغه اوس ستا سره دي هغه دې مخکې له مخکې په غلا يوړل او هغه دې چېرته ډېر لرې خرڅ کړل، اوس نو ستا په څېر جانیانو باندې درې شاهدان پکارېږي درې!!

ته خو په دې جنايت کې درې خو لا پرځای پرېږده چې يو تن هم نه يې ليدلی په تا باندې درې شاهدان په درې سوه کلونو کې هم نه شي تېرېدلای، ته د زندان او اعدام نه خلاص يې او په خپلو برېتونو لاس وهه او غاړه تازه کوه او دومره وايه چې: د شلمې پېړۍ جاني ته دې خدای(ج) د نېکو هدايت وکړي.

د دلوې مياشت، ۱۳۷۳ل کال

کابل- افغانستان، درېيم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېښې

د افغانانو په خاوره کې یوه پېښه له بلې نه ډېره ترخه وي، یوه لوبه لا خلاصه نه وي چې بله شروع شي. خو هېڅ یوې لوبې هم پای ونه مونده. اوس دولسو کلونو پرله پسې پېښې موږ افغانانو ته لوبې شوي. اوس موږ په لوبو دومره سر نه خوږوو خو بیا هم باید ولیکل شي او راتلونکي نسل ته یو څه پاتې شي.

کله چې د ۱۳۷۳ل کال په نیمایي کې د طالبانو تحریک په کندهار کې پیدا شو، ددې تحریک لمنې د ۱۳۷۳ل کال د دلوې په میاشت کې میدان ښار او لوګر ته ورسېدې، په میدان ښار کې طالبانو د ګلبدین پیاوړي قوماندان تورن امان الله ته د ملا بورجان په قومانده سخته ماته ورکړای شوه. کله چې میدان ښار د طالبانو په لاس کېوت د تورن امان الله طرفدارانو د اتحاد اسلامي قوماندان حاجي شېرعلم ته پناه یوړه او شېرعلم د امان الله له طرفدارانو څخه وسایط او سلاح د غنیمت په ډول واخیسته چې په دغو ورځو کې د یو کلاشینکوف قیمت دوه لکه افغانیو ته کښته شو، د دلوې د میاشتې پر ۲۲مه نېټه د کابل- کندهار لاره چې د غذایي موادو په مخ څو کاله بنده وه، خلاصه شوه او په ډېره پیمانه لومړني مواد کابل ته راورسېدل. خارجي اسعار

(c) ketabton.com: The Digital Library

فوراً کښته شول د اورو د يوې بوجۍ قيمت څلوېښت زره او د غوړيو د يو ټيم قيمت دولس زره افغانيو ته راپرېوت. د کابل د خلکو په سترګو رڼا شوه، د کابل خلکو د طالبانو نه ډېر رضايت وښود. طالبان په دې لاره تر ارغندي پورې راورسېدل او د لوګر په لاره يې د ګلبدين څخه محمداغه ونيوله. په دې شپه ګلبدين د خپلې راديو څخه په چهار اسياب کې اعلان وکړ چې د افغان او انګليس څلورم جنګ پيل شو، د طالبانو سره د کمك په هکله د انګلستان يو متقاعد سفير او د يو همسايه هېواد يو اسلامي تنظيم تورن کړ، حکمتيار د نظار شورا او د اسلامي جمعيت څخه د طالبانو په مقابل کې مرسته وغوښته. ګلبدين، سياف او يونس قانوني په همدې مياشت کې په جلال اباد کې يوه معاهده امضا کړه. سياف او قانوني د حکمتيار سره دا منلې وه که کله په ګلبدين باندې د طالبانو فشار زيات شي، نو دا دوه تنظيمه به د ګلبدين سره پوځي مرسته کوي، مګر برعکس کله چې طالبانو محمداغه ونيوله، حکمتيار ډېرې چغې او نارې وهلې او په څو څو ځله يې د مرستې غوښتنه وکړه مګر رباني صيب مسعود صيب او سياف صيب په خپلو غوږونوڅپېړې واچولې چې موږ د سره څه نه اورو او د جلال اباد په معاهده يې پښې کېښودې. د ۱۳۷۳ل ل د دلوې پر ۲۴مه نېټه حکمتيار بې له کومه جنګه چار اسياب طالبانو ته پرېښود. د بګراميو له لارې سروبي ته او د سروبي نه درونټې، ګل غونډۍ ته ورسېد. د شپې له پلوه چې کله د حکمتيار صيب پوځونه د نوې کارتې، رحمان مېنې، شاه شهيد، بينې حصار، شيوکيو، بګراميو، حسين خېلو، شينې او احمدشاه بابا مېنې څخه وتل د نظار شورا پر ښې کلکې بمبارۍ وکړې هغوی خپلو پښو او خپلو ډاټسونونو خلاص

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړل د دوستم يو زر کسان يې عبدالعلي مزاري ته وسپارل. مزاري د دوستم يو زر کسان د جګړې په اول خط کې ځای پرځای کړل. مزاري خپل دوامدار تماس د طالبانو سره ټينګ وساته. مزاري د نظار شورا سره د کابل په دربيمه او څلورمه کارته کې قومي جګړه توده ساتله، د نظار شورا زور په هزاره ګانو نه رسطده، د هزاره ګانو مورچلې د کابل په جنوب غرب کې ډېرې پخې وې. حکمتيار چې کله د جګړې نه پښې سپکې کړې، هزاره ګانو چې د حکمتيار متحدين په سخت موقف کې پاتې شول، مزاري د (بي بي سي) راديو سره په يوه مرکه کې ګواښ وکړ که چېرې په موږ باندې جګړه سخته شوه، نو موږ به کابل د مزارشريف څخه په اسکاټ وولو. د نظار شورا د طالبانو د جګړې څخه ډېره ګټه پورته کړه. طالبان چې کله د هزاره ګانو په تفاهم سره د کابل دربيمې او څلورمې کارتې ته ننوتل دوی د کابل سره نابلده و. دوی د نظار شورا د توپچي او هوايي ضربو لاندې راغلل. طالبانو هغه مورچلې د هزاره ګانو څخه نيولې وې، نظار شورا ته په پرېښودو اړ وتل په دې جګړو کې ډېر مرګ او ژوبله دواړو خواوو ته ورسېده. طالبان د ميدان ښار او محمداغه پورې تر شا لاړل. راتلونکې نامعلومه ده چې جګړه به څوك وګټي.

د حوت مياشت، ۱۳۷۳ل کال

کابل- افغانستان، دربيم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه کابل یم!

له مانه یې واورئ!

تاسې ته یې وایم!

ماته غوږ شئ!

په غوږونو څپېړې مه اچوئ، زه کابل یم!

زه اوس هسې خوشې شانته ډانچه د یو څو لوټو لاندې په کنډر او کنډواله کورونو کې ترمې، تالاو ګډوډ، زما خو اوس هغه پخوانی برم نه شته. زه خپلو زامنو د هغه پخواني برم او دبدبې نه پرې یستم له مشهده او نیشاپوره پورې جهانیانو لیدله. خو افسوس چې اوس زما شمله دومره ټیټه ده چې زما په غاړه کې د زیندۍ په څېر کلکه پرته ده.

زه کابل یم هغه کابل چې په ما کې د چمچه مست سیند تېر دی، زه اوس د هغه شور او ځوږ نه اورم. زما چمچه مست ولې خفه دی؟

د هغه نوم خو چمچه مست دی، هغه ولې له مستۍ نه پرېوت، هغه خو لاتراوسه نه دی ایل شوی. لکه چې زما په ورانېدو خفه دی!

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه، نه زه اوس پوه شوم د هغه درد او کړاو له ما نه زیات دی، د هغه د اوبو رنګ بالکل اوښتی ، د هغه سپینې اوبه سرې شوې دي، په هغه کې د اوبو پرځای اوس وینه او د افغان وینه بهېږي، د هغه فوارې ځومره سرې دي، د هغه د اوبو داره د وینو داره ده، هغه د خپلې دارې نه ځومره په وېره او ډار کې دی.

چمچه مسته!

مه خفه کېږه ته بیا هم روان یې، په حرکت کې یې، په حرکت کې برکت دی، په تا به خدای پاك مهربانه شي او خړوبه پسرلی به دربانده راشي. بیا به مست شې اوبه به دې سپینې شي، بغاوت به کوې کله به په یو اړخ اوړې او کله به په بل اړخ، خو زار، زار ماته چې زه د اخ او تېخ نه پرېوتم، کړوپ شوم، وران شوم، کنډر او کنډواله شوم، زه خوارکی په تشو تورونو بې ګناه مرجم.

زه کابل یم زما هسې خوشې تشه شانته ډانچه په کنډر او کنډواله کورونو کې مړه پرته ده مړه!!

له مانه نور زما نا اهله زامن څه غواړي؟

زه ورته نورې کومې قربانۍ ته حاضر شم؟

زما له لاسه دومره کېدل چې ځان مې د دوی په پښو کې خاورې او ایره کړ. زه د دوی په پهلوانۍ او زور ازمایۍ کې په څو لوټو او ماتو خښتو بدل شوم. دوی، هغوی او هېڅوك په ما او زما په ورانېدو خفه نه شول. خفه خو به زه یم چې له څو لوټو لاندې په کنډواله کورونو کې لادرکه شوم، نو زما د دارالامان او چهلستون د ماڼیو ګلان خو به خود مړاوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او غړند وي چې دا دوه تاريخي ګنبدي ماڼۍ له ما سره يوځای د څو خښتو لاندې پرېوتې او دړې وړې شوې.

د چهلستون بڼه ته ولې ژاړې؟

زه او ته خو يو شان او يوځای پايمال شو، د تورو خاورو او سوو چتونو لاندې خو زه او ته يوځای پراته يو.

چهلستونه او زما چهلستونه!!

څه دې کړل هغه ګلان چې نهه مياشتې به پرې پسرلي و؟

ستا ګلان به زما اصيلو شازلمو بچو د پکولونو او لنګوټو په کتارونو کې ټومبل او زما مستو پېغلو به د تور اوربل دپاسه وړل. زما د باغ بالا، قرغې او د پغمان مېله ځايونه څنګه تش پش پراته دي.

زما هغه دنګې پېغلې څه شوې؟

لکه چې له مانه اواره شوې!

ما خپلې پېغلې ونه ساتلای شوې، په دوی به د نورو ملکونو مېله ځايونه څومره ښکلي او تاوده ښکاري. زلمو مې دا بې معنا جګړه اوړده کړه او د ماشې نه لکه چې ګوتې نه پورته کوي!

زه کابل يم زما او د شاه دوشمشيره د عاشقانو او عارفانو، شاه شهيد، خواجه صفاولي، ابوفضل، سيد اسحق اغا او دده افغانانو د ادې زيارتونو دومره فرق دی چې هغوی د يو موټي خاورو لاندې او زه د څو لوټو لاندې په کنډواله کورونو کې خړ پړ پروت يم.

بالاحصاره، کاسه برجه، شيرپوره او اسمايي غره!

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دومره لوړوالي ولې سرټيټي ياست تاسې خو خپلو کابلشاهانو ته فکر وکړئ، رتبيل شاه او زنبور کشاه به تاسې څومره نازولئ، په تاسو به يې څومره لوی حساب کاوه. د تاسو په سر به يې څومره لويې ډغرې وهلې. زما په ليدو ولې اوس شرمېږئ، ما دلته کې ددې لپاره تاسې ته د ټولو نه هسک ځای درکړای و چې تاسې به ما د غلو، ډاکوانو، چپاولګرو او يرغلګرو څخه د پخوا په څېر ساتئ، زه خو تاسې په لوی لاس، چپاولګرو او داړه مارانو ته وسپارلم، تاسې زه د شلم قرن ډاکوانو څخه ونه ساتلی شوم. غلو او داړه مارانو چې له ماڅخه غوښې بېلولې او زه يې د خاورو لاندې کولم، تاسې ماته په غټو، غټو، بټې، بټې کتل زه مو له غلو څخه ونه ژغورلای شوم. زه له تاسې څخه ډېر خفه او مانيجن يم. ماته د هغه تېر برم په سترګه نور ونه ګورئ له مانه مخ واړوئ، زه به هم تاسې ته د هغه پخواني وياړونو په هغه وياړونو چې دلته تاسې عرب په ګونډو کړي وو. سکندر درنه په څنګ تېر شوی و، د چنګېز لښکرې همدلته وارخطا شوې وې، د ايران صفويان همدلته ترمې تالاشول، د ازبکو شيواني محمد خان له همدې ځايه وتښتېده، د مغلو سلطان ظهرالدين (بابر) په ډېر ارمان، ارمان مو همدلته خاورو ته وسپاره. د انګرېزي ميکناټن او سرالکسندر برنس د مړو درك او خرك لاتراوسه نه شته، د روسي چپاولګرو خو به شپه او ورځ ستاسې له لاسه خوب او خواړه نه شول کولای، د هر قدم لاندې به مو ورته اورونه کرل، د پنجابي امير منو څخه خو به تاسې باج اخيسته، د ډهلي تخت او تاج خو به مو له دې ځايه څاره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه کابل يم زه د هغه يو کم ځلور سوه پښتنو مشرانو محصول يم چې الوغ بيك د ظهرالدين بابر تره درې سوه نهه نوي تنه د سوات د يوسفزيو قومونو نه نيولې د بولان د درانو او غلجو پورې د سر پښتانه مشران او خانان د يو تېغ نه تېر کړل، زما د پښتنو مشرانو سرونه پرې شول، مگر الوغ بيك ته ټيټ نه شول، ما په هغه وخت کې خپله خېټه په اوسني سياسنگ کې ځيرې کړه او يو کم ځلور سوه پښتنو مشرانو لاشونو ته مې په يو قبر کې ځای ورکړ. خو زه اوس د يوه پښتانه لاش ته خېټه نه شم ځيرولای او د هغه لاش نه شم خوندي کولای، ولې چې بېگناه مجرم يم. د پښتنو لاشونه مې کارغان خوري، سپي يې تښتوي او لېوان پرې مړوي. په ما کې هر څه سرچپه شول گيدړان د زمريانو په برېتونو لوبې کوي، تېپوسانو بازان په مخه کړي او بعضې لاد خپل ډېران چرگې وهي، شرمښانو د زمرو څرمن اغوستې ما ډاروي، زه اوس د يو وهمونو کور يم. په ما کې ټول خلك ډارېږي خو څوك حالل وايي او څوك نه. زه کابل يم د څو لوټو، گټو لاندې خړ، پړ پروت، بې گناه مجرم او په تشو تورونو دړې وړې. زه به ستومانه يم، زه به خفه يم، زه به ژاړم، نو زما پل خشتي، شاه دوشمشيره، شاه شهيد او د جادې د خولې جوماتونه ولې ژاړي؟

هغوی لکه هم د خاورو، لوټو لاندې سوري سوري پراته دي. زما جوماتونه دې نه خفه کېږي، د دنيا داسې ډېرو باغيانو دلته سجدې کړي دي او سرونه يې ټيټ کړي دي، د دوی سرونه به هم انشاالله په تاسې کې ټيټ شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه خپلو جوماتونو ته تسلا ورکوم چې تاسې د شهادت درجه وګټله. د هر چا په نصيب کې د شهادت مقام نه وي. کاشکې د شهادت مقام ماته رسېدلی وای. زه تورن شوم زما بچو د نورو په اشاره پر ما قسماسم تورونه ولګول. زما په برخه شهادت ونه رسېده او نه زما په ورانېدو ځوك غازيان شول. زما په برخه هسې خوشې تشه شانته ډانچه د څو لوټو او ګټو لاندې بې ګناه مجرم په تشو تورونو دړې وړې او خاورې ايرې ای د کوتوالي ګنبدې!

تا چې به پخوا خپلو مجرمينو ته د درو سزاګانې ورکولې او تا به باغيان رامول اوس درباندې څه وشول. هغه وخت کې خو به يوه دوه او يا څو وله ماسره خيانت کاوه. اوس خو ټولو زما د ورانولو او نړولو پسې بډې ووهلې او ملاګانې وتړلې زما د شوربازار کوڅه يې دړې وړې کړه، تاريك کوڅه او د جې جې زيارت يې راته ونړاوه، زما ريکاخانه، تخته پل او بارانه د خاورو په ډېرۍ واوښته د سهك بچې کوڅه او او ستر بازار (د اوسنۍ فروشګاه بزرګ افغان شاوخوا) غلبېل غلبېل ده، شمريزه انار کوڅه، خرابات، هندوګذر، درخت شنګ او قروت کوڅه مې په سينه پرتې دي. خولې يې له خاورو ډکې په وينو کې لت پت د جګړې د بې پتو په لاس وران ويجاړ او خرابه.

ای د کوتوالي ګنبدې!

زه کابيل يم زما د ورانولو مجرمين ونيسه او پيدا يې کړه، هغه پخوانۍ دُرې ته لاس کړه دا سرکش باغيان درنه خلاص نه شي، دوی فقط زما د ورانولو پسې راغلي و چې ما ولوټوي، دوی بې هدفه، بې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرامه باغيان او حرامي ايله جاريان دي، دوی په ورانولو پوهېږي او بس.

زه کابل يم هسې خوشې تشه شانته ډانچه د څو لوټو او ګټو لاندې په کنډر او کنډواله کورونو کې حصار.

زه اوس هغه برم او عظمت نه لرم، چې ماته به د جهان امپراطورانو، شاهانو او اميرانو د احترام په رسم سر ټيټاوه او زما د پاکې هوا او خوږو اوبو څخه به يې د تبرك په نوم د يو څو لمحو لپاره استفاده کوله، د سياحت په نوم به يې خپله ډيپلوماتيکه وېزه د څو ورځو لپاره تمديدوله.

په ما کې د باروتو ککړې هوا کور دی، زه اوس ګور يم د پغمان د يخو اوبو بندونو مې ځای ونه نيو امپراطوران، شاهان، اميران او حتی سياحان اوس له ماڅخه په ډډه تېرېږي. هډو لااوس ماته څوك مخ ته را اړوي، زما بچي په ما کې هم تنګ شوي دي او راڅخه تېښته کوي. زه اوس چاته پاکه هوا يخې اوبه او خوږې مېوې نه شم ورکولای، منې مې ړلې ووهلې، د انګورو تاکونه مې شول د توتانو ډډونه مې چنجو ووهل شفتالان او زردالان مې شنډ لاړل، الو او الوبالو مې تروه پاتې کېږي څوك يې پخوالي ته نه پرېږدي، هندوانو او خربوزو مې مرض وکړ. زه کابل يم هسې خوشې تشه شانته ډانچه د څو لوټو او ګټو لاندې په تشه کنډواله کورونو کې!

زه اوس تاريخي افتخارات نه لرم، زما تاريخي افتخار اوس د پنجابيانو، عربو، سوډانيانو او اخندانو د پښو لاندې پروت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی چې رانه کوم تاریخي افتخارات لکه د سکندر مقدوني جام، د ابدالي توره او پټکی، د وزیرمحمدګل خان تمانچه او د امان الله خان کریچ یې رانه په غلا وړل، په همدغو ورځو کې یې په ما خاورې واړولې، زما فرهنګ، کلتور، تاریخي اثار او پوځي تجهیزات یې رانه لوټلي او په خپله ولقه کې یې ټینګ کړي دي.

ای زما کاکه ګانو!.....

څه شوې د باراني شایقه، چېرته یې لطیفه د خپل باغ سره ورك شوې، فضلو په څه مصروف یې، د چارچتې اعظمه، فرمولي زرګره، کوکه اصفه او د سردارخان د جنډې برائته په تاسو څه وشول. تاسې خو به ځمکې ته ویل چې ته ځه موږ نه ځو. تاسې ته خو ما مستي درکړې وه، تاسې خو زما په سر مست واست له تاسې څخه ماښیجن او ګیله من نه یم. اوس زمزا او ستاسې یو حال دی. صرف فرق مو دومره دی چې تاسې د یو بېل خاورو لاندې او زه د څو لوټو او خښتو لاندې په تشو کنډواله کورونو کې ورك پرك.

ای زما د غلجیو میرویس خانه او نازو انا، د ابدالیو احمدخانه د درانیو عاشې او زرغونې، وزیرمحمد اکبرخانه، لوګری امین الله خانه، غازي محمد ایوب خانه، د وردګو محمدجان خان، د اندړو ملا مشك عال، غازي محمد عثمان خانه، کونړی سلطان محموده، د جبارخېلو ارسلاخانه، د محمدزو امان الله خانه، محمود طرزي، د کجوري ملاصیب، د کاپیسا د ساپیو د خانانو خانه، امیر عبدالرحمن خانه، د بابړې ملاصیب، د هډې نجم الدین اخندزاده، د بېټنیو ملالۍ، د شینوارو ایمل خانه، د افریدو دریا خانه او عجب خانه، د خټکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشال خانه، د دوابې عبدالغفارخانه فخر افغان، د اڅکزو صمدخانه او عبدالله خانه، د کوهدامن ميربچه خانه، د کوهستان ميرمسجدي خانه، د ځاځيو نايب سالار صيب سربلند خانه، د ځدرانو ببرك خانه، د منګلو صنك زلمی، د باجوړيو عمراخانه، د چترالو امير المملکه، د ننګرهار ميافقيرالله، د مومندو چکنور ملاصيب، د مسيدو، وزيرو او دوړو پير صيب ميرزاعلي خانه، بايزيد روښانه د احمدزو احمدبابا، د تېل او د وانه د جبهې عالي سرقوماندان محمدنادرخانه، د بلوڅو سردارانو او هزاره فيض محمد کابته!

ستاسې د بعضو عکسونه او تابلوګانې هسې تش د تظاهر او فريب لپاره په ما کې ځوړندې دي. تاسې ته په سورو، سورو او چيغو، چيغو ژاړم او تاسې ته نارې وهم او درته وايم چې ما خو په تاسې ځان سپارلی و. هله ژر شئ زما هسې خوشې تشه شانته ډانچه چې په څو کنډواله کورونو کې د ماتو خښتو او ګټو لاندې پرته ده، په خپلو اصيلو بچو يې راوباسې او که نه نو زما نوميالیو او ښاغلو!.....

زه درنه په ورکېدو يم ما ژر ژر په څو کنډواله کورونو کې ولټوئ او بيا مې مومئ اوس زما د تشې ډانچې د ملا په هډوکو باندې ماشومان چندرو کوي زه مو ولې هغه چاته پرېښودم چې هغوی ماه په قساوت او کينه ګوري، هغوی زما هېڅ قدر او قيمت نه پېژني، زه مو ولې د وحشيانو وحشت ته په لاس کې ورکړم. زه خو يو امانت وم او د ټولو امانت.

ای زما په غم شريکو!

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما د وجود غوښې چنده چنده په پخو چړو پرېکړای شوي، چاړه اوس هډوکو ته ورسېده، په هډوکو مې ماشومان ملنډې وهي، په پښو مې ټېل وهي او په سپکه راته ګوري.

ای هزاره فیض محمد کاتبه!

زه کابل یم که په یاد دې وي تاته مې یو وخت ویلي و چې په ما کې سراج التواریخ ولیکه، شابا زر شه، اوس زر کړه په ما کې د یو بل دور مجاهدالتواریخ ولیکه چې درنه ورکېږم او په څو کنډواله کورونو کې درنه پوپناه کېږم.

زه اوس داسې څه نه لرم چې په هغه باندې وویاړم زما د چار چتې د وریښمو بازار زما په شان د لوټو لاندې دی، د تخته پل او شوربازار مې نښې نښانې نه شته، عاشقان او عارفان مې څو څو ځله شهیدان شول، په حضوري چمن کې مې د پستو وانو پرځای د شګو بوجۍ او د اوسپنو پارچې پرتې دي. زما د جادې په هغه پراخه زړه کې د برم نه ډکې څو پوړیزې ودانۍ او د نوم ورکې سپاهي ځلی زما په څېر د څو لوټو او خښتو لاندې پروت دی. هغه بازار چې د هغې هټۍ به د مورو په قالینو فرش پروت و اوس یې د لوګو نه ډ: سوری سوری اهن څادر اغوستی زما په څېږ غلی پلی پروت دی، د چهار شانه ازبکو منډې تړې په کې نه لیدل کېږي، د سر نه تر پښو پوې په کې یوه کامله چوپتیا ده.

او د محمد نادرخان د شنه ګنبدي قبر نه شنې لوخړې خېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه کابل یم هسې خوشې تشه شانته ډانچه په څو کندوالـه کورونو کې ورک.

فرهاده!

ای غلام محمد فرهاده! دا څه وشول چې تا جوړ کړم او چا وران کړم؟

خوشاله، رحمانه او فخر افغانه!

راشئ د کوزې پښتونخوا نه راشئ خپلې لېسې مو وګورئ، روښانه تـه دې خپله ښوونکو عالي موسسه هم ووینه، ملالۍ، عایشې، مریمې، رابعې او زرغونې تاسې هم خپل ښوونځي مشاهده کړئ، شېرشاه سوري او سیدال (ناصره)!

ستاسې لېسې لا بېخي دړې وړې دي. سیدنورمحمد شاه، علاوالدینه او جماله!

ستاسې مېنې خو له سره نه شته.

هوکې! زه کابل یم زما په علي مردان کې د چوپان د کبابو د بوی پرځای اوس د باروتو بوی د سوو چتونو بوی او د وینو بوی په پزه راځي. زما د قبایلي سوداګرو پرځای اوس زما په علي مردان کې د سرونو سوداګر ناست دي. په سرونو سودا کوي. د سرونو سوداګر هوکې! د سرونو سوداګر او د وینو تږي د افغان د وینو په څښلو یې هېڅ تنده نه ماتېږي او خوا یې پرې نه سړېږي. دا د قدرت لېوني او د کلونو، کلونو د تاج او تخت ارمانجن د افغانانو د سرونو په ورکړه، راکړه بسوالې نه کوي دا څومره وړستړګي سوداګر دي چې د دوی هېڅ مړښت نه شته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه کابل يم هسې خوشې تشه شانته ډانچه په څو کنډرو کې ورك. ما پخوا څلور دروازې درلودې. په هره دروازه کې به زما بچو ماته پهره کوله، زه به يې له دښمن څخه ساتلم هغه څوك چې به ما ځانته نه غوښتل هغه به يې له لارې نه ستانه کړل، زما ليدل په هغه وخت کې هر چاته څه اسانه او رازانه کار نه و، زما د ليدو پسې به ډېرو غريبانو جيبونه ډکول او زما د ښکلا په تکل به يې غرونه او رغونه د پښو لاندې کول، ډېرو شرق پوهانو او غرب پوهانو به په ما کې تحقيق کاوه، ډېر په دې ارمان کې وو چې موږ به کابل کله وينو، خو اوس چې په هسې خوشې تشه ډانچه بدل شوم. زما څلور واړه دروازې د هر چا په مخ خلاصې شوې، په ما کې اوس خپل او پردی يو قسم ګرځي. زه اوس يووډ شوی کابل يم په ما کې اوس د خپل او پردي هېڅ توپير نه شته. خپل او پردی اوس ماته په يوه سترګه ګور.

زه کابل يم هسې خوشې تشه شانته ډانچه د څو خښتو لاندې په کنډر او کنډواله کورونو کې.

پخوا به له ما سره هر ځ د تجارت او صنعت بازار مې تود و، په هره لار به مې کاروانونه روان و، په ما کې د هېڅ شي کمی نه ، پروا معمور وم ما به په هر مازيګر او ماښام کې هرچاته خپله برخه ورکړه، چې د شپې له پلوه د خپلو اولادونو سره په ښه مړه خېټه وخوري. په ما کې هېڅکله، هېڅوك وږي نه و پاتې شوي زده د ټولو کور وم، خو اوس...

زه کابل يم هسې خوشې تشه شانته ډانچه په کنډرو کې ورك.

په ما کې اوس د څو کلونو راپد پخوا تعليم او تربيه نه شته، ځوانان مې د قلم پرځای ټوپکې ګرځوي، ټانکونه چلوي ماشيندارې پرقوي او ما

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورانوي. سپين ږيرى مې بې لارې او بدې خواره شول، حق ته حق نه وايي. ملايان مې کرۍ ورځ په چغلۍ لګيا دي، کله يو کافر کاندي او بل مسلمان، يو غازي شي او بل شهيد ، عالمانو او پوهانو مې پښې سپکې کړې او له مانه يې سترګې پناه کړې.

ښوونځي، مدرسې، پوهنځي، کارخانې او وزارت خانې مې ماغوندې په تشه ډانچه بدل شول، کباړ شول او په ټيټه بيه خرڅ شول.

ما خو د خپلو ځوانانو د زده کړې ځاى علامه سيدجمال الدين افغان ته سپارلى و. چې ګوندې زما ټول ځوانان به د علامه په بل، پل ږدي او د هغه د برم او دبدبې نه ډکې پوهې څخه د هغه د نبوغ څخه د هغه د کړو وړو څخه د هغه د لوړ شخصيت او د لوړ انساني معيار څخه پوره پوره ګټه اوچته کاندي.

زما په علامه هم چار رحم ونه کړ، د هغه قبر يې هم سورى سورى کړ، د هغه په زيارت يې ملنډې ووهلې، د هغه د خاورو په ډېرۍ يې ځو لوټې ورزياتې کړې د هغه قبر يې زما په څېر د ځو لوټو او ګټو لاندې کړ.

زه خو خير مګر د علامه د انساني او افغاني دلوړ معيار څخه د چا سترګه ونه سوزېده، د هغه نبوغ يې هم د ځو لوټو لاندې کړ.

زه کابل يم هسې خوشې تشه شانته ډانچه په کنډواله کورونو کې پروت.

اى زما طاق ظفره!

ته چې يې ځو کاله پخوا په وينو لړلې او ستا دېوالونه يې د وينو په سره رنګ رنګول ما درته کتل زما هېڅ وسه نه رسېده چې ته مې له دوى

(c) ketabton.com: The Digital Library

څخه خلاص کړی وای، ما ډېرې چغې ووهلې او په تا مې ډېر ګرېوانـون څیري کړل، چې تا وران نه کاندي ستا په تاریخي عظمت بـه دوی خندا کوله، په تا کې چې کومې پرېکړې شوې وې، پـه هغـه جرګو او پرېکـړو دوی بـې بـاوره و. تـه یـې پـه دې تورنـولې چـې طـاق ظفـر یـو اړخیـزې پرېکړې کړې دي. زه او ته اوس یو شان د څو ماتو لوټو او ګټو لاندې پراته یو.

طاق ظفره!

تا خپلې پرېکړې اوس زما نـورو تـالارونو تـه وسـپارلې. هغـه تـالارونو تـه چې په هغه کې د سر نه تر پایـه دروغ ویـل کېـږي، پـه هغـه کـې د چـل او فریب نـه کـار اخیسـتل کېـږي، پـه هغـه تـالارونو کـې نـوې، نـوې خبـرې راوځي، چې د هغه خبرو سره زه نا اشنا یم هغـه د بـل هېـواد او د پردیـو خبرې دي.

طاق ظفره!

ستا د جرګو او مرکو پرېکړې ډېرې پخـې وې هغـه زمـا خبـرې وې، هغـه درته ما ښوولې وې، زه اوس نویـو تـالارونو تـه هـېڅ نـه شـم ښـولای. زمـا ښوونه پهـره داران نـوو، تـالارونو ننوتـو تـه نـه پرېـږدي ولـې چـې زه اوس تشه ډانچه یم او طاق ظفره! ته له مانه بد تر یې نه اوس تـه ځانتـه څـوك رابللی شې او نه ستا په پخوانو تاریخي پرېکړو څوك باور لري.

زه کابل یم هسې خوشې تشه شانته ډانچه د څو لوټو لاندې بـه کنډولـه کورونو کې وریت، پریت.

ای زما درنو لیکوالو، شاعرانو او ادیبانونو!

(c) ketabton.com: The Digital Library

علامه حبيبي صاحب او خادمه راشئ، ما له نړدې وګورئ، چې په ما اوس کوم نوم ږدئ او په ما کې په کوم رنګ او خوند تحقيق کوئ؟

اوس په کوم نامه زېب کوم، زما به اوسنی نوم څه وي؟؟

يوه تشه ډانچه!

ګل پاچا (الفته)!

د خدای په پار زما په تشو او ورانو جادو د يو ځل لپاره په ژورو فکرونو او لوړو خيالونو ګذر وکړه او ما په ژورو فکرونو او لوړو خيالونو کې ومومه.

د پښتو بابا محمد ګل مومنده!

چېرته يې خپل لمسي دې ګوره لمسو دې پښتو هېره کړې، پيسې، زر اندوزي او بې ننګي يې غوره کړې. خرڅوي مې، نړوي مې او ورانوي مې.

چېرته ياست بهاوالدينه، بېنوا، سمندر د (بدرشو)، عبدالخالق خليقه، کاظم خان شيدا، حمزه شينواريه (د غزل بابا) عبدالرحمن پژواك او ملنګ جانه!

د غزل د بابا په دې دوو شعرونو په ما کې د خپلو ارواګانو او د پاکو ارواګانو په ذريعه مشاعره جوړه کړي.

تورې سترګې يې، د يار زړه ته مې ځير دي

بيا حبشو په کعبه ترلی لام دی

او يا دا چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مذهب دعوه دې پرېږده سړي خوره

ستا دعوه هله صحيح ده چې انسان شې

اى فخره افغان[1] نازوليه!

غني زما د پېړۍ فلسفي، ته خو لاژوندى يې د يو ځل لپاره ماته راشه خير دى، که زه اوس هسې تشه شانته ډانچه يم هغه څه چې ستا خوښېږي، لکه جام، جانان او رنګين شانته ماښام هغه اوس له ماسره نه شته. جام مات دى، جانان ورك دى، د رنګين ماښام پر ځاى راسره تور ماښام ملګرى دى. راځه په تور ماښام کې راشه او په رڼا ورځ په تور ماښام کې په شلو ښو په ما کې وګرځه او له نږدې نه مې وګوره چې په ما څه شوي دي، زه څومره په وينو کې لړلى او لت پت يم، زما په وينو يې وليکه او څومره چې ليکلى شې په خپله فلسفه يې وليکه ستا د قلم رنګ به زما د وينو رنګ وي.

غني اى زما خيامه!

مات جام مې کوشېر کړه او ورك جانان مې بيامومه زه اوس هېڅوك نه لرم، زما اديبانو او شاعرانو زما په ورانېدو او نړېدو بربنډه غمرازي ونه ښوده، په يو مرکز راغونډ نه شول او احتجاج يې ونه کړ. په ماکې زما د شعر ژبه غوڅه شوه او د نثر قلم مې وچ شو، ليکوال مې ليکل هېر کړل. شعر او شاعري اوس په ما کې ګناه ده د شاعرۍ د ګناهونو پېټى اوس د بل هر وخت نه درونډ دى، د هېڅ شاعر ور ته نه ورځي.

زما خيامه!

[1] کله چې کتاب په قلمي نسخه کې ځاى کېده، غني خان ژوندى و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته شا ورته کړه او زما تشه ډانچه په خپلو فلسفي شعرونو له خاورو پورته کړه، څنګه چې تهران او اصفحان په خپل خيام وياړي، زه او پېښور څه د هغوی نه کم نه يو او نه ته د خيام نه کم يې موږ دواړه هم په تا وياړو.

غني!

ستا د څو کلونو پخواني ويل اوس په ما کې صدقه کوي، لکه چې تا ويلي و:

تاج ورلی هغه سر شي

چې: وژل لکه وبا کړه

او يا

د شمکورو خرو ګله ده

هر يو لال يې خاورې کړی

او يا

چې کبر چا کې ډېر شي

يا فرعون يا دنکاچا شي

او بيا هم

کور کې د قصاب غويان په تشو ټانټو نښتي دي

هو لنډيه، هو برګيه هو چرګيه هو.

نوټ: کله چې کتاب ليکل کېده، غني خان ژوندی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه کابل يم هسې خوشې تشه شانته ډانچه د څو لوټو لاندې.

ای زما د روانو کلونو اديبانو او شاعرانو!

پوهاند رشاده په خيرخانه کې ځنګه غلی پلی ناست يې ته او ستا نوم خو په ما کې نه ځايېده، اوس ځنګه په يوه کوټه کې ځای شوې.

محمود (حبيبي) او (رښتين) صاحب ځنګه مو خولې په انبور نه بېرته کېږي. نصرالله حافظه تا خو به هر سهار په ماکې نذرانې ويلې او د هر نعت په وينا به دې د شيطان مخ توراوه. حافظه ستا نذرانو هېڅ ونه کړل، زه د نظره شوم او داسې د نظره چې...

د ختکو اجمله زه کابل يم او هغه کابل چې تا ډېر زما نمك خوړلی، زه که دې ونه بښم نو خدای(ج) به دې هم ونه بښي زما په باغ و بڼ کې به ته د بلبل په څېر چغېدې او ويل به دې:

راځئ چې خوارو ته جنت وګټو

زه اوس د ټولو خوارانو دوزخ يم او داسې دوزخ چې په سقر کې مې ټول خواران لولپه شول او په زمهرير کې مې ټول بېوزلي يخ ووهل او تباه شول.

د ختکو اجمله!

ته زما د جنتونو يار وې په دوزخونو کې رانه لاړې او په پېښور کې دې يوه پښته په بله واړوله او زما په دوزخ کې دې هېڅ ونه ويل ولې چوپ يې؟ خپل سکون او زما سکون يو ځای مات کړه، وګړېږه او د پښتو په شعر وګړېږه، زما غمرازي پر تا حق ده، ته زما د غمرازۍ پوره وړ يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پور دې ادا کړه. سيد شمس الدين مجروح (صديق روهي)، مجاوراحمد زياره، حسن ولسمله، مولوي صيب خالصه، زلمی هېوادمله، ننګياله، بريالی باجوړيه، رحمت شاه سايله، محمد اسمعيل يون، نورالبشر نويده، اکبر کرګر، پيرمحمد کاروان، خالق رشيده، عمر جان پاڅون، محمد کاتب پاڅون، کاوون طوفان، صديق پسرليه، عصمت قانع، حبيب الرحمن بل، محمد ابراهيم عطايي، محمد الدين ږواک، محمدزمان کلماني، باري جهاني، انځوره، داود شهيده، نبي مصداقه، ساير افريدی، وطندوست، بابرزی، شمس، عمرګل، عسکر بختانی، امان الله کاسی، جعفر اڅکزی، عبدالباري جهاني، رضامحمد رضا، رشا عبدالله غمخوره، همېش خليل، سيدصابرشاه صابر، اباسين يوسفزی، حبيب الله رفيع، پرېشان خټکه، غلام رحمن جراره، مستوره شال، کبرا مظهري، پروين ملال، وږمه سبا، عاصي اشنغری، شپون د برې او کوزې پښتونخوا د قلم نه پاتې ټولو شاعرانو، ليکوالو، اديبانو او د هغوی مينه والو!

د خپلې وسې سره سم د کابل د څو کلنو غميزو زما دا يوه ډالۍ چې عنوان يې دی زه کابل يم وايي خلۍ او د يو نوم ورکي مات ګوډ نثر ليکونکي نه يې تسليم کړئ، نقد پرې وروسته وليکئ، نوم ورته څه موده پس ورکړئ، په کوږ او سم په ښه او بد به يې بيا ګړېږو انتقادي برخې به يې وروسته لټوو، په چاپ او صحافت به يې په بل مشوره کوو، ليکوال به يې په قراره، قراره پيداشي. خو د اوس لپاره دا تاريخي ضرورت و د کابل د څو کلونو غميزو يو انځور نه، بلکې يو واقعيت او يو تريخ واقعيت په ډېرو بربنډو، ساده او سرخلاصو ټکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې شف شف ورسره نه دی شوی، شفتالو ورته ویل شوی، دا ترخه واقعیتونه د سر په سترګو لیدل شوي او کراتو مراتو په غوږونو اورېدل شوي، باید زموږ راتلونکی نسل (کهول) ته پاتې شي.

کتاب د یو څو ازادو شعرونو په وینا د کابل تر عنوان لاندې ختم شوی او افغان ولس ته ډالۍ شوی دی.

کابل- افغانستان

د ۱۳۷۳ل کال د ثور میاشت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مبتکر، مخرب او که بت شکن

زموږ په وزارت خانه کې کوم نوی سرپرست رئيس مقرر شوی و. د وزارت خانې وزير صيب سرپرست رئيس ته ويلي و، شابه ابتکار وکړه چې په اينده کې دې رسمي رئيس کړم.

سرپرست رئيس به خدا زده چې د شپې له پلوه د ځانه سره څومره سوچ او فکر کړی وي او د وزارت خانې د سالون دېوالي تابلو چې: په ګچو جوړه شوې وه او په هغه باندې د افغانانو د ملي عنعنې د بزکشۍ لويه حکاکي شوې وه، په فکر کې راغلې وي او سرپرست رئيس ته به کرۍ شپه څنګه خوب ورغلی و؟

خير په هر صورت...

د **۱۳۷۵**ل کال د جوزا پر ۲۸مه نېټه سهار اته بجې چې سرپرست رئيس دفتر ته راغی يو تبر يې د همسايه نانوای څخه په سوال پيداکړی او د هغه دېوالي تابلو اسا،والي تابلو اسانو ته ودرېد او د الله اکبر په نعره يې د دېوالي تابلو اسان او د بزکشۍ خوسی په سوالي تبر ټوټه ټوټه کړ. د رئيس زړه تر هغه وخته پورې نه يخېده تر څو چې ددغه هنري دېوالي تابلو ټولې نښې او نښانې له منځه نو ته ودرېد او د الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

اکبر په نعره یې د دېوالي تابلو اسان او د بزکشۍ خوسی په سوالي تبر ټوټه ټوټه کړ. د رئیس زړه تر هغه وخته پورې نه یخېده تر څو چې ددغه هنري دېوالي تابلو ټولې نښې او نښانې له منځه لاړې او په اخر کې رئیس صیب د خدای(ج) شکر ادا کړ او ویې ویل:

راضي یم چې لومړی غازي او اوس دې بت شکن هم کړم، نو په ولاړو مامورانو کې د هېچا سره دا جرئت نه و چې سرپرست رئیس ته یې ویلي وای:

ښه رئیس صیب! ته خو یوازې ددې وزارت خانې د دېوالي تابلو په نړولو او تخریبولو نه شې بت شکن کېدی، ولې چې دلته د کابل په موزیم او ملي ارشیف کې د غلو نه پاتې مات ګوډ بتان هم شته. بامیان خو د بتانو نه ډک دی، ډېر نقاشان کندن کاران او نور هنرمندان خو خپل اثار د کابل په هنري سالونونو کې د خلکو په وړاندې ننداري ته ږدي. بازارونه، دفترونه، ورځپاڼې او نور تبلیغاتي وسایل خو د فوټوګانو نه ډ: دي، د کابل پوهنتون د هنرهای زیبا پوهنځي کې زیات ځوانان ددغه مرض په جوړولو بوخت دي نو! نوی سرپرست رئیس صیب به د هغلاړې او په اخر کې رئیس صیب د خدای(ج) شکر ادا کړ او ویې ویل:

راضي یم چې لومړی غازي او اوس دې بت شکن هم کړم، نو په ولاړو مامورانو کې د هېچا سره دا جرئت نه و چې سرپرست رئیس ته یې ویلي وای:

ښه رئیس صیب! ته خو یوازې ددې وزارت خانې د دېوالي تابلو په نړولو او تخریبولو نه شې بت شکن کېدی، ولې چې دلته د کابل په

(c) ketabton.com: The Digital Library

موزيم او ملي ارشيف کې د غلو نه پاتې مات ګوډ بتان هم شته. باميان خو د بتانو نه ډك دی، ډېر نقاشان کندن کاران او نور هنرمندان خو خپل اثار د کابل په هنري سالونونو کې د خلکو په وړاندې ننداري ته ږدي. بازارونه، دفترونه، ورځپاڼې او نور تبليغاتي وسايل خو د فوټوګانو نه ډ: دي، د کابل پوهنتون د هنرهای زيبا پوهنځي کې زيات ځوانان ددغه مرض په جوړولو بوخت دي نو! نوی سرپرست رئيس صيب به د هغوی سره څه کوي؟ او په ده به زموږ راتلونکی نسل کوم نوم ږدي؟

مبتکر، مخرب او که بت شکن؟؟؟

کابل- افغانستان، د کار دفتر

۱۳۷وی سره څه کوي؟ او په ده به زموږ راتلونکی نسل کوم نوم ږدي؟

مبتکر، مخرب او که بت شکن؟؟؟

کابل- افغانستان، د کار دفتر

۱۳۷۵ل کال، د جوزار ۲۸مه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابله

کابله، ګله
پخوا د ټولو
اوس د ناټولو
یو ته جګړه
دوم ته شخړه
درېیم ته غزا
څوو ته سودا
اوو ته پړه(!!!)
وران شوې کابله
نه یو په سله
سلو کې سله

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوك دې خرڅې
څوك دې رانيسي
څوك دې شرمېږي
څوك دې ورانېږي
بيه دې جګه
سودا دې ټيټه

په يو دوه سيټه
پوهېږم نه چې؟
نور په تا څه كا
لمن د وينو
وينځي په وينو
په بدو بدو
كه په ښو ښه كا
ګټي به تا څوك؟

هغه په سوله
نه په غزا څوك
نه په سودا څوك
نه په شخړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه په جګړه
په خاورو خړه

په دوو ښاخو
دوو وزرو
زموږ بلبله
د ګلاب ګله
مات شوې کابله
اوس په تش نوم يې
هسې کابله

څوو ته بله
اوس خو به يې
ته!
په خاورو خړه
په تش تورونو
د خښتو لاندې
لوټو دپاسه

هر څه دې وران
ويجاړ په ځان

(c) ketabton.com: The Digital Library

سنګسار

روا و

به تا روا و

دغه فتوا وه

د ملا جان

چا خلاصوله

ویل کتاب کې

په هر یو باب کې

دا به کېدله

څه په تقدیر کې

څه په تدبیر کې

نه بدلېدله

دا به ویله

ملا شاګله

په ګټو وله

رجم یې روا دی

چې مسلمان شي

دا لاکافر دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بم يې هسك كړه

په راكټ وله

برم يې په شرم

په تاكې

واوښت

ما به ويل

تا نه منله

په دوو ښاخو

دوو وزرو

زموږ بلبله

د ګلاب ګله

ماته شوې كابله

موږ ته هماغه يې

زموږ جغه يې

هسكه شمله يې

هم لوپټه يې

وران شوې كابله

نه يو په سله

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلو کې سله

ځوو ته بله
شیشې دې نه شته
دروازې سوې
چتونه ناست
کړکۍ دې مه وې
زولفۍ دې ماتې
کانکرېټ دې پاتې
یوړل ځو چا
په فرمانونو
په فتواګانو
د کوم ملا
هر څه په تاکې
سیم نه نیولې
تر ټیمګانې
ټانك خو لا
پرېږده
پټکی یې یوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ابدالي

او كريچ يې خرڅ كړ

د اماني

تحفه كې يې وركړه

تمانچه!

د اكبري

نوم يې پرې كېښود

د غنيمت

غنيمت بيا

روا ، روا دی

په روايت كې د

ملا دی

كه په زور او كه

په غلا دی

وخوت ارمان

د قوماندان

په دې فتوا

د ملا جان

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاکې کابله
په دوو ښاخو
دوو وزرو
زموږ بلبله
د ګلاب ګله
مات شوې کابله
موږ ته هماغه يې

زموږ جغه يې
هسکه شمله يې
هم لوپټه يې
وران شوې کابله
نه يو په سله

سلو کې سله
څوو ته بله
زموږ ورونو
د چا تربورونو
په تش نومونو
کړی جهاد

(c) ketabton.com: The Digital Library

شکر خدایه!

ښکاره شو
تاکې
د دوی فساد
د چا امت
کوم یو ملت
به دا منله

وران شوې کابله
پرېږده مړه
لږ شانته یې
پرېږده
چې ځان څه موړ کړي
د تاریخ وږی
غلا یې پېشه ده

جنګ یې هنر
هغه یې کار
په شا یې بار
د څو قالینو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه درې توشکو
سرو ګليمونو
بل روزګار نه شته
روزګار همدا دی

تاکې کابله
په غلا وړل شوی
چپاول شوی
د ملت مال
د خلکو حال
د چا جاه او
د چا جلال

تاکې کابله!
په دوو ښاخو
دوو وزرو
زموږ بلبله
د ګلاب ګله

موږ ته هماغه يې
هسکه شمله يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم لوټه يې
وران شوې کابله

نه يو په سله
سلو کې سله
ځوو ته بله

کابل- افغانستان دريېم پروان
۱۳۷۴ل کال د جوزا مياشت

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاڅون ته

پاڅونه!
کله
ناکله
بعد له څو کلو
د غرب په خپرونو
او خپو
ستا د شعر متنونه
اورم او
ښه لولم ((يو بې سازه بې سامانه نانظام ته))
غرب له تا نه لوی مداح جوړ کړی څنګه؟
اوریدل خو د ليدلو په
څېر نه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او نه ليدل د ،

اوريدو

يو څو منتهه ډېره

(کمه زمانه ده)

دا وحشت،

او دهشت

کاشکې وايې ستا ،

ليدو

دا يو سوال مې

قبول کړه؟

چې: د تمدن د دوو څلو نه،

((يوه اته کلنه

ږيره))

اوبل تازه خريلی،

سر

او د علم لوی درياب نه

څلور څاڅکي راواخله،

يو ګردان د ضربا ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل ضربو،

ثلث (سنت)

او ربع د (فرضو)

يو څو لنډ ټکي ښه،

زده کړه.

بيا نو خپل وطن ته،

غبرګ شه!

او دا ښارې کوڅې،

کنډر کورونه ووينه

په خپله

بيا به نوم په خوله

وانخلې انشاالله

د چا،

او بيا د ((چا ما چا))

سوړ څپېړه

سماوار،

پروت دی

هغه ستاسې د،

(c) ketabton.com: The Digital Library

کور لاندې،

د انځرو،

کرلېچنې

اوس ټول مات دي

که پیاکوده که،

مېچنې

ستاسې د وړې باغچې،

ترخنګه

د څنځلو قطار خوا کې

د دوو چنارونو،

کوزه څنې،

او بره څنې.

چې اوس نه شته

د سین په غاړه،

لوی ګټونو

په منځو،

د اوبو هماغه،

شپړپا ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوو جوماتونو په،
واټونو.
د کلي کوزه خوا کې
مسما کهن قلا کې
نرۍ خېرمه یو،
لار وه.
دا د سین یو لوی،
ګودر و.
اوس نو هغه ګودر
نه شته.
هغه شور او ځوږ،
د نجونو
د سرو لاسو شنو،
پوړونو
هغه مستې،
هغه دنګې
او ګړنګې
پېغلې نه شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

د منګو کتار،

اوس مات دی

او منګوټي تولول،

کېږي

په ګودر کې

چې:

اوس بیا ملا شاهي ده!

نه قهقا خندا د،

چا.

نه شته دوارو،

جوماتونو کې،

ملا.

نه اوس هغه علی داد

شته.

شپو

په شپو

زموږ د ماشومانو ځای،

نیولې،

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوټه،

سپو.

نه زامن شته د ،

منو

نه قهر د سوبان شته،

او نه مينه د

پاتو

نه اوس هغه،

پټپټانی،

نه خځی،

نه کلانکيچ،

نه بټۍ،

د جمعه ګل

نه د تګي

ارتول

نه ننی شته

نه پلۍ شته

نه ټوپۍ شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شکې

نه غوزان

نه مرهمې

ته په هماغه مينه مست يې

اى نادانه

دلته مينه

مينه

نه شته

هر څه دلته

فتنه

دي.

نه چندرو

د ماشومانو

نه پتې شته

د غور بټ

او د سر پيټ

نه هګې د

جنګېدو دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کيکرو
نه ګجري شته
د کوترو
اوس شکېدلي
دي لمنې
متهاق
چا لمن
ته واچوم
توشلې تولې
رندې شوې
او نبنه ويشتی
نه شي
د جابو پراخ
سر مې په
تولو
نه پروړې شته
د شولو
اوس د تور بابا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بېرو مزه نه شته

څه چنجن دي

ټولو يې

عبثېږي

په يو سر نه خوړل

کېږي.

غړندي مې

جيب کې

په څو ورځو

پاتې کېږي

د خوردې والا يې

نه شته

چې يې ورکړم

په مليونو رانه

لري

مسافر دی او

ويرجن دی

د جبې د شهيدانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارواګانې دې
وي ښادې
حلواګانې يې
اوس نه شته
څه تروې
او څه ترخې دي

پراټې يې
چقمتېن دي
نه مېلې د
څمنك شته
نه ټالونه د
اختر

نه حجرو کې
غل باچا
نه د ډېرو کې
په څو قوتو
د بيکاړو
او د پچو

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دانو چې موړ
کولې
لوبې د هغه
ميرا کاکا
نه ټپې د
يا کوربان شته
نه کوم مشر
مهربان شته
نه ګلان د پسرلي
شته

نه نرګس
اوږده ژمی
نه بوی د
کشمالي شته
نه د مني

ډمبرګل
کونړی
اوس خونړی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هر حال کې
د خونونو بوی
ترې خېږي

شیلې نه شته
چړ یې مات دی
ټاپوګان یې
ټپوسانو دی
نیولی
او لامبوزن یې
څه تالاشول
څه ترغی شول

څه سترګی شول
څه سپرغی شول
ماهیان یې اوس
باغیان دي
او خپل خلك
ترینه ورك
شول

(c) ketabton.com: The Digital Library

نيول يې

يو څه ګران دي
خمبه جال
مريو جال
او چړې جال کې
ته اوس اوړ شوی
او زه زوړ شوم
د همغې جالې

سفر کې
هسې کله چې:
په دې کلي او په دې ګودر
ګذر کړم
ته مې ياد
او ستا مې ياد
هغه مې ياد
هغوی مې
ياد شي
هغه ټول د خوب ليده
وو
موږ نه تېر شول
دا زما يو نيمګړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناتکمیله او
بې ادرسه
ډالۍ
واخله
ای پاڅونه
که په شرق کې يې
که په غرب کې
د خپل ماشومولۍ
او ځلمیتوب
تسل پرې وکړه
او دا کلی کنډر
دی
نور يې هېر کړه

۱۳۷۷ل کال، د خوت میاشت
کونړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

انساني دلالان

(c) ketabton.com: The Digital Library

د یوویشتمې پېړۍ انساني دلالان د یوه جنايي ((ناول)) په توګه

کله چې د پښتو او پشه يي ژبو د نثار ليکوال او خوږ ژبي شاعر محترم الحاج محمد حسن حسام (د یوویشتمې پېړۍ انساني دلالان) اثر کوت، ورسره سم د ايراني ليکوال ربيعي انصاري ((جنايات بشر يا ادم فروشان قرن بيست)) کتاب نوم او محتويات را په زړه کېدل او يو په بل پسې سترګو ته درېدل. په هغه اثر کې نه يوازې به روښانه ټکو د زورواکانو، بلکې د پانګوالو د ظلم او ستم په باب يو غږ جګ شوی او په حکومتي دستګاه باندې هم سخته نيوکه شوې ده. د ښاغلي حسام ((د یوویشتمې پېړۍ انساني دلالان)) اثر هم هماغه کتاب ته ورته او مشابه مميزات او ځانګړتياوې لري. دا کتاب په يوه خوندور نثر ليکل شوي او په څو وارې لوستلو ارزي.

هو، دا کتاب د خپل ماهيت، شکل او مضمون له پلوه د ادبي رپوټ او منځنۍ کيسې مميزات او خصوصيات هم لري، مګر د جنايي ((ناول)) يو نوی شکل بولو، چې د ليکوال د نثر ليکنې په ځانګړي طرز او

(c) ketabton.com: The Digital Library

روش ليکل شوی دی. په دغه کتاب کې مهمه خبره داده چې ليکوال په خپله په پېښه کې دخيل دی او په پېښه شوې موضوع څرخې راڅرخي. دا کتاب له يوې خوا د پېښې د رښتينوالي او د ليکوال د رياليستيک ميتود له پلوه او له بلې خوا د کتاب د حجم له مخې د يو جنايي ((ناول)) څېره لري. په دغه اثر کې د يوه غمجن پلار د يوه پاک، معصوم، تعليميافته او ډاکتر زوی د تښتونې له غمونو ډکه کيسه، په رښتيني طرز بيان شوې ده. دا کتاب نه يوازې يو رياليستيک داستان دی، بلکې کټ مټ او ټکي پر ټکي، خپل ولس او ټولې نړۍ ته د يوې پاکې او بېګناه کورنۍ له افسوس او فرياد نه د نثر رباب جوړ شوی دی. په دې کتاب کې د ليکوال د فکر ژورتيا ، د احساساتو تندي او د تښتونې او اختطاف حالت، د خواږه نثر په بڼه عکاسي شوی دی. زه دا کتاب په پښتو کې د بڼې، ماهيت او مضمون له پلوه، د سرخېلو کتابونو په لومړۍ ليکه کې شمېرم.

خبره داده چې ليکوال په خپل بې پروا او بې باکه قلم باندې، ددغې ځوروونکې پېښې تر ډېرې اندازې پورې يو بشپړه عکاسي کړې ده.

ليکوال خپل دماغ اوبه کړي، له خپل قلم نه يې ډيوه جوړه کړې ده او تاسې رڼا ته کېنولي ياست.

اوس تاسې ددغې رڼا په برکت، د جنګ د خونړۍ بلا د وړ وړليبو او بدمرغيو يو مخ او څټ کتلی شئ، دغه کرغېړن حالت زموږ په بې بندو باره ټولنه کې لا اوس هم روان دی، دوام لري او پای ته نه دی رسېدلی.

ليکوال د کورنۍ جګړې په کلونو کې د کابل په ښار کې اوسېدلی او په دې ښار د جنګ داسې بدمرغې څپې راغلې دي چې د افغاني ټولنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول معيارونه او مقياسونه يې تر پښو لاندې کړي دي. دا پېښه دومره ځورونکې ده چې د يوه ډېرين انسان له سترګو نه هم اوښکې بهوي. موږ په دغه کتاب کې د جګړې له وژونکې او ځورونکې بلا نه د ليکوال يوه ډېره حيرانوونکې بدبيني، کرکه او تېښته محسوسولای شو.

تاسې ځيء شئ، څومره سخت دی هغه حالت چې تښتونکي د زوی له پلاره پرېمانه پيسې غواړي او د زوی پلار يې نه لري او کله چې د هغه زوی په مرګ تهديدوي او د وژلو ګواښ ورته کوي، نو پلار يې په ځواب کې ورته وايي: ((زر زر يې حلال کړئ، چې درنه مردار نه شي!)) او يا کله چې د خپلې کورنۍ غړي، مېرمن، زوی او لورانې خپل مشر ته ژاړي او د زوی له پلار نه ډاډ او تسلي غواړي هغه په دغه جمله ډاډ ورکوي: ((تاسې خو ښه ياست، ماته وژاړئ، زه به چاته وژاړم؟))

د کابل ښار د خونړيو او بې وړه جنګونو دروازې هم زموږ د بېګناه هېوادوالو پر مخ بندې او ترلې ښکارېدې. ان دا خو لا څه کوې چې شينکي اسمان هم خپل مخ د جګړې د تورو لوګو په ښه لوی او ارت څادر باندې پټ کړی و. په يوه دغسې دردونکي حالت کې د ډاکتر احمد همدرد حسام تنکۍ اوښکې د پلار په ځيګر کې راجذب او غونډې شوې وې او همدغو اوښکو د ځمکې پر مخ د رڼو اوښکو يو داسې سيلاب جوړ کړی دی، چې د ډېرې په څېر سړي له سترګو هم اوښکې څڅوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دغه ((ناول)) کې هڅه شوې ده، چې ليکوال يو شمېر هغه عناصر بيان کړي کوم چې ده ته ددغې پېښې په دوران کې ډېر مهم ښکارېدل. دغه کرکټرونه خيالي او داستاني نه، بلکې رښتيني کرکټرونه دي.

د يوه ليکوال لپاره په ژوندانه کې د يادښتونو او خاطرو ليکل لوی صفت دی. د جنګ پېښې او حالات په کرونولوژيك سيستم ليکل، چې تاريخي تسلسل ولري، دا ډېر ارزښتناك قلمي کار دی او که بيا يو سړی دغه وړ غمچنه پېښه لکه د يو څو روپو په بدل کې يوه کورنۍ د غم په تغره کېنول، د يوې کورنۍ يو غړی تښتول، د کورنۍ له غړو او دوستانو بېلول، دا ټول بدمرغه حالت په خواږه نثر بيانول، بيا ډېر لوی کمال دی، ځکه موږ ته او بيا په ځانګړې توګه ليکوال ته دا نه ده لاژمه چې د جنګ په ورانيو باندې پټې سترګې تېر شو.

په دنيا کې هر څه خپل رواج لري، دا کتاب تاسې د جنګ د ناوړه پېښو له کرغېړن رواج او دود سره بلدوي. که څه هم په دغه کتاب کې يو منفي جريان تمثيل شوی او دا کرغېړن حالت په يوه ځوان او يا يوه کورنۍ باندې راغلی، مګر به هېڅ وجه د نورو هېوادوالو او لوستونکو لپاره له ګټې نه خالي نه دی. دا کتاب په ځانګړې توګه د بشر د حقوقو د ننګې او ملاتړ د مدعيانو لپاره هم ډېر زيات مهم او ددغې ليکل شوې موضوع په برخه کې ډېر مستند او په پياوړي دليل او منطق ولاړ نه انکار کېدونکي مواد لري.

که موږ ژور سوچ وکړو، د ليکوال احساس د يوه ختيځ پوه احساس ته ورته ښکاري چې خپل ناول د جنګ د ستونزو په ځينو مسايلو او د هغو په بدلون او تحول باندې ليکي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه فکر کوم چې دا کتاب په پښتو کې د کابل ښار د جنګونو په دوران یو ډېر ښه لیکل شوی ((ناول)) دی چې ټول اثر په مستقله او خپلواکه توګه، د تښتونې او اختطاف پر موضوع باندې لیکل شوی دی. له دې امله د اثر لیکوال ته ددغه کتاب په لیکلو مبارکي ورکوم او د قلم، علم او ادب په ډګر کې یو په زړه پورې او نادر اثر ګڼم.

کور مو ودان

محمد نبي صلاحي

کابل- نوی ښار

۲/ ثور/ ۱۳۸۶ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

سریزه

ځینې کسان د خپلو کتابونو او اثارو له وجې مشهور وي او خلك یې درناوی کوي او یو شمېر کسان د خپل شخصیت په سبب درونډ او منلی شخصیت وي.

خوشبختانه حاجي صاحب الحاج محمد حسن حسام هم ښه شاعر او لیکوال دی او که شاعر او لیکوال هم نه وای، د درناوي ور به و. له نېکه مرغه دی د پښتو او پشه یي ژبو تکړه لیکوال او شاعر دی، تراوسه پورې یې اووه کتابونه چاپ شوي دي او دا یې اتم کتاب دی، چې اوس چاپېږي. په هغو غونډو کې چې د حاجي صاحب د بېلابېلو کتابونو د مخکتنې لپاره جوړې شوې وې، لیکوالو او ادیپوهانو هغه یو نوښتګر او نه ستړی کېدونکی شاعر بللی دی، دی په پشه یي ژبه کې د سپین شعر بنسټ ایښودونکی بلل شوی دی. په پښتو ژبه یې ښکلي کتابونه لیکلي دي او له یوه کتابه پرته چې د افغانستان د قلم ټولنې له خوا چاپ شوی دی، نور یې ټول په خپل ځاني لګښت چاپ کړي دي. دی د هغو کسانو له ډلې څخه دی چې مادیات تر معنویت جاروي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجي صيب حسام د هغو شاعرانو له ډلې څخه دی، چې تل له شعر او ادب سره اوسي. هر څه ته په ژور نظر ګوري، شاوخوا اشياوو ته ژوره کتنه کوي او د شعر په ژبه يې راژباړي. دده خوبونه هم د عادي وګړو د خوبونو په څېر نه دي. خپل دغه خوبونه يې په شعرونو اړولي دي او په يوه کتاب کې يې خپاره کړي دي. الحاج محمد حسن حسام د افغان ادبي بهير او رشاد کره کتنې فعال غړی او د افغانستان د قلم ټولنې د مشرتابه پلاوي غړی دی. د رشاد کره کتنې او افغان ادبي بهير په اوونيزو بحثونو کې برخه اخلي خپله هم د ادبي ناستو او بانډارونو مبتکر دی.

حاجي صاحب د هېواد په ادبي کړيو کې د يوه رسالتمند شاعر په توګه پېژندل شوی دی، خو دا ځل يې ناول ليکلی دی. ما دغه ناول له سره ترپايه ولوست. ناول د حاجي صاحب د سترګو ليدلی حال او درد دی. ناول له پيل څخه تلوسه لري او دا تلوسه تر پايه ساتل شوې ده. که لوستونکي يې لوستل پيل کړي، ډاډ لرم چې په ډېره تلوسه به يې ترپايه ولولی او دا د هر کتاب يوه کاميابي بللی شو.

دا ناول په حقيقت کې دوه برخې لري؛ چې هره برخه په زړه پورې ده. د ناول پېښې يو په بل پسې راځي، بې له دې چې اضافي خبرې په کې وي، د پېښو تسلسل ترپايه ساتل شوی دی.

ما د ناول د لوستلو په وخت کې په قلمي نسخه کې خپلې يادونې او مشورې محترم حاجي صاحب ته وليکلې، هيله ده په پام کې ونيول شي. په ناول کې د ځينو کسانو واقعي نومونه راغلي دي، کېدی شي يو شمېر کسان په ناولونو کې د واقعي نومونو پلويان نه وي، خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجي صاحب لکه څنګه چې په شعر کې ځانګړې طرز لري، په ناول کې يې هم خپل استقلال ساتلی دی. د ناول په ځينو ځايونو کې د ليکوال خپل احساس او قضاوت هم کله کله تر سترګو کېږي.

لکه داړه ماران، غله، جنايتکاران

او يا ډېر بد خلك او

چې دا ډول ستاينومونه هم تلوسه او هم د راوي بې طرفي زيانمنولای شي.

د ترخو او کرکجنو شېبو له يادولو څخه بايد درس واخلو او د مينې او صميميت لارې ولټوو.

که حاجي صيب همداسې په نه ستړې کېدونکې توګه خپلو ادبي فعاليتونو او ليکنو ته دوام ورکړي، په راتلونکي کې به که خدای(ج) کول دده د نورو ناولونو شاهدان واوسو.

حسام صاحب ته په دې لاره کې د لاڑياتو بريو لپاره د دعا لاس پورته کوم او تاسې ګران لوستونکي ددغه ناول لوستلو ته رابولم.

په مينه په درنښت

علم ګل سحر

وزير اکبرخان مېنه

لمر ټلوېزيون

۱۳۸۶/۱۲/۲۷ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جګړې له ناخوالو نه

زما خيال دی هر څه چې د زړه له تل نه راوځي او وجه يې درد وي، که د شعر په ژبه و يا و که د نثر په ژبه، تر ټولو ښه اثر ګڼل کېږي. په خوا به کله کله دا خبره کېدله چې ليکوال په سختو شرايطو کې ښه اثر بنځولی شي او په عادي شرايطو کې تربنه د ښه اثر تمه نه شي کېدی. په دې خبره کې د کره کتونکو او څېړونکو ترمنځه اختلاف و، خو دا خبره بېخي د ردولو هم نه ده. شته داسې ليکوال چې د ژوند په سختو شرايطو کې يې ډېر ښه اثار ليکلي دي. يو له دغو ليکوالو نه حاجي صاحب حسام دی چې د کابل د تنظيمي جګړو په ناوړه شرايطو کې له تېري سره مخامخ شوی او ځورېدلی دی. ده چې څه ليدلي، څه پرې تېر شوي او يا څه ورسهر شوي دي، هغه ټول يې په دغه ليکنه کې راخيستي دي. زما په خپال تر ټولو ښه مشاهده د ليکلو لپاره هغه ده چې سړی په خپله په حوادثو کې دخيل وي. ددې اثر ښېګڼه په دې کې ده چې ليکوال په خپله له پېښو سره مخامخ دی او په خپله يې ليکي. د بل چا روايت نه دی او نه کومه تخيلي کيسه ده. بس هغه څه چې پرې تېر شوي هماغه يې کټ مټ ليکلي دي.

حاجي صاحب حسام په دې ليکنه کې د خپل زوی د ورکېدو کيسه کوي چې د يوې ډلې له خوا نه تښتول کېږي او بيا دده سرګردانه لټون چې له کومو ستونزو او کړاوونو نه تېرېږي او په پای کې په دې بريالی

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږي چې خپل زوی د مرګ له کومي روغ رمټ راباسي. په دې کيسه کې دده د کورنۍ غمجن حالت دده خپله بې وسي او د کابل د خلکو د ژوند مظلوم حالت تر سترګو کېږي. که د شکل له پلوه دې ليکنې ته وکتل شي، نو مشکله ده چې کوم نوم ورته وټاکل شي، لکه منځنۍ کيسه، ناول او که ګزارش؟ ځکه چې ددې درېواړو خصوصيات په کې شته. ددې ليکنې شکل کله کيسې ته پاتې کېږي، کله د ناول جوړښت نيسي او کله د ګزارش بڼه غوره کوي، خو ليکنه په زړه پورې او اغېزمنه ده. د بيان ژبه يې خوږه او روانه ده.

د ځينو حساسو شېبو ډېر ښکلی ترسيم کوی. کله کله په ځينو برخو کې ډيالوګونه هم راوي، خو ترپايه يې نه پالي. داستان دوې برخې لري چې يوه برخه يې د ليکوال خپله مشاهده ده او دی په خپله له پېښو سره لاس او ګرېوان دی. د داستان بله برخه دده د زوی سرګذشت دی چ ېد زوی له خوا نه يې روايت کوي. حسام صاحب د کيسې په بيان کې د خپلې سيمه ييزې لهجې لغات زيات استعمالوي چې کله کله يې ژبه نوره هم خوندوره کېږي او کله کله پرې پوهېدنه ګرانېږي. خو ددې ټولو خبرو ترڅنګه کله کله داسې خوږ نثر ليکي چې په لوستلو يې د سړي تنده ماتېږي. زه د نمونې لپاره دده د بيان يوه ټوټه دلته راوړم:

((د عالم په کرسۍ ناست و، د سولې او سلم نه وسله جنګ جګړې اخيستې وه. د ملا نه منبر شيطان قبضه کړی و، د معلم او شاګرد په ښوونځي قوماندان او د هغه برېڅو خېټه اچولې وه، د کاريګرو په فابريکو باندې په ګاونډيو ملکونو کې تودې سوداګانې روانې وې. په ډېره بيړه او چالاکۍ ددې ملك پوځي ماشينرۍ اره کېدې او په جګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

غاړه او ټيټو سترګو خرڅېدې. د ښکلو نه ښايست نقاب تر ګوتو کړی و، په ميکدو کې د رندانو پرځای ديوان ناست وو، د کوه قاف د ښاپېرو ښکلا د بنګال دوبيانو وينځله او د پنجاب جادوګرو منترونو او د عربو د دعاګانو په وجه په موږ باندې ښاماران نازل وو. دا څومره وړې ښامارن وو چې په هره يوه نيمه ورځ او ان په دقيقه او ثانيه کې به د ديرش، څلويښت تنو په خوراك نه مړېدل.))

لکه مخکې چې ما ورته اشاره وکړه حسام صيب په دې ليکنه کې ځان د کوم فورمول لپاره نه مقيدوي، بلکې خپله کيسه کوي او خپل د ترخو ورځو سرګذشت بيانوي. په دې کيسه کې ده پېښو ته کوم خاص رنګ نه دی ورکړی او نه يې له کوم تخيل نه کار اخيستتی دی.

په دې ټوله ليکنه کې دده احساس په ډېره ښه توګه ځغلېدلی دی. نه يوازې د خپل زوی پر وړاندې، بلکې د کابل د ټولو اوسېدونکو په حال دردېږي. کله کله دا کيسه يو جاسوسي ناول ته هم پاتې کېږي، هغه وخت چې دی د خپل زوی په لټون پيل کوي او د مختلفو مشکوکو اشخاصو سره مخامخ کېږي، نو دلته په ډېر مهارت سره د هغوی سايکالوجي تر څېړنې لاندې نيسي، اشخاص او افراد ځان ته معلوموي او د هغوی په پاب له ځان سره قضاوت کوي، خو دا بايد هېره نه کړو چې به دې ټولو حوادثو کې دی ځان نه بايلي او صبر او حوصله له لاسه نه ورکوي. لنډه دا چې کيسه ډېره په زړه پورې ده د جګړې د کلونو يو عام تصوير او په خاصه توګه ددغو کلونو د يوې پېښې بيان دی. ښه خبره ده چې د جګړې د کلونو کيسې وليکل شي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

چاپ شي. همدا کيسي که د يوې خوا د کيسو د مينه والو تنده ماتوي، نو له بل پلوه د تاريخ ليکنې لپاره په زړه پورې مواد برابروي.

زه حاجي صاحب ته ددې اثر د چاپولو مبارکي وايم او هيله من يم چې دی به په خپلې دغې ځانګړې لارې کې نور اثار هم د ادب مينه والو ته وړاندې کړي. ځانګړې لار مې ځکه ياده کړه چې حاجي صاحب هم په شعر کې او هم په نثر کې ځانته لاره لري او زه فکر کوم که ده ته قيود وضع شي، نو له ليکنو به باتې شي.

زما هيله همدا ده چې کومه لاره يې نيولې ده، په همدې دې روان وي او شاته دې نه ګوري.

بريالی باجوړی

خيرخانه مېنه، کابل

۲۰۰۷/۶/۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

لنډې خبرې

په شعر کې کله ناکله ګوتې وهم. زما شعر، شعر ته نه پاتې کېږي، کله رانه سپین شعر شي، کله یې رانه فورم خطا شي، یو بل څه ورنه جوړ شي، کله قافیه پیدا کړي، بیا وزن ورنه ورك شي، کله یې په شکل او محتوا کې راته دوه سوه شکه پیدا شي، خو په هر حال لګیا یم، لوړې ژورې ته راکاږم. په دري کې متل دی وايي: ((قطره قطره دریا میشود)) دا څاڅکي کتابونه شول، د چاپ نه راووتل، اوس زما د شعرونو مجموعې د خلکو مخ ته پرتې دي. دا اوس د ولس مال دی، د ښه او بد د سم او ناسم شعر قضاوت د هغوی حق دی. هغوی چې پرې هر حکم کوي، د نظر خاوندان دي، حق لري.

دوستانو! ما په ناول کې کوم خاص لاس رسی نه درلود، خو زه چې کله د جګړو په کلونو کې د یوې پېښې سره مخامخ شوم او زما ځوان ځلمي زوی اختطاف شو، نو ماته یو څه ژوندي مواد ګوتو ته راغلل. په دې موادو مې هماغه مهال چې د ډېر فشار سره هم مخامخ وم، د هغه چا خبره ((ځمکه ډېره سخته وه او اسمان لرې)) کار وکړ. هر څه مې هو به هو په کومه شېبه او په کوم وخت کې چې به ورسره مخامخ شوم، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاغذ پرمخ به مې راوړل، ما په ناول کې هماغه نومونه راوړي وو چې د پېښې په وخت کې ورسره لاس او ګرېوان وم، هغه مهال امکانات ډېر محدود وو چې ددې ناول ځینې تخنیکي اړخونه لکه عکسونه، د نوار ثبت او یا نور مې تر ګوتو کړي وای. اختطاف کوونکي له مانه ډېر هوښیار او ځلاك وو او په ملاقاتونو او نورو مواقعو کې به یې پر ما ساحه دومره تنګه کړه چې زما به هېڅ ځای ته لاس ونه رسېده. زه د خپل زوی ژوند ته هم ډېر متوجه وم.

دا اثر مې په قلمي شکل کې ډېر وخت په دې امید وساته چې ځه که خدای کول حق به په حقدار وسپارل شي او د هېواد جنګي جنایتکاران به محاکمو ته راښکودی شي، خو اوس چې ګورم په پښتو کې هغه متل دی چې وایي:

(ستا له خیراته زموږ توبه ده خو دا سپي دي کوري کړه) زموږ په ملك کې د فقیرانو او مظلومانو حقوق لا هماغسې تر پښو لاندې دي. زموږ د زړونو بړاسونه او ارمانونه په جنګي جنایت کارانو ونه وتل، همدغسې په زړونو کې مو پاتې شول.

عام ولس ته خو موږ لیکوالانو هېڅ ونه کړای شول، زموږ په ولس کې په هرو لسو تنو کې یو تن همداسې درد ډډلای چې د هغوی د دردونو نه ناول او کیسه ځ چې نالونه او کیسې جوړېږي او کتابونه پرې ډکېږي. دا خو ډېره کماله نامردي ده چې په یوه لیکوال د یو څو غلو له خوا تېری کېږي او هغه بیا ورته غلی پاتې شي.

زما په اند او عقیده دا لویه ګناه ده. ددې ګناه د جبران لپاره لیکوال یې باید ولیکي، دې پسې دې نه ګرځي چې فورم یې څه دی، شکل به

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې څنګه وي. رپوټ به شي، ناول او که لنډه کیسه، ښه خبره داده چې لیکوال واقعیت ولیکي او د هر قسم تهمت، بهتان، افتراح او افتزاح څخه ځان وساتي او که دا عناصر د لیکوال په لیکلو کې شامل شول، بیا د لیکوال او د غله توپیر په څه شو؟ تر څو به مو خولو ته قلفونه پراته وي، تپوس والا خو هسې هم نه شته، په دې ملک کې هر څوك په خپله خپل ځان شي ښلي، نو ما هم توکل وك او خپل ځان مې په خپله وباښه او کتاب مې د چاپ لپاره وړاندې کړ.

په دې کتاب کې ماته دوستانو یو لړ مشورې او سپارښتنې وکړې، د کرکټرونو اصلي نومونو ته مې ورته نومونه بیاموندل. د هغه چا چې دې خلکو سره سروکار دی، بې له کوم مشکله دا خلك پېژندلای شي. په ناول کې مې وخت او مکان ته تغییر او بدلون ور نه کړ. غله او داړه مار ته مې هم معادله کلیمه پیدا نه کړای شوه، ولې چې؟! غل، غل دی نو...

ستاسې دوست

الحاج محمد حسن حسام

کابل- افغانستان

دربیم پروان

۱۳۸۶/۳/۲۳ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ۱۳۷۳ ل کال د وري ۶مه نېټه وه، زما په ژوند کې ترخه او بدمرغه ورځ، چې دغه ورځ مې لاتراوسه بده راځي، د جګړې سختې شېبې وې، کورنيو ډوډۍ غوښته او جنګ جګړو مړې!

د کور نارينه وو بايد د وينو په بدل کې کار کړی وای او نفقه يې پيدا کړې وای زما دوه زامن هر يو:

ذبيح الله جان چې هغه مهال د نهو او يا لسو کلونو به وو او بل ډاکتر احمدجان چې هغه وخت د کابل د طب انستيتيوت د درېيم کال محصل و، خو له بده مرغه جنګ جګړو ورته انستيتيوت پارچاو[۲] کړی و. د هغې علمي زانګو د زنګولو لپاره استاد او محصل څه چې مرغۍ پرې هم پر[۳] نه شو وهلی. د جګړې اور ورته وزرونه سېزل او د کابل پوهنتون په ټوله ساحه او چاپېريال کې يو څو شعارونه تر سترګو کېدل.

((يك ثانيه غفلت صد سال جواليگری)) او يا ((جنگ هنر ما است)).

د پورته نېټې دا مهال اته بجې وې، په کور کې مو د چايو په سر فيصله وکړه چې زه به مارکېټ ته ولاړ شم او تاسې دواړه ورونه به درملتون ته چې په کلوله پشته کې و، ولاړ شئ. په نصيحت مې ورته وويل:

۲ د يو وخت لپاره تړل
۳ الوتل، پرواز

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګورئ چې له درملتون نه ونه وځئ، چې توغندي راځي!! په همدې خبرو خبرو کې له کوره ووتم، د کوڅې په جنوب اړخ کې مې يو جيپ موټر تر سترګو شو، د کوڅې په کوزه برخه کې ولاړ و، په شيشو يې ښه ډېر تور فلمونه تپل شوي وو، داسې جيپ موټر به چې په هغه وخت کې چا ليده، نو لار به يې ورځخه بچوله[۴]، ما له ويرې خپله لار هم بدله کړه. پلې مارکيټ ته ورسېدم. ډېر وخت لا نه و تېر چې کوچنی زوی مې ذبيح الله جان چې له ژړا يې سترګې سرې وې، ترڅنګ ودرېد وارخطا شوم او ورته ومې ويل:

زويه! ژر ژر يې راته وايه چې څه پېښ شوي؟

ذبيح الله جان:

((پلاره! ورور يې راته په وهلو ټکولو بوت، له څلوېښت متره سړك څخه يې د تورو ښيښو جيپ ته پورته کړ.))

ورور دې چا بوت؟!

((پلاره! نور يې نه پېژنم، ږيرې يې ډېرې اوږدې وې او ان تر نامه غوټۍ پورې رسېدې، څټونه يې ببر، پرتوګونه يې بډوهلي او کميسونه يې د پښو تر ښنګرو[۵] پورې رسېدل، د چا جګې قره قلۍ او د چا پکولونه په سر وو. يو نيم لا پکې ګوبيچې[۶] هم اغوستې وې. پنځه شپږ کسه به وو، په مټ قوي خلك وو، زما د ورور زور نه ورسره رسېده.))

۴- ګوښه کول، ځان یا بل په ډډه کول

۵- په پښتو کې انسان ته تر بجلکو پورې او حيوان ته تر نوکانو پورې کارول کېږي.

۶- دا مخصوص لباس دی چې زموږ د هېواد ازبک ورونه يې د ژمي په موسم کې اغوندي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ذبیح الله ددې خبرو په اورېدو په بيړه کور ته راستون شوم. په کور کې د ډاکتر مور بې هوشه وه، لونړو مې په چيغو، چيغو ژړل. د شاوخوا ګاونډيان په کور کې راټول شوي وو. ((چا راته ويل مه وارخطا کېږه، نه يې وژني، ژر به يې پرېږدي، چا به ويل چې ډاکتر يې د پيسو لپاره تښتولی، چا به ويل چې نه والله دا ډېر خطرناك خلك دي. د چا زامن يې چې بيولي، هغه بېرته ژوندي نه دي راغلي، مړي يې د کور په مخکې ورته اچولي. يو څو نورو به د خير غوښتنه کوله، د چا د خولې نه به وختل چې څه اوس درته پېښه شوه، د پېښې نه تېښته نه شته. يو نيم به لا په کې غږ کړل چې حکومت ته ورشه، بل به په کې غشی راښکوده حکومت شته ګنې؟!

که حکومت وای نو ډاکتر به يې ولې تښتاوه، ورور جانه! حکومت مکمت[۷] نه شته، په خوله دې لاس کېده، ځان دې غلی کړه. که درباندې خبر شول چې حوزې او يا بل کوم ځای ته تللی يې، په والله چې زوی به دې بيا په سترګو ونه ګورې. زوی به دې له تانه تېر کاندي او تا به له زويه!))

چا به کښته دموله او چا به پورته، خو زما په زړه پراټې پخېدې.

ما له هر څه نه لومړی د خپل درملتون قلفونه بدل کړل. نور ټول کارونه مې يو اړخ ته کړل. يوازې به مې د درملتون پرانيستو ته ډېر پام و. زه په دې پوهېدم چې د زوی پته به مې د درملتون له لارې مومم او همداسې هم وشول. زه په درملتون کې د درملو په رانيولو او خرڅولو نه پوهېدم. ځکه درملتون خپل مسلکي سړی غوښت، خو ما درملتون د

۷- مهمله کليمه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل زوی د موندلو لپاره د سهار نه تر ماښامه پرانیستی ساته هسې به په کې د فکرونو په دریابونو کې ډوب ناست وم، په ډېره لږه موده کې مې خپل وزن وبایله ډېر ډنګر او خوار شوم.

زما د زوی د اختطاف دربیمه ورځ وه. مازیګر مهال و چې زما د دفتر یو پخوانی ملګری (سادو) چې زما د درملتون تر شا یې کور و، د درملتون و مخ ته یو دوه واره تېر و بېر شو او د سترګو د لاندې یې درملتون ته وکتل، لږه شېبه وروسته درملتون ته ننوت. د معمولي روغبړ نه وروسته یې د ډاکتر تپوس رانه وکړ، ((چې ډاکتر جان چېرته دی؟))

ما ورته وویل:

ډاکتر مې ننګرهار ته لېږلی دی، موسکی شو او یو څه تابلیت یې رانه واخیستل، مګر دده د سترګو لاندې کتو او موسکي کېدو په وجه زه یو څه شکمن غوندې شوم، ولې چې دی په نورو ورځو کې کله چې به درملتون ته راته، کوم داسې په خاص اکټ باندې یې نه وم پوه شوی، په لسو ورځو کې به یې یو ځل درملتون ته سر راښکاره کاوه، زه ددې سرې په هکله یو څه ویښ شوم او زړه مې راته وویل چې (سادو[8]) به د مشکوکو کسانو په اول کتار کې ونیسې. (سادو) له ما سره په ۱۳۶۰ لسیزه کې د هغه وخت د دولت د اداري په یوه څانګه کې کار کاه. زما کور یې پېژانده او زما د شخصي ژوند ځینې اقتصادي اړخونه لکه درملتون، یو تېز رفتار کرولا موټر چې زه به په کې ګرځېدم، ورته معلوم و.

---

[8]- د امیر عبدالرحمن خان په وخت کې د یو غله نوم و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ان زما په تېز رفتار موټر باندې دده په واده کې ګل وهل شوی و او دده ناوې يې د (لعلو) په ډرېورۍ لېږدولې وه. زه څو ورځې وروسته دده د واده مبارکۍ ته هم ورغلی وم، زه نور نه پوهېدم چې ده د چا خور لور واده کړې او د چا سره يې خپلوي کړې وه. ما يوازې او يوازې خپل همکار پېژنده او بس.

د کار په ځای کې مې له ده سره ښه سلوك کاوه، زما له خوا ده ته هېڅ ډول ضرر نه و رسېدلی، ان د نورو همکارانو په پرتله مې له ده سره ډېره مينه ښودله او دی به مې کار ته ډېر هڅاوه هغه شپې او هغه مرحله نوره تېره وه، کابل نور هغه پخوانی کابل نه و، کابل د تنظيمي جنګونو په منګولو کې پرېوتی و، هره خوا د راکټونو او ټانکونو غرهار وو، د جنګ جګړې کارغان او لېوان د افغانانو د وينو په ښبلو او د غوښو په خوړلو ماړه وو او له ډېر مړښت نه ارت[9]، ارت ګرځېدل. خو افغان انسان داسې وږی و چې د لوږې يې له خولې نور سونګ[10] نه شو ايستلی.

زما د زوی ډاکتر احمدجان د اختطاف په شپږمه او اوومه ورځ د ماسپښين له خوا د درېيم پروان نه چې هلته مې کور و، د کلوله پشتې په لوري درملتون د پرانيستو لپاره د فکرونو او سوچونو په ټال کې ځنګېدلی روان وم. کله چې د کلوله پشتې پخواني تمځي[11] او څلور لارې ته ورسېدم. په نابېره ډول (سادو) د لارې په اوږدو کې راسره

---

[9]- پراخ.
[10]- غير مخصوص اواز او فرياد.
[11]- د موټرو د ودرېدو ځای (اسيتګاه)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګری شو، د سترې مشي خوار مشي څخه وروسته مو په خبرو پيل وکړ. ما ورته وويل:

سادو جان!

((کجا رفته بودی))؟!

ده په ځواب کې راته وويل: ((خانه خسرم)) خبره يې وغزوله:

مدير صاحب!

((اوس خو مې خسر د نظار شورا او د مجاهدينو ښه لوی قوماندان دی، تکړه عسکر لري، د هيچا نه يې سترګه نه سوزي، په خپل کار او پوځي عملياتو کې ډېر ماهر دی.

د امنيت او داخلې وزير صاحبانو سره له نږدې پېژني، دده دويمه ماندينه د پنجشېر ده او حتی چې د امنيت د وزير صاحب له کورنۍ څخه ده. نن يې د نظار شورا جګ پوړي قوماندانان مېلمانه وو، ما يې کور ته چې په تايمنيو کې دی، سود سودا وړې وه.))

دلته (سادو) راته خپل خسر په ډېر مهارت راوپېژانده، نو زما شک يې لاپسې زيات کړ.

ده زياته کړه.

((تاخو به هغه د کادر و پرسونل کارمند (دادو)، هزاره پېژانده هغه هزاره))؟

هوکې په هغه څه شوي دي؟!

له ماڅخه يې بيا خبره ونيوله او راغبرګه يې کړه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

((د هغـه ورور چاتښـتولی و، بيـا نـو زمـا د خسـر سره دې خـدای ښـه وکړي، زه يې ورتـه واسطه کـړم، ډېـر ورپسـې ښـکته پورتـه وګرځېـده د ډېر لالهندۍ او سرګردانۍ نـه وروسـته د اسلامي حزب د ګروپونـو سره يې بيامونـد او د پيسـو پـه بـدل کـې د يرغمـل نيونکـو څخـه يـې خلاص کـړ.)) دادی حسنه، چې د نر زوی هم په مېـخ وهي او هم په نال.

(سادو)[11] راته د (ددادو) هزاره بـل سګنال هم راکـړ. ده د درملتـون پـه مخکې رانه مخه ښه واخيسته، ما د قلفونو کلياني راويستې، دواخانـه مې پرانيسته، کېناستم او د (سادو) خبرې مې د ځان سره وڅېړلې.

په زړه کې مې وويل:

ته صبر کوه، که په نږدې ورځ دوو کې (دادو) هزاره ماتـه د لارې پـه سر، دواخانه او يا په بل کوم ځای کې ګوډ[12] پـه چنـه شـو، نـو يقيـن بـه مـې بېخي خاص او نګه شی چې د زوی په اختطاف کـې مـې د (سـادو) پـوره پوره لاس دی.

په دې ورځو کې مې فکر ډېر خراب و، نږدې وم چې لېونی شم. ځان مې ډېر نيمګړی احساساوه په کور کې مې خوراك او څښاك نه کېده، زموږ د کور يو ډېر نازولی او نازنين غړی ورك و، کله چې به کور ته راستون شـوم د کـور ټـول لـوی او واړه بـه رانـه راچاپېر شـول او کلـك بـه راسـره ونښـتل چې ګوندې پلار به مـو د ورور پـه هکلـه کومـه نـوې خبـره راوړې وي.

[11] (۲) دا د امير عبدالرحمن خان په وخت کې دوه غله وو، کله چې په شينوارو کې ونيول شول، د کابل په بت خاک کې په پنجرو کې ځوړند کړی شول او همدلته په پنجرو کې يې ساه وختله.

[12] دا اصطلاح اکثره وخت کليوال پښتانه په هغه وخت کې استعمالوي چې يو څوک د چا په تعقيب کې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې ورځو کې زما د کورنۍ د غړو خوراك خپلې اوښکې وې، شپه او ورځ به مې په کور کې ژړا او انګولا وه، څوك به په زيارتونو ګرځېدل، چا به د بډګر[۱۳] (رمل انداز) پسې منډه واخيستته د نزرانو د ورکړې خو حساب او کتتاب معلوم نه و، د کور يو تن به مو د جګړې په هغو سختو شپېبو کې هره ورځ د شاه دو شمشېره ولي د زيارت کوترې د غنمو په دانو مړولې.

د ډاکتر مور به زمونږ د يو نېك او خوشبرخورده ګاونډي په ښځه هره غرمه او ماښام دري څلور تنوره ډوډۍ پخولې، د لارې په سر به يې په خپله د حلوا سره خيراتولې، هر لاروي او مسکين به د ډاکتر مور ته ويل: ((مادر مراد دلت حاصل شود، خيراتت قبول ګردد.)) او داسې نورې ډېرې دعاګانې...

يوه ورځ وروسته مې کتل چې هغه د کادرو پرسونل مامور (دادو) هزاره درملتون ته راغی، د پخوا نه د جوړې شوې لوبې لپاره يې يوه جعلي نسخه لاس کې نيولې وه. دی په تايمنيو کې اوسېده. هلته څومره ډېرې دواخانې دي، خو دلته دوی راته پرون د لارې په سر يو غير مستقيم مقصد ټاکلی و چې د يو ځل لپاره (دادو) زما دوکان ته راشي او جعلي صحنې د ((ورور د اختطاف په هکله ورنه پوښتنې او ګروېږنې وکړم.)) حال دا چې دده ورونه و اختطاف شوی. دا يوه جوړه او غوټه شوې خبره وه چې ماته په بل ډول کې د (سادو) خسر سردار (کوټه) راوپېژني.

ماله (دادو) څخه تپوس وکړ چې په دې نږدې ورځو؟! کې کومه واقعه خو به درته نه وه پېښه شوې (دادو) راته وويل: هو!

---

[۱۳] پيشين ګو- يا پيش ګوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه نو کيسه وکړه چې څه و؟!

(دادو) د خپل ورور د اختطاف کيسه په جعلي له ځانه جوړ شوي شکل کې تېره کړه او د هرې خبرې په کوزه او بره کې يې د (سادو) خسر سردار (کوټه) مېړانه او باتوري ښکاره کوله او ځلوله يې راته او ويل يې:

((که دا سړی نه وای، نو خدای خبر چې د ورور غوښې به مې کارغانو او لېوانو چېرته خوړې!!))

دا بل فاکت او حدس و چې دې شيطانانو او (...) ماته په لاس راکړ، خو دومره مې (دادو) ته وويل، که سبا او يا بله ورځ دې (سادو) په دفتر کې ولېږد، يو ځل يې ماته راولېږه.

(دادو) رانه رخصت شو، ما د سردار (کوټه) د اهليت او شخصيت په هکله تجسس او پلټنه پيل کړه. د هغې ورځې په سبا اول وخت و، چې تياره کوردينه او غوټه شوې خبره وه، ړوند له خدايه څه غواړي؟ دوه سترګې.

(سادو) خو ما او زما ځواب ته په دوو پښو ناست و چې، کله به زما له خولې نه زما د زوی د اختطاف خبره ووځي د (سادو) او (دادو) خوله پخوا نه خبره سره يوه وه. (سادو) راته په دواخانه کې نيغ ملاتړلې د بې زره مزدور په څېر ودرېد. ((مدير صاحب!

کدام خدمت بود))

((امر کوئ پرون مو د (دادو) په لاس کې ځواب رالېږلی و، څه خدمت شته که ځنګه؟!))

(c) ketabton.com: The Digital Library

هو کې شته، يو څه شته، نه پوهېږم چې درته وې ويې وايم او که نه خو بيا هم ما ورته په لنډو څو ټکو کې د ډاکټر د اختطاف کيسه وکړه او ده راته د خپل خسر (کوټه) امکانات ټول تشريح کړل چې توبه! ((دده پېژندګلوي په کابل زمين کې جوك[1] نه لري او بيا ستا په کار کې! خو د هر څه سره سره بيا هم خسر مې بېګاه ته زموږ کره راځي، زه به ورسره خبره شريکه کړم. بيا به نو تاته احوال درکړم، چې څه کولای شي؟))

سبا سهار چې مې کله دواخانه پرانيسته، (سادو) د دواخانې په منځ کې راته ودرېد او ويې ويل: ((بېګاه خو مې خسر زموږ کور ته راغلی و. د ډاکټر د اختطاف خبره مې ورسره شريکه کړه، خو نن د غرمې نه وروسته يې (۳۱۵) نمبر لوا چې د خيرخانې په هزاره بغل کې ده، غوښتې يې هلته به يوځای ولاړ شو.)) ما ورته ښه کړل خو له بلې خوا د سردار (کوټه) د اهليت په هکله مې پلټنې ځستې کړې او يوازينۍ هيله مې همدا وه چې زه اوس داسې څوك پيداکړم چې د سردار په هلکه معلومات راکړي، خو په دې لنډ او تنګ وخت کې مې هېڅ ونه کړای شول.

ماسپښين شو، (سادو) له کوره راغی او په ټکسي موټر کې (۳۱۵) نمبر لوا ته ورسېدو. دا نو د (۱۳۷۳ل) کال د حمل اتلسمه ورځ ده، مه کوه چې په دې نېټه په کابل کې داسې واوره اوري چې ښی او چپ لاس سره نه پېژندل کېږي. څادرونه مو په ځان کوږ کړل، د لوا انګړ ته ننوتو، د اوږده دهلېز دواړو خواوو ته ماتې چوکۍ او ښې ډېرې د

---

[1] ساری عوض.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوسپنو ټوټې پرتې وې، د دهلېز په اخر کې په کېڼ لاس يو لوی د کنفرانسونو وران ويجاړ تالار ته ننوتو چې ددې تالار ټوله اثاثيه د قنديل او شيټ نه نيولې، تر ستېج او چوکيو پورې په ډېر زور او شور نړول شوي وو. دېوالونه يې د ګوليو او توغنديو په پارچو سوري، سوري وو. له ځانه سره مې وويل: تالار به په خپل وخت کې څومره ښکلی و.

خو اوس ړنګ بنګ پروت و، د تالار په بره څنډه کې يو څو تنه په مات ګوډ پوځي يونيفورم کې د غلو په څېر راښکاره شول هلته يو شاتوری مېز او يو څو ماتې، ورانې ويجاړې کرسۍ پرتې وې او دا خلك پرې هم وران ويجاړ ناست وو، لکه چې په اشر غوښتل شوي وو. په مات مېز يوه د پيکا ماشينداره هسې د تظاهر لپاره پرې نصب وه. دوه، درې زاړه او سولېدلي کلاشينکوفونه د تالار په بر کنج کې ډېر بې قدره پراته وو.

دا (کوټه) سردار د خپلو داړه مارانو سره د تالار په بله پېڅکه کې ناست وو، ددې لپاره چې اوس نو ماته ځان قوماندان راوپېژني، ولې چې په دې شپو ورځو کې د قوماندان باب و او بازار يې ډېر تود و، هر چا چې به يو يا دوه کلاشينکوفونه درلودل، هغه قوماندان و، د خپلې ډلې ټېلې سره يو څه و، د وخت بې تخته او بې تاجه پاچا و، خبرې ورسره نه په پسته ژبه کېدې او نه په ځيره، په کابل کې هر څوك قوماندان و او سپاهيان ورك وو!

موږ دې سردار ته نږدې شو، له روغبړ څخه وروسته ځينو لغړو مړ ته لغړې او کړوپې چوکۍ پرېښودې، پرې کېناستو، د يو څه ځنډ څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروسته (سادو) خپل خسر سردار (کوټه) ماته راوپېژندە او ورزياته يې کړه دا نور يې چې په اشر غوبنتي وو، ((چريکان يې دي.)) ...!! (سادو) په جعلي او ساختګي ډول په ډېر احترام ځوړند سر د (کوټه) سردار مخې ته ودرېد او زه يې ورته داسې معرفي کړم.

دا مدير صاحب!

بېچاره چې اوس دلته هېڅوك نه لري، ښه سړی دی! يو وخت کې موږ سره يې کار کاوه.

بېګاه مې دده د زوی د اختطاف په هکله تاسره خبره شريکه کړه، دادی مدير صاحب مې د تا پورې راورساوه، زه بېرته کور ته ځم، له ده سره دې خپلې خبرې مبرې وکړه.)) سردار داسې وښووده چې پسيښا (غياب) کې خو دی (مدير صاحب) ښه پېژنم، اوس چې خدای(ج) په ګوتو کې راکړې، نو دلته خو خبرې نه شو کولای، د مدير صاحب کور ته به ولاړ شو هلته به خبرې وکړو او ده سره به دا غم شريك کړو.))

سردار صاحب زما د غم شريکې په غم کې نه و، سردار صاحب زما وزن کوت چې د مدير نه څومره بودولی شم. ده زما ژوند له نږدې نه معلوماوه چې څومره خوله پرې لګولی شم او د وخت په اصطلاح په کابل کې د (کوټه) په څېر قوماندانانو به ويل ((وندم خورد)). (!!!)

او د مدير صاحب نه د خپل پلار او نيکه شتمني په کوم چل و فريب اخيستی شم. سردار خپل کار کړی و او ((وندم خورد)) شوی و.

دا خو د سردار اضافي معلومات و چې ځانته يې غونډول او په ما يې ځان قدرمناوه (کوټه) خپل په اصطلاح (چريکان) د ځان نه مخکې

(c) ketabton.com: The Digital Library

رخصت کړل، ورپسې موږ دربواړه د جو، جو او ټوټې ، ټوټې تالار نه ووتو. د (۳۱۵) لوا دوره مخکې په ټکسي کې کېناستو، په لاره کې مې سردار صاحب ته وویل: سردار صاحب!

زموږ په کور کې مړی نه شته، خو ژړا يې شته، موږ بخاری ګانې او د تودوخې نور وسايل ايستته کړي، د کور خونې مو ډېرې سړې دي، خير دی تاسې د خپل زوم کره تشريف يوسئ، ستاسې قدر به انشاالله ان هلته وشي (سادو) ته مې د هغه وخت يو لك څه زياتو کم افغانۍ په پرده کې ورکړې چې خپل خسر په خپل کور کې ونازوي.

ما چې کله د سردار (کوټه) خبرې کنټرول او دی مې د سايکالوجۍ په لحاظ وڅېړه، ماته ډېر يو بد ، اوباش، قمارباز، توطيه غوښتونکی او لاوبالي سړی رامعلوم شو.

د شپې او د ورځې له پلوه به ي خوب او خواړه چېرته وو؟ اشتها مې ورکه وه، سګرېټ به مې دم په دم لګول او راښکودل، سينه يې راته تخته کړې وه. د غذا نه مې بد راتلل، د شنو چايو په څښلو مې خوله څو وارې پُلۍ شوه، دوستانو به مې تسکين راکاوه او ډېر به راباندې خفه وو، ځينې ځينې به راسره په شپو پاتې شول چې غم مې غلط کاندي، خو ما په خپل ژوند کې همدا يو زوی روزلی و، زما او د مور يې همدا ډاکتر يوازينۍ هيله او اميد و، چې دده نه به که خدای کول يو څه جوړ شي او دده د سيوري لاندې به کېنو او دده له مېوو څخه به موږ او زموږ وطنوال پوره پوره ګټه اوچته کاندي.

کله چې دربيم پروان څلور لارې ته ورسېدو، زه له ټکسي څخه کښته شوم او دوی مې رخصت کړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کور ته راغلم، په کور کې مې ټوله کيسه وکړه، مصلحت په دې شو چې موټر د يو همسايه کره ودروم او د سالون فرش مرش سره راټول کړو او د دواخانې قيمتي دواګانې د الماريو څخه وباسم، پناه يې کړم. اوس نو خپل شته راپورې اوړ شول. بايد سردار (کوټه) ته ځان غريب او بېوزلی وښيم.

د سبا ورځې د لسو بجو په شاوخوا کې (سادو) راپسې راغی، تر څو د دوی په کور کې دده د خسر سره لومړۍ خبرې وکړو.

زه (سادو) کور ته رهنمايي کړم په سالون کې (کوټه) سره د اړې بړې او روغبړ نه وروسته کېناستم ماته يې مخ کړ چې: ((مدير صاحب!

څه فکر کوئ، ستاسې زوی به يې په کومه ډډه وړی وي؟))

ما لنډ ورته وويل:

شمالي ته

نو... سردار راته وويل:

((که ډاکتر يې شمالي ته وړی وي، خو نو هېڅ غم مه کوه، دا خو به ډېره ښه خبره وي، زموږ کار به ډېر اسانه شي. د قره باغ خان زوی پرون شپه ما سره دلته مېلمه و، د ګذر خان، تاج اله خان، قوچي خان او داسې نور په سلګونو قوماندانانو سره له نږدې نه شناخت لرم. د جهاد په وخت کې دوی زما د يو سنګر او مورچل ملګري دي.))

ای های جهاده! ته خو داسې اوباشانو او قماربازانو زموږ خلکو او نړۍ ته يې (... کړې). د ((لاړې خرچه مرچه برابروه، شابه ته خو پوه سړی يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما تگ ځانته هم چېرته نه کېږي، ځلور پنځه چريکه خو د هر وخت لپاره راسره وي، په جيب دې لاس راکاږه چې ناوخته کېږي.))
مجبوريت ب شی دی، د وخت ځلور پنځه لکه افغانی مې ورته ونيولې.

دادي سردار صاحب!

خدای پاك مو په ډکه منگول له شمالي څخه راستانه کړه، خدای پاك دې زما د اولادونو عرض واخلي، خدای پاك دې زما زوی پيداکړي، زما د زوی د پيداکېدو افتخار دې خدای پاك ستاسې په نصيب کړي او داسې نورې ډېرې دعاگانې مې سردار (کوټه) صاحب ته له خولې وايستې.

ما غريب سره نور څه و، د ډاکتر يو قطعه عکس يې هم هسې د تش نامه لپاره راڅخه واخيست.

سردار (کوټه) هوکې! دې ناچله سردار چې کله جيب خرڅ جيب ته کړ، نو ډېر خوشاله او موسکی شانته شو بيا يې راته وويل:

((د ډنډ شمال ځمکه به چاڼ کړم، غلبېل به يې کړم او ستا زوی به د نقرې په څېر له شگو څخه راوباسم، مې فهمي مديء! مرا مردم (کوټه) ميگکن از ريگ روغن ميکشم!))

ته پوهېږې (کوټه) په دې ورځ ډېر څه وويل، ډېرې غوړې خبرې يې راته وکړې، شنه او سره يې راته ډېر وښودل، اسمان يې قوي، قوي په توقو وويشت او د وريځو نه يې راته ښه غټ غټ اوښان جوړ کړل او ښې باتې يې وويشتې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه خو لا ان په هماغه د حمل په ۶مه نېټه دده په دام کې کېوتی وم، زما زوی دده او (سادو) په دلالۍ تبنتول شوی و. په زړه کې مې وويل، توکل په خدای په قوي دېره مارانو او قماربازانو واوښتم، خو بيا هم د سردار د پېژندګلوۍ په لټه کې وم يو چا راته وويل، هغه پوري انجنير د قرعې دی انجنير مې د چايو د څښلو په پلمه درملتون ته راوباله، انجنير زما بلنه په پراخ تندي ومنله. په خبرو کې مې ورته ډېره خوشامندي کوله، کله به مې يو قسم چاکليټ او کله به مې بل قسم مميز ورواندې کړل، خبرو مو دوام پيداکړ. د قرعې د آب او هوا، مېله ځايونو، باغونو، ځمکو د کارېز او چينې حتی د پخوانيو خلکو او بيا د حضرت صاحب د کور او قصر په هکله چې په قرغه کې لري، خبرې مو کولې. په قرغه کې د پخوانيو مخورو سردارانو خبره پورته شوه، نو زه په دې مهال ورو ورو خپل هدف ته نږدې کېدم، انجنير صاحب زياته کړه. ((د قرغې ټولې ځمکې چې اوس ګورې، دا د سردار پاينده محمدخان ځمکې وې او بيا دده نه وروسته سلطان محمد خان (طلايي) ته پاتې شوې، خو دې اوسنيو سردارانو ورته ښکرونه اړم کړل، د خپلو پلرونو هډوکي يې کله په دولت او کله په عامو خلکو څو څو وارې خرڅ کړل او دوی خدای پاك ماړه نه کړل.))

ما د انجنير صاحب نه تپوس وکړ چې ددې سردارانو نه به اوس څوك پاتې وي که نه؟!

انجنير راته وويل:

((دلته يو، دوه درې شته يو يې د سردار دوپه په نوم او بل يې د سردار کوټه په نوم خو اصلي نومونه يې بل څه دي. کوم چې په سردار کوټه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشهور دی، سخت قمار باز سړی دی، ټوله ورځ په قمار لګيا وي، غلاوې کوي او شوکماري يې اوس پېشه ګرځېدلې، خو حرامي د يوې ځوانۍ نېشه هم لري، ښه ډوډۍ مار او يو پر خرابات او کاکه دی.

ما د انجنير صاحب نه خپل مقصد تر ګوتو کړ، زه اوس نور د (کوټه) په مشخصاتو پوره، پوره پوه شوم. زما ټول ګومانونه او د خوبونو تعبيرونه ورځ په ورځ سم راوتل.

(کوټه) په درېم مازيګر د (سادو) په لاس ځواب راولېږه چې ته يوځل د (سادو) دوی کور ته راشه، د (سادو) کور اوس زموږ په ملاقات خانه بدل شو، زه ورغلم، په لاره کې مې د ځانه سره وويل: په والله که (کوټه) له کوره هم خوځېدلی وي، د (سادو) له جوسې نه داسې معلومېده چې ډاکټر په شمالي کې نه شته، زه د دوی په سالون کې کېناستم، سردار د جاينماز سره سالون ته ننوت، د لنډ روغبړ نه وروسته په لمانځه ودرېد، د مازيګر لمونځ يې وکړ، ډېرې دعاګانې او زارۍ يې خدای پاك ته وکړې، بيا پاڅېده او زما ترڅنګ کېناست په غريو نيولي په ټيټ اواز په قوي تاثر په ډېر مکر او فرېب په ژړغوني ځېره او نيولې ښه يې راته وويل:

((متاسف يم او ډېر خفه يم، ستاسې ارجمند مې په ډنډ شمالي کې بيا نه موند. د شمالي ټول قوماندانان يې راته بيا راپره کړل، زه نه پوهېږم چې دې سردار دا د قوماندانانو نومونه چېرته زده کړي وو، خو بالاخره ما سردار ته وويل:

سردار صاحب!

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاسې دې هر قدم د ایمان په تله کې پرېوځي، ستا نیت، دیانت او ښه تقوا ماته ثابته شوه، ته ډېر نېك، زړه سواندی، زهیر او مسلمان سړی یې...(!!!)

زما برخلیك به همدا شان و، خیر دی خدای(ج) مهربانه پاچا دی، زوی به مې خدای(ج) پیداکړي، مه خفه کېږه. زه به خپل خالق ته صبر کوم، خو زما او ستا همدا اخرنی ملاقات و، زه به په بل ځای کې سر او تندی ووهم، که ګوندې زوی مې پیداشي. د اخرني ملاقات په کلیمه سردار صاحب ډېر وارخطا شو، ویې ویل:

((نه، نه مدیر صاحب!

ملاقات اخرنی کوه مه.

زه ستا په زوی پسې ګرځم دا زما عندالله او عندالرسول وظیفه ده.))

ما لږ په غوصه او رډبډ وویل: زما په زوی پسې مه ګرځه، سردار صاحب زه چې په زوی پسې مې نه ګرځم، نو ته څه مجبوریت لرې.؟!

سردار صاحب!

د خپلې (مور نه میره مهربانه نه وي) په دې خبره سردار لږ څه سست شو. سردار خو په یوه غشي دوه مرغۍ ویشتلې وې، په یوه لومه کې یې مورږ دوه (پلار او زوی) نیولي وو. زما نیت و چې زه ورنه ځان خلاصوم، پاتې شو زوی مې بیا به یې ګزوو، سره.

خو سردار د سترګو په اشاره کې په زوم یې چای راوغوښتې، ماته پخوا دوی هېڅکله چای نه وې راغوښتې، اوس یې ددې لپاره چای راوړ چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا دواړه ټګماران د شعبده بازانو او يا د مداريانو په څېر بله لوبه پيل کړي او ما د يو څه وخت لپاره معطل او بوخت کړي.

بيا سردار صاحب خپلې ناوزونه خبرې شروع کړې چې خبرو يې يو د بل سره هېڅ تړاو نه درلود. هغه او دغه يې ويل او د يو بل چل ول په فکر کې و، چل يې ډېر زر جوړ کړ.

ويې ويل: (مدير صاحب!

((اينمى کارا حوصله ميخايه، دلت کلان بساز، نديدى که چقدر بردن و کشتن)) بيا هم ((زه په قطعه کې يو ميل کلاشينکوف باقي يم سبا ته د ميدان ښار په طرف ځم، يو ميل کلاشينکوف په بيه رانيسم او په څنګ کې ستا د زوى تپوس کوم. بلديت مې زيات دى. ددې سمت قوماندانان لکه حاجي صاحب شېرشاه خان نه نيولې او تر واړه سليمانه پورې پرې ګران يم، د خبرې نه مې نه تېرېږي، دوى مې هم د جهاد د دورې ملګري دي.

بله د ټولو نه مهمه خبره دا ده چې بېګاه مې خوب وليده او په خوب کې زما پير ماته يو د ګلابو د ګلونو ګېډۍ راکړه، نو ددغه خوب تعبير همدا ستا د زوى ميندل نه دي که څنګه؟...!!!))

نو ما په زړه کې وويل:

چې ګوره د يوويشتمې پېړۍ شرمېدلي سردار ته، ده خو ډېره زر افسانه جوړه کړه. ما په هماغه پخوانۍ خبره ټينګار وکړ چې... سردار صاحب ستاسې وظيفه زما د زوى د پيداکولو په برخه کې ختمه شوه، د خداى په امان زه درنه لاړم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دروازه کې يې راته ډېرې سورې او نارې ووهلې او ډېرې جزې پزې وکړې خو زه ورته ونه درېدم، زما ټول ګومانونه او حدسنه نور دې اندازې ته ورسېدل چې سردار (کوټه) او (سادو) زما د زوی د تبنتولو د معاملې طرف دي.

درملتون ته ستړی ستومانه راستون شوم، ډېر خپه وم او داسې ماښجن وم چې ولې دا سردار ماته په سپکو سترګو ګوري، دی ولې په ما د ړانده ګومان کوي، دی خو په دې پوهېږي، چې زه په ټولو شيانو پوهېږم، ماته خدای عقل او شعور راکړی، ما د دولت په ادارو کې شل پنځه ويشت کاله کار کړی دی، زه خو ډېر اجتماعي سړی يم او له ډېرو خلکو سره راشه درشه لرم، زه خو په افغاني ټولنه کې لوی شوی او زوړ شوم. خو دې سردار زما د مجبوريتونو څخه ناوړه استفاده کوله، زما زوی له همده سره او دده په دلالۍ يرغمل و، دی پوهېده چې حکومتت نه شته او سر په سر سودا ده، ده ته پته وه چې دا سړی يو ځری دی. دده شاته اوس څوك نه شته، د کوم قوماندان ممندان سره اړيکي او پيوند نه لري، چې څومره يې غولولی شي غولوه يې.

زه يې تېرايستی نه شوم، ده په حقيقت کې خپل ځان تېرايستی دی. زما ژوند لاهماغسې دی، خو ده خپل ژوند او خپله کورنۍ د خدای(ج) پر وړاندې تباه کړې دي، په مادي لحاظ دی او دده زوم له هماغسې پمن او د يوې مړې ډوډۍ پسې شل ځايه سرکونډۍ وهي. ده چې څومره خيانت له ماسره کړی دی، خدای خبر د جنګ او جګړې په کلونو کې د نورو څومره بېګنا کابليانو سره به يې جنايت کړی وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده به زموږ د ټولنې دا ساده شډل او شارېوارې انسانان ځومره غولولي وي، ځومره ميندې به ده ژړولې وي، ځومره بېګناه ځوانان او تنکي د هيلو نه ډك زلمي به په تورو او تورتمو خونو کې د خپلې قماربازۍ، اوباشۍ او د نامشروع او نامقدسو انساني او بشري ضد خواهشاتو د پوره کولو لپاره په ډول ډول نومونو او پلمو ساتلي وي.

دې... (کوټه) سردار به ځومره پلرونه په شا کړوپ کړي وي او ځومره خويندې به لاتراوسه سياپوشې وي او ځومره پېغلې به يې کونډې کړې وي. دې چالاکه په تش نوم سردار به زموږ د مظلوم او خوارکي ولس ځومره شتمني لوټ کړې وي او ځومره بېوزلې کورنۍ به يې د پولۍ ټق ته کېنولې وي. دده به په هغو پيسو هېڅ نه وي شوي. يو ځو ورځې به يې د قمارميدان تود ساتلی وي، هغه به هم د بل جيب ته تللي وي او دی به په تش ميدان پاتې شوی وي، خو د کابلي مظلوم انسان به يې پرې سته ايستلې ي او له جايداده به يې خلاص کړی وي لکه زما په ځېر.

ددې (کوټه) سردار چابکي په ما ښه چلېده، هلته يې راته زوی او ګران زوی نه پوهېدم چې په کوم ځای کې د کومو تورو تمبو تر شاه ساتلی او دلته په ښار کې يې زه يرغمل کړی وم. دده چې به هر ډول خوراك ته زړه وشو، ځان به يې د غرمې پرمهال درملتون ته راورساوه. ټکسي به يې راباندې ونيوه، په تايمنيو کې يو هوټل و هلته به يې ډوډۍ وخوړه. د هوټل مالك ته يې زه د خپل لوژستيك مدير په نوم ورمعرفي کړی وم. که به د هوټل والا يو لك افغانۍ کېدې، نو دوه لکه به يې رانه واخيستې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما په داسې حال کې څه ویلی شول او زما په وس کې څه پوره و. زه د خپل زوی د ژوند په غم کې وم.

سردار صاحب په زاړه کلاشینکوف پسې میدان ښار ته نه ته او نه په خوب کې ده ته خپل پیر د بېوختو ګلونو ګېډۍ ورکولې دا خو یوه افسانه وه افسانه.

ده ته خو خپل پیر زما زوی د حمل میاشتې په شپږمه ورځ الې کړی و، چې درنیسه یې او په تورتمو کوټو کې یې ساته که دې وهلو، ډبولو، د سکنجو او تورتمو کوټو نه ژوندی ووت، نو بېچاره پلار به یې درنه په بیه واخلي، ستا او ستا د جاني پیر خواهشات به انشاالله چې څه ناڅه پوره کاندي.

یوه ورځ وروسته مازیګر و چې (سادو) زړه ختلی او یو ډول اوتر او وارخطا په درملتون رانن‌وت په ډېره وارخطایۍ یې راته وویل:

((مدیر صاحب!

دواخانه را زود بسته بساز، زود کو، که خسرم منتظر شما است.))

زه پوه شوم چې اوس به د مشورې سر څه ناڅه معلومېږي او سردار صاحب به ماته د پروني خوب تعبیر په څومره شدومد او په ښه انداز کې کوي.

ما (سادو) ته وویل:

زما او د سردار خبره خو پرون ختمه شوې وه، هغه ته خو ما هېڅ وظیفه نه وه ورکړې، نو څنګه یې په بیره بیا غوښتی یم. متل دی چې وایي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ګرګه زه پربږدم که ګرګه ما پربږدي.)). په ما هغه کانه وشه، دی مې رخصت کړ خو په مخه ښه کې راته وويل:

((خسرم این کار را فی سبیل الله انجام داده))

ما په سره سينه درملتون وتاړه او د سردار پسې د (سادو) دوی کور ته په شمبرلو قدمونو روان شوم. کله مې چې (سادو) دوی د کور په وره پښه ولګېده، نو سردار مې اوچته مخې ته رامنډه کړه او راته يې وويل: ((که مانه گفته بوديم پيريکه پري شو برايم سبت گل گلاب داده بود اينه تبريك، تبريك ميگويم!))

کېناستو سره سردار بيا خپل دروغ او درم شروع کړل، چې داسې ميدان ښار ته لاړم او هغسې په قوماندان صاحب شرم خان باندې راتاو شوم او بيا مې ملا صاحب جلات خان وليد او د لکه خان سره مې چای وخوړې. د خپل کلاشينکوف په لټه کې دومره وم او که نه، خو ستا د زوی په لټه کې مړ، مړ وم. خو زوی دې په خير سره پيدا شوی دی، نو به خفګان نه کوې په کور کې به ډآډ ورکړې او په ماشومانو به زېری وکړې.

ښه، ښه سردار صاحب ... خانه!

چې زوی مې پيدا شو نو ووايه چې چېرته دی؟

((والله داسې خاص ځای يې راته نه دی معلوم)) چې ځای يې درته نه دی معلوم، نو سردار صاحب! ته د څه نه ماته وايې چې زوی دې پيدا شوی دی؟

((نه ورورجانه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما په میدان ښار کې پته ولګوله او راته معلومه شوه چې زوی دې د حزب اسلامي له ګروپونو سره دی.))

ښه سردارصاحب!

زوی مې د حزب اسلامي د کوم ګروپ او سرګروپ سره دی؟ ((نه ګروپ درته نه ښایم، ګروپ او سرګروپ ته یې د سر خطر دی.)) ګورئ د سردار منطق ته چېرته لکه چې له ماسره پلټنې او پوځونه وو ګنې؟ چې ګروپ او سرګروپ مې وژل هغه متل دی چې، ((ښځه دې قاضي.... شریعت د چا سره کوي.)

((ځاای یې هم درته افشا کولای نه شم، خو دومره درته وایم چې زوی دې په میدان ښار کې دی.)) ښه چې داسې ده نو سردار صاحب زما دې خدای په امان وي ته هسې ټوکې کوې چې نه مې د زوی ځای درته مالوم دی او نه یې تښتونکي نو دا هسې کیسې دي.

((نی، نی مدیر صاحب!

یك دقیقه باش! ته کېنه هلهه سادو جان به مدیر صاحب چاي بیار)) نه سردار صاحب مننه چای نه خورم، زه ځم دواخانې ته مې یو قلف اچولی چې څوك یې په رڼا ورځ رانه یونسي.

((خوب که اینطور است، ساعت هشت صبح این جا بیاید!))

په دروازه کې یې بیا راته د ((فی سبیل الله)) کلیمه واوروله.

دې مداریانو او خداناترسو به ماته د فی سبیل الله، عندالله او عندالرسول جملې ډېرې استعمالولې او بیا چې وخت راغی او دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوبې ته مې د پای ټکی ایښوده، نه بیا عندالله او نه عندالرسول او نه فی سبیل الله و بیا ټوله پیسه اله وه.

کور ته راغلم، ماته خو د سردار په اول ملاقات کې پته لګېدلې وه چې ډاکتر (کوټه) د پړانګانو په منګولو کې د (کوټه) او (سادو) په دلالۍ ورغلی.

ددغو (کوټه او سادو) سره په ژبه پوهېدل او د دوی سره په لاره تګ څه اسانه او ارزانه کار نه و. ولې چې دوی ته انسان کوم ارزښت نه درلوده. انسان وژنه، انسان ځورونه او تښتونه خو د هغه چا خبره چې ورته یو وار نسوار هم نه ښکاره کېدل.

په کور کې مې د ډاکتر مور سره خبره غوټه کړه چې اوس باید د (کوټه سره معامله وکړو، خو دا معلومه نه وه چې سردار به له مور ځومره باج اخلي، خو زه دې ټکي ته متوجه وم چې سردار به په خپله خوله باج نه غواړي. باج به رانه په دربیم ګړي خوله غواړي. همداسې هم وشول. له وعدې سره سم زه لاسبا د دوی د کور کوځې ته نه وم رسېدلی چې سردار له کوره ووت. البته زه یې لکه د چا په وسیله څارلی وم، د کوځې په خوله کې یوځای شو، سردار صاحب په دې ورځ ښه اوږد څادر اغوستی و، د لاس په اشاره یې په ځان پسې کړم. د ګلاب الدین (شېرزوی) له کوره تېر شو، په کوځو، کوځو کې علي اباد روغتون ترشاه راتاو شو، د شهر آراء د برج ترځنګ د تندورسازي په کوځه ورسم شو.

په لاره کې خبرې مبرې سره نه کوو. سردار مې مخکې او زه د هغه په پل، پل بېدم. ردار سر نه تر پښو په خپل اوږد څادر کې ځا پیچلی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوازې دوه سترګې یې ښکارې. پکول یې په غوږونو راښکودی، کمیس یې د دود سره سم د وخت په غوښتنه ښه پوره اوږد دی، پرتوګ یې بله وهلی او د سلیپر تور بوټان یې په پښو دي. ښځینه باغ ته نږدې دلته د اوبو یو نل دی، ددې نل مخامخ هوټل ته ننوتو، سردار صاحب د ښو او پرېمانه کبابو اډر(فرمایش) ورکړ، ځکه چې د سردار صاحب سره د سردار د لوژستیك مدیر شته او دده په پیسو خو یې هېڅ زړه نه سوزي، هغه متل دی د (پردي غوږ د لمڅي په څېر غوڅېږي) نه پوهېږم چې ده څومره ډېر کباب وخوړ. د هوټل د تخت په سر خدازده په کومو چورتونو کې تللی وم، خو سترګې مې په سرك نښتې وې، کتل مې چې د هوټل د دروازې په څنګ کې یو بې نمبر پلېټه د تورو شیشو د هغه جیپ موټر په څېر چې ما د حمل په (۶) تاریخ د خپلې کوڅې په جنوبي اړخ کې لیدلی و، تر سترګو شو سمدلاسه ترې څلور پنځه تنه ټوپکوال راکښته شول، له موټر څخه لرې او نږدې ودرېدل، یو کس یې چې ترې ډېر بدبوی خاته، زما ترڅنګ کېناست، ږیره یې ښه اوږده او د سنتو په طریقه لاڅه چې په نورو ډېرو طریقو برابره او سمباله وه. دې مسلمان په نږدې یو کال دوو کې مخ او ځان ته اوبه نه وې ښودلې، د سر اوږده اوریچو له ډول او شمېر نه به یې یو الله خبر و، د سینې ګردنۍ جیبونه یې په لاسي بمونو ډك وو. د کلاشینکوف شاجورو ته یې په یو بل پورې تړلي وو، د سینې او ملا په کتار کې یې نور د روسي کارتوسو ځای نه وو، د کلاشینکوف له ماشې څخه یې ګوته نه پورته کوله، ګوته یې پرې داسې ښخه کړې وه لکه چې دی له مانه ډېر دارېده. په داسې مهال ما سره څه ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

معلومدار چې هېڅ راسره نه و.

د یوه نیمګړي سلام څخه وروسته یې اول سردار سره په سترګو کې یو څه وویل، بیا یې په ډېر تریو وچولي د درملتون کلیګانې چې د ډاکټر په جیب کې وې او دې داړه مارانو ورڅخه اخیستې وې، د نبنې په توګه راوغورځولې او ویې ویل:

((نشانیت درست است!))

ما ورته وویل:

هوکې، دویمه خبرهه یې راته داسې وکړه:

((معامله ما و تو یهزار لکه است!))

ما ورته سر وخوځاوه

((اګر یك هزار لك دادی خوب ورنه؟؟؟))

نو ما وویل چې بیا...؟!

ده راته وویل:

((که... خوب میفهمي))

باز چی؟!

ده راته مخ کړ.

((میکشمش مرده شان در چمندی ببرك و یا پیش خانه تان بګي!))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما خپل څادر ته لاس کړل او په اوږه مې واچو. د هوټل د تخت نه کوز شوم، په تګ، تګ کې مې په لوړ اواز چې د هوټل ټول خلك هك پك شول، داسې وويل:

((ژر ژر يې حلال کړئ، چې درنه مردار نه شي!))

سردار راپسې ډېرې چيغې ووهلې ((که بشين که بشين)) زه په يو تراټ د هوټل نه ووتم او راساً درملتون ته راغلم. په درملتون کې لاناست نه وم چې.. سردار راورسېده.

سردار راته وويل: ((که تو خوب کار نکردی.)) په دې کارونو دې خپل زوی او د زړه ټوټه ضايع کوې. په نصيحت يې راته شروع وکړه، کله به يې د پچې نه راته پېچومی جوړ کړی. حوصله کوه، دا ډېر بد خلك دي ((دوی چې څوك وژلي هغه لاتراوسه مړه دي او نه دي ژوندي شوي!))

په رښتيا چې، د (کوټه) خبره دلته منطقي وه. دې داړه مارانو چې په اخرو څو کلوونو کې په کابل او يا د هېواد په نورو برخو کې يې څوك وژلي او يا يې تښتولي دي، د هغوی مسووليت په غاړه نه اخلي او وايي چې په دې کې به د خدای پاك رضا وه، د خدای پاك په رضا کې نو موږ خواران څه ويلی شو.

(کوټه) په خپلو خبرو کې زياته کړه: خير دی زه به دې ننني قوماندان ته سوال او زاری وکړم، ستا بېوزلي به ورته وژړوم، پيسې به پرې يو څه کمې کړم، ددغې معاملې د سرته رسولو لپاره زه بېګاه ته ستتا مېلمه يم. په کور کې به په تفصيل سره وګړېږو. مازيګر شو، د مازيګر نه پسې ماښام او د ماښام په تورتم کې مې سرددار کور ته راوست. ښه و

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځيني فرشونه مې دسالون نه لرې کړي وو او موټر مې هم له ګراج څخه ايستلی و. سردار (کوټه) زما کور ته په راتګ کې ډېر مقصدونه درلودل، چې زما ژوند له نږدې نه وګوري او څومره چې په ما خوله لګولی شي، هغومره مې وينې بايد وڅښي. کله چې سالون ته ننوتو، ده سملاسي د يو چالاکه غله په څېر د کړکيو د پردو شاګانې وکتلې چې د پردې تر شاه څوك پټه نه وي. ما وخندل سردار ته مې مخ کړ ((مطمين باش!)) اوس دلته هېڅوك نه لرم. خپل، خپلوان، ورونه او عزيزان مې د جګړو له امله د مهاجرت په وطن کې شپې او ورځې سبا کوي. زما د يو پرتوګانې[۱۴] (يو نيکه) نه د اتياوو زلمو د برېتونو نه په اصطلاح وينې څاڅي. زما هر زلمی له ډېره خياله کوږ اورمېږ وړي. څه وکړم چې اوس مې په کار رانغلل. د حکومت حال خو په خپله ګورئ حکومت د ګلبدين او دوستم د راکټونو له وېرې سر خو لاپرېږده چې خپل غوږ هم نه شي ګرولی، د حکومت مشران د بې مهاره اوښانو په څېر شپه يې د ډکو په زېرخانو او ورځ يې خدازده چې چېرته وي؟ د کابل ځمکه پرې سور اور ده، ځای ورته، نه ورکوي، دوی د خپل شهادت نه دومره په ډار کې دي، چې ولس يې په سپين ميدان کې د شهادت راکټونو او ستاسې په څېر داړه مارانو ته پرېښی اوس نو د کابل ولس ستاسې او د شهادت راکټونو په لاس کې دی، څنګه چې ستاسې د دواړه خوښه وي، همغسې پرې کولای شئ لوټ، تاراج، سرېتښتونه، د عامه شتمنيو په غلا وړل، ترور او نورو ډېرو منفي او ناوړه کارونو ته وخت ډېر جوړ او مساعد دی، دا نو بالکل ستاسې

(۱۴) دا اصطلاح په شرقي پښتنو کې د يو نيکه اولادې او حتی يوې قبيلې ته کارول کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ووخت دی، وطن درته عام او تام وړ[۱۵] دی او په ځنګل کې هغه څوك پاچا دی چې زور لري، سردار صاحب!!!

د سردار صاحب لکۍ زما په دې خبرو نوره هم ډډه او ببره شوه، نه پوهېږم چې د جګړې په اوږدو کې او که یاده د خپلې بدماشۍ په وجه پخوا چې کوم ټپونه یې خوړلي وو، راته ویې ښودل چې دا ټپونه مې په جهاد کې خوړلي. په رښتیا چې ټپونه یې بد ژور او د ډډ پوستکی یې سوری سوری او چڼ چڼ وو.

زما په غالب ګومان چې سردار صاحب ته تاراج، لوټ او اختطاف جهاد و، ده په خپلو ننګینو ټپونو بې ځایه او خوشې افتخار کاوه او په خوا کې یې د خبرو په مهال ډېر بې شمېره د پېژندګلوۍ کارتونه یې له جیب څخه وایستل چې کوم د جمعیت، کوم د حزب اسلامي او کوم د اتحاد ملي لنډه دا چې د افغانستان د ټولو تنظیمونو مګر دده د وزارت زراعت د ماموریت په کارت کې لیکلي و چې سردار (...) بعد له هغه پوه شوم چې د (کوټه) اصلي نوم (......) دی سردار یو ناڅاپه رانه پوښتنه وکړه چې: ((ته ولې د خپل زوی پسې خپه نه یې؟))

ما ورته وویل:

چې خپه شم، څه مې له لاسه پوره دي، خو دومره زه اوس په دې ټکي خوشاله یم چې ما خپل مدعیان پېژندلي دي، زما زوی اوس څوك نه شي وژلی، په دې خبره یې رنګ د کورکمن په څېر زېړ واوښت ماته یې وویل:

---

(۱۵) د زارعت ځمکو نه چې فصل غونډ شي د هغو ځمکو واښه د هغه کلي د خلکو د څارویو ګډ واښه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ډېر سخت زړی سړی یې.)) دننه د زړه نه مې یو الله خبر و، چې په ما او زما په کورنۍ څومره ترخې شپې ورځې تېرېږي، خو د کوټه په مخکې مې هسې ځان خوشاله، خوشاله کاوه.

د یوځه چوپتیا او سوچ څخه وروسته یې ماته مخ کړ: ((مدیر صاحب!

ډېرو خلکو په دې نږدې شپو ورځو کې زما په غېږ او پښو کې سر اېښودی او ژړلي یې دي. دا د خلکو خلاصول د تښتونکو نه زما حرفه ده. زه اوس په دې هکله خاص مهارت لرم او ښېخي حرفوي شوی یم.))

په زړه کې مې تېر شول چې، رښتیا ډېر مظلوم او زما په څېر بېګناه پلرونه تا ژړولي دي. د هغو بې دفاع انسانانو سره خو یوازې یوه ژړا وه بل څه ورسره نه و. که ژړا ورنه اخیستل کېدای، نو په والله که دې پرې اسره کړې وای سرداره! هغه به دې هم ورنه په کوم چل ول اخیستې وای.

ای خدایه!

د خپل زوی غم وژاړم او که د نورو مظلومانو.

په خبرو خبرو کې مې سله زړونه یو کړل او سردار ته مې وویل:

کوم رقم چې نن هغه قوماندان صاحب ماته وښوده، هغه زما په وس کې نه دی پوره. سردار صاحب وویل چې: ((مدیره!))

دا ډېر بې رحمه او بې دینه خلك دي، چې یو مېښ دې هم په کور کې وي خرخ یې کړه او زوی دې ورنه خلاص کړه!)) ما ورته وویل:

که سیخ د سرو دی د ځیګر د منډلو نه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسې اوس لږ څه فکر او سوچ وکړئ چې د سردار صاحب راتګ زما کور ته ماسره کارکول او زما هڅول د خپلو نامشروع اعمالو لپاره چې د قمار بازار یې ګرم او د فحشاوو نغری تود وساتل شي، نور خو لاهر څه په ځای پرېږده، حتی د کور یو مېخ یې هم په ما نه لورېده او راباندې خرڅول یې.

خیر خو کری شپه ده زما سره سر وخوړاوه خو له ما نه یې څه بود نه کړل. سهار شو، دی مې رخصت کړ. زه د کور پاس منزل ته وختم. د ډاکتر مور سره مې بېګانی ټولې خبرې چې د (کوټه) سره مې کړې وې، یو په یو تکرار کړې چې دا خلك له موږ نه زر لکه افغانۍ غواړي، چې دا هر څه خرڅ کړو او حتی که لاځانونه هم خرڅ کړو، سل ملیونه افغانۍ خو نه شو پوره کولای هغه وخت زر لکه افغانۍ ډېرې پیسې وې، نو څه به کوو؟

په دې خبره د ډاکتر مور ډېره خپه او ستومانه شوه اخر د هغه ډېر نازبین زوی د یوویشتمې پېړۍ جنایتکارانو سره یرغمل و، دې به ټوله شپه خوب نه کاوه، دا به ټوله شبه د ډاکتر تشباټي تخت ته ناسته وه، ژړل به یې یا به یې نفلونه او تهجد لمونځونه کول او یا به یې د قران شریف تلاوت کاوه. ددې خو په دې ساعت تېرېده او یو څه تسکین به یې کېده خو په ما هر څه تنور وو، په اولو شپو کې مې بېخي مزه نه وه او ډېر وارخطا وم، وار او پار مې خطا و خو وروسته چې مې جعلي صحنې لیدلې او خپل مدعیان مې پېژندل، خپل موراله مې له لاسه نه ورکاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ما به د خپلې کورنۍ غړو ته ويل چې تاسې ډېر بختور او نېك بخته په دې ياست چې زه کور ته راشم، ماته وژاړئ، زړونه مو تش کړئ اوښکې مو وبهوئ، غريو نيولې مرۍ ازادې کړئ، زه دومره بدبخته يم چې زه نو چاته وژاړم ستاسې خو د ژړا ځای شته چې زه يم، خو زما د ژړا ځای نه شته.

دا (کوټه) سردار چې به کله له ماسره ملګری شو، ده به خپل ځان په څادر کې له سره تر پايه پټاوه، يوازې دوه سترګې به يې ښکارېدې. زه په دې نه پوهېدم او لاتراوسه نه پوهېږم چې په دې کې کوم سُر وو.په دغه ورځ چې ما خپله ټوله شتمني وسنجوله، د اته لکه کلدارو په شاوخوا کې وه، چې شپږ لکه کلدارې مې کور او دوه لکه کلدارې مې موټر حساب کړ، په دې شرط چې دا دواړه جنسه له موږ نه په دې جنګي او بدو شرايطو کې څوك په بيه راونيسي.

ما چې په هغه وخت کې د انسانانو انصاف او عدالت ته وکتل، په انسانانو کې د ځينو مسلمانانو او په مسلمانانو کې مې بيا له دغسې افغانانو څخه بد راغلل. ددې پرځای چې له ماسره کومك وکړي او همدردي راسره ښکاره کړي، زه به يې د خوږې ګوتې نه نيولم، څومره چې به يې زېښلی شوم، دومره به يې زېښلم، خو هذالقياس څه سر به دې خوږوم، د شپږ لکه پاکستانۍ کلدارو کور مې په دريو لکو او د دوو لکو کلدارو موټر مې د يولك پاکستانۍ کلدارو په بيه کې ودرول.

د بازار په اټکل دې څلور لکه پاکستانۍ کلدارو څخه هغه وخت شپاړس مليونه او يا يوسل او شپېته لکه افغانۍ جوړېدې، خو د کور او موټر اخيستونکو سره مې خار (معياد) کېښود او دوی مې په يو خام

(c) ketabton.com: The Digital Library

تار وتړل، خدای خدای به مې کول چې دوی پښېمانه نه شي او يا په دې پيسو به زه د سردار او يا د سردار داړه ماران راضي کړای شم او که څنګه؟

سردار په دويمه ورځ بيا راسره خبرې وکړې. دا ځل مې سردار ته وويل:

تا خو پرون شپه زما ژوند له نږدې نه وليده، زه دومره پيسې چې تاسې يې غواړئ، نه شم پرېکولای، چې ډېر ظلم راسره وکړئ، نو لس مليونه افغانۍ به درته چېرته قرض او پور کړم. يو کور لرم، هغه به د تاسې لپاره خرڅ کړم، نو دلته راته سردار ډېره کلکه ښکنځل وکړه چې دا مې هېڅ وخت له ياده نه وځي او اوس هم کله چې دا د سردار ښکنځل رایاد شي، نو خدای(ج) شاهد دی چې ځوروي مې.

په هغه وخت کې موږ د کابل اوسېدونکي په ښکنځلو او ډبولو نه خپه کېدو. دا زموږ ورځنی خوراك وو. موږ ورسره روږدي شوي وو او دومره باك به مو نه ګڼله. د لس مليونو افغانيو ژبه راسره سردار قبوله نه کړه، زه يې په ځای پرېښودم. ده په ډېر تاو رانه څادر څنډ واهه او روان شو. سردار خو يو څه سوری پيداکړ، اوس به نو کوښښ کوي چې دا رقم راباندې ورو ورو پورته بوځي. بله ورځ (سادو) راپيدا شو او راته يې وويل:

((يو کرتې زموږ کور ته راشه)) زه د سردار د ليدو نه نور موږ شوی وم، خو چاره نه وه، لاس مې دتيرې لاندې و، که لاس مې په زور راښکودی وای، نو لاس نه به مې پوستکي اوښتي وای. بيا دده محترم کور ته ورغلم چې کتل مې د (سادو) دوی په کور کې هماغه د هوټل... چې په اولو شپو کې مې ليدلای و، د سردار ترڅنګ ناست و. نو زما په ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

سردار ناڅاپه ژړا شروع کړه، زه یو څه ټکنی شوم، په زړه کې مې وویل چې الله دې خیر پېښ کړي، لکه چې زوی یې راته وژلی او یا سردار ته بل کوم مشکل پیدا شوی دی.

دا... سردار نو اوس د مکر او فریب له مخې په غټو، غټو ژاړي!! د سترګو څخه یې د اوښکو دارې روانې دي، زه حیران او هك پك یم، وار او پار مې خطا دی، په ډېر کم وخت کې د ډېرو فکرونو او سوچونو نړۍ ته مې ودانګل، د سردار نه مې پوښتنه وکړه چې سردار صاحب څه پېښه ده؟!

په کور کې دې څوك مړه دي که څنګه؟!

((نه مدیرصاحب!

زه له یوې خوا ستاسې غریبي او له بلې خوا ستاسې د ځوان او زلمي زوی د سر خطر ته ژاړم.))

ما سردار ته وویل:

کېنه بابا! د پردو په زامنو مه ژاړه، سردار صاحب! په زامنو به خپل پلرونه او میندې ژاړي، اشاره یې د څنګ ناست سړي ته وکړه نه وینې دا... ده ځواب راوړی چې مونږ ډاکتر وژنو.

ما ورته وویل:

اسره څله کوې، زما او دده خو هماغه د هوټل خبره ده ((ژر ژر یې حلالوئ چې درنه مردار نه شي!!)) نو سردار پاڅېده او زما پښو ته پرېوته چې د خدای لپاره په خپل ځوان زلمي زوی دې رحم وکړه اخر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا زوی دی، ته لږ ښه شه او رقم پورته بوزه پیسې زیاتې ورکړه، چې دي بلا نه خلاص شي، ما سردار ته وویل:

ما هر څه سنجولي. زه په خپل زوی د هر چانه ډېر مهربانه یم. زما ټوله شتمني هغه ستا په وینا چې د کور مېخ به هم ځانته پرې نه ږدم ټولټال لس ملیونه افغانۍ ترې جوړېږي. دا پیسې له تاسې نه قربان دي. په دې خبره سردار سور او شین واوښت او هغه بل ځناور هماغسې په وسله سمبال او داسې بد بد یې راته کتل، لکه چې ما دده پلار وژلی وي او یا دده مې زوی تښتولی وي. په وسله بار راته نه یو کړه او نه بل:

((ده این جاه ترا میکشم و ده انجا...))

په همدې اخره خبره پاڅېده، د سالون دروازه یې ماپسې پورې کړه. (سادو) سالون ته ننوت، له ماسره کېناست او سردار د وسله بار سره د باندې ووت. ما هم د تګ لپاره ځان جوړ کړ خو (سادو) راته وویل:

((باش که خسرم بیایه!)) لس دولس دقیقې وروسته چې وسله بار ښه پناه شو، بیا نو سردار سالون ته ننوت. زه پوه شوم په وسلهه بار... یې رخصت کړ.

څو شېبې نور یې زه هم په سالون کې په دې او هغه بوخت وساتلم چې وسله بار کوم لرې ځای ته ورسېږي.

زه به د یو کم پنځوسو کلو یم، کله چې مې ښې او کیڼ لاس پېژندلی، حتماً یو څه ناڅه لوړې او ژورې، تودې او سړې، ډېر ښه او ډېر بد انسانان به مې لیدلي وي، خو د سردار (کوټه) په شان دوه مخی...!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول به هېڅ نه وي او که بيا پيدا هم شي، هغه به ډېر کم وي. که چېرې خدای کول په راتلونکي کې به دی او زه د هېواد د محاکمو په لوړو ارګانونو کې مخ په مخ سره ودرېږو، خو هر چا چې دا زما ليکل لوستي وي ما د (کوټه) په هکله په کې هېڅ کمی او زياتی نه دی راوستی، کوم شيان چې ما دده په وجود کې موندلي، تحقيق کوونکي او پلټونکي به يې هم بيامومي. دده ټول کړي جنايتونه به لاپسې بربنډ او څرګند کاندي، په وسله بار ګواښ به راته کله په زړه کې پيشو کېنوله چې خدای مکړه ډاکتر رانه ضايع نه کاندي، مور ته به مې ډاډ ورکاوه، خبره ما څه چې سردار سړه کړه، دوه درې ورځې مې نه سردار وليد او نه مې (سادو) خو زه پوه شوم چې... بل کوم ښکار يې په مخ کړی دی، خدای پاك مې دې غاړه نه بندوي، همداسې به هم وه. بله ورځ مې کتل چې سردار د خپلو اشري برېڅو او بې زره مزدورانو سره د کلوله پشتې د ښاروالۍ د بلاکونو په مخکې ولاړ وو، کله چې يې په ما سترګې ونښتې هغه خپل اوږد او څو متره څادر يې بيا له ځانه ټينګ تاو کړ، دوه سترګې يې ښکاره کړې، زه د يو څه کار نه وروسته په لنډو کې بېرته په همدې لاره راغبرګ شوم. سردار په خپل ځای د خپلو اشرګندو سره ولاړ نه و، خو د هغه په ځای په عمر يوه نيم زاله مېرمن ولاړه وه او په سورو، سورو يې ژړلې او په سر يې خاورې بادولې او په ساندو کې ويل ((اخ بچه نازنين ام چه شدی کجا برديتان)) ددې مېرمنې آه او فرياد ځمکه لړزوله او اسمان يې ژړاوه، خو د يوويشتمې پېړۍ جنګي جنايتکارانو ترې مزې اخيستې او د يو دوو ټنګو لپاره يې د بشريت او انسانيت په عواطفو خاورې اړولې، ځانونه يې مړول او نور يې شوکول. بيا به يې د کارغانو په څېر مښوکې ښنډلې او ويل به

(c) ketabton.com: The Digital Library

یې چې ((موږ لا هېڅ خوړلي ه دي)) هلته یو چا د مېوو اوبه له ماشین ځخه ایستلې، زه دې اوبو ته نږدې شوم او یو ګیلاس د ګازرو اوبه مې په سر راواړولې. له دې زردك فروش نه مې پوښتنه وکړه چې دا خور ولې ژاړي؟

هغه راته وویل:

((ورورجانه! څه غم پسې ګرځې، دا درېیمه ورځ ده چې ددې خوارکۍ زوی چا تښتولی،)) نو زما په زړه کې تك شو چې دا کار هم سردار کړی، ولې چې سردار مې څو ورځې مخکې په همدې ځای کې لیدلی و. دا داسې حرفوي او مسلکي تښتونکی و چې په هر کرت ما له ده سره ملاقات کاوه په داسې وخت کې به یې زه ګیر کړم چې زما اواز به هېڅ ځای ته نه رسېده او نه به مې رسولی شو. زه به دوی دقیق څارلم. ما ورنه ځان هم نه شو خوځولی. په نوك او ناوك کې به یې ونیولم، ما خپل څارونکي هېڅ پېژندلی نه شول او تر ننه پورې مې نه دي پېژندلي، په دې اختطاف کې ما همدا درې څلور تنه وپېژندل: (دادو)، سردار (کوټه)، (سادو) او هغه وسله وال سړی چې په اول ځل مې د دان باغ د نل مخې ته په هوټل کې ورسره ولیدل، مګر که دا وسله وال سړی نن زما مخ ته راشي، شاید زه به یې ونه پېژندلی شم.

سردار صاحب به کله ځان راته ملنګ کړ او کله به یې ځان پلنګ، کله به قوماندان شو او کله به د دولت عادي مامور. کله چې به یې زه ولیدم، هسې برناحقه چې د لمانځه وخت به هم نه و، په لمانځه به ودرېده. زما په خپل غالب ګومان ده هېڅ د لمانځه لپاره اودس نه دی کړی، دده هر لمونځ زما په مخ کې د تظاهر، فرېب او تفنن لپاره و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده بـه دا لمونځونـه ښـايي ددې لپـاره کـول چـې خپـل ځـان ماتـه پـاك ديندار او سوچه مسلمان وښيي، زما باور دی په خپل ځان لاپسې قـوي او پيـاوړی کـړي او يـا امکانـاً هغـه ورځنـي جنايتونـه، ورانکـارۍ او ګناهونه به يې پرې رژول چې هغه ګناهونه هيڅ وخت لوی خدای(ج) نـه چاته ښني او نه يې رژوي. دده هسې چټې خواري وه، لکه چې متـل دی (هندو ستتړی خدای ناراضه).

په دې کال په موږ کابليانو شپې او ورځې ډېرې ترخې وې. په ما خو اور بل و، اسمان لرې او ځمکه سخته وه. په دې کـرکجن توپـاني وخت کـې ټولـو خوښـيو غمونـو تـه ځـای پرېښـی و. د عـدالت پـه ځـای ټولـه بـې عدالتي حکم فرما وه. ابادېدو ټول خپل وخت مکملو ورانېدو ته ښـلی و، د عالم په کرسۍ... ناست و د سولې او سلم نـه وسله جنګ جګـړې اخيستې وه، د ملا نه منبر شيطان قبضه کـړی و، د معلم او شاګرد پـه ښـوونځي قومانـدان د هغـه برېخـو خېټـه اچـولې وه، د کـاريګرو پـه فابريکو باندې په ګاونډيو ملکونو کې تـودې سوداګانې روانـې وې. پـه ډېره بيـړه او چـالاکۍ ددې ملك پـوځي ماشينرۍ اره کيـدې او بـه جګـه غاړه او ټيټو سترګو خرڅېدې، د ښکلو نه ښايست نقاب تـر ګوتـو کـړی و، په ميکدو کې د رندانو په ځای ديوان ناست وو او د چرسو لـوخړو د کرکـې وربځـې جـوړې کـړې وې. د کـوه قـاف د ښـاپېرو ښـکلا د بنګـال دوبيـانو وينځلـه او د پنجـاب د جـادوګرو منترونـو اود عربـو او ايرانـي ګورګينانو د دعاګـانو بـه وجه مـوږ بانـدې ښاماران نـازل وو. دا څومره وږي ښـاماران وو چـې پـه هـره يـوه نيمـه ورځ او ان پـه دقيقـه ثانيـه او سيکنډ کې د دېرش څلوېښت تنو پـه خوراك نـه مړېدل. دا ښـاماران نـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهېږم چې په کومه کربلا کې جل وهلي وو، د دوی تنده دومره زياته وه چې زموږ د ښار د انسانانو وينه يې په ژبه څټله. د دوی جل وهنه نه په توده وينه ماتېده او نه په سړه او پرنده وينه، د جګړې شدت زيات و او ورځ په ورځ يې زور اخيسته.

دلته په کابل کې د يزيد او د شمر د کارنامو سترګې دې حالاتو ته ډېرې خړې او ټيټې وې، زموږ د ژوند په هديره کې هر چا د نکير او منکر له ډډې ډبول خوړل، زموږ خلکو چنګېزخان او هلاکو ته اورنګ او تيمور لنګ ته دعاګانې کولې، روس او پرنګ لا دومره نه وو ځورولي، زموږ د ملت نه عادل نوشيروان ورك و.

په دې شپو ورځو کې مې د ډېرو امنيتي او حکومتي مسولينو دروازې په پټه پټه کې وټکولې، خو چا مې غږ نه اورېده. دوی هم ګرم نه و، هغه داسې حالت و چې هر چا خپله پرده کوله او خپل ځان يې ساته. اول خو به د ارګانونو مسوولين ورك وو او که به مې کوم يو پيدا هم کړ نو راته به يې وويل:

((برادر جان از امکانات شخصی خويش کار بګير!))

زه يو شي ته ډېر په اندېښنه کې وم، ما به ويل داسې ونشي کوم ځای کې چې ډاکتر قيد دی، هلته زموږ د زمانې ښاماران (راکټونه) رانشي او د راکټ په حمله کې مړ نه شي.

بله ورځ مې کتل چې بيا (سادو) راپيدا شو، زه يې بيا خپل کور ته وروبللم او سردار (کوټه) سره مې له ډېر وخت وروسته ملاقات وشو. لنډه دا چې زما او دده په منځ کې د څه کم څلور لکه پاکستانۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

كلدارو معادل ديارلس مليونه افغانيو نغدې ده ته او شل لكه افغانۍ نورو لگښتونو چې په ما پورې يې اړه درلوده، بې له دې چې زما زوی (۴۶) ورځې له كاره ووت، موافقه وشوه. د سردار نه مې درې ورځې وخت وغوښت چې تر څو زه ورته پيسې برابرې كړم، كوم خلك چې مې په خام تار تړلي وو، هغوی ته ورغلم. د شپږ لكه پاكستانۍ كلدارو كور مې په درې لكه او د دوو لكو كلدارو موټر مې په يو لك پاكستاني كلدارو خرڅ كړل. موټر په بلا پسې كړه، خو هغه كور اوس شل پنځه ويشت لكه كلداري ارزي. خپل جايدادونه مې د يوويشتمې پېړۍ د انساني دلالانو لپاره په سيند ورې بيه خرڅ كړل. څه كم څلور لكه كلدارو څخه مې ديارلس مليونه افغانۍ د ۱۳۷۳ل كال د ثور په ۲۱مه نېټه د سهار په اتو بجو د درېيم پروان په څلور لارې كې وعده كړې وه، غوټه كړې مو وه چې سردار به په ټكسي موټر كې ناست وي. ماسره به په بوجۍ كې پيسې وي، د كور نه په داسې مهال حركت وكړم چې ټيك اته بجې هماغه نښه شوې څلور لارې ته زه او سردار يوځای ورسېږو. په همدې ورځ څنگه چې پنځه دقيقې اتو ته پاتې شوې، ما د پيسو بوجۍ په شا كړه.

زه ناباری[۱۶] وم خو تنگسې د لومړي ځل لپاره باری كړم. خپله مېرمن مې په ځان پسې كړه، په دې هم وېرېدم چې د پيسو بوجۍ رانه په دې كمه او نږدې فاصله كې بل كوم زورور داړه مار وانخلي او يخ پخ مې كېنوي؟؟؟ پښتو كې وايي: ((هم شرمېدلی او هم زيانېدلی.))

[۱۶] هر هغغه چا چې د چا خبره په ځان نه وي تېره كړې، پښتانه دا اصطلاح كاروي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو کله چې د دروازې څخه ووتم، د کوڅې شمال ته چې مې وکتل، د اخر کور په بهرني ګوټ کې زما د څارنې لپاره (سادو) ولاړ و. ژر يې ځان پناه کړ. زما په غالب ګومان چې د کلوله پشتې په څلور لارې په کوم نږدې هوټل کې سردار ناست و. کله چې (سادو) زما ډاډ سردار ته ورکړ، بيا نو زه او سردار کابو شاته مخکې هماغه نښه شوې څلور لارې ته ورسېدو.

دی د ټکسي نه کښته نه شو، موټر په کراره، کراره روان و. ماته يې د يو قوماندان په څېر وويل: ((بالايش کو!)) بوجۍ مې ورته په ټکسي موټر کې ورواچوله او ورغږ مې کړل:

کی به خیر؟!

((منتظر ده ويا يازده امروز!))

همدومره وويل شول او بس کور ته ستون شوم، لس شوې، يوولس شوې، غرمه تېره شوه، مازيګر شو، ماښام راغی، زما د ساده او هفته فهم تشويش او اندېښنه لاپسې زياتېده. زړه کې مې وويل، د هغه هندو کانه دربانديې وشوه.

لکه چې (دين دين لاړ او....لاړ).

په اندېښنه کې وم، کله به حويلۍ ته ووتم، کله به د بام سر ته وختم څو چاينکې مې د شنې چايو نه تشې کړې، سګرېټو ته خو مې هېڅ دمه نه ورکوله، يو چې به لا مړ نه و بل به مې لګولی و، په دېوالي ساعت مې همداسې سترګې ښخې وې، کله چې د ساعت ستن د شپې په ۱۱ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۰ دقيقو ودرېده، دروازه ټک ټک شوه، په ډېره بيړه او تادۍ مې د کوټې وره ته ځا ورساوه، غږ مې کړل:

کی بود ؟!

((ماهستيم (سادو)!!))

زه لږ څه پښه نيولی غوندې شوم او اندېښنه مې لانوره پسې زياته شوه، د دروازې د پرانيستو نه مې ډډه وکړه، زه کې مې وويل، لکه چې (سادو) په دې ځنګله قانون کې دربانډې بله کومه لاره جوړه کړې که څنګه؟!

ورو غوندې مې د خپل زوی ډاکتر احمدجان غږ واورېده چې:

((لالا ور پرانيزه!))

خدای پاك حاضر او ناظر دی چې ډېر خوشاله شوم. ور مې پرانيست، ګورم چې سردار (کوټه) غلی زما د زوی په خوا کې ولاړ دی. زوی ته مې تر غاړې وتم، زه نور په ځان نه يم پوه شوی چې خبل نازبين مې په څه ډول په زينو کې خېږولی او سردار مې څنګه سالون ته بيولی دی.

ډاکتر مې د خپل مطالعې په کوټه کې کېناوه، مور او خويندې پرې راټولې ې، خويندو يې پرې د نوټونو او نقلونو باران جوړ کړی و. د خوشالۍ نه ژړېدې او د اوښکو سېلابونه يې په ګرېوانونو رامات وو، زمونږ د هېڅا اوښکې نه ودرېدې، مونږ ټولو ژړل. ډاکتر هم ژړل، نيمايي زما او نيمايي د مور په غېږ کې پروت و. هماغه جامې يې په تن کې وې چې (۴۶) ورځې مخکې يې اغوستې وې. په لاس کې مې ورته د راډو ساعت طلايي ځلا ونه ليده. بېره يې ښه ببره شوې وه، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خیرو پرې نور ځای نه و، وزن یې ډېر کم شوی و. سترګو یې په رڼا کې کار نه شو کولای، څو ورځې وروسته مې د ډاکتر نه تپوس وکړ.

((ډاکتره!

ولې دې سترګې ښه کار نه شي کولای؟))

ډاکتر وویل:

پلار جانه!

((داسې کېږي، سترګو مې (۴۶) ورځې رڼا نه ده لیدلې، ته خو پوهېږې پلاره!

د سترګو بینایي په نور کې ده. په ټوکه یې وویل: که نور نه وای، خلك به ټول ړانده وای کله چې...!!!))

نو پس بینایي په رڼایي کې ده او ړندوالی په تورتم کې.

پلاره!

((له ماسره ډېر په تکلیف کې شوې، ډېرې منډې او رامنډې به دې وهلې وي، د ډېرو خلکو او د بې انصافو خلکو دروازې به دې ټکولې وي.))

ما ورته وویل چې هوکې زویه!

ما ډېر بې انصافه خود غرضه او....خلك ولیدل. د بې انصافو نه د باانصافو شمېر کم دی.

لکه چې ((پلاره زما په سر دې هر څه له لاسه ورکړل؟))

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه زویه!

ته په هرڅه ارزې، ته لاڅه چې د نړۍ هر یو انسان په ډېر څه ارزي، د نړۍ په سر مادي نعمتونه پیداکېدای شي، که انسانان بې ځایه ضایع شي ((لکه چې موږ افغانان بې ځایه ضایع شو)) دا ډېره بده او تر بدو لا هم بده ده. ضایع شوی انسان بیا د تل لپاره منځته نه شي راتلای. د جهان د ټولو مادیاتو څخه د یو انسان ژوند ډېر معتبر دی ((ژوند زموږ انسانانو طبیعي او خدایي حق دی دا حق باید له موږه هېڅوك وانخلي!))

کله چې مې د ډاکتر سره د خپلې مطالعې په خونه کې لنډه شان کتنه وکړه، بېرته سالون ته کښته شوم، د تکراري لنډ روغبړ څخه وروسته سردار صاحب ډېر او ډېر ځان باتور، پیاوړی او ښاغل ګاڼه او په ما یې ډېر احسانونه بارول، داسې به یې ښودله چې دا زه وم چې ستا زوی مې د یوویشتمې پېړۍ (خپلو جلادانو) څخه خلاص کړل.

دده هره خبره دروغ وه، دده د دروغو سره زما غوږونه ښه اشنا وو، د مجبورۍ ورځې مې هسې ورته سر خوزاوه او ښه ښه به مې کول. خبرې یې بې ارتباطه او پیکه وې.

شپه له نیمایي اوښتې او نوره په وتو وه. دوی ته مې ځای واچاوه، زه بېرته وختم او د ډاکتر ترڅنګ کېناستم. دی هم ستړی او بې خوبه و، زه هم جو، جو[۱۷] وم. ډاکتر د خپل خوب کوټې ته لاړ. په خپل تخت کې پرېوت، کوم چې به یې مور ورته کرښ شپه ناسته و او په غټو غټو به

[۱۷] ټوک ټوک او بې خوبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې ورته ژړل. خو نن شپه زموږ په کور کې خوشالي او د خوشالۍ نه په ډکو شيبو کې د يوه لنډ وخت لپاره ويده شو. بې خوبي زموږ عادت شوې وه، خو په دې شپه مو يو څه ناڅه خوب وکړ. د سهار له لمانځه وروسته مې د خپل لوی خدای(ج) شکر ادا کړ، سردار ته مو د سهار چای ورکړ، سردار لانورو نزرانو او تحفو ته هم په تمه و او راته ويې ويل:

((که د ډاکتر مور او يا د کورنۍ نورو غړو د ډاکتر د سر نزرانې ايښودې وي، هغه هم راته راکړئ!!) دې ټکي ته لا زما هيڅ پام نه و، دې سردار صاحب لکه په نورو تښتونو او اختطافونو کې په زړه پورې نذرانې تر لاسه کړې وې. خير خو ما خبره په دې او هغه کې تېره کړه. په اخر کې يې راته وويل: ((يوه تفنګچه مې پکار ده.))

ما داسې ورته وويل:

کاشکې تفنګچه مې لرلای، ستا او د (سادو) که د پيشوګانو په څېر اووه ساوې وای، بېګاه رانه ژوندي نه شوای خلاصېدای، خو بيا مې ولاهو کړل او په زړه کې مې د لوی خدای(ج) څخه ښښنه وغوښته. ښه ده ای زما لويه خالقه چې تفنګچه دې نه ده راکړې او قلم دې راکړی، علميت دې راکړی او پوهه دې راکړې، که تفنګچه او ټوپك دې راکړی وای، زه به هم د دوی په څېر يو اوباش وای، د چا پلرونه او ميندې به مې ازارولې او جنايتونه به مې کولای. د سردار ټينګار او غوښتنه په تفنګچه د تحفې په ډول ډېره زياته وه.

ما بيا ورته وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس پیسې نه لرم، چې تفنګچه درته واخلم، امکان لري چې جلال اباد ته لاړ شم، یو څه پیسې پیدا کړم، بیا به ګورو سره. اوس خو دې د پولیې تېق ته کېنولو او د هر څه نه دې خلاص کړو. خسر او زوم یې یوځای رخصت شول. بیا مازیګر په څلورو بجو (سادو) هغه د کابلیانو د نږدې ګاونډیانو او خواخوږو په دود یو څو وچې ډوډۍ زموږ کره راوړې، اوس دې ظالمانو راسره د کړې جنایت د پټولو لپاره او د ځان د سپیناوي په اړه خبښې او خپلو شروع کړه.

دا چې خپل ځان ترینه راټول کړم او په راتلونکي کې ترېنه نور ضرر ونه مومم، نو د ډوډۍ د اخیستلو نه مې ورته ډډه وکړه، دده ډوډۍ مې وانخیسته دا یو شکل ځواب و چې (سادو) ته مې ورکړ.

سردار صاحب د ډېرو مېلمستیاوو او مېلو په تمه (۴۶) ورځې مالګه څټلې وه) چې زه به یې جوړوم او دی به یې خوري. خو دده مې هر څه لنډه تنګ ختم کړل.

سردار په دې پوهېده چې زه په هر څه پوهېږم، زه ده ته په دې سیمه کې خنډه وم.

زما د ګاونډیانو او دوستانو سره دې خدای ښه وکړي، څوك چې به د ډاکتر د پیداکېدو او خلاصېدو څخه خبرېدل، مبارکۍ ته به راتلل، خو ډاکتر ما پوه کړی و چې هېڅاته درست معلومات مه ورکوه، دومره وایه چې په ترلو سترګو یې بیولی وم او په ترلو سترګو یې راوستی یم. حقیقت هم همدا و دومره کفایت کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نږدې ګاونډيان مې د کور او موټر په خرڅلاو ډېر خپه وو، په درېيمه ورځ چې کله دواخانې ته لاړم، سردار او (سادو) جان راسره نن بله لوبه شروع کړه، د يو څو بدماشانو په غاړه يې ټوپکې اچولې وې، د دواخانې مخ ته شاته په سړك، کښته پورته د کترو، کنايو او پرزو ويل، بې بندوباري د لرې نه د دواخانې دروازه په کاڼو ويشتل نور او نور خاص ددې لپاره وو چې ما ددې ملك نه پاڅوي، په هغه وخت کې معمول و چې يرغمل شوی به د سختو سکنجو، زېرخانو او تورتمو کوټو څخه د باج په بدل کې کوم يو بختور به خلاص شو، نو کور ته د رسېدو سره سم په پټه خوله به يې سبا کډه بار کړه او بيا به يې وطن دې داړه مارانو ته پرېښود.

ما حوصله وکړه، وطن مې پرېښود، په دې عمل د سردار کينه هېڅ نه سړېده، د کابل ځمکه لکه چې ځانته دده پلار قباله کړې وه، زه يې په کابل کې هېڅ خوښ نه وم، ددې لپاره چې دده داړه ماري او غداري رسوا نه کړم، ددې بدماشانو په کترو او کنايو خدای شاهد دی چې ووېرېدم، دواخانه مې وتړله. نېغ د يو دوست کور ته ورغلم. هغه داسې تجار شانته و، هغه د ځان سره څلور پنځه باډيګاردان د تل لپاره ګرځول. د يو څو ورځو لپاره دوه ترېنه ما ځان سره راوستل.

د (کوټه) زړه د تفنګچې نه، نه صبرېده په لنډو کې يو ناڅاپه دواخانې ته راننوت، د سلام نه وروسته يې چې په ناستو هلکانو او د دوی په کلاشينکوفونو سترګې ولګېدې، په وارخطا او په ډېره بېړه يې رانه رخصت واخيست، بيا مې د طالبانو د راتګه پورې دده ناولې څېره ونه ليده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا خو د داستان هغه مخ و چې په ما او زما د کورنۍ په غړو تېر شوی، اوس به د داستان بل اړخ ونيسو. وبه ګورو چې په ډاکتر څه تېر شوي دي، وبه يې لولو او وابه ورو چې د يوويشتمې پېړۍ جنايتکاران څومره بې رحمه او سخت زړي دي. دوی د بشر پرضد څوره ښکاره او بې پروا تېری کوي، خدای پاك انسان ته اشرف المخلوقات ويلی، خو جنايتکاران يې ورته نه وايي. د خپلو جيبونو د ډکولو او د نورو نامشروع هدفونو لپاره هرڅه ځانته روا بولي.

کله چې ډاکتر پوره يوه ورځ دمه وکړه، په دويمه شپه يې خپل داستان ماته داسې پيل کړ:

+++

پلارجانه!

((په کوم تاريخ يې چې زه تښتولم، په هغه شپه هېڅ خوب نه راته، شپه مې نا ارامه وه ټوله شپ ويښ وم، ددې اوړدې جګړې په ورانيو زموږ د طب انستيتيوت په تړلو د راکټونو په وربدو، ترور، اختطاف او اختناق پ هکله کرې شپه په اند ښښنه کې وم، خوب مې وتښتېده، دوه درې ځله د باندې ووتم. د يوه کتاب په مطالعه مې شروع وکړه خو لوستلو يې هم مزه رانکړه. د ښار په بېلابېلو څنډو کې خورې ورې جګړې د درنو او سپکو ډزو اوازونه راتلل، په نږدې يو کال دوو کې بيا په کابل کې د برېښنا پړق چا نه و ليدلای. د کړکۍ نه مې ټول ښار ته وکتل، د سر نه تر پښو پورې په کې يوه کامله چوپتيا او تورتم و، کله

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله به جګړه توده شوه، رسام به ويشتل کېدې او کله به سره. د کابل د ښار ژبه اوس د ټوپك ژبه وه. د قلم ژبه يې غوڅه وه، خوله يې ګونګه، غاښونه يې ړقېدلي، غوږونه يې کاڼه او کسې يې پرېوتي شانته وو، مشوانۍ يې ماته وه، ليکوال يې په ګوليو سوري سوري و. د شعر ژبه يې ټوټه ټوټه کاغذ يې سوی، کلتور يې لوټ او فرهنګ يې تالاو، زده کوونکو د مکتب نه مخه ښه اخيستې وه او ښوونکي لادرکه وو.

ورځ يې هم د شپې په څېر خاموشه غلې پلې او تورتم وه. د ښار په اسمان د باروتو د لوګو تور څادر غوړېدلی و او د لمر وړانګې ورنه نه شوې تېرېدای. موږ نه زموږ لمر او سپوږمۍ هم جنګ جګړو اخيستې وو. په همدې سوچنو کې وم چې چرګ بانګ مهال د ښار شمال لوري ته يوه قوي او درنه چاودنه وشوه، لمبې او دوړې يې اسمان ته پورته شوې چې پلاره په اواز يې ته هم پاڅېدې او د لمانځه په بندوبس کې شوې، زه ويښ وم، خو په هر حال شپه تېره شوه. د سهار چای مو يوځای وخوړې، د خپل پدرانه نصيحت څخه وروسته ته رانه مارکېټ ته روان شوې او ما خپلې جامې بدلې کړې. د تانه لږه شېبه وروسته زه او ذبيح الله جان ورور مې د درملتون د پرانيستو په نيت له کوره ووتو. ما چې د فرعي سړك جنوب اړخ ته وکتل، يو تور فلم لرونکی جيپ موټر په موږ پسې روان شو. موږ عمومي سړك ته ونه وتو، د پروژې په منځ کې چهل متره سړك ته مو ځان برابر کړ. متصل چې چهل متره خام سړك ته داخل شو، په هغه ځای کې د خلکو ګڼه ګوڼه نه وه، همغه تور فلم والا جيپ موټر زما ترڅنګ ودرېد او څلور تنه ټوپك والا ترېنه راکښته شول.)) په قهر يې ماته وويل: ((تا بېګاه زموږ ناروغ ته غلطه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوا ورکړې ده، هغه د کوما حالت ته تللی و، وخېژه موټر ته)) ما ورسره مقاومت وکړ، ورته ومې ويل چې: ((که ستاسې مريض زما په دوا کوما حالت ته تللی وي نو تاسې مهرباني وکړئ دلته د فارمسي او بررسي رياستونه شته. دولتي مقررات موجود دي، هلته مې دواخانه ده راشئ، کېنو فيصله به سره وکړو، مګر دې ټوپکوالو زما خبره تالا ترغۍ کړه. دوه درې کلك کلك قنداغه يې ووهلم. چا د پښو او چا د لاسونو نه ونيولم چې د پښو يو بوټ مې همدلته په چهل متره سړك کې پاتې شو، موټر ته يې پورته کړم، زموږ له بده شامته په دې دومره لوی سړك کې په غير له يو واړه ورور څخه مې نور هېڅوك تر سترګو نه شول کوچنی ورور مې په داسې حال کې وليد چې په ما باندې د قنداغونو باران وو او ده په چيغو چيغو ژړل او همدا به يې ويل چې د خدای لپاره کومه ګناه مو کړې ده، کله يې چې موټر ته واچولم، سملاسي يې لاس په لاس د موټر شاته تېر کړم، په دې سات کې مې پلاره څو څو ځل په زړه کې تېر راتېر شوې چې کاشکې مې اوس پلار وای.

جيپ په ډېره چټکتيا منډه واخيسته، کله چې موټر د بره کې په پېچومي پوخ سړك ته وخوت، زما يې سترګې کلکې وتړلې او دوه تنه راباندې دپاسه کېناستل، په هماغه اول وخت کې د لاس راډو ساعت يې رانه د لاسه وايست، دې دوو تنو چې راباندې دپاسه ناست وو، ژر ژر يې راته جيبونه ولټول. د دواخانې پنځه زره کلدارې او درې لکه افغانۍ او کليګانې يې رانه واخيستې، نو کله چې موټر د باغ بالا او يا ګردنې په پېچومي وخوت، پوهېدم چې موټر د ګردنې په طرف په

(c) ketabton.com: The Digital Library

حرکت کې دی. کله چې موټر د پوليتخنيک په مخ کې تېر شو، استقامت يې مستقيم و، پوه شوم چې قرغې ته مې وړي، خو کله چې ګاډی د قرغې عسکري فاميلو ته ورسېد، د حرکت لوری يې چپ لاس ته بدل کړ، نور نو سړک خامه، موټر يوه ښه ټوټه په خامه کې هم منډه واخيسته. د فاضل بيک نه بره ځنې موټر په يو خوړ کې د هديرې ترڅنګ ودرېد. زما يې سترګې خلاصې کړې، د موټر نه يې کښته کړم، چې کتل مې پورې کلی د قرغې وو. يو ټوپکمار سمدستي د خپل کلاشينکوف شاجور وايست او خالي ټوپک يې راته په لاس کې کېښود، بل خپل پکول زما په سر کړ، درېمګړي راته څه ارتې شانته کلوشې راپښو کړې، يو تن يې له مانه مخکې يو مې ښي او بل مې چپ لاس ته او څلورم تن زما تر شا روان شول. مخکنی ښه مخکې لاړ. ده به دې دريو نورو ه اشاره کوله، دې دريو به د هغه يو تن په لارښوونه حرکت کاوه خو بالاخره د قرغې په يوه کور يې ننويستم. هلته يې په يوه خونه کې چې د کړکيو شيشې يې ماتې وې، هسې پلاستيکونه يې ورته نښلولي وو، کېنولم. د لږې دمې وروسته مې د خپلې تېښتې پلان وسنجاوه او د خوشال بابا د شعر دا بيت مې د ځان سره تکرار کړ چې:

که اسمان دې د زمري په خوله کې ورکا

د زمري په خوله کې مه پرېږده همت

((تراوسه خو دې پښې او لاسونه نه دي تړل شوي، د يوې کړکۍ پلاستيک مې ور وشکاوه ومې کتل چې داړه ماران د حويلۍ چنې ته پيتتاوی کوي، ماته يې شا ده. پلاستيک مې د کړکۍ د پلې نه خلاص

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړ د کړکۍ دپاسه د پيك په قسم درې، څلور د لرګو لاړې[۱۸] وتې وو. په کړکۍ ودرېدم او د لرګو لاړو ته مې ټوپ کړل. يو لاړی مې ونيو، د کوټې د بام سرته وختم، کله چې مې د بام په سر حرکت شروع کړ، په دې مهال يو داړه مار وليدم او نورو ته يې غږ کړل.))

((هله که ګريخت.))

((خو ما نږدې يو کاله ته ودانګل، په هغه کور کې يوې سپين سرې مېرمن کالي وينځل، ما په زارۍ او عذر ورته وويل: ((مادرجان مرا پنهان بساز مرا ميکوشن!))

((دې سپين سرې او پتمنې مېرمن سره دې لاوس هم خدای ښه وکړي اول يې په يوه کوټه او بيا يې په بله کوټه ننويستم. خو ددې فقيرې په کوټو کې داسې د پټېدو ځای او شی نه و چې هلته ما په کې پټ کاندي.

نو ناچاره په تشناب کې د آب دان لاندې يې پټ کېنولم. کله چې دا د عزت او وقار نه ډکه مېرمن د تشناب نه ووته، د دوی د دروازې ټك ټك مې تر غوږ شو، ښځه لاړه دروازه يې داړه مارانو ته د ډېر جنجال وروسته پرانيسته. داه مارانو ښځې ته وويل: ((ادم از تو ميخايم و نمو خودا د حويلی شما انداخ!)) مېرمنې په ډېره فقيرانه او ماته لهجه وويل: ((ماکسی را نديدم خانه ما پيش شما اس بپالين يافتن ببرين اينجا هيچکس خوده نه انداخته))

(۱۸) ډاګې په دري کې ورته دستک يا تير وايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

((زه نو د دوی جروبحث او شورماشور اورم، خو د یوویشتمې پېړۍ دا سړي تبنتونکي او سړي وژونکي او د افغانانو د شرمونو غاړکیو د پتمنې مېرمن د کور په لټولو شروع وکړه، له کوټې نه راووتل، تشناب ته راغلل چې څنګه یې اړولای آب دان ولیده اب دان یې پورته کړ، زه یې د ویشتلې مرغه په څېر د اب دان د لاندې نه راوویستم. زړه کې مې ووېل چې ای بدقسمته! کاشکې په هماغه اول ساعت کې په یوه ګولۍ ویشتی او مړ وای، خو داسې باید نه وای شوی، کله چې یې د حویلۍ منځ ته وویستم، بیا یې راباندې د قنداغونو باران جوړ کړ هغه زړه سواندې او د عزتونو او پت نه ډکې مېرمنې راباندې ځان واچاوه، داړه مارانو ته یې د خپل عزت، پت او شرافت پوړنۍ ونیو چې د خدای لپاره دا ځوان زلمی مه وهئ، چاته وایې؟))

((نه زنین بسیا جوان است، چه بدبخت پدر و مادر خاد داشته باشد!))

((دې جلادانو به همدومره ویل او دا یو غږ به یې کاوه چې: ((پدر ازي ادمرا کشته!))

((په رښتیا زه به هم په تشویش کې شوم چې خداناخواسته پلار مې څوك وژلی نه وي؟

په وهلو او ټکولو یې بېرته هماغې پخوانۍ حویلۍ ته بوتلم. په دې غالمغال باندې د کلي خلك پوه شول، زه دلته رسوا شوم، داړه مارانو زه نور دلته نه شوم ساتلی. زما لاسونه یې شاه واړول او ویې تړل او د کلي څخه یې وویستم. چې کتل مې په هماغه ځای کې هماغه جیپ موټر ولاړ و، موټر ته یې بیا پورته کړم. په موټر کې یې اول زما خوله وتړله، بیا یې سترګې او وروسته پښې. زما په وهلو بیا شروع وکړه. په

(c) ketabton.com: The Digital Library

موټر کې د دوی د ګوزارونو ضربې تندې تېزې او کارې وې، زه همدلته په موټر کې بې هوشه شوی وم، نور په ځان نه وم پوه شوی، ښايي دا شپه به تېره شوې وي، بله يوه نيمه لاډوه درې ورځې به هم اوښتې وي، بيا هم نه پوهېږم چې ددې بې هوشۍ موده به مې څومره وه. خو يو وخت چې مې سترګې وغړولې، ځان مې وښوراوه، يوه ډېره خيرنه کمپله راباندې پرته وه، پړمخې پروت وم، لاسونه يې راته په رسۍ او پښې يې راته په کېبل تړلې وې، خو ورو ورو مې لاسونو ته حرکت ورکړ، هله چې هله يو څه شانته لاسونه مې سست شول، خو په دې قادر شوم چې لاسونه مې د پړي د ولونو نه خلاص کړل، بيا مې پښې هم له کېبله خلاصې کړې. پښو او لاسونو ته چې مې وکتل، بې اندازې پړسوب يې کړی و، وينې جريان پيداکړ او حوصله مې يو څه جوړه شوه، د پښو په سر کېناستم، يو لاس او يوې پښې مې ناکاره درد لاره، دريدم، په حرکت کې په اولو دوو قدمونو کې د ډب ډب له امله پوه شوم چې په کانتينر کې اچولی يم او يو څه کمه زياته رڼا په کې وه، سترګې مې د کانتينر په لنډې بازو کې يو ادم قد د اندازې نه په ټيټه ارتفاع کې چې په اسانۍ لاس مې ورسېده په پښه ونښتې، لاس مې ورته ورساوه، پښه مې راښکوده، د پښې خسوکی د کانتينر دواړه سورې نه جدا شوو، د ګوتې په اندازه د سورې رڼا کانتينر ته ننوته، په سورې کې چې مې وکتل، شمال لور ته د پخواني امنيت دولتي او د اوسني امنيت ملي د تعليمي غونډ تعمير او دده دپاسه په غرو کې مې د رادارو سيستمونه وليدل، هله زه پوه شوم چې په خوشال مېنه کې بندي يم. ددې سورې نه د خوشال مېنې يوه څلور لارې هم معلومېده يوځو ښارې ټکسيانې مې هم په سړك کې وليدې، څه ناڅه مې زړه ښه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شو چې څه لرې خو نه يم. تقريباً د كابل د ښار په منځ كې يم، دې سوري ته ډېر وخت ودرېدم، كه ګوندې څوك راپيداشي، خو له بده قسمته د هېچا ښكالو نه خته د كانتينر د شا لاړه داړه مارانو شاړه كړې وه او امه شمه[۱۹] په كې نه وه.

بيا مې د خپلې تېښتې پلان جوړ كړ، هغه رسۍ چې زما لاسونه پرې تړل شي وو، هغه مې د كانتينر د دروازې پورې وتړله. زړه كې مې وويل، يوڅوك به حتماً ماته راځي، نو كله چې د كانتينر دروازه بېرته كوي، زه يې كړپ كړوپ اورم او د دروازې د بېرته كولو په وخت كې به دروازه بېرته كوونكى ځانته راكاږي او زه به يې ځانته راكاږم همداسې هم وشوه. يو څو شېبې وروسته مې د دروازې كړپا تر غوږ شوه، چابكه پاڅېدم په دروازې پورې مې تړلې پړى كلك كړ. داړه مار ځانته دروازه راښكوده او ما ځانته داړه مار همدا وايي چې: ((اينمى چرا ايقه ماكم شده؟))

خو چې زورونه مو سره ښه ووهل، پړى مې خوشې كړ، دروازه دومره په شدت شاته لاړه چې داړه مار كوم شپږ اوه متره لرې وغورځېده. سمدستي مې د دېواله سرته ټوپ كړل او خپل لاسونه مې د دېواله په جۍ كې كلك كړل او داړه مار زما پښې د لاندې نه كلكې كړې. ګورئ!

انسان د وېرې او ډار په وخت كې ډېر زور لري، ما څو ځله خپلې پښې دې ځناور نه خلاصې كړې خو داړه مار همدا يو غږ كاوه:

((هله كه باز ګريخت))

---

[۱۹] دا اصطلاح په هغه ځاى كې كاربېږي چې په كوم ځاى كې او يا په كومه لار كې څوك نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

((پ دې کش و ګیر او بګیرنمان کې د دوی ډله بیا زیاته شوه، دوی که هر څومره زور واهه، ما هم اسره نه کوله، یو وخت مې فکر شو چې پرتوګ مې خویېږي او مخ په کښته روان دی، زړه کې مې وویل، یوځل خو په شرمونو وشرمېدې، د اب دان لانډې نه یې پورته کړې، که دا وار دې پرتوګ ووځي؟ خو ناچار لاسونه مې د ېوالـه د جې نه سست کړل. لانډې د لېوانو په پښو کې پرېوتم. دوی راباندې دپاسه د وهلو اتڼ جوړ کړی او زه د لانـدې نه لګیا یم، خپل پرتوګاښ ټینګوم، بیا یې راتـه لاسونه او پښې وتړل او یو د (شینه کې) نوم مې واورېد چې ورتـه وویـل شول:

((بیا شینه کی))

((زه بیا نور په ځان نـه یـم پـوه شـوی چـې خدای زده څـو شـپې ورځـې بـه راباندې په بې هوشۍ کې تېرې شوې وي. یو وخت کې مې ډېره یخني وشوه، دس ړو له کبله بیدار شوم، د دوهم ځل لپاره بیا د خپل خالق پـه مرسته د بې هوشۍ څخه ووتم لاسونه او پښې مې تړلي وو، یـو څـه مـې لاندې پراته وو، خو د بره راباندې څه نه وو، د ویدو خلکو خرار ې تـر غوږو کېده، پوه شوم چې شپه ده، خو مړه کان مې هم په خېټـه ګرځېـدل راګرځېدل، د مړه کانو د وچو ډوډیو د خوراك او چیچلو کړپا مـې هـم د ډېرې لرې فاصلې نـه غـوږو کېـده، خـو دا شـپه ډېـره سـړه شـپه وه، چـې پښې مې وخوځولې پښو تـه مـې یـوه شړۍ پرتـه وه. پـه ډېـر جنجالـ مـې شړۍ په ځان راښکوده، خو ساړه مې هېڅ نه درېدل، وجود مې ډېـر درد کاوه. سهار شو، ښکنځلې، سپکې او سپورې مـې واورېـدې، چـې داړه مارانو یو بل ته کولې. په یوه مې غږ کړل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

((اوبرادر ما يك مرتبه بيرون ميروم))

د دوی نه یو چا ځواب راکړ

((ای وختت بيرون رفتن نيس خو بگی))

((تورتم دی، هېڅ شی نه وینم، خو انسان ته خدای پاك توفيق ورکوي، صبر او حوصله ښه شی دی. که د بې صبرۍ او وارخطایی نه مې کار اخیستی وای نو زاره به مې پړق چاودلې وای او اوس به هېڅ نه وم.

دغه ټوله ورځ مې په نیمه پرېشانۍ او نیمه بې هوشۍ کې تېره شوه. یو وخت په دروازه کې کړپ کړوپ شو، یو تن دروازه خلاصه کړه، رانـنوت د خولې نه يې غږ نه خاته. اول يې لاسونه او بيا پښې راته پرانيستې، خو برعکس سترګې يې راته وترلې په دې مهال په ځان سخت ووېرېدم لکه وژني مې څه؟

پايڅولم خو کاواکه شانته وم. د ځناور په اوږه مې لاس کېښود، چې ونه لوېږم بهر ته يې وايستم حويلۍ چکره او لمده وه، هوا ډېره سړه وه، تازه هوا مې تنفس کړه. هسې يې د دېواله څنګ ته کېنولم او راته ويې ويل: ((بکو))

((تش جواب چای مې رفع کړ، پاڅېدم د لاسونو د وينځلو لپاره مې ترېنه اوبه وغوښتې خو په ځواب کې يې راته وويل: ((گپای ډاکتريتان پس کو بندی دس نمی شويه))

((کوټې ته يې دوباره ننويستم، سترګې راته په کوټه کې خلاصې کړې، زړه مې راټول شو، څه که خدای کول، نه مې وژني. په بشقاب کې راته لږې شانته وريجې راوړې، دوه مړۍ مې د اوبو په زور تېرې کړې،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستونی مې ناست او ورغلی و. له دې نه پوه شوم چې ډېر وخت مې په بې هوشۍ کې تېر کړی، زړه مې خوای، خوای کېده، د ضعف حالت ته به نږدې کېدم، خو ومې پتېیله چې ډوډۍ به د یوې یا دوو مړیو څخه زیاته نه خورم. څه به هر ساعت دې بې ننګو ته چیغې او سورې وهم په دوی کې به ځینو فارسي کوله بعضو به په کې هزاره ګي او ازبکي لهجو خبرې کولې، ټوله شپه به یې په سپکو، سپورو او چټې خبرو تېروله. داسې وخت به راغی چې یو د بل پسې به یې د کلاشینکوفونو ګېټونه راښکودل، بل کوم یو به په ژړا شروع وکړه، یو نیم به په کې په زور او شور وخندل. د چرسو بوی به یې ډېر تنګولم. کری شپه به یې په قماربازۍ تېره کړه. د قمار په داو کې به یې د پردیو دوکانونه د خیرخانې او کارته پروان کورونه او د شهزاده سرای چورول اینبودل. په کومه کوټه کې چې دا داړه ماران اوسېدل، زه یې د هماغې کوټې په تشناب کې اچولی وم.

ددې لپاره چې د بل ځل لپاره د تېښتې هڅه ونکړم، بندیز او فشار راباندې سخت زیات و، پښې او لاسونه به مې د ورځې په اوږدو کې تړلي پاتې کېدل، یو ماښام او بل ماښام به یې بهر ته په تړلو سترګو ویستلم. د پښو او لاسونو تړل مې دومره کلك وو چې د پښو او لاسونو د وینې جریان به قطع و. مړه کانو به راته ډېر اذیت راکاوه. په خېټهه به یې راته کری شپه مستي کوله، شپه او ورځ به مې د داړه مارانو له خرار او د مړه کانو له مستۍ نه معلوموله. داړه ماران به د ورځې له خوا ورك شول، مازیګر ماښام به راپیداشول، ډېر نا اهله او بې کرکتره خلك وو. دوی ته د انسان شرافت او کرامت اهمیت نه درلوده. د دوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

توپير له څناورو سره نه کېده، کومه موده چې ما په تشناب کې تېره کړې، د لاسونو او پښو سخت او کلك تړل زما د ژوند ترخې او ډېرې ترخې شپې ورځې وې. کوم ساعت نيم که به خوب راغی، خوښه، که نه نو ټول وخت به مې په سوچونو او چورتونو کې تېراوه او ويل به مې چې:

زه به دې سړي خورو نه کله ژغورل کېږم. د مور او پلار حالت به مې څنګه وي؟

مړه به وي او که ژوندي؟!

دواړه ورور مې په هغه سلګيو، سلګيو ژړا چې زه يې په موټر کې اچولم، له ياده نه وتله. شپه او ورځ به کله اوږد او کله پړمخې پروت وم، لاس او پښې به يې راته په اسې سيستم تړلي وو چې بايد کېښنم او تل بايد پروت ووسم. ډډې مې ولګېدې. د لمانځه او اوداسه نه محروم وم. د دوی فشار همدا و چې پلار ته دې ليك وليکه، څه چې مور غواړو هغه دې مور ته راکړي، ما د ليك ليکلو نه ترپايه ډډه وکړه او تر اخره پورې يې رانه ليك وانخستلی شو. په تشناب کې مې اخرنۍ شپه وه، خوب مې وليد خوب کې وايم پلاره! ته لګيا يې زمونږ د کور د بام نه واوره غورځوې.

بيا يې په دې سيمه کې په ډېره لږه فاصله په تړلو سترګو يوې بلې حويلۍ ته ولېږدوم. په هغه حويلۍ کې يې هم په يوه تورتمه کوټه کې اچولی وم. دلته راته ډېر زيات سهولت پيدا شو. په دې مانا چې لاسونه او پښې مې نه تړل کېدې، په اوله ورځ د وره په ګېرۍ کې يې يو دانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمع راکړه او د اول ځل لپاره يې راته يو کتاب راکړ چې، عنوان يې و (ادم فروشان قرن بيست).

زه په کتاب او شمع ډېر خوشاله شوم، لکه چې مې د ډېرې يو ورك شي موندلی وي. ددې کوټې پهره دار ډېر بد سړی نه و.)) ده راته ويل:

((زه هم د پولي تخنيك محصل يم، خو څه وکړم د يو سخت مجبوريت له مخې ددې سړيتښتونکو او ادم کشانو په دام کې کېوتی يم، ته مه خپه کېږه. زه به تاته هره شپه يوه دانه شمع او يو تازه کتاب راوړم. ته يې مطالعه کوه، زه په دې شمع او کتاب د خوشالۍ نه په جامو کې نه ځايېدم. راته ويل به يې چې ته اوس زموږ مېلمه يې.

د کتاب او شمعې کومه وعده چې دې محصل له ما سره کړې وه، هغه يې تر اخرې ورځې راسره پوره کړه، زه ترېنه خوشاله يم. خو تراوسه پورې يې راته ځان ونه ښوده.

په يوه شپه او بله به يې د دريو تنو په بدرګه په تړلو سترګو بهر ته ويستلم او خپل احتياج به مې کله ناکله رفع کاوه. ما دلته هم د ډوډۍ د خوراك نه سخته ډډه کوله. خو دې محصل به راته ډېرې زارې کولې او ويل به يې ته او خدای ډوډۍ خوره، له لوږې به مړ شې، زما د زندان شپې ورځې له دې داړه مارانو سره نه پوره کېدې. يوه ورځ مې د داخل نه دروازه وټکوله، څوك رامعلوم نه شول، څو دقيقې وروسته مې دا عمل بيا تکرار کړ، بيا هم چا ځواب رانکړ، بيا مې غوږ کېښود، هېڅ ښکالو مې وانهورېده، په وره مې زور کړل، په ډېر شديد زور مې د دروازې کونډه د بېرون نه والوزوله، دروازه بېرته شوه، منډې ته مې ځان جوړ کړ، خو دا چې ډېره موده مې لمر نه و ليدلی، څنګه چې مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په انګړ کې پښه کېښوده، دا وطن راته يو د تك شين شو، هېڅ مې نه ليدل، په پښو کې مې زور هم نه و، د انګړ په منځ کې په ټپه ټپنۍ کېناستم. د پښو پلې مې وتښتېدې او غړې مې خوای شول بيا يو دم د کومې خوا چيغې شوې: ((هله که بچهه سګ باز ګريخت.))

((څو چې مې ځان بيا منډې ته جوړاوه په دغه مهال کې هله هوله شوه څو خطا ډزې راباندې وشوې شپږ اوه لېوان راورسېدل. متهې يې راباندې واړولې، دا ځل يې ونه وهلم، خو د شپې له پلوه هماغه چې ځان يې محصل معرفي کاوه، بېرون نه په نصيحت يې راته شروع وکړه.))

((ډاکتر صاحب احمدجان! وارخطا کېږه مه، له پلار سره دې لکه چې کومه معامله شوې ده.))

((خبره يې اوږده کړه. دلته يو څوك دی، زه يې هم نه پېژم. ستا د پلار دوست دی، سردار (کوټه) يې نوم دی، د هغه په واسطه ستا د خلاصېدو کار نږدې شوی دی. په نږدې شپو ورځو کې به انشاالله خلاص شې او که چېرې خلاص نه شوې، بيا به زه او ته سره معامله وکړو، زه به دې له دې ځايه وتښتوم، خو ما چې به څومره فکر کاوه پلارجانه!

ستا په دوستانو کې د سردار (کوټه) نوم ماته ښخي نا اشنا و، ولې چې تقريباً ستا ټول دوستان ما پېژندل، د ځان سره مې وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا محصل ماته دروغ وايي، پلار خو مې د سردار (کوټه) په نوم داسې کوم دوست نه لري. خو دې محصل به راته ډېر تسکين، ډاډ او زړه اېښودل راکاوه. د شپو نه يوه شپه وه چې:

دروازه راپسې خلاصه شوه، هماغه محصل پهره دار زما سترګې وتړلې، په غوږ کې يې ورو شان راته وويل: ((مبارك خلاص شوې ډاکتره))

((خو زما باور نه راته، د لاس نه يې ونيولم، يوې بلې حويلۍ ته يې بوتلم. په دې حويلۍ کې يو څو تنو په ټيټ اواز په ګونګوسې او پسپسې خبرې کولې. د يو څه ځنډ نه وروسته په تتړلو او پلستر شويو سترګو يو بل تن د لاس نه ونيولم، روان شو. له حويلۍ نه چې ووتو، په يو موټر کې يې کېنولم، کله چې يوه واړه بازارګي ته ورسېدو، موټر ودرېده، سترګې يې راته پرانيستې، چې کتل مې په غير د ډرېور نه دوه تنه موټر کې راسره ناست وو يو خو بېخي نا اشنا و او په دې بل مې لږې شانته سترګې خوږې شوې، کم چې مې ښي لاس ته ناست و. ((ويې ويل: ما سردار کوټه هستيم!))

او دې بل:

((ما سادو!!))

د سادو نوم او څېره يو څه راته اشنا وه، خو سمدستي يې رانه تپوس وکړ. ((اينمى بازار رامي شناسي؟))

ما ورته وويل:

نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوټه راته وویل:

((اینمي میدان ښار است.))

((خدای شاهد دی چې په زړه کې بیا لړ شکمن غوندې شوم، چې دوی ولې د کمپنۍ بازار ماته میدان ښار ښیي. ټکسي موټر د کمپنۍ نه په خامه سړك د دیوان بیګي دپاسه عسکري فامیلیو ته ووت، دې مکارانو له مانه خوشال مېنه ډېره پټه ساتله. ما خوشال مېنه په هغه ورځ لیدلې وه چې د کانتینر د سوري نه مې پنبه لرې کړې وه. اول دې دوو دلالانو د خوشال مېنې نه تر کمپنۍ پورې ترلې سترګې د غرب په لوري ولېږدولم او کله یې چې په کمپنۍ کې راته سترګې پرانیستې کمپنۍ یې راته میدان ښار معرفي کړه. ددې لپاره چې دې (کوټه) او ناچل سردار زما پلار ته ویلي و چې زوی دې په میدان ښار کې د حزب اسلامي ګروپونو سره دی. کله چې د عسکري فامیلیو څخه تېر شو، افشار او د افشارو نه پولیتخنیك ته ورسطدو. دکارته پروان د دان نل په ساحه کې د موټر نه پیاده شو، د ټکسي نمبر پلېټ ته متوجه شوم، په ټکسي باندې نمبر پلېټ نه و، خو ټکسي روسي زوړ ماډل موټر و. په خپلو پښو درېیم پروان ته نږدې شو.

په کوڅه کې (سادو) له موږه مخکې شو ده اول زموږ د کوردروازې ته ځان ورساوه او دروازه یې ووهله زه سردار کوټه تر شاه ودرولم او راته ویې ویل: ((داکتر! ته اول غږ مه کوه چې پلار دې د ډېرې خوشالۍ نه سکته ونه کړي!)) هغه و چې په ټك ټك ته دروازې ته راغلې وردې خلاص کړ، ماته راغاړېوتې او زه دې د کور په زینو کې پورته پوړ ته بدرګه کړم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا و د يــوه بېــوزلي پــلار او زوی داســتان چــې د يويشــتمې پېــړۍ سړيتبنــتونکو او د جنګي جنايـاتو جنايتکـارانو د کابـل د جنګونـو پـه مهال سرته رسولی وو. دا جنايتکاران اوس هم پړسېدلي او ارت، ارت د کابل په ښار کې په دې تمه ګرځي چې بيا بـه هماغسې شپې ورځـې راځي او بيا به دا خوار ملت ځوروو.

خو دا ځل دې خپل خوبونه اوبو ته ووايي.

پلاره!

((زمــا د تښــتولو نېټــه د ۱۳۷۳ل کــال د حمــل ۶ ورځ وه مګــر د خلاصېدو نېټه رانه ورکه وه. د ورځو او شپو حساب مې نه شو کولای، خو د هوا په حساب پوهېدم. په اولو شبو کې به مې خونـه ډېره سړه وه، مګر په اخرو کې به مې ګرمي کېدله. ما د ځان سره د سختې سکنجې او د بې هوشۍ سره سره د بند موده شپېته ورځې اټکل کړې وه.))

پلاره!

((تا چې کله ووېل، نـن د ۱۳۷۳ل کال د ثور (۲۱)مـه نېټـه ده، زه پـوه شوم چې مور او پلار مې (۴۶) ورځې په ژړا تېرې کړي او ما پـه سـخته سکنجه او د يوويشتمې پېړۍ د بربريت په تورو او ناوړو منګولو کې.)) زړه چې ودرد ېږي، درد يې پـه وينـا ټکورېږي. دنيـا ده کلـه بـه مـې دا کيسه چاته د خولې نه وتې وي، هغه به بل کوم يو ته کړې وي، خو اخر د هغه وخت امنيت دولتتي کارمندانو ته به رسېدلي وي، کارمنـد بـه د خپلې شخصي ګټې او يا د کوم مډال او يا فوق العاده ترفيع پـه منظـور پـه ۱۳۷۵ل کال د جوزا پـه مياشـت کـې يـې (سـادو) پـه اولـه حوزه کـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بندي کړي و، يوه ورځ دوه وروسته د امنيت دولتي درېيم رياست ته بيولي و، خو د خسر د شناخت پر اساس په لنډو کې د دريم رياست نه هم خلاص شوی و، نه پوهېږم چې ده نه به چا تپوس کړی وي او که کړی نه وي، نو ده به په تحقيق کې څه ويلي وي، ولې چې زه چا جلب نه کړم او نه له مانه چا پوښتنه وکړه، په دې کې زه خبر شوم، درېيم رياست ته مې مراجعه وکړه، راته ويې ويل:

((هغه خوشې شوی دی)) ومې ليدل چې حکومت اوس هم د چا پوښتنه نه شي کولای. ځان مې غلی کړ، خو د (سادو)، (کوټه) او د (دادو) پوښتنه مې د لرې لرې په غير مستقيم ډول کوله، د (سادو) د دستګيرۍ په اولو يو دوو ورځو کې (دادو) تښتېدلی و، سادو د لنډې مودې دوه درې ورځو بند نه وروسته د کابل ښار لارو او کوڅو کې پټ پټ ګرځېده. کله به يوځای او کله به بل ځای ته په کډه شو، خو د طالبانو د راتګ پرمهال دی په کډه پاکستان ته وتښتېده. (کوټه) تايمنيو نه کډه وکړه او د چين د سفارت ترڅنګ يو وخت د روغتيا وزيري سهيلا (صديق) ګاونډی شو، نو کله چې د همدې کال د ميزان په مياشت کې طالبانو کابل ونيو. زما خوشبيني زياته شوه، په دې اميد کې شوم، که خدای کول، اوس د سردار ښخه مې خپل بدل اخيستی شم او محکمې ته يې راښکودلای شم، ولې چې د طالبانو د عدالت ډنډورې به د دوی د ډنډورچيانو په واسطه موږ ته غږېدلې او ويل به يې، ((په کوم ځای کې چې د طالبانو نظام دی، هلته يوه اوزه د بلې وابنه نه شي خوړلی او حق په حقدار سپاري.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

په همدې هيله مې د طالبانو د راتګ په دويمه ورځ په سردار (کوټه ګوته کېښوده چې ((سردار صاحب! ته مې مدعي يې!!))

خپل زوی او تره يې سردار جوټه ماپسې دواخانې ته ولېږل. په دواخانه کې بېروبار و ګڼه ګونه ډېره وه، خبرې مو نه کېدې، د نوي ښار په پارك کې مې څادر خور کړ، پرې کېناستو سماوار نه مې چای راوغوښت ما سردار جوټه ته خپله کيسه سر نه تر پايه څه چې رابانديې تېر شوي وو، وکړه نو سردار جوټه[20] راته وويل: سباته سردار (کوټه خپل کور کې ختم لري، ته يې هم غوښتی يې، که دې څوك ځان سره راوستل، هم يې راوله. هلته به سره جرګه شو او ټولې خبرې به حل کړو. سبا په يوولسو بجو ما د ځان سره دوه تنه مامورين محمد بشير او صديقي صاحب ملګري کړل. د سردار کور ته ورغلو، کور ته يې ننوتو، په رښتيا چې د ختم د ډوډۍ دېګونه بار وو. دده د کور په انګړ کې شل پنځه ويشت ټيمه غوړي پراته وو، د وريجو د بوجيو خو شمېر نه نيول کېده. په زړه کې مې تېر شول چې د امنيت د وزارت د درېيمې ادارې او يا د يونيسف د سازمان چې کور يې ورسره دېوال شريك، ټول خوراکي مواد يې خلا په مهال د شپې چلولي دي دده کور د امنيت د درېيم رياست او د يونسف د سازمان سره په لنډه فاصله کې پروت و. موږ هم د انګړ په يوه اړخ کې د نورو مېلمنو په څېر تېر شو، په مهمان خانه کې کېناستو، د جوټه او (کوټه) سره د لنډ روغبړ نه وروسته څلور پنځه تنه ټوپکوال هم راننوتل... دسترخوان خور شو، په ډوډۍ کېناستو، (کوټه) په دسترخوان راته وويل: ((ترااينمي به خاطر خواستيم

[20] د جوټه لفظ ددې لپاره کارول شوی دی چې دا سردار يو وخت پيلوټ و او افغاني طياره يې وتښتوله، په پاکستان کې يې کېنوله جوټه (استعمال شوی، نيمګړی).

(c) ketabton.com: The Digital Library

مدير صاحب! که دست راس و چپ تان ببينی، طلبه کراما بشناسی، که آنها هم تحت قوماندہ ما هستند، چندسال پيش هکار شان بوديم!))

دلته ده چې سردار په غوړ ووهلم او پوه يې کړم چې په هر نظام کې چليدی شم او ټوپك لااوس هم ماسره شته او که دې ځان وخوزاوه نو...

د ډوډۍ نه وروسته يو څه ګڼه ګوڼه د خلکو کمه شوه. د (کوټه) او (جوټه) سره مې خبره واچوله، خو ماته د دوی خبرې پيکه ښکاره شوې، د دوی خبرې د جرګه مارو په څېر نه وې. د دو خبرې هماغسې د ښاري اوباشانو په څېر وې، رخصت شو، خو ځان مې په لمر او سوري کې ساته او هم مې دی د خپلو دوستانو په وسيله په نامخصوص ډول څاره، دې... سردار بيا په ډېره لنډه موده کې د سيد... آغا سره ټينګ روابط پيداکړل. (کوټه) به په ... آغا په دې حرفوي قاتل څومره افغاني پاك لمنې مېرمنې ژړولې وي او څومره به يې د جنايت نه ډك عملونه سرته رسولي وي او څومره ټيټ او نامشروع خوش خدمتي به يې ورته کړې وي د... آغا په ارتباط به په کابل کې ويل کېدل.

((ډالر د يو نه اخلي او د هغه په نوم او عوض د اعدام په تخته بل څوك ځړېږي.))

دلته زموږ په ملك کې د هغه ښار ناپرسان کيسه وه. دې داړه مار د هرې جمعې په ورځ د... آغا سره په هغو مېلمستياوو کې ګډون کاوه، کومې چې به غټو تجارانو د بند قرغه په شاوخوا کې تيارولې چې د پسونو د کبانو د بوی پورې به يې د قرغې د کلي بېوزلانو وچه ډوډۍ خوړه، د ورځو نه يوه ورځ په مېلمستيا کې د جان آغا په نوم زه يو چاپېژندم، چې سردار (کوټه) زم د زوی احمدجان د اختطاف او زما د

(c) ketabton.com: The Digital Library

مجبوریتونو کیسه کړې وه. ده نه یوازې دا چې په خپل کړي جنایت یې پښېماني ښودلې وای، پرې افتخار یې کاوه او په خپلو بریتونو یې د مېړانې او باتورۍ لاس راښکوده، نو بیا چې کله... آغا د افغانانو په ډالرو، مړو او اعدامونو موړ شو، په دې او هغه نامه یې د پوځي مخصوصې څارنوالۍ له څوکۍ نه لرې کړای شو چې تر ننه د هغه اجیر او حرفوي قاتل درك او خرك نه شته، چېرته به په کویټه بلوچستان کې د افغانانو په وینو سره لاسونه او زموږ د ښځو په دود پټ مخ ګرځي. بیا سردار د خپل فعالیت ساحه تنګه ولیده، اهل و عیال یې پېښور ته واستول او دی د غله په څېر کله دلته او کله هلته شپې سبا کولې.

زه هم له نیمایي کورنۍ سره د خپلو ځمکو د ابادېدو لپاره کونړ ته لاړم، کال نیم دوه مې هلته تېر کړل، بیا چې مې ادرس واخیست، دده کډه د پاکستان څخه غبرګه شوې وه، زړو مکروریانو کې په (۱۶) بلاك (۸) اپارتمان کې اوسېده او څه موده د پخواني دفاع وزیر جنرال محمد رفیع تر تامین لاندې کور کې چې د کوم قوماندان له خوا ورته ډالۍ شوی و، اوسېده.

د طالبانو له راتګ وروسته مې د (سادو) مشر ورور بیاموند، اوس یې نوم رانه هېر دی. دومره راته ویل شوي وو چې د ملګرو ملتونو د دریېمې کارتې په روغتون کې ډاکتر دی. په تایمنیو کې اوسېږي. دده په کور کې مې ورسره ولیدل. د (سادو) تړوله ناروا مې ورته یو په یو واوروله. ده ماته په ځواب کې هېڅ ونه ویل، خو زما په اورولو د ډاکتر د سترګو نه د رود په څېر اوښکې راماتې وې. سترګو ته یې خپل دسمال کلك نیولی و، په نیولي، ژړغوني او ډډ اواز یې راته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

((بس، بس برادر که دیگر طاقت شنیدن رانداریم. ما به (سادو) ده سال پیش گفته بودیم که از سردار (کوټه) دست بگیر!))

ما دا خپل آه او فرياد يو ځل دوه د (کوټه) او (سادو) مشرانو، خپلوانو ته ورساوه چې دوی دې راسره کېني، جرگه به شو سره، دوی زما جرگې ته حاضر نه شول او غاړه يې کېنښوده، زما پور او کوم بشري حق يې چې راته پيمال کړی، شاته غورز

ته وي او زما د خبرې په پورته کولو دوی د شرم نه ټيټ سرونه نيولي وي.

د ډاکتر احمدجان د اختطاف په موده کې ما دوه درې ځل سردار ته خوله جوړه کړه خو اخر يوه ورځ مې وويل گوره سردار صاحب! ته ك د خپلو پلرونو او نيکونو تاريخ ته وگورې (که رښتيا ته په هغوی پورې تړاو لرې) د امير دوست محمد خان نه نيولې د کندل خان او شېردل خان پورې او بيا د غازي محمد ايوب خان نه تر غازي امان الله خانه پورې ستاسې نيکونو زموږ د افغانانو شملې هېڅ وخت نه دي کښته کړې، تاسې همېش زموږ مشران پاتې شوي ياست. موږ افغانان د ټل او وانه د جبهې اعلی سر قوماندان محمد نادر خان، مارشال شاه ولي خان او اعليحضرت محمد ظاهر شاه خان ته د احترام او د وياړ خاص ځای لرو، نو دې غله ماته نه يو کړ او نه بل، يوازې دومره يې وويل:

((ما از جمله سردارای بدل هستيم!!!))

نو گوره چې ده د پنځو غلا شويو پيسو لپاره ځان بدل سردار ښوده، خو اوس به دده... په تبرگي هم نه ماتېږي او بېرته به ورنه اصيل او

(c) ketabton.com: The Digital Library

پدرکرده سردار جوړ شوی وي او ده به بیا ډېرې دروازې د خپلو کړو جنایاتو د پټولو لپاره ټکولې وي. د رباب د غږولو په پخوانیو انډیوالانو لکه... باندې به یې بیا لاس راښکودی وي.

اوس چې کله کله د چا نه اورم، سردار (کوټه) (سادو) او (دادو) پلې په ډانګ ستنوي د خپلو جرمونو، شرمونو او تنګدستۍ له وجې په ښار کې ژوند نه شي کولای او د کابل په مربوطاتو کې چېرته په لریو کلو کې اوسېږي.

ډاکتر اوس د ملګرو ملتونو فدرېشن په څانګه کې اوچت ډاکتر دی. ناروغان د خدای(ج) په حکم تداوي کوي، معاینات یې کوي، خپل هېواد او خپلو خلکو ته یې د خدمت ملاتړلې، انسان او د انسان لوړ مقام ته په ډېرو ارزښتونو قایل دی. له انسان او خاصکر ناروغ انسان سره ډېره مینه کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هينداره په هيندارو کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هينداره په هيندارو کې

(ادبي رپوټ)

د حاجي صاحب دا خوی دی، هر کتاب يې چې نوی له چاپه راووځي، نو بيا دی په هغه کتاب باندې د کره کتنې غونډه جوړوي.

او رم کال يانې (۱۳۸۴ل) کال کې د حاجي صاحب دوه کتابونه (زه کابل يم) د دويم ځل لپاره او (اوراپرنګې) په پشه يي ژبه د لومړي ځل لپاره د نبراسکا د مطبعې له خوا دده په شخصي لګښت چاپ شوي وو. د همدې کال د سنبلې په اتلسم تاريخ باندې د ميوند په کلوپ کې د کره کتنې غونډه پرې جوړه کړې وه. په ډېر افسوس سره بايد ووايم چې، ددې کره کتنې غونډه ما او ورور مې ذبيح الله ثبت نکړای شوه، چې په دې کې موږ دواړو سخت غفلت کړی دی. خو دومره مې په ياد دي چې ددې غونډې مشري اجمل تورمان کوله. په سر کې محترم محمد حسن ولسمل صاحب، بيا محترم ډاکتر عبدالکبير رنجبر، ورپسې محترم عبدالغفور لېوال، بيا محترم محمد نبي صلاحي او په پای کې د کره کتنې غونډه د ښاغلي رازقي نړيوال په وينا او ارزيابۍ سره پای ته ورسېده. پورته پنځو تنو پياوړو دانشمندانو، محققينو او ژورنالستانو په خپل وار سره خبرې وکړې. ولسمل صاحب په خپلو خبرو کې حاجي صاحب ته د يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړور او د کونړونو د لوړو غرونو باسواده ليکوال لقب ورکړ. لېوال صاحب حاجي صاحب د پښتو او پشه يي ژبو د شعر او نثر د نوې صنف ايجاد ګر وباله. صلاحي صاحب حاجي صاحب ته د يوه نوښتګر شاعر او ليکوال خطاب وکړ. حاجي صاحب ته پوهاند رازقي نړيوال د جګړې د کلونو د الفت صاحب لقب ورکړ.

همدارنګه (زه کابل يم) په کتاب باندې چې لومړی ځل په پېښور کې چاپ شوی و، د کاوون توفاني صاحب ګوتو ته په المان کې ورغلی و او پر (۲۰۰۰م). کال د مې په مياشت کې د (يو ليک او يو پيغام) تر عنوان لاندې (م-ح- حسام) په ادرس يې يو شعر په (۱۱) مخونو (باد په کندوالو) کتاب کې ليکلی چې ددې ادبي رپوټ په اخرو کې ځای پرځای شوی دی همدا راز د حاجي صاحب يو بل پشه يي کتاب (ايم ورګ) تر عنوان لاندې پر (۱۳۸۵ل) کال د قلم ټولنې له خوا چاپ ته رسېدلای و. بيا د همدې کال د سرطان پر (۷) مه نېټه د قلم ټولنې په انګړ کې د کره کتنې غونډه پرې جوړه شوې وه. د غونډې مشري د څېړونکي محمد نبي صلاحي صاب په غاړه وه. په لومړي سر کې حاجي صاحب ځينې پشه يي شعرونه په پښتو ژبه ترجمه کړل او بيا وروسته د هېواد معتبرو ليکوالانو په پشه يي ژبه د ازاد نظم رامنځته کېدل يې د حاجي صاحب بريالیتوب وګاڼه او ټولو نقادانو او کره کتونکو دا ومنله چې حاجي صاحب د پشه يي ژبې ازاد نظم په پشه يي ژبه کې ځای پرځای کړ چې ددې غونډې د يو معتبر ويناوال محترم سرمحقق الحاج عبدالله بختاني خدمتګار وينا اول ټايپ شوې او بيا د سولې هڅه په مجله کې (د ملي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وحدت ټینګول زما عقیده ده) تر عنوان لاندې د حاجي صاحب په شعر او شاعرۍ یو اوږد بحث کړی دی چې په دې ادبي رپوټ کې ځای شوی دی. حاجي صاحب د (۱۳۸۵ل) کال په اخرو شپږو میاشتو کې دوه د ازاد نظم کتابونه په پښتو ژبه (د سپینې وینې او سرخلاصیی لیکونه) تر عنوان لاندې چاپ ته ورسول. په دې دوو کتابونو باندې د تېر کال د حوت پر (۲۷)مه نېټه په تاج محل رستورانت کې د کره کتنې یوه لویه غونډه جوړه کړې وه ، چې خوشبختانه د دې غونډې ټول جریان مې په ویډیو کیسټ کې ثبت او یو ادبي رپوټ مې تربنه جوړ کړ.

باید یادونه وکړم چې د حاجي صاحب فرهنګي کارونه لا نه دي ودرېدلي. ده پر (۱۳۸۲ل) کال (یوه شپه دوه خوبونه) کتاب چاپ کړی. کره کتنه پرې هم شوې ده. بل کتاب یې د یوویشتمې پېړۍ انساني دلالان ناول یې چاپ شوی دی. دا شیل منظومه په ازاد شعر کې د چاپ لاندې ده. که د کال په اوږدو کې یې بل کوم کتتاب هم چاپ شي بیا به یې د کره کتنو وروستنه تاسې دانشمندانو ته وعده درکوم چې ادبي رپوټ به یې همداسې ترتیب او راغونډ کړم او په ډېره مینه به یې تاسې پوهانو ته ستاسې ویناوې د یو کتاب په شکل کې ډالۍ کړم.

په درناوي

ډاکتر احمد همدرد حسام

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځېرونکی محمد نبي صلاحي

بسم الله الرحمن الرحيم

د غونډې د مشرانو او د حاجي صاحب په اجازه، نننۍ غونډه پيلوو. د تاسې ټولو قدم دې نېک او مبارک وي، کور مو ودان چې په دې يخه او باراني ورځ کې مو ځان زهير کړی او دې علمي او ادبي غونډې ته راغلي ياست.

له مورې سره په دغه غونډه کې د هندوستان دوه کسه او سېدونکي او د کابل پوهنتون د پښتو څانګې محصلين ښاغلی پروين او پرکاش هم ګډون لري، د دوی راتګ ته هم ښه راغلاست وايو.

زمونږ غونډه د محترم الحاج محمد حسن حسام د دوو نويو کتابونو چې يو يې (سپينې وينې) نومېږي او بل يې د (سرخلاصي ليکونه) په نومونو دي، ددغو دواړو کتابونو د مخ کتنې په باب باندې جوړه شوې ده. ددې په څنګ کې د حاجي صاحب مشر زوی ډاکتر صاحب احمد همدرد حسام هم د حاجي صيب د شخصي ژوند په باب يوه رساله ليکلې ده چې هغه هم ستاسې په مخ کې پرته ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حسام صاحب له دغو دوو کتابونو پرته څو نور کتابونه هم په پښتو ، دري او پشه يي ژبو باندې ليکلي دي. (زه کابل يم) په پښتو ژبه دی بل کتاب يې (اوړا پرنګې) په پشه يي ژبه دی، بل کتاب يې (ايم ورګ) يا (د واورې اوبه) چې دا کتاب هم په پشه يي ژبه باندې د ازاد نظم يو غورچاڼ دی، دوه نور کتابونه يې له (سپينې وينې) او (سرخلاصي ليکونو) نه پرته (د شلمې پېړۍ انساني دلالان) په نامه يو ناول دی چې اوس زه ورباندې سريزه ليکم او يو دوه کسه نور ليکوال هم ورباندې ليکنې کوي او په راتلونکي کې ډېر ژر غواړي چې هغه چاپ کړي.

يو بل کتاب يې (يوه شپه دوه خوبونه) او (اشيل) نومېږي. له دې اثارو نه يې پرته يو بل اثر په دري ژبه باندې هم ليکلی دی چې د ټولو کتابونو مجموعه يې نهه اثره کېږي.

موږ غواړو چې نننۍ غونډه د عظيم الشان قران په تلاوت سره پيل کړو ، له دې امله د حاجي صيب منيجر محترم دوست محمد خان ته په ډېر درنښت بلنه ورکوو چې د ستيج سر ته راشي او د قران مجيد د څو مبارکو ايتونو په تلاوت سره زموږ او ستاسې نننۍ غونډه متبرکه کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوست محمد خان:

د لوی او ښښونکي خدای تعالی(ج) په نامه

یا یها الذین امنوا اتقوا الله حق تقته ولا تموتن الا و انتم مسلمون (۱۰۲).

وعتصمو بحبل لله جمعیاً ولا تفرقوا و اذکرو نعمت الله علیکم اذکنتم اعداءً فالف بین قلوبکم فاصبحتم بنعمته اخواناً و کنتم علی شفا حفرة من النار فانقذ کم منها کذلک یبین الله لکم ایته لعلکم تهتدون (۱۰۳)

د محترمو مشرانو په اجازه ! زه هم په خپل وار سره محترم الحاج محمد حسن حسام صاحب ته ددغو کتابونو د چاپ مبارکي وایم او د خدای تعالی نه دده او د هېواد د نورو تکړه شاعرانو د لا بریالیتوب په هیله یم.

مننه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څېړونکی محمد نبي صلاحي:

((که موږ یو له بله پوه شو

نور کارونه ټول اسان دي

قتلوي مو په خپل منځ کې

وایې خپل یو غلیمان دي

موږ په سرو وینو کې رغړو

دوی چک چکې کړي خندا کړي

منتظر دي هغه وخت ته

چې به کله موږ تباه کړي))

(لوی احمد شاه بابا)

د غونډې په پیل کې د افغانستان نومیالي پوه محترم سر څېړونکي الحاج عبدالله بختاني خدمتګار صاحب ته په ډېر درنښت بلنه ورکوو چې د ستېج سر ته راشي او زموږ د نننۍ غونډې پرانستونکې وینا وکړي.

د افتتاحیه خبرو په څنګ کې، محترم بختانی صاحب دا حق هم لري چې خپلې نورې خبرې په همدغه وار دوستانو ته واوروي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرمحقق عبدالله بختانی خدمتګار:

بسم الله الرحمن الرحیم

درنو او خوږو ورونو مشرانو، ځوانانو، ادیبانو، شاعرانو او ددې هېواد خواخوږو او په هېواد باندې مینو او زهیرو شخصیتونو !

د افتتاحیه خبرو حق خو د صلاحي صاحب و، دا چې په ما یې امر وکړ، زه به په کې څه ووایم؟

حسام صاحب تاسې پېژنئ، کتابونه یې هم توزیع شوي دي تاسې به مخکې لوستي وي اوس به مو هم څه ناڅه له نظره تېر کړي وي، په هغه باندې به تبصرې کېږي او په هغه باندې به نقد کېږي.

نقد د یو شي کره کولو ته وایي چې د هغې مثبتې او منفي خواوې څرګندې شي. کله کله موږ په غلطه نقد هغه څه ته وایو چې یوازې څه عیبونه ولټوو او ددې په مقابل کې مدح او توصیف ته، نه پوهېږم چې څه ووایو؟ !

(c) ketabton.com: The Digital Library

مګر که هغه چې د يو شي د مدحې او د توصيف مواد لري هغه هم څرګند شي او چې کوم عيب لري هغه هم څرګند شي، هغه نقد دی.

د مثبتو خواوو څرګندول هغه د اثر خاوند هم تشويقوي هم هڅوي هم يې زړه ته ډاډ ورکوي هم يې په ځان باندې ويسا زياتوي او هم لاربښونه ورته کوي.

او ليکوال ته وايي چې:

دغه خبرې ښې دي او همدا کوه او چې عيبونه يې ښکاره شول هغه هم ددې موجب ګرځي چې هغه اثر هم اصلاح شي او په اينده کې ليکوال چې په هغسې اثارو باندې قلم چلوي د هغه انتقاد نه استفاده وکړي خپل اثار کره کړي.

دا چې په پښتو کې ورته کره کتنه وايي، دا ډېر په ځای تعبير دی او دا مجلس د همدې لپاره جوړ شوی دی. دې سره ددې موقع نه په استفاده زه د خپل وطن په حال باندې او ددې وطن د شاعرانو او ليکوالو په حال باندې ډېر تاسف کوم. په يوه جنبه او د يوې موضوع په ارتباط باندې چې هغه داده:

دلته شاعر شعر وايي نثر ليکونکی نثر ليکي داستان ليکونکی داستان ليکي، محقق او حېړندوی څېړنه کوي دا خو کوي. په مشکلاتو په دردونو په کړاوونو د کاغذ په مخ دده فکر او دده څېړنه توبې شي. بيا حيران وي چې په دې څه وکړي. بيا ګرځي څوک چې څه شی نه لري په دې لټه کې وي، چې يو څوک پيدا کړي چې يو څو روپۍ ورکړي چې دا اثر

(c) ketabton.com: The Digital Library

چاپ شي او څوک چې جيب کې يو څه لري د خپل جيب نه يې وباسي او خپل اثر پرې چاپ کړي.

ګورئ !

همدې سړي هم د ليکلو کار وکړ، هم د چاپ کار يې وکړ. حال دا چې دا د يو سړي کار نه دی.

ګورئ ! بيا مخ کتنه ورته جوړوي، د مخ کتنې مصرف هم ورکوي، د مېلمنو مصرف هم ورکوي او کارتونه ورته هم لېږي، ګورئ چې دا د ليکوال دربيم مصرف شو.

موږ د کتاب لپاره بايد بازار ولرو، دوکان ولرو، خرڅلاو ولرو، کتاب باندې پيسې ځي، لږ تر لږه د هغو پيسو اصل هدف بايد څه وي؟ ! په جهان کې موږ اورو چې ليکوالان او شاعران د قلم د څوکې نه ډوډۍ خوري، موټر پرې اخلي، کور پرې اخلي او ټول ژوند يې تامينېږي او دلته؟ !

ټول ژوند يې پرې ځي، د موټر پيسې هم په کتاب ځي، د عايل د مېوې او نفقې پيسې هم په کتاب ځي.

دا د ډېر افسوس حالت دی، په افغانستان باندې او د افغانستان په ليکوال باندې.

ښه ! که ليکوال کتاب چاته ورکړ بيا بله ورځ چې ملاقات وشي چې زما کتاب دې ولوست، بيا د لوستلو شوق د چا سره نه شته، کتاب هلته په

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاقچه کې او یا په الماریـ کې پروت وي، بیا حتی کله ناکله د چا پام وي یا نه وي، د بخاریـ اور پرې لګول شوی وي.

نو دې مجلس کې چې زموږ د علم او ادب مشران او رهبران هم ناست دي، ځوانان او نقادان مو هم ناست دي دا خبره ما لازمه وبلله چې د دې خبرو لړ غم په کار دی، د دې لپاره سیستم په کار دی او د دې سیستم رواجول په کار دي.

نو زما افتتاحیه خبرو کې ما دا خبره لازمه وبلله او دا د حسام صاحب برکت دی او که زما د دې خبرو نه یو سلسله عمل په دې وطن کې رویکار شي. د هغې عمل په وجه زموږ شعر، ادب، څېړنه، ژبه، ادبیات او علم به لړ انکشاف او ارتقا وکړي او زموږ هر څه د مغزو محصول زموږ عام ولس ته له دې ځای نه ورسېږي.

د دې ثواب انشاالله که وشو او زما خبره عملي شوه حسام صاحب ته هم رسېږي.

څوک چې یو ښه دود رواجوي د هغه اجر تر قیامته پورې ده ته هم راجع کېږي او که بد دود رواجوي د هغه بد دود ګناه هم ورته راجع کېږي.

زه امید لرم چې موږ او تاسو په دې موفق شو چې د لیک او لیکوالیـ د لارې نه خنډونه ایسته کړو او خپل اثار خلکو ته ورسوو او یوه خوشګواره فضا له دې لارې وطن کې پیدا شي. حسام صاحب! دا حق لري چې د هغه په اثارو باندې سرې د خپل زړه خبره منعکس کړي، نو ما یو څه یادداشت ګوتې د ځان سره راوړی کله چې د حسام صاحب دا دوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مجموعې چاپ شوې دا (دوه اثره) نو هغه وخت کې دا دوه ټوکه ماته راکړی شوي وو.

نو د هغه پر بنا زه به یو څه خبرې ستاسې حضور ته تقدیم کړم.

((منقد هر چه می گوید بگوید

به خون زخم دل نامه نوشتم

منقد هر چه می جوید بجوید

نیابد گل به خارستان کشتم))

جناب حاجي صاحب محمد حسن حسام سره زه سږ کال په اوړي کې اشنا شوم. په هغه ورځ کې چې دده د پښه يي ژبې د شعرونو مخکتنه هلته وه. دده له شخصیت سره دده د اثر سره د هغې ورځې نه تراوسه پورې ماته دده د شخصیت او دده د ادبي لیاقت او کفایت په باره کې مې معلومات نور هم زیات شو او دغومره اثر یې راباندې کړی چې په دې نږدې اوو اتو میاشتو کې لکه دا زما د اوو یا اتو کلونو لا زیات اشنا وي.

دا یو صمیمي انسان دی، یو محترم مخلص او د زړه د مینې والا انسان.

ما هغه وخت هم دده په هغه پښه يي مجموعې باندې خپل نظر څرګند کړی و، ده خپل پښه يي شعرونه او پښتو شعرونه هلته وا ورول او بیا یې په پښتو ترجمه کول هم. نو په هغه بنا ما یو څه ویلي و، بیا دغه زما زوی عبدالرحیم ته دې خدای خیر ورکړي، هلته یې راته ټیپ ایښی و. بیا د ټیپ نه یې زما خبرې استخراج او لیکلې وې چې هغه خبرې بیا (د سولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هڅه) يوه مجله کې، ماموند دصاحب چاپ کړې ده. هلته هم زما نظر دده د شاعرۍ باندې مثبت و او چې څه موده مخکې ده دا دواړه مجموعې چې نن د بحث لاندې دي دا يې راته راکړې او ويې ويلې چې په دې باندې شايد کومه غونډه هم جوړه شي. نو زما زړه کې دا و چې په کراره په غور او دقت باندې زه به يو څه پرې وليکم.

مګر ژوند دا سې راغی چې دا مسلسل سيمينارونه او دا مسلسلې جلسې راغلې ټول کال تېرېږي، خبره د کال اخر ته رسېږي. دا هم يو د توجه او د تامل و خبره ده چې مسلسل سيمينار، مسلسل سيمينار، څنګه يې سرې واوري؟

څنګه پرې ځان پوه کړي؟

څنګه ترې استفاده وکړي؟

نو تاثير دومره وشو چې ما دې کتابونو باندې ليکل څه چې هغه لوستل هم ونه شول کړای، ونه رسېدم ورته، زه خو بوډا او کمزوری هم يم، په عين حال کې ددې دوو نه يو يې پرون ماته فرصت پيدا شو چې د جمعې ورځ وه، مړ او تاسې خو دا سې خلک يو چې په نورو ورځو کې به يو کار لرو د جمعې په ورځ کې راته شل کارونه وي، مېلمانه وي، موږ چېرته ځو مړی ژوندی او دا خبرې وي.

ددې سره سره بيا هم ما پرون وکولای شو يو يې مطالعه کړم. دې کتاب باندې يو دوه تقريظونه هم ليکل شوي او په دې کې يو تقريظ ورکوونکی وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا په روان او خواږه نثر او په نوي بڼه ليکل شوی اثر دی.

زه ورسره موافق يم.

بل بيا د کتاب له ظاهري شکل، خط و خال نه تېر شوی او د هغه ژورې مانا تل ته يې ځان رسولی او تبصرې پرې کړې دي چې دا هم مستحق و او دا کار هم بايد شوی وای او ما چې ولوست دا کتاب يوه شکوه نامه ده شکوه نامه.

په ليک کې د وطن د حالاتو او د ملت د حالاتو په ارتباط په شاعرانه او اديبانه ژبه شکوې او شکايتونه منعکس شوي او درج دي.

حاجي صاحب په ډېر خلاص مټ د خپل زړه براس ايستلی، هغه څه چې د ويلو وړ دي يا هغه څه چې شايد ډېر کسان يې د وخت د شرايطو په ارتباط د ويلو وړ ونه بولي هغه يې ټول ويلي دي.

زه ورته شاباسی وايم او علامه اقبال ويلي چې:

بيا ور هر چه اندر سينه داری

سرودی، ناله يی، آهی، فغانی

د حاجي صاحب دوه ليکونه ((سرود)) خو نه دی قطعاً د يو نوع نوي نظم او يا ازاد نظم بڼه لري، خو د هغه نوي او ازاد نظم اهنگ هم نه لري يانې د سرود بوی هم په کې نه شته او که دا بوی په کې وای، نو خوش خوی به يې لا زياته شوی وای مګر ناله ده ناله !

اقبال وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرودی، ناله یی، آهی، فغانی

آه او آهونه دي. فغان او فغانونه دي او د فغانستان فغانونه په کې دي.

د افغان ملي اخبار چې د ولسمل صاحب په مشری باندې چلېږي او د قديم نه دده د اخبار په تندي باندې د حضرت علي کرم الله وجهه يوه مقوله په هره ګڼه کې چاپېږي:

چې وايي: ((کلمت تالحق عند سلطان جابر خير من عبادة ستين سنة او سبعين سنة))

يوه حقه خبره د ظالم سلطان په مخکې ثواب يې زيات دی د ۶۰ کلو عبادت څخه او په بل روايت کې اويا کاله عبادت دی.

او بل حديث شريف دادی:

((انصرة-اخاک ظالماً و مظلوماً) ياني خپل ظالم او مظلوم ورور سره مرسته وکړه صحابه وو پوښتنه وکړه چې مظلوم سره به کومک کوو، مګر ظالم سره څنګه؟

حضرت پيغمبر(ص) وفرمايل:

ظالم د ظلم نه منع کړئ دا د هغه سره مرسته ده، که هغه ستاسو خبره ومنله د دنيا او اخرت د ماخوذيت او مسوليت نه خلاصېږي او د ژوند په سمه لار روانېږي او دا لوی کومک دی، هغه سره مرسته وکړئ چې د هغه له لاسه مظلومان ارام شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو حاجي صاحب چاته چې خطاب کړی دی، په دې دوو لیکونو کې خصوصاً په اول لیک کې، دا اشتباه یا غلط فهمي دې پیدا نه شي چې هغه د افغانستان سلطان یا ولسمشر یا جمهور رئیس ته خطاب کړی دی، نه دده خطاب د دنیا او جهان یو داسې قدرت او سلطې ته دی چې هغه ځان ددې جهان واکدار بولي او د جهان د واکدارۍ خوبونه ګوري او همداسې بې لګامه روان دی او زما او ستا د حسام صاحب په هولس باندې ناتار جوړوي.

حسام صاحب په خپل اثر او نامه سرګشاده یا سرخلاصي لیکونو کې هغه ته حقې خبرې کړي دي او ځان یې د افضل الجهاد په ثواب کې شامل کړی دی او د ظالم سره یې د کومک حدیث عملي کړی دی او بشر د حقوقو د هغې مادې ځخه کار اخیستی چې په هغغه کې د بیان ازادي راغلې ده، هر انسان ته.

ده هم د یو انسان په حیث د هغه حق نه پوره استفاده کړې ده، خو ده ته دې خدای پاک خیر ورکړي. ده د یو لیکوال او شاعر وظیفه اجرا کړې ده او دغه موضوع ته یې عملي شکل ورکړی لکه چې شاعر وایي:

((څه چې وینې د صیاد د بې رحمۍ نه

څه چې اورې د بلبل هزار داستانه

دغه ولیکه هم شعر دی هم تاریخ دی

وظیفه ده ډېره سخته نه اسانه))

(c) ketabton.com: The Digital Library

حسام صاحب دغه سخته وظيفه سرته رسولې ده خدای دې ورته اجر او خير ورکړي.

يوه خبره په کې شته، کتاب کې نه شته شعر کې نه شته زما په نظر حالاتو کې شته حالات دادي:

موږه افغانان عموماً او دا پښتانه خصوصاً په دې جهان کې لا هم اواز نه لرو، زموږ غږ چاته نه رسيږي لکه چې شاعر سيد حسن مرحوم ويلې دي:

زه د نن ورځې شاعر نه يم پوهيږم

زمانه رسوي غږ تر غوږه پورې

زموږ کار هم د زمانې په اوږو باندې روان دی چې زموږ غږ تر کوم غوږه پورې ورسوي تصادفاً ماشاالله په قيد سره ځکه چې موږ په دې باندې بريالي شوي نه يو چې خپله ژبه د دنيا په خلکو ومنو. نو زه د هغه تقريظ ليکونکي خبره او مشوره تائيدوم چې حسام صاحب ته يې ليکلي:

((حسام صاحب !

خپل ليکونه په سم ادرس وليکه)) او په سم ادرس باندې ليکونه په هغه صورت رسيږي چې د مرسل اليه په ژبه ترجمه شي چاپ شي او مستقيماً ورته ورسيږي.

ځکه زموږ همدا بدبختي ده چې کتاب به چاپوو هم او چاته به يې رسوو هم او په بله ورځ په تليفون کې او يا چې مخامخ شو، ورته وايو به:

صاحبه !

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه زما کتاب دې ولوسته دا زموږ بدبختي ده، نو په دې بدبختۍ کې حسام صاحب باندې دا بوج هم راځي چې کتاب یې ترجمه شي او مرسل الیه ته ورسېږي.

نو په هغه صورت کې که په مرسل الیه کې عقل او شعور وي، هغه به فکر وکړي چې زموږ د پیغمبر حضرت محمد مصطفی(ص) د حکم او فیصلې مطابق حسام صاحب ورسره ډېر لوی کومک کړی دی چې هغه یې ملتفت کړی دی، خپلو کارونو او عواقبو ته.

زه جناب حسام صاحب ته مبارکي وایم د زړه د مینې او اخلاص نه ورته مبارکي وایم او دا کتاب یې ستایم، مګر یوه خبره به کوو چې دا په ډېرو ستایلو سړی کله کله مغروره کېږي هم، یوه عربي مقوله ده:

المدح والذبح

مدح چې ده د چا حلالول دي، ستاینه زموږ د پښتو په اصطلاح سړي نه ځان ورک کوي، اګر چې د حسام صاحب شخصیت د دې خبرې نه لوړ دی، نو د داسې رنګ نظمونو یا لیکونو لپاره مبارکي ورته وایم بیا یې وایم او بیا یې وایم او د دغسې اثارو د ایجاد لا زیات توفیق ورته غواړم او د وطن لیکوالو او شاعرانو ته هم زما دا پیشنهاد دی چې د بشر د حقوقو د اعلامیې د هغې مادې څخه چې د فکر او د بیان د ازادۍ په باره کې دی له هغه څخه پوره پوره استفاده وکړي.

والسلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

ثېړونکی محمد نبي صلاحي:

له استاد بختاني صاحب نه ډېره مننه کوو.

((عقل او حکمت يوازې په ناز او نعمت کې نه دی، د پښتنو په غرو او رغو کې هم پوهان او هوښياران شته.))

((ميرويس نيکه))

د پروګرام په دې برخه کې محترم الحاج محمد حسن حسام صاحب ته په ډېر درنښت بلنه ورکوو چې د ستېج سر ته راشي او د خپلو کتابونو مخ د غونډې درنو برخوالو ته ورښکاره کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجي محمد حسن حسام:

د هر څه نه مخکې دوستانو ستاې راتګ ته هرکلی وايم هر کله راشئ او بيا هم هر کله راشئ، د کتابونو په هکله نه ګړېږم دا د نقادانو حق دی ما فقط يوه زمينه مساعده کړه چې يو له بل سره کېنو او يو بل سره له نږدې نه ووينو او په دغسې ديد او بازديدونو باندې طبعاً د شاعرانو او ليکوالو په منځ کې مينه او محبت زياتېږي او هم فرهنګي نيمګړتياوې پرې بشپړېږي. زه د دغه کتابونو په باب زيات نه ګړېږم خو ماته يو خبره ډېره جالبه او په زړه پورې وه کله چې مې لوړی کتاب بشپړ کړ، نو ما څلور خطونه وليکل البته څلورو ليکوالانو ته چې په ده باندې يو څه وليکي اول خط مې محترم رفيع صاحب ته بل خط مې ولسمل صاحب ته دوی دواړه دلته ناست دي، شکر دی غونډې ته راغلي دي، دربيم خط مې صلاحي صاحب ته وليکه او څلورم خط مې لېوال صاحب ته واستاوه.

د پنځلسو، شپاړسو ورځو وروسته ددې خطونو ځوابونه راته د قلمي نسخو سره بېرته راورسېدل. ما د خپل هېواد په دې شهلو خو د لوړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خیالونو لیکوالانو باندې هغه مهال ډېر ویاړ او افتخار وکړ چې د کتاب د قلمي نسخې د مطالعې په نتیجه کې دوی مشترک ټکي موندلي وو لکه د بڼې، شکل، پیغام او د نورو او نورو په هکله د ټولو نظر یو قسم وو. زه ستاسې ډېر وخت نه نیسم زه فقط د یو کتاب د اخرني نثر نه دوه درې کرښې را اخلم او لولم یې او درنه رخصتېږي:

په یو ځای کې مې لیکلي دي چې:

دوستنه!

د ټولو پتنو نه دې دا پتنه

ماته ډېره ګرانه، سخته او

د تشویش وړ ده.

د وینځلو مغزو بنیادم

نه هیڅ جوړ نه دي

خواهش کوم په هماغه پخواني

ګوډ شل په ړانده

او

کاڼه

حالت ډېر خوښ یم

پرې مې ږده د خدای په پار

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرې مې رډه ! !

په کومه ګنا مې ماغزه پريمنځې؟ !

په همدې حالت هم خپله پنځه زره

کلنه بوډۍ مور د اتلس کلنې

پېغلې په څېر د ګندهارا

په تمدن د کوشان

شاهانو په دود شم

سينګار ولاړ.

دا به څومره او څومره او بيا هم

څومره ښه واى چې:

ما خپله مور د ((اوستا))[1] په پوستينچه

کېنولې واى.

د ماسخوتن لمانځه د اداکولو

څخه وروسته زما

ټوټه

ټوټه

[1] اوستا کتاب په پوست ليکل شوى دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صورت دده په لمن کې بې له

کوم ډاره او غلو غشه د

شمشاد ، هندوکش او يا

د سليمان د غرونو په کومه

لرې هسکه تره[1] او مورګه

کې د يوې مومانې او يا د کومې

ګورګورې ونې لاندې

وروسته خوبولی پروت

وای.

او د سبا ورځې په چرګ بانګ کې

د خپل امام د اذان سره سم

او د مور د قرآن شريف د تلاوت

په خواږه اواز له خوبه

پاڅېدلای

نو هلته به ما د يو

خوشبخت

[1] تامبيره، ګړنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

او

خوشقسمت

انسان، واقعي افغان

او د یو ښه مسلمان

په نوم په ډېر ویاړ د

یو بل ځل لپاره ځان

نومولای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څېړونکی محمد نبي صلاحي:

د حاجي صاحب له وینا نه ډېره مننه.

خوشال خان خټک وایي:

چې دستار تړي هزار دي

د دستار سړي په شمار دي

د پروګرام په دې برخه کې د افغانستان د علومو اکاډمۍ سلاکار، نامتو لیکوال او شاعر محترم استاد حبیب الله رفیع صاحب ته په ډېر درنښت بلنه ورکوو چې د مېز سرته راشي او تاسې ته د دې دوو کتابونو په باب یو څو خبرې وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

استاد حبيب الله رفيع صاحب:

نحمده و نصلی علی رسوله الکريم اما بعد ،

دوستانو !

تېره دوشنبه حسام صاحب دفتر ته تشريف راوړی و او کتابونه يې راوړي وو ، چې ددې شنبې په ورځ ددې کتابونو مخ کتنې دي، ما ژمنه ورسره وکړه چې دې ورځې ته ستاسې په کتابونو ليکنه کوم او خپل نظر به ښکاره کوم. دوی چې تشريف يوړ فقط يو ساعت وتلی و چې ماته د کلي نه ټلېفون راغی، زما يو مشره خور وه هغه وفات شوې وه، نو ما د خپل دفتر کتابونه راټول کړل او کور ته راغلم. ليکن دا مې اخلاقي فرض وبلل چې حسام صاحب ته ټلېفون وکړم. زه د يو داسې مشکل سره مخامخ شوم کوم بار چې تا په ما ايښی و ، د ځينو کسانو خبرول به ته په خپله وکړې هماغه و چې زه ولاړم، چون ژمنه مې کړې وه چې زه به راځم ما بېګاه ماسخوتن د کلي نه ځان راورساوه او د حسام صاحب سره مې هغه د راتلو ژمنه ترسره کړه. ليکن د څه ليکلو ژمنه مې ترسره نه کړای

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوه. نو په دې اساس هغه ليکنه چې ما ددې د سپينې وينې په کتاب کړې وه او فکر کوم چې تاسې به تراوسه نه وي لوستي هغه به تاسې ته واوروم او په دې شکل به خپل وار تېر کړم.

نوی انداز، نوې خبرې

(منځپانګه) او (بڼه) د شعر دوه ارزښتونه دي که دا دواړه ارزښتونه د پخوانو په پېښو ولاړ وي ((روايتي شاعري يې بولې)) خو که ((منځپانګه)) او ((بڼه)) ((نوښت ولري)) او د نوښت ارزښت پرې ور زيات شي، نو بيا دا شاعري د ((جدت)) او ((ابداع)) پر واټ ګامونه کېږدي او د ادبي انلاب لاره هواره کړي. ښاغلي حسام زموږ د عصر يو سپين ږيرى شاعر او ليکوال دى ((نثر)) هم ليکي.

((نظم)) هم ليکي، خو دا ځل يې د دواړو په ګډون څه ليکلي چې ادب پېژندونکي ((نثري نظم)) ورته وايي. ((نثري نظم)) په پښتو ادب کې نوى ((صنف)) دى دا ژانر له ((اردو)) نه ((پښتو)) ته راغلى او په پېښور کې ((هاشم بابر)) دوه کتابونه ((د مېلې هلک)) او ((ورک مونډلى)) په همدې نثري نظم کښلي او د ادب په ډګر کې يې هنګامه راولاړه کړې ده.

زموږ شاعر او ليکوال ښاغلي حسام نه اردو نثري نظمونه کتلي او نه يې د هاشم بابر ((ورک مونډلى)) او د ((مېلې هلک)) ليدلى، ده ته خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

مبتکر مغز او شاعرانه احساس حکم کړی چې دا سې يو څه وليکي او پښتني ټولنې ته يې وړاندې کړي، نو ځکه ما ته په يوه ليک کې ليکي:
((ستاسو د ګڼ شمېر بوختياوو سره سره زړه نازړه د يو څو ماتو ګوډو او ناقصو شعرونو يوه ټولګه چې نه يې ازاد شعر د شعر په څېر دی او نه يې مقفا ، نه يې په شکل پوهېږم او نه يې په محتوا ، خو په هر حال موږ ټول په دې عقيده او اند يو چې هر شيز په اول کې خام وي او په کراره ترېنه د پخلي تمه کېږي، نو د دې اصل په رڼا کې په زړورتيا او په خلاص مټ مې د ځان سره وپتېيله چې ټولګه په قلمي شکل کې ستاسې حضور ته د يوې لنډې سريزې لپاره وړاندې کړم، که ټولګه په سريزې ارزېدله هيله من يم چې هيله مې ترسره کړئ او ټولګې ته به په خپله نوم غوره کړئ او که..))

د مصر يو نامتو نقاد ډاکتر مندور وايي:

((شاعر خپل شعر وو ايي خو کله يې چې کره کتونکي وګوري نو دومره خبرې په کې راپيدا کړي چې د شاعر اروا هم ترې خبره نه وي.))

همدا سبب دی چې شاعران، هنرمندان او تخليق کاران د الهام په نوراني نړۍ کې ډېر څه وايي او ډېر څه په خوله ورځي په خپله نه پرې پوهېږي چې دا څه دي؟ خو نقاد هغه ته سبک ټاکي شکل او فورم ورته ټاکي، ادبي څېره ورته ټاکي، قاعده او قالب ورته ټاکي او بيا حکم کوي چې دا څه ډول پارچه ده او نوم ورته ټاکي. ادبيات ټول لومړی ويل شوي بيا قالب بندي شوي او نومونه پرې ايښودل شوي ځکه شاعر او هنرمند ازاد

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی هغه د ټولو قيدونو نه دباندې خپل هنر خلقوي او خپل اثر رامنځته کوي همدا ازادي ده چې:

قالب شکني کوي نوي فورمونه رامنځته کوي او نوي ژانرونه او صنفونه پنځوي حسام صاحب هم دا کار کړی خپل د زړه غږ يې د قلم غبرګې ته سپارلی او له هغې نه دا نوی فورم او شکل جوړ شوی او د پښتو ادب په ورشو کې يې يو نوی ګام ايښی دی او له دې سببه دده دا ليکنه د بنې له پلوه په نوښت ولاړه ده او زه يې يو نوی ادبي ګام او انداز بولم ! تر دې وروسته دده دې وينا منځپانګه ده، ده د خپلې ټولنې پښتو او بهيرونو ته په غور او دقت کتلي د سياست د لوبغاړو تر زر زري جامو او پودري مخونو لاندې يې د دوی اصلي څېرې ليدلي ((د ديموکراسۍ د کوکريو پرځای)) ((سمسېرې)) (تمساوې) ((روې)) ((ګورګټې)) او ((خپسۍ)) ورته ښکاره شوې او د نورو ويرندوکو کسانو په شان يې سترګې نه دي پرې پټې کړې او پردې يې نه دي پرې اچولي په واز کومي يې د هغه رښتيني ماشوم غوندې چې غږ يې وکړ:

((پاچا لوڅ دی!)) د ټولو هغو لويو لويو کسانو د ريا او منافقت پردې څيرې کړې چې په لوڅ پاچا پسې روان وو خو ددې جرات يې نه درلود، وو ايي چې:

((پاچا لوڅ دی!)) اوس نو د چاپلوسو ((پرده پوښانو)) خوښه ده چې دا غږ ورسره غبرګوي که بيا هم له منافقت او چاپلوسۍ نه کار اخلي! او له دې رسوايۍ سره سره حال نه وايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

((چې پاچا بربنډ دی !)) او د حسام صاحب د لیک هغه خبرې چې ماته یې کړې دده شکسته نفسي بولم ! او په پوره ډاډ وایم چې د حسام صاحب ((دا نثري نضمونه)) هم د بښې له پلوه نوښت لري او هم د منځپانګې له لوري، نو ځکه یې زه ((نوی انداز او نوې خبرې)) بولم، مبارکي ورکوم او وایم:

چې قلم یې چلاند قدم یې تپاند فکر یې ځلاند او شعر یې تاند اوسه !

په درنښت

حبیب الله رفیع

د افغانستان د علومو اکاډمۍ مشاور

کابل/ ۲۷/ ۱۰/ ۱۳۸۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

څېړونکی محمد نبي صلاحي:

له محترم استاد نه دد غې درنې سريزې له لوستلو ځخه چې درنو اورېدونکو ته يې واوروله او په ښه انداز يې ولوستله، يو عالم مننه کوم. استاد ته له دې امله هم کوروداني وايم چې، په دغسې يو غمجن حالت کې چې دده خور وفات شوې ده، په خپله وعده يې وفا وکړه او زموږ او ستاسې ننني غونډې ته يې ځان رارسولای. له ټولو دوستانو نه هيله کوو چې په ګډه سره، البته په دې به ځان نه خلاصوو اوس به د دعا لاس پورته کړو، کله چې استاد فاتحه اعلان کړه، اشتراک به په کې کوو. استاد ته صبر جميل غواړو او خدای پاک دې دده خور وبښي.

د پروګرام په دې برخه کې د هېواد له درانه ليکوال محترم محمد حسن ولسمل صاحب نه په ډېر درناوي هيله کېږي چې د مېز سر ته راشي او خپله وينا واوروي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد حسن ولسمل:

درنو مشرانو کشرانو د هېواد محترمو شاعرانو او ليکوالانو السلام عليکم:

ما خو څه شی نه دي ليکلي خو د حسام صاحب په يو کتاب باندې مې يو څو کرښې ليکلي دي زما خواهش دادی کتاب هر چا مخ ته پروت دی هغه به ولولي د حسام په باره کې او د دې کتاب په باره کې به زما نظر ورته معلوم شي.

زه غواړم چې په دې او دغه وخت چې ماته راکړل شوی دی د دې خپل وطن د غم لړلو حالاتو په باره کې يو څو خبرې وکړم. زه د حسام صاحب نه مننه کوم چې دغسې يوه درنه غونډه يې جوړه کړې ده او حسام صاحب يو صفت دادی چې دی سرمايه دار دی، خو د سرمايې ترڅنګ دا بل اړخ يې نه دی هېر کړی، د خپلو وطنداړانو سره په درد باندې دردېدلی دی او دغه لاره ده نه ده پرېښې، نو دده دغه کار د قدر وړ دی د نورو سرمايه دارانو غوندې دی نه دی زه ده ته کور ودانی وايم. يو وخت زه په پېښور کې وم، باچاخان راغی هلته يې مهاجرينو ته يو اعلان وکړ.

چې راشئ زه ستاسو او د کابل د حکومت ترمنځ جوړه کوم په پېښور خو داسې هوا او فضا حاکمه وه چې هلته افغاني تنظيمونه او په افغاني

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنظيمونو کې بيا په خاص ډول د حکمتيار صاحب له وېرې نه څوک ورتللی شول باچاخان ته هېڅوک ورنه غلل، نو ماپسې يې د سرږ ورو هدايت الله پاچا راولېږه.

چې ولسمل ته وو ايه ته ولې نه راځې؟ نو باچاخان له ما سره جګړه غوندې وکړه چې دا د روس او امريکې جنګ دی ما باچاخان ته وويل:

چې زموږ وطن روسانو نيولی ته داسې خبرې کوې.

ډېر وروسته زه په دې پوه شوم چې دا د روس او امريکا جنګ و. دې کې د امريکې دا مقصد و چې روس ته څنګه شکست ورکړي او څنګه دا راشي چې دغه ستراتيژيکه نقطه ونيسي، اوس زه په دې پوهېږم.

موږه د روسانو سره او د هغوی له طرفدارانو سره په دې باندې مبارزه کوله چې موږه به يو ښه حالت راولو نو د هغوی سره جنګېدلو او ځانونه به مو پرې مړه کول، خو د دوی په باره کې هغسې مبارزه نه کېږي کوم چې د روسانو سره کېدله.

دوی ته څوک حقه خبره نه کوي، حکومت ته هم څوک حق نه وايي، زموږ خلک وژل کېږي، زموږه خلک بنديانېږي، زموږ په خلکو باندې ډول ډول تاپې لګول کېږي، په خاصه توګه په پښتون ولس باندې هغه ذليل ترين حالت دی که لږ ځان وخوزي، نو وايي چې القاعده دی نو ورونو زه تاسې ته دومره وايم چې ما په دې وروستی شماره کې يوه کيسه ليکلې او دغه تاسې په غور ولولئ، تاسې ته به ددې امريکايي ماماګانو هغه اخلاص او هغه نيت معلوم شي چې دوی له موږ نه څه غواړي؟!

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو زه به په لنډه توګه دا کيسه درته وکړم. زه د غسي يو وخت امريکې ته لاړم او هلته باچا د کاکا زوی سره مې په يوه رستورانت کې ملاقات وشو ، ماته يې وويل:

چې ته د امريکا د جمهور رئيس فوق العاده نماينده ټامسن سره ګورې؟ !

ما ورته وويل:

زه خو ورسره ګورم خو هغه ما نه پيژني، نو څنګه ووايم چې زه ورسره ګورم؟ !

هغه راته وويل:

چې نه هغه تا پيژني، زه دا اوس ځم او د هغه سره وخت لرم که ته غواړې زه به تا لپاره وخت ترې واخلم.

کور يې ودان د ټامسن نه يې وخت اخيستی و ، نو دی بيا بېرته هوټل ته راغی ماته يې وويل:

چې با تاته ټامسن په اتو بجو منتظر دی ته ورشه ده سره به مرکه وکړې.

نو زه چې د مرکې لپاره ټامسن ته ورغلم ما به يو ډول پوښتنې کولې دی به په دې افغاني تنظيمونو رابرابر شو دا به يې غندل او بل اخره ما ترې پوښتنه وکړه زموږ ستوني خو په دې خبرو وچ شو چې ملي عناصرو ته موقعې ورکړئ که دا روسان او کمونستان شکست هم وخوري، دغه د تنظيمونو خلک افغانستان ورانوي، جوړوي يې نه.

تاسې ولې ملي عناصرو ته موقعې ورنکړه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسې د ستهينګر راکټونه د ګلبدين او سياف په اوږو کېښودل، نو ده زما د خبرو په ځواب کې وويل:

چې دوی زموږ دښمنان دي او هغه زموږه يوه سياسي اشتباه وه دوی د خليج په جنګ کې د خنجر ګذار د شا له خوا نه پر موږ کړی دی، موږ به بيا دا اشتباه تکرار نه ړو.

دا د خنجر کلمه او دا د دښمن کلمه په دې مصاحبه کې پنځه، شپږ کرته تکرار شوې ده، نو مصاحبه خلاصه شوه او د مصاحبې نه وروسته بيا يوه بله خبره يې راته وکړه ته چې اروپا ته ځې دا پيغام به باچا ته يوسې چې هلته يو سړی دی دده په څنګ او دی د K.G.B اجنټ دی او ورته ووايه ! چې دا د ځان نه لرې کړه.

نو بيا زما ټکټ يې هم وګرځاوه اروپا ته لاړم، باچا ته مې وويلې باچا هم هغه دی ژوندی دی سړی په مړو دروغ وايي. نو اوس د بن په غونډه کې هماغه خلک د امريکا د يو بل فوق العاده استازي خليل زاد په واسطه ببرته را مسلط شول چې کابل يې وران کړی و، چې د افغانستان اردو يې منحل کړې وه، شپېته زره کابليان يې وژلي و، موزيم يې تالا کړی و، پوهنتون يې خراب کړی و، کابل يې په بل مخ چپه کړی و، هماغه خلک يې ببرته په موږ باندې امريکايانو را حواله کړل.

ځانونه مو پرې مړه کړل، يو نيم مليون شهيدان مو ورکړل، اوس موږ بيا وژل کېږو. هغه وخت کې خو به مو غږ جګاوه، هغه وخت کې خو دنيا به هم زموږ خبره اوريدله، مګر اوس زموږ خبره دنيا نه اوري، هغه چې دوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

مړه کړي وايي چې دوی القاعده و او يا د القاعده و ملګري وو، موږ ځکه مړه کړل. نو زه تاسې ته دا وايم چې ورونو دا يوه تاريخي مرحله ده، افغانستان يو تاريخي مملکت دی او د غه خبرې ته ملتفت شئ، چې د غه ماماګان له موږ نه څه غواړي؟!

دوی خو زموږ د وطن د ودانولو پرځای زموږ د وطن د ورانولو کوښښ کوي.

نو د ليکوال او شاعر وظيفه ده چې د غه حالت ته متوجه شي او په د غه باره کې يو څو کرښې وليکي. زه ستاسې وخت نور نه نيسم، زه ستاسې يو خدمتګار يم او ما دروغ هم نه دي ويلي، هغه دی هلته اخبار پروت دی، نه امريکايي نه وېرېږم او نه د کرزي نه وېرېږم، نه بند نه وېرېږم، بندونه مې هم تېر کړي دي، د همدې وطن لپاره، نه د چوکۍ لپاره، د عزت لپاره، ما لپاره چې په زندان کې يم د بېرون نه ډېر خوشاله يم، خو تاسې ته مې د غه واقعيت ښکاره کړ چې خبره د غسې ده.

هغه چې دوی اجنټ ګاڼه هغه يې پر موږ وزير کړ، هغه چې دوی د دې وطن دښمن ګاڼه، هغه يې بېرته پر موږ مسلط کړل، نور قضاوت به تاسې د دوی په حصه کې وکړئ.

السلام عليکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

څېړونکی محمد نبي صلاحي:

د ولسمل صاحب له زړه سوي نه ډکو خبرو، ژورې او هراړخیزې وینا څخه ډېره مننه.

د غونډې د ټولو پوهانو او ګډونوالو په اجازه. د پروګرام په دې برخه کې زه غواړم چې د پښتنو نه راغلو پښتنو لیکوالو محترم استاد همېش خلیل صاحب او محترم صاحب شاه صابر صاحب ته ډېر ښه راغلاست ووایم. کور مو ودان چې زموږ غونډې ته راغلئ او ننني غونډه مو لا پرتمینه کړه.

غني خان وايي:

زما بخت د شمعې بخت دی

یا به مرمه یا به سوزم

یا به ښخ ته د دریاب ځم

یا به سر په چپو خوځم

عجب زه عجبه لاره

عجبه کاروان روان دی

ما وروستي پړاو له بیایي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که زه ځمه او که نه ځم

د پروګرام په دې برخه کې د افغانستان پیاوړي صاحب نظر لیکوال او کیسه لیکونکي محترم استاد اسدالله غضنفر صاحب ته په ډېر درنښت بلنه ورکوو چې د سټیج سرته راشي او د حاجي صاحب د دوو کتابونو په باب تاسې ته یو څو خبرې وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

استاد اسدالله غضنفر:

صلاحي صاحب خو د حاجي صاحب ډېر کتابونه ياد کړل ما يې درې کتابونه لوستي دي.

دوه همدا دي چې تاسې ته په مېز پراته دي او بل هغه (زه کابل يم) چې څو کاله يې پخوا چاپ کړی و.

حاجي صاحب ازاد شعر ته ډېره توجه کوي.

بل دا چې حاجي صاحب ساده کليمې او هغه کليمې چې خلک يې کاروي هغو ته ډېر اهميت ورکوي او زه دديې هم پلوی يم.

او درېيم حاجي صاحب په خپلو ليکنو کې هغو خبرو ته اهميت ورکوي چې د اوس وخت سره تعلق لري او دا شی هم ماته ډېر ښه ښکاري.

نو زه غواړم په همدغو دريو خبرو او په همدې دريو تمايلاتو وګړېږم:

د حاجي صاحب د اثارو دغه نوی شعر چې دی ځينې پلويان لري، ځينې مخالفين هم لري، دوواړه چې دي خپل دلايل لري، خو زما په نظر د مخالفت بنيادي وجه يې داده چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هر انسان پخوا وخت خوښېږي موږ غواړو دنيا هماغسې وي چې موږ تجربه کړې ده، خو دنيا بدلېږي، زموږ خوښې ته نه ګوري، بلکې د هنر رامنځته کېدو يوه وجه داده چې مثلاً يوه خاطره وي يو مازيګر وي، د سين غاړه وي، د پرش کاله پخوا زمانه وي، هغې ته موږ بېرته نه شو ستنېدلی، بيا نو څه کوو، بيا نو که د خاطرې څښتن شاعر وي غواړي په شعر کې هغه خاطره وساتي دا د انسان ارزو ده او ډېره ژوره ارزو ده، خو دا هغه ارزوو ده چې که سړی په عملي ژوند کې ډېر ټينګار پرې وکړي نو تاوان کوي.

د شعر له پخوانو فورمونو ډېره دفاع تر ډېره حده پورې دغه اړخ هم لري. پخواني شعرونه چې قافيه په کې شرط و له د څپو برابروالی په کې هم شرط و، دا شرطونه به خپل کمالونه لري، خو زموږ شاعرۍ ته ډېر بنديزونه هم جوړوي.

ګورئ !

که د هنر مقصد دا وي او يا د شعر مقصد دا وي، چې يوه انساني تجربه ولېږدوي، نو که د څپو د شمېر اندازه معلومه وي، که د قافيې مشکل وي، که د رديف مشکل وي، بيا نو هغه انساني تجربه پاتې شي. بيا نو د شاعر کمال دا وي چې خامخا به هغه کلمه راوړي چې قافيه يې غواړي، که زه بهار وو ايم بيا به په کومه کلمه پسې ګرځم؟ !

په سينګار پسې به ګرځم. صرف هغه د کلام موسيقي تا مجبوروي چې يوه خبره وکړې، د زړه خبره به دې هغه نه وي، نو دغو خبرو ته چې سړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

وګوري ګومان کوم، حاجي صاحب چې په نوي انداز شاعري کوي دا په ځای کار دی او بهتره داده چې نور هم توجه ورته وکړي. په دې کې په هنري لحاظ ګټه ډېره ده، تر تاوانه. البته ځینې خلک هسې د فېشن په حساب باندې د نوي شعر ملګرتوب کوي، سرې پرې پوهېږي، دوی ګومان کوي چې ډېر نوي او وروستي نظریات چې په شعر او شاعرۍ کې دي. که موږ د هغو ملګرتوب وکړو دا به موږ پرمختللي معلوم شو. خو داسې نه ده په پرمختګ کې موږ باید تېر نه وځو. یو په علم کې پرمختګ دی، بل په اقتصاد کې پرمختګ دی، بل په هنر کې دی.

په هنر کې پرمختګ هغسې نه دی د دا نورو.

په علم کې پرمختګ کېږي، مثلاً فزیک دی. فرضاً ارسطو د فزیک په حصه کې خبرې کړې دي، ارسطو لوی عالم و، ډېر لوی انسان و. خو د ارسطو نه وروسته اوولس اتلس پېړۍ وروسته د فزیک په باره کې اسحق نیوټن خبرې کړې دي، د اسحق نیوټن خبرې تر د ارسطو ډېرې مهمې دي، وروسته انشټین خبرې کړې دي، د انشټین خبرې د اسحق نیوټن تر خبرو هم د منلو وړ دي.

علم وده کوي، اقتصاد هم وده کوي، یو وخت د تولید وسایل ډېر ابتدایي وي، بیا ښه شي، بیا بهتره شي، دا ناممکنه ده چې موږ وو ایو هغه خلک چې په یوم باندې، په قولبې باندې، دهقانۍ او کر کرونده کوي، هغه دې په اقتصادي لحاظ تر هغو خلکو پرمختللي وي چې په تراکتور باندې کار کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وسايل بدلېږي، ترقي کوي، علم بدلېږي ترقي کوي، ابن سينا ډېر لوی طبيب وو، خو د ابن سينا په نسخه باندې اوس موږ علاج نه کوو، هغه د کوڅې د سر ډاکتر ته ورځو ځکه چې علم ترقي کوي. اما د هنر په حصه کې ګورئ خبره داسې نه ده او ضرور نه ده چې خامخا نن تر پرون بهتره وي. ځينې خلک د نوي شعر يا د نويو طرزونو يا د نويو مکتبونو ملګرتوب په دې خاطر کوي چې دا وروستۍ خبرې دي. که په دې بنياد يې کوي دوی دا د هنر په حصه کې اشتباه کوي.

ياني دا نوی شعر چې تراوسه منل شوی هم نه دی، علت يې دادی چې اکثره ملګري يې دې ته ګوري چې دا نوی شی دی. که يو بل نوی شی راشي بيا به د هغه ملګرتوب کوي. حال دا چې هنر د علم غوندې، يا د اقتصاد غوندې، نه دی چې د پرون تر شي دې د نن شی خامخا بهتره وي، داسې نه کېږي. هنر چې دی، شعر چې دی، د انسان د ارزوګانو، د انسان د جوهر، د انسان د ماهيت بيان دی. د انسان جوهر چې دی، په زرګونو کلونو کې فرق نه کوي او که کوي يې هم ډېر لږ يې کوي.

د پنځه زره کاله پخوا انسان او د اوسني انسان جوهر يو شی و، ماهيت يې يو شی و، په هغه کې تغير نه راځي او که راځي ډېر لږ تغير راځي.

د فرعون د زمانې پخواني مصريان چې دي تر ټولو پخوانی تاريخ د دوی دی که تاسې هغه ولولئ، د هغوی ارزوګانې او زموږ ارزوګانې چندان فرق نه سره لري او بلکې نه يې لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغوی هم مینېدل، هغوی هم غوښتل چې مړه نه شي، هغوی هم غوښتل چې نوم یې په دنیا پاتې شي. حاجي صاحب کتابونه لیکلي دي په دې خاطر چې په معنوي لحاظ ژوند وکړي. دغه ارزو د خوشالخان هم وه، خو دا ارزو د هغو کسانو هم وه چې پنځه زره کاله پخوا یې په مصر کې ځانته اهرامونه جوړول او غوښتل یې چې بعد له مرګه هم یاد شي. دا د انسان د جوهر سره تړلې خبرې دي. هنر دغسې وده نه کوي چې د نن خبره خامخا د پرون تر خبرې غوره وي. خو د دې سره سره نوی شعر، د ګټې شی دی. د انسان د تجربې د بیان لپاره د انسان لاس او پښې ازادوي. شاید حاجي صاحب په همدې خاطر دې ته توجه کړې وي او دا یې هنر ته یو خیر رسولی دی.

بله خبره داده چې: حاجي صاحب ساده غږېږي، حاجي صاحب داسې خبرې کوي لکه موږ چې یې په ورځني ژوند کې کوو. زما په خیال دا د ادب د ودې لپاره دا د فکر د دودې لپاره، دا ډېر لوی کومک دی. ززموږ روشنفکر چې دي، زموږ تعلیمیافته چې دي، زموږ لیکوال چې دي، ډېر وخت اکثره یې فکر کوي، که موږ د خلکو غوندې ونه اوسو، موږ به یو قسم ښه معلوم شو، موږ به لوړ شو، موږ به مهم معلوم شو، دا تېروتنه ده.

زه چې تاسې ته ددا اوس خبرې کوم، که تاسې دا فکر وکړئ، چې زه د زړه خبرې تاسې ته نه کوم، که تاسې فکر وکړئ، چې زه ځان یو بل قسم ګڼم، تاسې بیا زما خبرې نه منئ. خو که تاسې احساس وکړئ، زه تاسو ته ستاسو په ژبه غږېږم او په خبرو کې مې کومه تصنع نه شته او دا خبرې مې له زړه راوځي، بیا ممکن په تاسې اثر وکړي. زموږ لیکوال، زموږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاعران، زموږه روشنفکران کله کله فکر کوي چې که د خلکو غوندې ونه اوسو په ليکنو کې د ليکلو په ستايل کې، نو دا به مولوی کار کړی وي، خو له لويه سره په دې کار کې ګټه نه شته دی، هماغه لغاتونه، هماغه کلمې، هماغه طرزونه چې خلک وربانديې خبرې کوي او خلکو خپل کړې دي، هغه خلکو ته ډېر نږدې دي. که شاعر غواړي چې اثر پرېباسي له دې لارې يې ښه پرېستلای شي.

ما چې اول کار شروع کړ، په خپل ژوند کې، له نطاقۍ مې شروع کړ، اوولس کاله پخوا يا اتلس کاله پخوا په راډيو کې وم، په تهران راډيو کې، هلته چې مې کار شروع کړ، نو اول چې به مې نطاقي کوله تېزې، تېزې خبرې به مې کولې. ما به فکر کاوه چې دا اورېدونکي به ګومان کوي چې دا سړی څومره مسلط سړی دی. څومره باسواده سړی دی، دغه متن څومره ژر وايي، وروسته وروسته بيا زه پوه شوم چې زه اشتباه کوم.

که زما اورېدونکي فکر وکړي چې زه دوی ته خپل لياقت ښيیم، بيا زما اورېدونکي ما نه مني، خو که زما اورېدونکي ګومان وکړي چې د دوی به ژبه خبرې کوم، ددا د ګټې کار دی.

دربيمه خبره چې ما د حاجي صاحب د شعرونو په برخه کې کوله داده چې:

دده په اثارو کې د خپل وخت خبرې اورو او په دې کې ګټه ده.

حاجي صاحب د خپل وخت خبرې کوي، دا ډېره ضروري خبره ده، موږ يو تصور لرو او زما په خيال هغه باطل تصور دی. موږ ګومان کوو کومې خبرې چې پخوانو خلکو کړې دي او په ډېرو پخوا زمانو کې کمې خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوې دي، هغه د بر ثابت حقايق دي. هغه که بيا بيا کوو، نو موږ به هم د هغو غوندې ابدي شو، موږ فکر کوو چې په شعر کې که د رحمن بابا غوندې خبرې وکړو، که د خوشال بابا غوندې خبرې وکړو، موږ که په فلسفه کې د ارسطو او افلاطون غوندې خبرې وکړو، نو موږ به هم د هغو غوندې ابدي شو. او د ابديت له کاروان سره به ملګري شو.

خو دا تېروتنه ده، که چېرته انسان په راتلونکو زمانو کې پاتېږي، نو صرف په يو شرط پاتېدی شي او هغه دا چې د خپلې زمانې خبرې وکړي.

له پخوانۍ زمانې، زه او راتلونکي خلک په يوه اندازه لرې يوو. راتلونکي هم هغومره لرې دی لکه زه چې لرې يم. نه زه ځلور سوه کاله پخوا ته تللی شم او نه د سل کاله راتلونکې زمانې انسان ځلور سوه کاله پخوا ته تللی شي او بلکې هغوی ورنږدې دي، هغوی ځکه ورنږدې دي چې ممکن وسايل پرمختګ وکړي او هغوی زما په نسبت هغه زمانه ښه درک کړي د پخوانۍ زمانې خبره خو داسې ده.

او پاتې شوه راتلونکې د راتلونکې زمانې په حصه کې خو خبره کول طبعاً عيب ګوييي غوندې ده په هغه کې به خبره نه کوو. ليکن يوه زمانه داسې ده چې هېڅوک زما غوندې نه شي وررسېدای، هېڅوک د تاسې غوندې نه شي ورسېدای او هغه دا اوسنۍ زمانه ده چې په کې اوسو.

راتلونکي خلک که موږ ته اهميت راکوي په دې به يې راکوي چې د خپلې زمانې خبرې کوو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجي صاحب چې د او سنۍ زمانې په حصه کې خبره کوي لکه د تېرې تورې غوندې ډېر شدید انتقاد کوي او هغه څوک چې د خپلې زمانې په ارزښتونو او اقدارو انتقاد نه شي کولای، هغه څوک چې د خپلې زمانې په مسایلو باندې انتقادي تبصره نه شي کولای، هغه په حقیقت کې فکره لري.

د فکر خاوندان هغه څوک دي چې د خپلې زمانې اقدارو ته د خپلې زمانې فکرونو ته د خپلې زمانې د خلکو مسلطو ارزښتونو ته په انتقادي نظر وګوري. حاجي صاحب دا کمال هم لري. د کتابونو د چاپ مبارکي ورکوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښېرونکی محمد نبي صلاحي:

د غضنفر صاحب له ښکلې او ژورې وينا نه مننه کوو. کور يې ودان، ډېرې ښې او پرځای خبرې يې وکړې. يو شاعر وايي:

يو غنم چې کرونده کې ځان قربان کړي

تک شين بوټی شي بيا زرداني غنم شي

((سليمان لايق))

د پروګرام په دې برخه کې د پښتو تکړه ليکوال او ښېرونکي، زما هم نامي، محترم محمد نبي تدبير صاحب ته په ډېر درناوي بلنه ورکوو، چې د ستېج سر ته راشي، د حاجي صاحب د کتابونو په باب تاسې ته خپلې خبرې واوروي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد نبي تدبیر:

د دوستانو او مشرانو په اجازه !

زه یوه اوونۍ وړاندې هلمند ته تللی وم، کله چې د هلمند نه بېګاه کور ته ورسېدم، حاجي صاحب کارت کور ته لېږلی و ، د حاجي صاحب کتابونه څه ناڅه ما مخکې مطالعه کړي وو. مخکې له دې نه چې زه د حسام صاحب په کتابونو څه ووایم. د دوی خبرې هغه د الفت صاحب وینا له مخې چې هغه وایي: د کلیوالو خلکو خبرې دومره سپینې او بربنډې وي، لکه د متمدنو خلکو مېرمنې، هغوی هېڅکله د خپلو زړونو سره منافقت نه کوي، څه یې چې په زړه وي، هغه یې په خوله وي.

نو حسام صاحب هم سپینې خبرې کوي څه یې چې په زړه و ، هغه یې په خوله ویلي دي، د زړه سره یې خیانت نه دی کړی. حاجي صاحب د پښتو خوږ ژبی او روان لیکوال دی، درنې سیاسي او ټولنیزې موضوعګانې یې په خوږه ادبي ژبه لیکلي او د ترخو حقیقتونو لیکلو ته یې خواږه لفظونه موندلي دي. ده یو ځانګړی ادبي سبک رامنځته کړی دی. لومړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

یې په همدې خوږه ادبي ژبه (زه کابل یم) لیکلی، ژبه یې دومره خوږه وه چې که د کتاب په لوست بـه دې پیل وکړ، تـر پایه پوري پـه لوستلو یـې مجبورولې، او مطب یې دومره رسا و چې د افغانستان ټول لیکوالان یې د نوم پـه اخیسـتلو دې تـه اړیسـتل او ویـې هڅـول چې د وران کابـل پـه کنډوالو اوښکې تویې کړي او څه پرې ولیکي او د وران کابل لـه خولې هغـه د پښتو ژبې خوږې محاورې او متلونـه او نګه ولسي وینا پـه ډېر مهارت او په ښه انډول په ترسکوني ډول ځای کړې، لکه دده پـه دې درې کتابونو کې سرخلاصي لیکونـه هغـه د پېښورو پـه اصطلاح بې رنګه لیکونه دي، چې دوه ټاکلې پتې لري، یوه یې د پاکستان او بل یې ې تا جامریکا ده. بې رنګه پـه دې مانا نـه دي چې خدای مکړه مانیز رنګ او خوند ونه لري. د چاپسي ببکبټ نه دی لګېدلای چې د چا شخصي جبونو تـه لاړ شي، بلکې غوښتې یې دي چې ټول نړیوال د جفا او خیانت دا داستان ولولي او د دوستۍ په جامـه کې د دواړو لـه خوا شوې دښمنۍ ورته په ډاګه کړي او د حمزه بابا په خوله دا غږ وکړي چې:

بې شکه ما دغه خطا کړې ده

چې تا جفا او ما وفا کړې ده

حسام صاحب لـه بلې خوا دې لیکونو کې نړیوالو تـه د افغـاني احسـاس هغه هبنداره هم په لاس کې ورکوي، چې افغانستان په دې هر څه پوه دي او هر څه یې درک کړي دي او بې شعوره نـه دي، خو دوی د دوستۍ پـه احساس کې دا هر څه زغملي او منلي دي او اوس چې چاره هڅوکو تـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسېدلې او د حوصلې او د زغم کاسه يې نوره ډکه شوې ده، نو د حسام صاحب همدغه سرخلاصي ليکونه يې ښه څرګندونه ده.

مطلب دا چې د حسام سرخلاصي ليکونه، د افغانستان د دريو لسيزو، هغه ټولې ناخوالې په خپله غېږه کې رانغاړي، چې د دوست او دښمن، خپل او پردو، د افغانانو سره يې کړي دي، او په افغانانو تېر شوي دي، ټولې يادې کړي دي او خپله افغانانو ته هم د پند او عبرت درس دی او د رالتونکي لپاره د بدو پېښو يو دردناک داستان.

حسام صاحب په سرخلاصي ليکونو کې دومره وړاندې تللی دی چې ده په خپلو ليکونو کې ټکي ايښي، چې دا د سپينو ويناوو او نېغ په نېغه هغه وروستۍ توله کېدای شي. د حسام صاحب د لا هسکې شملې په هيله.

مننه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښېرونکی محمد نبي صلاحي:

د تدبیر صاحب له دغې ښایسته وینا نه مننه کوو، کور یې ودان.

خوشال خان خټک وایي:

ازادي تر پاچهۍ لا تېرې کا

چې د بل تر حکم لاندې شي زندان شي

د پروګرام په دې برخه کې د حاجي صاحب یو انجنیر زوی محترم ذبیح الله حسام ته په ډېر درناوي بلنه ورکوو چې دلته راشي، تاسې ته د سایل صاحب یو شعر ووایي.

حاجي صاحب په کور کې خپل کتابتون لري او ټول زامن یې له ادبیاتو سره بلد او اشنا دي. دوی ټول د شعر او ادب مینوال دي. په دې برخه کې کار کوي د دوی په کور کې کتاب او قلم لاس په لاس ګرځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

انجنير ذبيح الله حسام:

بسم الله الرحمن الرحيم

چې په خندا ورته د خوږ زړه پرهرونه، نه شي
چېرې دې هم ستا د ښايست غوټۍ ګلونه، نه شي

راشه مظلوم زړه مې په يو نظر لمبه لمبه کړه
چې په ظالم زړګي دې پاتې ارمانونه، نه شي

بيا د جنون مستي ځواني غواړې د مستې مينې
بيا چېرې خيال د تورو زلفو زنځيرونه، نه شي

په دعاګانو مې د خوږ زړګي دردونه، نه شي
څو چې ښېرې د شونډو ترم ټکورونه، نه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وري مې د روح جنازه چېرته د خندا په اوږو
په وينو سره دې تري شينکي شينکي خالونه، نه شي

د نظر غشي مې په زړه باندې په پام اوروه
چېرته زخمي په کې دا ستا نازک يادونه، نه شي

خاموشي شونډې مې لوستې بېدارلې؟ ويلې
اورونه مه چېږه لووګي دې پرې فکرونه، نه شي

ويده دنيا اى د سايل قلم مه لړزوه
د فريادي اوښکو مات ستوري تندرونه، نه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښېرونکی محمد نبي صلاحي:

دی انجنير دی، اوس د ملګرو ملتونو په يوه اداره کې کار کوي، ده د کمپيوټر ورډ- وينډوز- اکسل او نورو برخو په باب تدريسي پروګرامونه جوړ کړي دي. له دې پرته ده د پښتو او دري يو دوه زره لغات لرونکې ډکشنري ليکلې ده، له موږ سره يې دا ژمنه هم کړې ده چې: دا به د پښتو، دري او انګليسي ډکشنري وي. دا به پنځه زره لغاتو ته ورسوم، نو زموږ دا کوښښ و چې تاسې له ده سره اشنا شئ. د سايل صاحب شعرونه او د نورو اشعار په ډېره مينه لولي. دی له سايل صاحب سره مينه لري او خاص عقيدت ورته لري، نو ځکه مو ده ته نوبت ورکړ چې تاسې ته د سايل شعر ووايي.

غني خان وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته لېونی نه شې لېونتوب ته جلال پربږده

کېنه افلاطونه فلسفه دې سنبال پربږده

ای د رڼا زویه دلته لړې او خوبونه دي

ستا تله قطرې تلې او دلته دریابونه دي

د پروګرام په دې برخه کې د پښه يي او پښتو ژبې پياوړي ليکوال ښاغلي ممد زمان کلماني صاحب ته په ډېر درنښت سره بلنه ورکوو چې د ستېيج سرته راشي، تاسې ته د حاجي صاحب په دې نويو چاپ شويو کتابونو باندې رڼا واچوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد زمان کلمانی:

بسم الله الرحمن الرحیم

د درنو مشرانو په اجازه !

اگر چې ما هېڅ تیاری نه درلوده، دا چې صلاحي صاحب لطف وکړ زه یې دلته راوبللم، یوازې دومره ویلی شم چې: دغه د حاجي صاحب حسام کتابونه که شعر بولئ، که نظم یې بولئ، که نوی شعر یې بولئ او که هر رقم یې بولئ، خو هغه کار یې وکړ چې:

ټولو لیکوالو او ټولو خلکو ته یې چې په زړه کې څه احساسول د ویلو لاره یې ورته پرانسته. کله چې شعر منځته راغلی دی. هغه وخت کې د شعر قالبونه نه وو. هر چا چې شعر جوړ کړی بیا پس له هغه نه نورو پرې څېړنه کړې ده، چې دا په کوم ډول او کوم قالب کې دی !

حسام صاحب دا قالبونه مات کړل او واقعاً دا ډېر لوی جرئت دی او د ستاینې وړ خبر دی. دې ته په دې برخه کې مبارکي وایم او واقعاً حسام

(c) ketabton.com: The Digital Library

صاحب لوړ شخصیت لري، ډېر زړور دی او ډېر شهامت لري او د عالي غرور څښتن دی. نور استادان چې دلته ناست دي او خاصتاً رفیع صاحب او غضنفر صاحب کومې خبرې چې د حسام صاحب په کتابونو کې وکړې، ډېرې په ځای خبرې وې. زه له دې نه نور زیات ځانته اجازه او جرئت نه شم ورکولای چې څه ووایم.

بیا هم حسام صاحب په ډېر جرئت سره واقعیتونه لیکلي دي، په سپینه توګه یې حقیقتونه برملا کړي دي، مبارکي ورته وایم او له صلاحي صاحب نه مننه کوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څېړونکی محمد نبي صلاحي:

له محترم کلماني صاحب نه يوه دنيا مننه.

د خبرو لکۍ

چا وويشتو په کاڼو

څوک شوو مړه

څوک په سرو وينو کې خولګۍ راته وهي

يوه خبره کم، بله لکۍ راته وهي

اې ارمانه د بابا !

ستا جانان هم ځوانيمرګ ش

اوس څيسکی له ماتو ستنو بيا ماڼۍ راته وهي

يوه خبره کم، بله لکۍ راته وهي

د ښکلا کلی برباد شو بلبلان شو بې وطنه

اوس بيزو په لنډه پزه کې نتکۍ راته وهي

يوه خبره کم، بله لکۍ راته وهي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هر چا په لاس کې اور دی، د جانان حسن پرې سوځي

اوس ملخ لویو ښارونو کې، کېږدی راته وهي

یو خبره کم، بله لکۍ راته وهي

زموږ له لاسه جام نسکور شو، شیدې ګډې شوې په خاورو

یتیمان په تورو خاورو کې، سلګۍ راته وهي

یوه خبره کم، بله لکۍ راته وهي

ای خالقه د دنیا، موږ یې څو وارې پهانۍ کړو

اوس جلاد په سرو لاسو کې بیا رسۍ راته وهي

یوه خبره کم، بله لکۍ راته وهي

یوه خبره کم، بله رکۍ راته وهي

((د محمد نبي صلاحي طنزیه شعر))

د پروګرام په دې برخه کې د افغانستان یو لایق عنصر، پیاوړی شاعر او لیکوال محترم سلیمان لایق صاحب په ډېر درنښت سره خبرو ته رابولو. تېر ځل چې لایق صاحب بېرته خپل هېواد ته راغلی و، ویل به یې چې زه غواړم ډېرې خبرې له تاسې واورم، خو دا وارې موږ غواړو چې یو څه خبرې له لایق صاحب نه د حاجي صاحب په کتابونو او یا نور څه چې په زړه کې لري، موږ ته یې واوروي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لايق صاحب:

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمده و نصلی علی رسوله الکريم اما بعد:

ګرانو عزيزانو ! زه نه پوهېږم چې دلته د فرهنګي ټولنو دا سې ناستې به په لو مړي ځل نه وي، ډېرې به دا يرې شوې وي. د دوی عرف څرنګه دی. يو چا چې د هېڅ په باره کې فکر نه وي کړی او دلته غږ پرې وشي، چې دلته لږ وغږېږه نو دا يو ستونزمن کار دی. که څه هم په ادبي مسايلو باندې غږېدل هغه د فارسي ژبې شاعر صاحب اصفهاني خبره ده چې کوم مشکل کار نه دی.

وايي چې:

در بند آن مباش که مضمون نه مانده است

يک عمر می توان شخن از زلف يار ګفت

ليکن په دغو پېچلو اوضاعو کې چې په افغانستان کې روان دي، کوم پېچلتوب، کوم پرابلمونه، چې د سولې او امنيت په باره کې موجود

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي، هغه طبعاً په ټولو عرصو باندې خپل تاثیر واردوي او ټولې اجتماعي ستونزې او پرمختګونه یو په بل باندې متقابل اثر لري، بلکې ګډوډ کړي دي. ټول سُنن یاني پخواني دودونه یې تر سوال لاندې راوستي دي. چې دا دودونه هماغسې چې پخوا وو او جامعه یې کنټرولوله او اداره کوله یې او د هرچا مکلفیت یې ټاکه، هغه ټول له منځه تللي دي.

نو په دې ځای کې په داسې غونډو کې، نن چې ما دغه غونډه ولیدله په وینا وو کې دا څرګنده شوه چې په هره غونډه کې چې ډېرې خبرې د یوې غونډې د موضوع سره ارتباط نه لري، طرح کېږي او طرحه کېدای شي.

زه ډېر وخت دباندې پاتې شوی یم، ښار تغییر کړی دی، ولسونو تغیر کړی دی، دودونو او عنعناتو چې مخکې ما تاسې ته اشاره وکړه زما له نظره بدلون موندلای دی او زه کله کله که رښتیا تاسې ته ووایم چې اوس ما پښه په اوه اویا کلنۍ کې ایښې ده، په خپله بې موازنې شم او په خپلو قضاوتونو کې حتی د شعر په لیکلو کې زه نه پوهېږم، کله داسې مطالب زما قلم ته راځي چې زه یې په صحت باندې ډېره عقیده نه لرم او لکه چې مخکې غضنفر صاحب په ښکلې تحلیل کې او په ډېر وار د تحلیل کې ددې ورځې په مناسبت وویل: چې ښه لیکوال هغه دی چې د خپلې زمانې په باب وغږېږي، د خپل وخت مسایل توضیح او تشریح کړي، دا هم ډېره ستونزمنه خبره ده، هغه سړی چې د جګړو له کتارونو او سختیو نه دلته راځي او دلته موږ سره یوځای کېږي، د هغه وخت جلا دی. له بده مرغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاشکې د ټولو انسانانو غږ یو وای، یو لا تر اوسه هم په ډېرو پخوانیو پېړیو کې اوسېږي.

یو ل ده عفوه غواړم له غضنفر صاحب څخه ده وفرمایل چې سړی د خپل وخت ن مخکې مسایلو باندې نه شي غږېدلای، معلومه نه ده، د قران شریف آیت دی: ((وما تدری نفساً تموت)) هېڅوک نه پوهېږي چې چېرته به مړ شي.

یانې د اینده په باره کې څوک خبرې نه شي کولای، دې کې اوس موږ داسې خلک وینو د علم او تکنالوژۍ په باره کې هغه انکشافات په جهان کې وینو چې د څلورو پنځو پېړیو اینده محیط او طبیعت په باره کې او د انسان د اټکل شوي خصوصیاتو په باره کې خبرې کېږي.

عفوه غواړم لرې لاړم، زه د یو بل محیط نه دلته راغلی یم په دې هم خوشاله نه یم چې هغه ځینې کسان دي په اروپا یا امریکا کې هستوګنه د یوې جلوې په توګه نورو ته وړاندې کوي، چې زه هغه جنتي یم چې هلته وم، تاسې جلا خلک هستئ، او موږ جلا خلک یو، نو شرمېږم چې کله وایم چې ما څوارلس یا پنځلس کاله دباندې کې تېر کړي دي، ځکه: ددې خاورې د هر وګړي سره دا سوال پیدا کېږي، چې نو دا لافې دې ولې وهلې او په هغه شپېو کې دې دا خبرې ولې کولې، هغه وطن چې په تاګران دی هغه چېرې دی؟ هغه څه شو؟ ته خو یو سړی یې، تاته فرق نه کوي چې دلته یې او که هلته یې (هر ملک، ملک ما است که ملک خدای ما ست) په هغه پرنسیب باندې روان یې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

صحيح ده چې ټولې ميندې، ميندې دي، ولې په سرې باندې خپله مور ګرانه وي، دا خو د طبيعت حکم دی. بې له دې نه هغه دقيق مناسبات د ميندو او نسلونو ترمنځ او د بچيانو ترمنځ، دا نه شي طبيعي کېدای او دا غير طبيعي دي په هر حال.

وروڼو ! دلته د بلل کوونکو نه چې زه يې ستېج سرته راوبللم، مننه کوم او زه د دغو وروڼو په مخکې د خپل اوږده غياب لپاره احساس د شرمنده ګۍ کوم، زه رااغلی يم چې تلافي وکړم، که په ادبياتو کې وي، که په سياست کې وي، کوم مسايل چې په يوه ټولنه کې انسان و هغه سره مواجې کېږي، په مقابل کې د يو اکشن يو عمل الزام ور ترغاړې وي، زه غواړم هغه وظيفه په ځای کړم.

نه پوهېږم تاسې به وو ايئ چې:

په سپينه ږيره لېونی شوې

د لنګوټې پورې دې بنګ تړلي دينه

زه ډېر نن خوشاله شومو ما ډېر څه دلته زده کړل، ما د خل يو استاد خبرې دلته واورېدې چې بختانی صاحب دی. په ځينو به درنېږي عفوه غواړم شايد دا وړ صفتونه به يې نه خوښېږي. ددې مانا هماغه د غضنفر صاحب خبره ده چې هغه په خپل زمان کې ده او لکه زموږ نسل زه او بختانی صاحب له دې دروازې شايد ووځو، ليکن زموږ په دې خوارو خبرو کې به زه فکر کوم چې د ځنځير د يوې کړۍ مانا پرته وي. موږ هم د يوې زمانې خلک يو وايږئ !

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه په عربي کې يو متل دی چې وايي:

خو سما صفا و داما کا

واخله هغه شی چې دې ښه ايسي او درته پکار دی او پرېږده هغه چې هغه تاته ښه نه ښکارېږي او په درد نه درته خوري.

زموږ په خبرو کې د بختاني صاحب په خبرو کې د هغو په تشو خبرو کې چې زموږ استادان او زما په نظر او زما په تله کې ډېر لوی کسان دي، لکه الفت صاحب، الفت صاحب د پښتو ژبې يو لوی شاعر دی، ساده سړی نه دی ډېر لوی سړی و، لکه بېنوا صاحب يو ګرم طبيعته شاعر چې هر شي ته به ښه سترګه ګوري، د يو سړي چې سترګې هم ښکلې دي تفکر طرز او ليکل يې هم ښکلي دي.

موږ د هغوی شاګردان يو، ليکن يقين لرم چې نوی سنل نه شي کولای چې زموږه نه پرته استادانو ته سترګې په لاره ودرېږي او فکر وکړي هر څه چې دوی درلودل هغه واورو او په مخه لاړ شو، هره زمانه خپل وخت لري، لرې لاړو وبښئ.

موږ سپين ږيري شو، کله چې موضوع تعقيبوو راځخه خطا شي، عرض مې کاوه چې دلته ددې خبرو نه مې ډېره لويه زده کړه وکړه، ما د بختاني صاحب خبره کوله، بختاني صاحب د هغو استادانو په رديف کې يو سړی دی،لکه د الفت صاحب سره، د بېنوا صاحب سره، د حبيبي صاحب سره، د رشتين صاحب سره، د خادم صاحبب سره، د هغوی سره يې وخت تېر کړی دی او دا چې هغوی مړه دي، د پښتنو يو خصوصيات دی چې مړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته احترام کوي، ژوند يو ته په بله سترګه ګوري، بختاني صاحب د هغه خلکو هم رديفه سړی دی او زه ډېر احترام ورته لرم. زه ډېر زلمی وم، دا سياستونه دلته روان وو او موږ به د مشرانو خبرې د الفت صاحب دوی د وينښو زلميانو د سياست رهبران وو، ياني يوازې ادب يې نه پاله، يوازې حکمت يې نه پاله، ياني د خپل زمان روان سياست يې پاللی دی.

دوی نه به موږ زده کړه کوله، هغوی کې د بختاني صاحب نويشتې هم وې او ما به لوستلې، چې داسې يو عجب سبک دوی ايجاد کړی و. چې هغه سبک له بده مرغه زه فکر کوم چې هغه ډېر يو مهم ادبي ژانر و، ې دوی ولې خوشې کړ، هغه يو به مبتدا وه او ورپسې به صيب په سلهاوو او حتی ويلی شم د سلهاوو نه زيات خبرونه به پسې ليکل کيدل. زه معذور الذهن نه يم، زه غواړم چې د اکاډميک له مخې وڅېړم، چې دا څنګه سبک و، که موږ او تاسې دلته وو او عزرايل موږ ته مهلت راکړ، نو انشاالله زه به په زړه خبرو باندې م په دې لحاظ چې د يوې لوی زينې يو مرحله ده او هغه به زه تاسې ته توضيح کړم. ززه دلته که د ولسمل صاحب په باره کې يو څو خبرې وکړم، بيا هم هغه فرمول وړاندې کوم دا ما کدا.

يوه ورځ ولسمل صاحب ماته راغی ما په هغه وخت کې يوه شعبه کې کار کاوه، ډېر زلمی وم، د څلرويشتو يا پنځه ويشتو کلو به وم. دی نوی د فاکولتې نه فارغ شوی و، د شلو کلو به و، له اسمانه چې به کاڼی رالوېده ده به ورنه لاندې سر نيوه. چې هر څه به مې ورته عذر ووک چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ای ولسمل صاحب ! د ژوند دا لاره نه ده، ته به خراب شې، ما هم دا لاره څه پالله او دا خپل تجارب به مې ورته ويل. دی به بيا بله ورځ راغی، چې هغه وزير نه ګورې، پلاني ځي کې يې رشوت اخيستی، په پلاني ځای کې خپلوان يې مقرر کړي ي. نن پس له ډېرو کلونو که څه هم په هره نقطه د جهان کې چې وم، ده خپل اخبار ماته رالېږه.

موږ د دوو متضادو جبهو کسان وو، دی يو جهادي مبارز و او زه په يوه سره نهضت کې صيب ورګډ شوی وم، ليکن زموږ ترمنځه يوه نقطه شريکه وه.

ده ولې دا کار کاو؟

دی زما په شخصيت معتقد و، دی که هره عقيده پالي خو داسې درک لري د هغه په سر تجارت نه کوي، په هېڅ جهت او سمت نه ځي. په جهادي سنګر کې دی يو سړی دی، چې د پيسو ټولولو ته او د خلکو د وينو په قيمت، د لاترۍ ټکټونه نه ګټي يو سړی دی. کله چې زه دا خبره کوم او هغه ورونه چې دلته ناست دي فکرونه کړي چې زه جهاديان په دې مفهوم او په ډېر مهارت سره د ولسمل صاحب د خبرو د يادونې پر اساس په جهاديانو باندې حمله وکړم.

دا لاره ښي خواته نه وځي، موږه په تياره کې د ورونو سره جنګېدلي يو او ورونه د موږ سره جنګېدلي دي. په هغو کې هم داسې نه ده چې ټول له مخې غله دي. په موږ کې هم داسې نه ده چې له مخې کافران دي. دا يو غلط برداشت دی، دا د هغو هلو ځلو چې تاسې ورته انقلاب وايا ست، يا

(c) ketabton.com: The Digital Library

جهاد وا یا ست امکانات پیدا کړي طبعاً هلته دا سې حوادث رامنځته کېږي چې علمي نوم يې انقلاب دی. کله د ما نه ځوک پوښتنه کوي، چې تاسې خپلې کودتا ته ولې انقلاب وایاستئ؟! او دې کې لا هم اختلاف دی او زه بیا دوی لپاره په داسې ځایونو کې چې ځوک ترې بده اتنباه وانخلي، نو زه يې پاځون ګڼم. پاځون هماغه انقلاب دی چې هغه يې عربي ده او دا يې په اصطلاح پښتو کليمه ده.

انقلاب بل څه نه دی ورونو د ارامو شرايطو ګډوډېده دي، که دا په نظامي کېږي او دا که په ملکي کېږي، یانې متخاصم طبقات یو د بل سره جګړه کوي متخاصمي منافعې یو د بل مخې ته راوځي، متخاصم فکرونه یو د بل سره د تبارز په حالت کې کېږي، په ارامو حالاتو کې دا نه شته. دا خبرې چې نن دلته ولسمل ووکړې، که دا خبرې پنځلس کاله مخکې زموږ د دولت او یا د هغه نه مخکې او یا وروسته يې کړې وای، وبښه ولسمل صاحب! بې ادبي کېږي، دده خوله به يې تر غوږو پورې ورڅیرلې وای.

لیکن نن يې وایي راځئ چې په دې اعتراف وکړو، د ټولو بدبختیو سره نن موږ یو انکشاف هم کړی دی، لا يې تراوسه موږ دده پرمختګ او انکشاف نه منو، یانې د دهقانانو او کلیوالو زامن راځي، ساده خلک چې چا د دفتر په خوله کې هم نه پرېښدل او په تاج د قدرت باندې حمله کوي دا ښه خبره ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما دغسې يوه بله زده کړه هم وکړه، تاسې ګورئ غضنفر صاحب چېرته دی، زه رښتيا درته وايم زه غضنفر ته خپله ټوله مينه تقديموم، چې ده په څه مهارت سره چې دی د زلمي نسل نماينده دی او زه ددا انتباه اخلم چې اوس زلميان څنګه فکر کوي. ده په هغه چوکاټ کې ځان وساته چې نه سياست نه ترې ووت، نه اقتصاد نه ترې ووت او نه د حسن حسام صاحب د ليکنو او نه ددې مطرح موضوع دی ووت. په دغه چوکاټ کې د يو عالم يو دانش مند، يو پياوړي صاحب نظر په څېر وغږېده. زه ستاسې نسل ته مبارکي وايم، تاسې له موږ نه واقعاً ښه شوي ياستئ، تاسې له موږ نه پياوړي ياستئ تاسې مه ډارېږئ.

په هر حال ددغې فرصت څخه به استفاده وکړم. د پراګنده خبرو چې ما هيڅ د خبرو کولو لپاره سکېچ نه درلوده او نه اماده وم، له تاسې نه مننه کوم، چې زما د پاشل شويو او غير منظمو خبرو ته مو غوږ ونيو.

موږ به د خپلو حکومتونو په وخت کې دومره خبرې کولې، چې چاته به مو وار نه ورکاووه، نننۍ خبرو زما کاذبه اشتها يو ځل بيا زياته کړه ډېره مننه کوم. ابد صاحب[۱۲] سره زه دلته نه غږېږم ځکه چې پخوا دده کتابونه ما نه دي لوستي.

پخوا چې به ايران نه څو ژانره نوي شعرونه دلته ورسېدل، زموږ دري ژبو ورونو په کابل کې د پارچه هاى ادبي ستون لاندې يو شی وليکه، چې ګويا قافيه او وزن به يې ضرور نه و، مفاهيم به يې ټول شاعرانه و، چې

[۱۲]- حسن حسام پخوا د (ابد) تخلص کاوه، نو لايق صاحب هماغه پخوانى کليمه کارولي ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اح، اوخ کله به داسې کېدل چې هېڅ مانا به يې نه درلوده. (اح تو مرا ديدی، و من سرگردان شديم.) داسې قيصې به وې، بيا به يې يو څو ټ:ي پسې و. بيا به يو سواليه پسې وه او زه تاسې ته وو ايم چې ددې خبرې مانا دا نه ده چې غلط برداشت ونه کړئ، چې د فارسي د ښکلې ژبې چې ددې وطن ژبه ده چې زه په دې باندې کوم انتقاد ولرم او غواړم طنز پرې وو ايم، او يا تمسخر وکړم، موږ د فارسي نه ډېر خه زده کړي دي او زه ډېر افسوس کوم چې د فارسي او پښتو په نوم ددې ملت د تفرقې لپاره کار روان دی.

مگر نن زه په هغه مسلې نه غږېږم، زه تصميم لرم چې د خپلو ځوانو، شاعرانو او ليکوالو سره په دې باره کې په دغو سازمانونو کې چې دي. لکه بهير، لکه قلم يا لکه نور يا ډېر مکتبونو او يا په فاکولتو کې. دا فرصت پيدا کړم چې يو درسکی واخلم او خپل نظريات وړاندې کړم، دا هم نه ورته وايم چې دا به دقيق او صحيح وي، خو د يو مسول سړي په حيث باندې چې د جامعې په مقابل کې او د پښتو د ښکلو او ځوانو ادبياتو مقابل کې احساس د مسوليت کوم، په دې ټولو ساحو کې به زه خپل نظريات وو ايم.

ما ددغو افکارو تر تاثير لاندې موږه هم ځوانان وو، زه نوی راډيو ته راغلی ووم، يو پراخ ميدان کې مې خپل اثار خواره کړل او زه تاسې ته اعتراف کړم چې دومره لوی شاعر نه يم، لکه خلک چې ما ته په دې سترگه گوري. ما ته فرصتونه په لاس راغلل، او ما د هغه نه وسيع استفاده وکړه، نو په هغه وخت کې صيب چرت راته راولوېده چې راځه ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو نوی شعر ولیکه، د ځوانو معلمینو له طرفه دا وړ شعرونه، غزلې چون د اروپا نه به راتلل او د هغه د فرهنګ د تاثیر لاندې و، ما نو لومړنی شعر دا ولیکه:

سپوږمۍ د لوړو غرو له شانه

راخته، راخته

سپینه رڼا په لویو دښتو

خوربده، خوربده

وږمې د ګلو له عطرونو سره

شپې د شپنو د اوازونو سره

او نشې د میو د جامونو سره

زما په لاس کې ځنځیرونه د ګونا اچول

او توبه و ماته

دغسې شیان به ما لیکل، کله به قافیو ته تلم، کله به مې رالنډ کړل، ما فکر کاوه چې دا نوی شعر دی.

او په دې اخته شوم.

زه باید ووایم:

چې ایراني ازاد شعر په کوم نامه چې زموږ ادبیاتو ته راننوځي، زموږ له ژبې سره سر نه خوري، زه اوس هم دغسې فکر کړم. زموږ ځینې لیکوال

(c) ketabton.com: The Digital Library

لګيا دي، هماغه سبک دغو ژبو ته رانقلوي زه د دې په مقابل کې تعصب نه لرم، ليکنی نظر لرم چې دغه مجلس د دې لپاره ډېر وخت نه لري او خت تنګ دی، د نوي شعر د بحث د باب نه د اوس لپاره تېرېږم.

په دې وروسته کلونو کې ما يو کتاب هم ليکلی، چې هغه ټول بې قافيې او ازاد شعر دی او يو به يې د تبرک لپاره په اصطلاح سره تاسې ته ولولم:

موږ د اختر ګلورې نه يو

چې په سپينو چړو

بې له فرياده قرباني شو

او د چا لپاره؟

په دوزخونو باندې لاره د جنت

وباسو

موږ وژل شوي غلامان يو

د لرغوني مهال

چې پاڅېدلي يو د غچ لپاره

زموږ له ټپه چې بهېږي

دا هغه وينه ده

چې سپارتاکوس د رم په

(c) ketabton.com: The Digital Library

تور مخ باندې وشیندله

نو دا وګورئ مطلب په کې راځي، عفوه غواړم که ما په ډېر مهارت سره د ځان صفت کړی وي، زه هم انسان یم، موږ په خپلو خودخواهیو، ځوواړې ځانونه ډوب کړي دي او لا معلومه نه ده چې کومې خواته به وځي.

نو نوي شعر کې قوت شته، ژبه شته، زه فکر کړم چې ښه شاعر باندې حکم کول، چې نوی یې ویلی دی او که زوړ یې ویلی دی، زه ددې طرفدار نه یم. زه وایم چې خپل مطلب یې څنګه افاده کړی دی، قالب یې چې هر څه ددی، شاعر که په نوي سبک وایي لکه په غضنفر صاحب چې لږ په قهر شوم، چې اورم له هغه نه لذت اخلم، ټول مهم دي، چې دلته پورته یاد شول، ماته یې نومونه نه راځي، دغه احسان یې چې په ما کېښوود خپلې خبرې یې واورولې، ټولو ته شاد باش وایم.

او حسن ابد صاحب ته له خدایه دا غواړم چې په دې لاره کې نور ګامونه هم واخلي او وعده ورکوم چې د دې اثار به مطالعه کړم او هغه به بې طرفانه بې له کوم رعایت نه وڅېړم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځېړونکی محمد نبي صلاحي:

لـه محتـرم لایـق صـاحب نـه د هغـه د لنـډې، د ادبـي ځیرکـۍ او فرهنګـي بصیرت نه ډکې وینا نه یوه دنیا مننه کوو او خدای تعالی دې زموږ د غـه سـپین ږیـری اکاډمیسـین شـاعر او لیکـوال د ډېـر وخـت لپـاره روغ رمـټ ولري.

روهي صاحب ویلي دي:

((شـاعران بـې ازاره موجـودات دي، دوی پرېـږدئ چـې خپلـه لاره ووهـي، هغوی د هېچا د خوشالۍ او نېکمرغۍ جام په لغته نه وهي.))

د پروګرام په دې برخه کې د حاجي صاحب لمسـي تـه چـې یـو ماشـوم دی، ښاغلي امین الله حسام صاحب ته پـه ډېـر درنښـت بلنـه ورکـوو، چـې دلتـه راشي او تاسې ته د ماشومانو یو دوه بیته شعر ووایي.

که کوم پیغام لري، هغه هم ویلی شي، دا ماشـومان لـه تاسـې لیکـوالـو نـه څه غواړي. دی په سبق کې هم ډېر تکړه دی، له شعر او ادب سره هـم مینـه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امين الله حسام:

بسم الله الرحمن الرحيم

محترمو مشرانو السلام عليکم.

ستړي مشئ.

خوښ يم چې موږ ماشومانو ، تاسې مشرانو ته د خپل بابا کتابنه درکړل. زموږ هيله داده چې پس له دې نه، تاسې مشران موږ ماشومانو ته کتابونه وليکئ او په موږ ماشومانو باندې يې وويشئ. تاسې زموږ پوروړي ياست. ګورئ چې موږ هېر نه کړئ. دا چې نن باران اوري نو زما د شعر عنوان هم اوري دی.

اوري، اوري باران اوري

د پيشې لکۍ ښوري

موږک په غونډۍ ناست دی

د مستو بدلې بولي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څېړونکی محمد نبي صلاحي:

له ښاغلي امين الله حسام نه ډېره زياته مننه کوو چې په ډېر جرئت سره يې د لومړي ځل لپاره د ستېج پر سر باندې قدرمنو ليکوالو او شاعرانو ته خپل پيغام ورساوه.

ده په پيغام کې دا ليکلي و چې: شاعران او ليکوالان، ټول زموږ پورورړي دي، نن ما ځکه په خپل لاس باندې کتابونه په دوی وويشل، چې په راتلونکي کې دا ليکوال او شاعران موږ هېر نه کړي، موږ ته کتابونه وليکي، موږ ته د ماشومانو کيسې وليکي، موږ ته شعرونه ووايي، تر څو په راتلونکي کې ددغو ماشومانو له منځ نه، د افغانستان د ادبياتو لپاره يو څوک را اوچت شي.

د پروګرام په دې برخه کې د امين الله حسام پلار محترم ډاکتر صاحب احمد همدرد حسام ته چې د حاجي صاحب مشرزوی دی اوس فکر کوم د سره صليب په يوه روغتون کې کار کوي، ډاکتر دی او په ضمن کې د حاجي صاحب د شخصي ځانګړتياوو په باب باندې يوه (رساله) هم ليکلې ده، چې دلته راشي، خوښه يې چې خپله رساله وايي او که تاسې ته څو خبرې لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډاکتر احمد همدرد حسام:

د ژوندي ليکوال ځانګړنې دانشمندانو ته دده د زوی له خوا د مينې ډالۍ.

ددې غونډې اغلو او ښاغلو درنو مشرانو دانشمندانو، اندېښمندانو ليکوالانو د قلم د بلې ډيوې تل پاتې مشعل دارانو او مخورينو!

السلام عليکم ورحمة الله وبرکاته!

په سر کې اجازه راکړئ چې د مقدمې يو څو کرښو په ليکلو بس والی وکړم.

دوستانو!

زه يوازې نه، بلکې تاسې به هم په دې باور ياست چې که د پخوانيو مثبتو ښو دودونو سره نوی ښه دود يوځای شي، نو ژوند او ماحول ته ښکلا ښښي، زاړه چوکاټونه پراخوي او کله ناکله يې ماتوي او د نوي په لور ګامونه اخلي.

مشرانو! زموږ انديش مند مړ شي، دانش مند مو خاورې شي، د ليکوال په مړي مو کلونه او پېړۍ تېرې شي، تاريخ زموږ نوم ورکي شاعران، هنرمندان او حتی نوابغ لا پسې هېر کاندي.

بيا نو زموږ محققين، مورخين او څېړونکي ورپسې سرګردانه او لالهنده ګرځي چې نه يې کورنۍ ومومي، نه د هغه د شخصي ژوند په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارتباط کوم سند پیدا کړي، هسې خوشې د خاورو ډېریو ته یې لیکوالان راټول شي، څوک یې ښه لیکوال وبولي څوک یې ښه شاعر او هنرمند، څوک یې څنګه او څوک یې څنګه؟!

دا به لومړی ځل نه وي، نورو به دا کار کړی وي، خو نن د یو بل ځل لپاره د زاړه دود سره دا نوی دود یو ځای کوو، حاجي صاحب شکر ژوندی دی او ستاسې په منځ کې ناست دی.

تاسې محترمو دانشمندانو د حاجي صاحب په لیکوالۍ، په شعر او شاعرۍ، د هغه د نثر او نظم په شکل او محتوا ډېرې خبرې وکړې. دا تله او کانې ستاسې په لاس کې دی، څنګه یې چې تلئ هغسې به یې تلئ خو:

درنو لیکوالو! زما پلار په خپله کورنۍ کې په لالا بابا شهرت لري. زه د طب او طبابت ډاکتر یم نه پوهېږم چې زما پلار څه قسم لیکوال دی، د نظم او نثر په هکله یې هېڅ نه شم ویلای، خو دومره ویلای شم چې:

زه د هغه د مشر زوی په صفت ویاړم او ستاسې په موافقه نن دده د شخصي او کورني ژوند په هکله دده ځینې ځانګړتیاوې درڅېړم، حاجي صاحب په پښتو، دري او پشه یي ژبو پوره مسلط دی.

د خپل اولاد په تربیه کې چې زه ډاکتر او بل زوی یې انجنیر دی، ښه مثال کېدای شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجي صاحب که تاسې ته ښه ليکوال او شاعر دی، مور ته ښه پلار او نورو ته د مېلمنو ښه مينو جوړونکی، په خپله رشته کې حاکم معلم او د وخت ښه اداره چي، طالع مند او بې باکه سوداګر دی.

د پيسو سره يې مينه کمه ده، د محترم ولسمل صاحب خبره زه دلته بالکل تائيدوم چې دی د نورو په څېر د سرمايې د وربښمو په غوزو کې نه دی ننوتی.

حاجي صاحب! په خپل کور کلي ولسوالۍ او حتی په خپل ولايت کې يو کلک دهقان ښه ملک او د ملک زوی دی. دی چې په خپل ولس کې جرګه او مرکه کوي، دده د جرګې فيصلو ته هر څوک په درنه سترګه ګوري او هېڅوک دده مخې ته نه وځي، د مظلوم حق يې هېڅ وخت نه دی تلف کړی.

زما په پلار د دهقان قشر ډېر ګران دی او دهقانان يې ښه ايسي، د خلکو په ځمکو کې د تراکتور په ځای، حلتې او چابکې د سرو (اچو) غويانو قولبې او د شيدو غوګانې يې ډېرې خوښې دي.

حاجي صاحب د ۱۳۷۲ل کال نه را په دې خوا، د دريشۍ اغوستل پرېښي په لنګۍ او سپينو جامو کې ګرځي، خو د معمول په خلاف اوس په دې اخرو کې حاجي صاحب دوه درې جوړه دريشانې ځانته ګنډلي، خو اغوستې يې نه دي.

نه پوهېږم؟ يا کوم لوی ماموريت ته يې پتيالې او يا د کوم لرې هېواد د سفر په تکل کې دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجي صاحب د ډېر پخوا نه د تورو پېښورو څپليو او د عادي ورکوټي کورلاګاډي شوقي دی، ډرېوران لري خو ډرېوري په خپله کوي.

حاجي صاحب هېڅ وخت ځانته خوا ره نه خوري، د ناستې لپاره هوجره، ډېره او جومات غوره ګڼي.

خير، خيرات زياته برخه يې د جوماتونو او د مکتبونو په جوړولو پېرزو ده.

حاجي صاحب د تل لپاره په يو خياط ځانته ډېرې د غاړې جامې ګنډي، خو د يو يا دوو جوړو نه زياتې نه اغوندي او خلکو ته يې بښي.

حاجي صاحب په کور کې په ښځو باندې درې وخته تاوده خواه د خپلې اندازې نه زيات پخوي، خو خپل خوراک يې يو مشقاب سابه او يا کوم (شومې) شوروا ده.

حاجي صاحب مشاق او خطاط نه دی، خو خط يې ډېر ښه دی.

دی په عام ډول غير شعوري، په بعضې وخت کې املايي غلطي کوي، د خپلو اثارو خطي نسخې په خودرنګ تور رنګ او په ګيا کاغذ ليکي، په داسې مواردو کې د بل رنګ قلم او کاغذ نه کار نه اخلي. د حاجي صاحب نه ما تراوسه کمزورې او کمزرې خبره نه ده اورېدلې.

حاجي صاحب د ژوند په ټولو لوړو او ژورو کې کلک زړی سړی دی، خو دی ما په دوو وختونو کې په ژړا ليدلی، يو د کابل په تنظيمي جنګونو کې او بل د باميانو د بتانو د ورانولو په ورځ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حاجي صاحب د خوشالۍ ورځ هغه وه چې ده خپله ټوله شتمني او دارايي زما په سر په يو (داو) کې کېښوده او زه يې د يوويشتمې پېړۍ د انساني دلالانو د (۴۷) ورځني اختطاف د کوټه قلفۍ نه خلاص او د مرګ نه يې وژغورلم، زه چې کله کور ته ورسېدم. نيمايي دده په غېږ کې او نيمايي د خپلې مور بي بي حاجي په غېږ کې دوه ساعته پروت وم، د ډېرې خوشالۍ نه نږدې و چې دده زړه ودرېږي.

حاجي صاحب د لمانځه قوي او کلک پاند دی خو د نورو په څېر تظاهر نه کوي د جومات د ملا مصارف په پټه خوله په غاړه اخلي خو چې مړ يې کړې د جومات د ملا وعظ ته غوږ نه ږدي او نه ورته کښېني.

دی تل لپاره د ماسخوتن د ډوډې وخته ويده کېږي او چرګ بانګ وختي د خوب نه پاڅېږي، خپلې ليکنې د شپې د دريو بجو نه وروسته تنظيموي، دی په خپلو کارونو کې د سهار له مخې ډېر اکتيف او فعال وي او په همدې وخت کې په پخواني چيني چاينک او پياله کې يو يا دوه ځل تريخ شين چای څښي.

خپل وربېرونه او خوريونه پرې ډېر ګران دي. د خپلې کورنۍ د ښځو په هکله د نرم زړه خاوند دی. په مورږ نارينه وو کلک زړی، سخت ګير او منظبط دی، په کومه خبره کې چې منطق موجود نه وي، د مخاطب په هکله زر جدي کېږي.

د اخرو څو کلونو د قوماندانانو، وزيرانو، اتلانو او قهرمانانو د نومونو سره حساس دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجي صاحب کله کله په وړو وړو خبرو د کورنۍ غړو سره سلا او مشوره کوي او کله بيا په ډېرو لويو خبرو ، د هېچا پروا نه ساتي او په خپل سر هغه کار سرته رسوي، انجام يې هم ښه وي. خو زه په دې اخرو کې لږ څه پرې شکمن شوی يم، د لويو کارونو سرته رسولو په موقع، دده ترشا زما د مور بي بي حاجي لاس وي.

په حاجي صاحب باندې داسې وخت راغي چې د چا سره په لکونو حساب نه کوي، کله ناکله بيا د يوې روپۍ پورې نښتی وي.

ګر چې مورږ تول د معاشونو او کاروبار خاوندان يو او په خپلو متهو متکي يو ، خو حاجي صاحب د کورنۍ د خوشالۍ په ورځ په اخترونو او جشنونو کې مورږ ته او زمورږ ماشومانو ته په خلاص لاس پيسې او سوغاتونه راکوي. حاجي صاحب ډېر سفرونه کړي دي د عادي سفرونو په هکله يې ماته دومره ډېر څه نه دي ويلي، خو د حج د اداکولو د سفر نه يې ډېره مزه اخيستې او په دې هکله يې ماته ډېرې ژورې او فلسفي خبرې کړې دي.

حاجي صاحب ډېر څه له ما او د مشر وراره نه يې نه پټوي او خدای شاهد دی چې مورږ دواړه پرې ډېر ګران هم يو ، خو دده په څو رمزونو زه هېڅ نه پوهېږم.

حاجي صاحب خپل وربرونه، خوريونه او نور خپل خپلوان تجارت، دهقانۍ او مالدارۍ ته هڅوي خو شخصاً د خپل کور غړي، که نارينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي، که ښځينه که زامن يې دي او که لوڼې، د سرکار ته يې تشويقوي.

زه په دې نه پوهېږم چې حاجي صاحب ولې په يو وخت کې په يوه وړه او کوچنۍ خبره له موږ ټولو نه مشوره اخلي او ډېر سوچ پرې کوي. کله ډېر لوی کار بې له سوچه او بې مصلحته سرته رسوي.

حاجي صاحب ولې کله په لکونو ډيل نه وي او کله د يوې روپۍ پوښتنه کوي.

د حاجي صاحب د وينا او د اورېدو توازن يو قسم دی، څومره چې د چا نه اوري هغومره ورته وينا کوي.

د حاجي صاحب د خبرو د تلفظ طرز په اول کې ځيګ او تريخ، د نورو انسانانو برعکس، خپله وينا د يو جالب او ورک ټکي نه په ډېره تېزۍ او تندۍ شروع کوي او په کراره کراره خپله وينا خوږوي او سړوي چې نابلده سړی ورته په اول وخت کې وارخطا کېږي، بيا وروسته د نا اشنا سړي ورنه زړه نه کېږي چې جدا شي، په دې هکله موږ هېڅ نه شو ويلای، دا به د ارواپوهانو کار وي.

حاجي صاحب د هر چا سره د هغه په سطحه خبرې کوي د مخاطب د پوهې او دانش په هکله ډېر ژر پوهېږي، خو حاجي صاحب د خپلو يو څو ډېرو نږدې دوستانو لکه د رئيس صاحب سيد محمد خان سره، جنرال صاحب اخترمحمد خان سره، جنرال صاحب عبدالواسع خان سره، حاجي صاحب ورث خان سره، ګل اقاخان او اکبر شاه خان سره ډېرې پټې او ظريفې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټوکې تبادله کوي، دوی چې کله په خپلو منځونو کې ناست وي، د پخوانو عربو په دود يو بل ته د نوم پرځای د پلرونو نومونه اخلي.

حاجي صاحب په اول کې په اسانۍ د چا سره خوی او بوی نه اخلي، کله يې چې د چا سره خوی واخيست هغه سړی تر اخره پالي.

د حاجي صاحب سليقه ساده ده، بعضې تزيني او تشريفاتي کارونو ته ما مخامخ کوي. د غم او ښادۍ په ورځو کې يې حالت عادي نه وي، خوب يې کم وي، د کورنۍ ښځينه وو سره يې ملاقات قطع وي. ده ټوله توجه راغلو مېلمنو ته اړولي وي، له مانه او له مشر وراره نه يې حاجي صاحب نعمت الله خان نه ډېر جديت او اکتيف والی او د مېلمه خدمت په هماغه وخت او زمان کې غواړي.

زموږ د لږې تنبلۍ او بې پروايۍ په صورت کې موږ ته د مېلمه نه پسيشا، سخت ګوربږي حتی خوله لا کله ناکله ښکنځل ته هم سازه کړي، خو زه او حاجي صاحب نعمت الله خان دا موقع ده ته نه ورکوو په داسې اوقاتو کې زه او حاجي صاحب نعمت الله خان ډېره بې خوبي ګالو او د ډېر فشار لاندې يو.

دده په مخ اړولو موږ دواړه ښه پوهېږو، چې دی څه غواړي؟!

حاجي صاحب په دې وختونو کې د بل هر کار نه خپلو فرهنګي کارونو ته لومړيتوب او اولويت ورکوي او په خپله کورنۍ کې خپل ځای ناستی لټوي، خو تراوسه يې زړه په هېچا اوبه نه دي څښلي، د انتخاب په لټّ کې دی، چې خپله لنګۍ به د چا په سر ږدي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجي صاحب چې کله د مېلمه سره ناست وي، دده ځای د هوجرې د وره په خوله کې وي.

له مور سره نه خو د خپلو لمسیانو سره کله ناکله لاندیکولې (غېږې) نیسي او مستي ورسره کوي، یو د بل سره همزولي لمسیان په خپلو منځو کې په غېږه ننه باسي او دی په کې پړ او وړ معلوموي.

حاجي صاحب د کوور په سودا کې غله او غووړي په خپل لاس د بازار او یا د خپلو ځمکو نه په دومره ډېره پیمانه کور ته راوړي چې زموږ د دوه دريو کلونو تکافو کوي.

حاجي صاحب د خپلې ټولنې د هر قشر خلکو سره ناسته او ولاړه لري، یا د غریب سړي ډوډۍ خوري او یا په خپل کور کې.

ډېر لږې نه شپېتمې لسیزې ننه راپه دې خوا کله چې زه په ښو او بدو پوه شوی یم، زه مې د پلار سره د ژوند په ټولو لوڅو پوڅو، تودو او سړو کې یو ځای پاتې شوی یم.

حاجي صاحب د ژوند په ټولو لوړو او ژورو کې قانع، صابر او شاکر سړی دی، خو دده قناعت ما په دوو وختونو کې نه دی لیدلی، یو په شپېتمه لسیزه کې چې ده د قومونو او قبایلو په وزارت کې فعال کار کاوه، زه په هغه وخت کې د اسې هلک وم او دده د ځوانۍ جوش و، د ماموریت په یومیه کار یې قناعت نه کاوه، دی به د سهار په شپږو بجو دولتي کار ته، ته او د ماسخوتن په نهو لسو بجو د کار نه کور ته ستنېده، خو بیا به یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم سوړ اسوېلی وویست او ویل به يې چې نن ما د خپلو خلکو لپاره هېڅ مثمر کار ونکړای شو.

په شپېتمه لسيزه کې ده چې کوم د ډېورند خط دواړو خواوو پراته پښتنو قومونو ((باجوړ د سالارزو د لرامدک او برامدک د لر سدين او برسدين نه نيولې د کمرالدين کارېز، د مندوخېلو پورې)) او بيا د همدې کارېز نه نيولې د ((چمن د اڅکزو او د رباط پورې د بلوڅو شيرانيو، براهويو، مينګلو مرعيو او بګټيو)) قومونو په اړه پوره متخصص، د هر قوم په دود، دستور، تره، تيره، برمته، ناغه، نرخ او د هرې قبايلې تپې جغرافيوي موقعيت او د هغوی په کرونولوژۍ د قومونو د موثره مشرانو په بيوګرافيو باندې ډېرې قلمي ليکنې کړې دي، زه نه پوهېږم چې ددې ليکنو په ترتيب او تنظيم کې ولې سست او په چاپولو کې يې مترددد او زړه نا زړه دی او بل دا اوس اوس د روان کال په اخرو ځلورو مياشتو کې د دوو اثارو پنځونې يې وکړې، خو بيا هم قانع نه دی.

حاجي صاحب په اويايمه لسيزه کې چې د دولتي کارونو نه فارغ و، په اولو پنځو کلونو کې په ډېره حوصله مندۍ، په پشه يي ژبه کې درې اثار وليکل، چې په يو شعري اثر کې يې پشه يي ژبه د ازاد شعر په چوکاټ کې او يا ازاد شعر يې په پښه يي ژبه کې ځای پرځای کړ، دا اثر يې ډېر د قدر وړ دی.

خوشبختانه د پشه يي درېواړه اثار يې چاپ شوي دي. د حاجي صاحب د ځلورو پښتو اثارو د جملې نه جاويدان اثر يې (زه کابل يم) او په دې دوو نورو يې نن تاسې مخ کتنه لرله، نتيجه به يې وروسته معلومېږي، چې لوستونکي او علاقمندان پيدا کولی شي او که نه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

د يويشتمې پېړۍ انساني دلالان چې زما د اختطاف ژوډی او تراژيدي کيسه ده، په خطي شکل کې حاجي صاحب يو شمېر ليکوالو مخې ته اېښودی چې دا ځل يې د چاپ نوبت دی، که ژوندي وو سره همدغسې يو مخ کتنه به پرې ونيسو او کومه کتابخانه چې ما حاجي صاحب ته په کور کې جوړه کړې ده، د بل ځل لپاره به په تاسې دانشمندانو باندې پرانيزم.
په اخر کې وايم ددې ويارلي او سرلوړي هېواد محترم دانشمندانو، اندېښمندانو څېړونکو او محققينو زما په اند چې ستاسې څېړنې او تحقيق ځانته د مړو ليکوالو پورې محدود نه شي، ژوندي ليکوال هم بايد د تحقيق او څېړنې لاندې ونيسئ، د هغوی په هکله همداسې د هغوی د فاميل د غړو پواسطه مواد جمع کړئ، که د رسالو توان يې نه رسېده، مواد يې په قلمي شکل په مشخصو دوسيو کې قيد کړئ، د اوس او د راتلونکي دانش مندانو او محققينو کار به اسانه کړي، څه چې ما پورته ستاسې د ليکوال په اړه چاپ کړي ومې ويل، چون زما پلار دي، په بعضې مواردو کې به مې ورته اسره او لحاظ کړی وي خو تاسې ورته لحاظ مه کوئ، بې اسرې يې کنټرول کړئ.
چې زما حاجي لالا بابادا پورته صفات لري او که څنګه؟!

په درناوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څېړونکی محمد نبي صلاحي:

زموږ ننی، غونډه د پای ته د رسېدو په حال کې ده. یو بل سپین ږیری لیکوال محترم شادمان صاحب غواړي د عبدالغفور لېوال صاحب هغه سریزه ولولي چې د حاجي صاحب په کتاب باندې یې لیکلې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شادمان صاحب:

په کوم ویاړ؟!

د قهرمانیو او اتلولیو، لاپو، پر لوړو غرونو قسمونو او پر توري او مېړانې ویاړونو، له پېړیو پېړیو راهیسې، لکه د بنګو نشه او لکه د چرسو دود، زموږ عامه ذهنیت تخدیر کړی دی.

یوه ورځ تنکي نسل وپوښتل، پلاره! بابا! زما په کتابونو کې توره شته، اتلان شته، وینې شته، خو ډوډۍ نه شته دا ولې؟

کوچني نسل بیا وپوښتل، پلاره! بابا! دا وران وطن ولې پر تا ګران دی؟ او که ګران دی نو ولې وران دی؟

هېڅ ځواب ور نه کړ، له کوم ځایه غږ راته:

دا مو د بابا وطن...

... توره لرم، زغر یې لرم

... سترګې به دې وباسم

او...

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما تخليقي ادب، زما هنري ادب هم د همداسې افراط او تفريط ترمنځ سرګردانه و، کله به چې له التزام او تعهد څه تښتېده نو مې، ميخانه ساقي، بادامي سترګو او... ته يې پنا وړه، صوفيانه او عرفاني سولېدلي اصطلاحات يې د تېښتې فکري دروازه وه، خو کله به چې تعهد او التزام ته راوګرځېد نو داسې به د تورو په وهلو بوخت شو چې سترګې به د وينو په ډنډ بدلې شوې او يا به د وطن د لوړو غرونو په ستاينه کې داسې ورک شو چې خبره به يې جغرافيې ته ورسېده.

هېڅ ددې وطن د وړې ماشوم له اوښکې څخه غمې جوړ نه کړ او پر دغه الماس يې کونډې ته د ډوډۍ ګانه وانه خيسته، د قهرمانيو نظمونو همداسې دوړې بادولې چې سترګو رو ويناوالو حقيقتونه وموندل او هغو ته يې د ويلو لارې ولټولې چا په کيسه، چا په شعر، چا په تحليل او چا هم په شاعرانه طرحو کې يوه نيمه سپرغۍ وموندله، چې زموږ حاجي صاحب حسام هم له همداسې ويناوالو څخه دی له هغې ورځې څخه يې چې په يوه نوي قالب کې ددغو طرحو ليکل پيل کړل، يو شمېر يې ماته لوستې او دادی اوس يې بشپړ کتاب زما تر مخ پروت دی چې ده ته او درنو لوستونکو ته دې مبارک وي. ښاغلي حسام صاحب هغو ترخو حقايقو ته متوجه شوی چې زموږ ډېرو هنرمندو ويناوالو لا تراوسه پرې څه نه دي ليکلي، وګورئ:

موږ هغه ولس يو

چې سوله په

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال غواړو

جنګ څټو په ژبه

بيا له جنګه

وبال غواړو

هسې تش ځانونه

ستايو

په تېرو ځان تېرباسو...

ترپايه...

يا:

موږ هغه ولس يو

چې دښمن نه دوستي غواړو

بيا هم د اوبو په ځای

د وينو لښتي غواړو

ښه ځانونه کاندو سترې

شيروار وشاربو له شګو

تر پايه...

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښاغلي حسام په وينا کې د شاعرانه تصوير جوړونې هڅې شته، استعاره، سمبولونه، تشبيهات او د بلاغت يو شمېر فنون لري خو تر هر څه مهم د پيغام له اړخه زموږ د پېړيو، پېړيو معتادو وطنپرستو(!) ناظمانو ته هغه د استاد شپون خبره غاښ ماتوونکی ځواب له ځانه سره لري ځکه خو زه دده وينا ته د پيغام وينا وايم او دا ارزښت يې د قدر وړ ګڼم.

د ښاغلي حسام په وينا کې هغه تريخ اجتماعي درد تر سترګو کېږي چې په حقايقو رنګ تمثيلونه له ځانه سره لري په ليکنو کې ولسي متلونه، اصطلاحات او ترکيبونه د ويناوال له خپلو ترکيبونو او تشبيهاتو سره په يوه ساده او ټ.لو ته د پوهاوي وړ ژبه داسې ښکلې طرحې رامنځته کوي چې هر لوستونکي ته د دغې ټولنې د بدمرغۍ، ځانځانۍ او وروسته پاتېوالي عوامل او ځانګړتياوې معرفي کولای شي، زه د خپلو دغو ګډوډو کرښو په پای کې خپل درانه دوست حاجي صاحب حسام ته وايم، چې راځه په يوه سوځېدلي مکتب، خپل کنډر ښار او خپل وران ويجاړ ژوند ټولو افغانانو ته ور وښيوو او بيا د ماشوم نسل په شان ورڅخه وپوښتو چې:

پلاره ! بابا !

په کوم ويارړ؟ ! !

عبدالغفور لېوال

کابل- ميرويس ميدان

۸ ليندۍ، **۱۳۸۵**ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملي وحدت ټينګول زما عقيده ده:

د ۱۳۸۵ل کال د چنګاښ په اوومه نېټه، د افغانستان د قلم ټولنې له خوا د همدې ټولنې په انګړ کې، د ښاغلي الحاج محمد حسن حسام د شعرونو د مجموعې مخ کتنه وه، چې يو شمېر ليکوالو شاعرانو په کې برخه اخيستې وه، د شعرونو دغه ټولګه په پښه يي ژبه ده او (ايم ورګ) نومېږي په غونډ کې د افغانستان د علومو اکاډمۍ مشر، علمي غړي او د افغانستان ند سولې د جايزې وړونکي استاد عبدالله بختاني خدمتګار يوه په زړه پورې شفاهي وينا وکړه چې لنډيز يې دلته وړاندې کوو.

سرمحقق عبدالله بختانی خدمتګار

بسم الرحمن الرحيم

الحمدلله وکفی والسلام علی عباده الذين اصطفی

اما بعد:

ګرانو ورونو السلام عليکم ورحمة الله وبرکاته

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاعر وايي:

هر دم از این باغ بری می رسد

تازه تر از تازه تری می رسد

پرون هم د قلم د ټولنې له خوا ادبي غونډه وه. د افغانستان د ښځو د ادبياتو په باره کې هلته بحثونه روان وو او نن هم دا غونډه ده ادبي غونډې دي چې رواني دي. نن د پښتو کتاب مخ کتنه ده او صبا د پښتون شاعر لمانځنه، نن د دري کتاب مخ کتنه او سبا د دري شاعر لمانځنه او سنی غونډه د پشه يي شعرونو د کتاب مخ کتنه ده. شابس ! د دې کتاب نوم (ايم ورګ) دی. لکه چې وويل شو ، مانا يې (د واورې اوبه) کيږي دا نوم پرما ډېر ښه ولګېد. د کتاب پر لومړۍ پښتۍ واورې. زه د ننګرهار د سره رود يم.

ننګرهار په تېره بيا په دې موسم کې ډېر تود دی. سور رود بيا کله کله سور اور کيږي. د سپين غره د ويلې شويو واورو يخې اوبه زموږ تنده ماتوي. د کتاب نوم او د پښتۍ انځور زما دا احساس راويښ کړ:

پر لويو غرو د خدای نظر دی پر سر يې واورې ورويٍ پای کې ګلونه، د کتاب د چاپېدو له امله د هغې شاعر جناب حاجي محمد حسن خان حسام ته د زړه له کومي مبارکي وايم. الله پاک دې ورته د دغسې اثارو د ليکلو او د وطن د نورو خدمتونو زيات توفيق ورکړي. روغ رمټ دې واوسي. د اوږد عمر خاوند دې شي. د ډېرو خدمتونو افتخارات دې ور په برخه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدارنګه د دې کتاب د خپرولو لامله د قلم ټولنې ته هم مبارکي وایم. د قلم ټولنه نن سبا داسې ځلېږي، لکه چې واقعاً د قلم ټولنه وي. قلم نازوي د قلم ایجادات ځلوي او خپروي. الله پاک دې دوی ته هم خیر ورکړي.

دا چې د ښاغلي حسام د شعر دا ټولګه په داسې وخت کې د قلم ټولنې له خوا چاپېږي چې د افغانستان د قلم ټولنه، د قلم د نړۍ والې ټولنې یوه برخه یا یوه څانګه ده، ددا هم د خوشالۍ ورځ ده. دې سره زه یو څو خبرې کوم:

کله چې جناب حسام صاحب دلته خپل شعرونه په ډېر فصاحت او بلاغت سره واورول او هره مصرع یې په پښتو ژباړله، د شعرونو رنګیني او د هغو هراړخیزې محتوا، زه ځانته ډېر کش کړم. زما احساسات یې ځان پلو کش کړل او زه یې د تېرو خاطرو یو لوی جهان ته بوتلم. ما ته هغه وخت رایاد شو چې زموږ د ویښ زلمیانو حزب، په خپل مرام کې یوه ماده لرله چې هغه په هېواد کې د ملي وحدت د ټینګولو لپاره موږ ته د هڅې او وظیفې ماده وه. په هغه وخت کې د ملي وحدت د ټینګولو د عملي شکل په باب موږ سره یو څه برداشتونه وو. زموږ یو تحلیل دا و چې افغانستان ددې خاورې د ټولو اوسېدونکو کور دی، نو ددې هېواد ټولې ژبې د هغه د ټولو خلکو ژبې دي. د افغانستان د ټولو قومونو ادب، فرهنګ او مدنیت د افغانستان د ټولو خلکو افتخار دی او د افغانستان ټول خلک ټولو ته د خدمت دنده لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې لړ کې زموږ هڅه دا وه چې پښتو او دري ژبې چې زيات تر کار لاندې دي په مساويانه توګه پرمختګ او پراختيا ومومي. نورې ژبې هم په علمي، تعليمي، ادبي او فرهنګي ډګر کې د رکود او سکوت حالت څخه ووځي. په دې لار کې بايد کار وشي، موږ په خپله هم کار وکړو، خلک او دولتي مقامات هم ورته متوجه کړو.

له نېکه مرغه، په ويښ زلميانو کې زياتره پوهان، ليکوال او شاعران شامل وو. په هغه دور کې زه په خپله په ننګرهار کې وم. د دې حزب د ننګرهار د ولايتي کمېټې منشي هم بدلېده، مګر زه مجدداً انتخابېدم. رئيس به کله الفت صاحب او کله به خادم صاحب انتخابېده. له دوی څخه به هر يو چې په ننګرهار کې تشريف درلود هماغه به انتخابېده، تصادف داسې وشو چې د دوی ترمنځ وار او نوبت غوندې جوړ شو.

زه په ننګرهار کې تر هر څه دمخه دې خبرې ته ملتفت وم. په دري ژبه مې هم مقالې او شعرونه ليکل. د مرکز او ولاياتو هغو خپرونو ته مې لېږل چې په هغو کې دري مضامين خپرېدل. په ننګرهار کې پښتو ژبه عامه وه. تقريباً د ټول ولس ژبه وه او ده. څوک چې هلته اوسي که بله ژبه ولري هم، په پښتو غږېږي. که باسواده يا ليکوال او شاعر وي پښتو ليکي. هلته پښتو عامه ده. يو شمېر کسان په دري ژبه هم غږېږي او بيا هلته نورستاني او پشه يي ژبې هم موجودې دي. په هغه وخت کې دا څلور ولايتونه، ننګرهار، لغمان، کونړونه او نورستان، يو ولايت و. دمخه د (سمت مشرقي) يا (مشرقي ولايت) بيا وروسته ((ننګرهار ولايت) په

(c) ketabton.com: The Digital Library

نامه یادېده. هلته یو شمېر سکهان او هندوان هم وو او اوس هم شته مور د هغو ژوند او کلتور ته هم متوجه وو.

د پشه یي ژبې په برخه کې باید ووایم چې مور زیاتره په ښار کې ګیر او بند وو. د کارونو له امله، د مېزونو او چوکیو ترمنځ بندیان وو.

پشه یي ورونه په غرونو کې او سېدل تماس ډېر کم و، یا نه و. یوازې ما به کله کله د سندرو په محافلو کې لټه کوله چې کوم سندرغاړی د کوز کونړ دی؟ څوک د دره نور یا کلمان یا د لغمان او کونړونو د هغو درو دي چې پشه یي یا نورستاني ژبه په کې رواج لري؟

هغه هنرمند نه به مې پوښتنه کوله چې هلکه ! یا استاده ! د پشه یي ژبې کوم شعر دې زده دی او که نه؟ ډېرو به ویل: نه ! ځینو به وویل: هو ! په محفل کې حاضرو څوانانو به د خپلې خوښې کړېو سندرو او فرمایشونه ورکول او ما به سندرغاړي ته وویل: ماته یو یا څو د پشه یي ژبې سندرې ووایه !

په دې کې د کوز کونړ د شګې تکړه سندرغاړي، استاد هنرمند، وطنپال هنرمند، استاد بسم الله زما دې فرمایش ته ډېر خوشالېده او هغه یې په ښه توګه ترسره کاوه. ورو ورو خبره دې ته ورسېدله کله چې هغه په کوم مجلس کې چېرته سندرې ویلې او هلته به یې زه ولیدلم چې چېرته د نندارچیانو په... کې ناست یم نو بیا به یې زما د فرمایش انتظار نه کاوه او په پشه یي ژبه یې سندرې وویلې..

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس کله چې په مجلس کې زه د ښاغلي حسام د شعرونو په اورېدو مست شوم هغه وختونه رایاد شول چې زه به د بسم الله استاد په پشه یي سندرو مستېدم. نور ناست کسان به هم مستېدل. د امیر حمزه شینواري یو بیت، د شعر په باره کې رایاد شو چې وايي:

څوک پرې پوه شي په یو رنګ

څوک پرې پوه شي په بل رنګ

که څوک پوه پرې نه شي هم

شي پرې مست لکه پتنګ

زه هغه وخت هم، د پتنګ په شان مستېدم او اوس هم مست شوم. هلته د ځوانۍ مستي هم وه او اوس د تجربې او د شعر د ژباړې د پوهېدو مستي ورسره شوه...

بل قدم چې مو ږ واخیست هغه دا و چې زه د (۱۳۶۲ل) کال په میزان کې د (ننګرهار) د ادبي ثقافتي پښتو مجلې د مسول مدیر په توګه وګمارل شوم او دوه کاله مې دغه مجله وچلوله. د ننګرهار د مطبوعاتو د مدیریت د مطبعې آمر (طباعتي مامور)، د کوز کونړ د قلعتېک اوسېدونکي ښاغلي عبدالحسین په پشه یي ژبه پوهېده. هغه ته ما وویل: راشه یو کار وکړه. زه غواړم چې په دې مجله کې د پشه یي ژبې یو مخ پیل کړم. یو څه شروع کوو. هغه دا الله پاک ارشاد دی چې ((والذین جاهدو فینا لنهدینهم سبلنا)) یانې ((څوک چې زموږ په لار ځي مجاهده کوي موږ ورته لار

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښيبيو)) هر څنګه چې وي مړ د پشه يي ژبې لپاره يو کار پيلوو. کېدی شي چې عکس العمل پيدا شي.

ملګري پيدا شي موږ په سمه لار سم کړي او يا په خپله څوک مرسته وکړي. هلته سيد محمد طاهر بينا ، د پښتو ولسي شاعر د مجلې مسلکي غړی هم و. د کار نقشه مې داسې جوړه کړه چې بينا صاحب به د پښتو ساده الفاظ د ورځنيو مسايلو ، د سلام، ادابو ، ستړي مشي، د کورو کلي، هوجرې او جومات عادي الفاظ وليکي او د هغو سمه ترجمه عبدالحسين خان وو ايي او بينا صاحب يې د پښتو الفاظو په مقابل کې وليکي. د يو ((خود آموز)) غوندې کار پيل شي. په اخر کې به يې زه هم وګورم او نشر ته به يې وسپارم... کار مو پيل کړ.

په دې صورت د پشه يي ژبې څېړندوی، ژبپوهان حق لري چې وليکي:

خدمتګار هغه خدمتګار دی چې پشه يي ژبه يې د افغانستان د مطبوعاتو په پاڼو کې لومړي ځل لپاره چاپ او خپره کړه.

ماته خو په ياد نه راځي چې د هېواد په بله خپرونه کې تر دې دمخه دا کار شوی وي. له بهر او بهرنيو څېړندويانو څخه خبر نه يم چې هغوی داسې کار کړی دی او که نه؟ که نه وي کړي نو زما کار د ټولې نړۍ په مقياس لومړنی کار دی دا زما لپاره افتخار دی او زما د خوشالۍ خبره داده چې د حسام صاحب له خوا د خپلو شعرونو د لوستو په وخت دا ټولې خبرې او خاطرې را ياد بدلې او دا خبرې مې ځکه وکړې چې د پشه يي ژبې د چاپ هغه ډېر ورکوټی کار يا د پشه يي سندرو په ارتباط هغه ډېر ورکوټی

(c) ketabton.com: The Digital Library

احساس یو منشا درلودله. هغه منشا د ویښ زلمیانو مرام او د هغه مرام د عملي کولو لپاره زموږ تعهد و چې موږ به د ملي وحدت د ټینګولو لپاره تبلیغ ه کوو ، کار هم کوو ، هسې خبره نه وه.

اصولي بنیاد یې درلود. دا زموږ عقیده وه او دا زموږ ژمنه ده چې د ملي وحدت د استحکام لپاره خدمت کوو. په خدمت کې خو دغسې خبرې راځي. د خولې په تشه وینا خو څه نه کېږي. لکه نن ورځ چې د هر چا په خوله کې ((د ملي وحدت)) ناره ده، مګر په دې کې ډېر داسې کسان هم وي چې په دې نامه او ناره، ځان ته کرښې غواړي ولې هغه بنیاد ته هېڅ توجه نه کوي، په دې نامه او ناره په ټولنه کې ځان وړاندې کوي مګر کله ددې مخالف عمل هم ترې صادرېږي، متاسفانه چې دا کسان دروغ وايي. منافقت نه باید لاس واخلي. ملي وحدت چې ټینګېږي، دا یوازې د یو قوم یا یو شخص لپاره ګټه نه ده، دا ددې وطن د ټولو اوسېدونکو او ټولو قومونو په ګټه ده. نو په دې کې د منافقت هېڅ ضرورت نه شته. دې موضوع سره باید ټول مینه ولري او ټول د خپل همت او قدرت په اندازه ورته خدمت وکړي.

اوس چې هغه وخت رایادېږي، چې په پښه یې ژبه د بسم الله استاد د خولې یوه سندره مې هم غنیمت ګڼله او د مرحوم سید محمد طاهر بینا او مرحوم عبدالحسین په ملګرتیا ، د ننګرهار مجلې په یو مخ خپرنه هم خوشالېدم او زړه مې باغ باغ کېده او اوس شکر داسې وخت راغلی دی چې پښه یې ژبه د ژورنالېزم په ساحه کې داخله شوه. پښه یې ژبه د خپرنې او لیکوالۍ په ساحه کې فعاله شوه. پښه یې ژبه د شاعرۍ، حتی د ((نوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعر)) په ساحه کې کتابونه لري. په داسې حال کې چې په پښتو او دري ژبو کې لا هم ((نوي شعر)) نوي دي او ډېر تاریخ نه لري. د همدې زمانې او همدې کلونو پیداوار دی. پښه یي ژبې هم ځان وررسولی دی او په ډېر ښه معیار یې ځان ور رسولی دی.

د حاجي صاحب دا شعرونه چې ما واورېدل، او چت معیار لري او شاعر یې حق لري چې په دې لار کې نور پراخ او ګړندي ګامونه اوچت کړي.

په پښه یي ژبه داسې کتاب، د داسې ټولنې له خوا چاپ شو، چې دا یوه نړیواله ټولنه ده. پښه یي ژبه د قومي ساحې نه ملي ساحې ته ننوتې وه، دې کتاب سره نړیوالې ساحې ته هم ننوتله، مبارک دې وي !

زه دې ته ډېر خوشاله یم، ځکه چې دا زما د مرام او عقیدې د کلونو خوشبویي ده زه ستاسو په حضور کې اقرار او اعتراف کوم او که د شهادت ځای راغی، تاسو په دنیا او اخرت کې راباندې شاهدي ورکړئ، چې د ملي وحدت د ټینګولو خبره زما د عقیدې خبره ده، زما د وجدان خبره ده او زما د ایمان خبره ده. زه د الله پاک له درباره په دې باندې اجر غواړم او که اشتباه مې کړې وي، ترې د عفوې هیله لرم. او فکر کوم چې اشتباه مې نه ده کړې ځکه چې دا د الله پاک د بندګانو د خیر خبره ده.

دې عقیدې لاندې ما ژوند تېر کړی دی او ژوند تېروم او کوم کار چې زما د عقیدې سره سم وي زه په هغه خوشالېږم او وایم:

اخر شکوفه کرد نهالی که کاشتیم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې غونډې ته زما راتګ په ظاهري دنيايي حساب ضرور نه و. ځکه چې زه په پښه يي ژبه نه پوهېږم، نو زه څله راغلی يم؟ زه ځکه راغلی يم چې زموږ د مرام او عقيدې او تحليل له دغې پښه يي ژبه هم زما ژبه ده او نورستاني، ازبيک او ترکمني د وطن نورې ژبې هم. نو زه د خپلې ژبې لپاره راغلی يم، نه د بل چا د ژبې لپاره او د خپلې عقيدې له مخې راغلی يم نه د کومې پاليسۍ يا ديپلوماسۍ په خاطر دلته يوه بله خبره هم رايادوه شوه، هغه هم ستاسو په اجازه کوم.

په ځينو ويناګانو کې پښه يي او د وطن ځينو نورو ژبو ته (وړه ژبه) وويل شوه. زه دې اصطلاح سره موافق نه يم. زما په نظر يوه ژبه هم وړه نه ده.

که لږ خلک يې ږغېږي او که ډېر.

ژبه اصلاً او اصولاً د انسانانو ترمنځ د پوهېدو وسيله ده. ژبه د يو انسان تفکر بل ته لېږدوي. انسان خو اشرف المخلوقات او د کرامت خاوند دی. انسان د ژبې په واسط د خپلې عقيدې اظهار کوي او الله پاک يادوي نو ژبه، هره ژبه چې وي لويه ده، وړه نه ده.

زموږ په هېواد کې (اورمړي) ژبه ډېر لږ ويونکي لري، مګر زه ورته وړه ژبه نه شم ويلی. (تيراهي) ژبه له منځه تللې ده. بيا هم زه يې وړه ژبه نه بولم. شل دېرش کاله دمخه د ننګرهار په (تيراهي کوټ) کې يو ازې يو سپين سرې ښځه پاتې وه چې دا يې ژبه وه. الله پاک دې ډاکټر مجاور احمد زيار ته خير ورکړي چې د افغانستان د ژبو د اتلس د جوړولو په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترخ کې يې د هغې بوډۍ وينا هم ثبت کړې ده او د دې ژبې يو بېلګه يې د ژب څېړونکو لپاره محفوظه کړې ده.

سانسکريت ژبه اوس نه شته خو چې وه د مندرونو د ديني مسايلو او مناسکو ژبه وه او مقدسه ګڼل کېدله. همدارنګه سورياني ژبه يوه لرغونې ژبه ده چې ډېر پخوا له منځه تللې ده. دا هم ديني او مقدسه ژبه وه. د هغې په باره کې ويل شوي دي چې هغه ډېره لرغونې ژبه ده چې ډېر پخوا له منځه تللې ده. دا هم ديني او مقدسه ژبه وه د هغې په باره کې ويل شوي دي چې هغه ډېره لرغونې او زړه ژبه او د ټولو ژبو مور ده. که سانسکريت، سورياني او نورې له منځه تللې ژبې زړې ژبې وبولو، بولو يې، مګر وړې ژبې يې نه بولو. ځکه چې ژبه د انسان د تفکر او عقيدې اظهار او انتقال وسيله ده او انسان په خپله د کايناتو ((لويه هستي)) ده چې زموږ صاحبدلو عارفانو ((عالم کبير)) بللی دی. زما خبرې پای ته ورسطدې، يو ځل بيا د (ايم ورک) کتاب د چاپ او خپرېدو لامله د هغه شاعر ته د عقيدت ګلونه او ناشر ته يې شابسی وړاندې کوم. مننه

د (زه کابل يم) د کتاب ليکوال، ښاغلی م.ح. حسام په ادرس بنندې کاوون توفاني په دوه زرم ميلادي د مې په مياشت کې د باد په کنډوالو کې د ((يو ليک يو پيغام)) تر عنوان لاندې په (۱۱) مخونو کې يو شعر ليکل چې ما هماغه شعر دې ادبي رپوټ ته رانقل کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاوون توفاني (باد په کنډوالو کې)

یو لیک، یو پیغام:

یه د وطن د ارمانونو یاره

یه د ولس د فریادونو یاره

زما د غم او د قلم شریکه

یه د کابل د ماتمونو یاره

+++

تا مې د زړه په سوځېدلي دښته

بیا د یادونو اغزي وټوکول

تامې د ذهن رژېدلي باغ کې

بیا د غمونو ګلان وغوړول

+++

تا مې د سترګو د اسمان لمنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا د ماتم په وربځو ولړلې

تا مې بې وسه بې فریاده اوښکې

بیا د ارمان په مزار وشیندلې

+++

تا مې د ذهن وزر ماتې مرغه

بیا د کابل د کنډوالو مېلمه که

تا مې د ژوند د امیدونو قاصد

بیا د وطن د هدیرو مېلمه که

+++

لاړم د خیال په وزرو والوتمه

په سوځېدلي کابل وګرځېدم

د ورکو هیلو د لټون په تمه

په نړېدلي کابل وګرځېدم

+++

پیدا مې نه که هغه ښکلی کابل

د افغانانو نازولی کابل

زما کابل، زما منلی کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکلی کابل، د ګلو ښلی کابل

+++

د ښایسته کابل د زړه په سر مې
د سپېرو خاورو ډېرې ولیدلې
په هر قدم او هره لوېشته کې مې
د سوو هیلو غونډې ولیدلې

+++

هغه د مینې په شور مسته سیمه
لکه خاموشه هدیره ښکارېږي
دا کاسي او نسترونو باغچه
له ګلو تشه ده، سپېره ښکارېږي

+++

چا یې هوس د سوزېدلو کاوه
چا یې ارمان د نړېدلو درلود
چا یې په زړه یو زر زخمونه غوښتل
چا یې امید د پرزېدلو درلود

+++

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا یې په ځیرې ګرېوان اور پورې که
چا یې لمن چا یې لونګۍ پټه کړه
چا یې تاریخ تربنه ځولۍ کې یووړ
چا یې د هیلو ناوه کې پټه کړه

+++

چا یې ویاونو ته کتلای نه شول
چاته یې جګ سره د منلو نه و
څوک یې ړانده وعظمتونو پسې
چاته یې برم د لیدلو نو

+++

چا یې پګړۍ له سره کوزه کړله
چا پرې لمبې د انتقام بلې کړې
چا یې ګرېوان ریښې ریښې که ورته
چا ورته شمې د انجام بلې کړې

+++

نه یې سهار دی د شغلو ملګری
نه یې ماښام، رنګین رنګین ښکارېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه يې سپوږمۍ د لمر په مينه مسته

نه خو يې ستوري ګلورين ښکاريږي

+++

نه يې باغونه په ګلابو سينګار

نه يې دښتونه په غاټولو ښکلي

نه يې ماهيو کې پرتم پاتې دی

نه يې جونګړې چا په ننګ پاللي

+++

په وينو سره ښکاري لمنه د ښار

پرهر پرهر يې مړه ننګونه ژاړي

له زخمي زړه نه يې څڅيږي وينې

ويرژلې سا يې تاريخونه ژاړي

+++

د شنه اسمان مخ يې په وريځو ککړ

شپه يې بهيږي په کوڅه کوڅه کې

هر لور اوريده دي د ستم لاسونه

مرګ يې نخښيږي په کوڅه کوڅه کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

+++

په هر ځپک خاوره يې وينې پرتې
په هر قدم يې رژېدلي ګلان
په هره لښته يې زموللي غوټۍ
په هره څانګه سوځېدلي ګلان

+++

اسه مايې، دغه زخمي پهلوان
نور د رزمونو افسانې نه وايي
دغه د تېرو پرتمونو راوي
د سترو سوبو ترانې نه وايي

+++

نور يې (مهراب) او (رودابه) هېره ده
نور يې د (زال) زاړه رازونه نه شته
اوس يې په ذه کې (شغاد) پاتې دی
نور يې (رستم، رستم) يادونه نه شته
اوس په کې مړه دي د مردۍ رسمونه
اوس په کې ماتې دي سپېڅلې تورې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس په کې ورک دي د دستار سرونه

+++

نور يې (اکبر، اکبر) غيرت ويده دی

نور يې (امان، امان) ننګونه نه شته

نور يې (مشکي، مشکي) شملې ټيټې دي

نور يې (طرزي، طرزي) فکرونه نه شته

+++

حسامه، تا خو د کابل په لوټو

د اوښکو ډېرې ډيوې بلې کړلې

تا د بې ګوره شهيدانو په ياد

د خلکو هېرې شمې بلې کړلې

+++

تا د قلم په هنرمنده ژبه

وطن، وطن سندرې وويلې

تا د سرو وينو د درياب په غاړه

د مرغلرو مرۍ وپېيلې

+++

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا د قدرت د لېونو له مخه

د دين (سپېڅلي) نقاب وغورځوه

تا د منکرو زاهدانو جرم

په خپلو چيغو چيغو ولړزاوه

+++

ته د ريا خرقه پوشانو پسې

د ننګ پېلوځې په لاس وګرځېدې

ته له دروغجنو اتلانو سره

د خپل قلم په توره وجنګېدې

+++

دا هورا په نوم راغلي ياران

ګوره زامن دا هريمن وختل

د پرښتو جامه کې پټ شيطانان

وحشي سرتېري د دښمن وختل

+++

د شپې برېخي د رڼا دښمنان

د زرو غله دي هنر څه پېژني

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا له کتاب او له قلمه پردي

د علم او پوهې سنګر څه پېژني

+++

له غلو نه تمه د انصاف مه کوه

له قصابانو قضاوت مه غواړه

د بې عزتو ، عزت نه خوښېږي

له بې غیرتو نه غیرت مه غواړه

+++

دا د سرو وینو د ثروت سوداګر

د محبت په ژبه، نه پوهېږي

دا د مرګونو د ښامار قاصدان

د ژوندانه په مانا څه پوهېږي

+++

دا د پرون د معرکې (اتلان)

د خپلو خلکو قاتلان وختل

دا د (وطن د ازادۍ) جنګیالي

خپله د نورو غلامان وختل

(c) ketabton.com: The Digital Library

+++

دا د بربنډو پرښتو مینان

د دنیایي جنت خوبونهویني

دا له هېنداړو نه بېزاره شیخان

تورو کوودړو کې مخونه ویني

+++

راځه چې لوښې کړو ناولې ښېرې

راځه رسوا کړو درواغجن اتلان

دا د ګناه او د ثواب مالکان

دا د جنت او د دوزخ واکداران

+++

راځه په چیغو کې لمبې وکړو

راځه تاده کړو یخ وهلي زړونه

راځه د هیلو غوټۍ ونازوو

راځه چې ایل کړو خزاني بادونه

+++

راځه وږمه شو باغ په باغ وګرځو

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سپېرو لښتو کې غونچې وکرو

راځه د ېوال د سکوت ونړوو

په وچو شونډو ترانې وکرو

+++

راځه د تور ماښام په توره دړه

ښکلي تصوير د سباوون وکاږو

راځه د مرګ د هيولا په تندي

ځلانده ليکه د ژوندون وکاږو

+++

باور مې نه شي چې د وربځو مور به

د شنه اسمان په مخ خپره پاتې شي

باور مې نه شي چې دا توره شپه به

د لمر په کلي کې د ېره پاتې شي

+++

دا د سرکښو توفانونو وطن

سر د ستم مخې ته نه ټيټوي

دا د رزمونو په بټيو کې پوخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بې ننګيو زنځير نه قبلوي

+++

بيا به راپاڅېږي دا سترې ولس
بيا به راويښ شي دا ويده ننګونه
بيا به پخلا شي مرور اشنايان
بيا به تازه شي پخواني هوډونه

+++

بيا به نو تورې تلانګرې څېرې
په تکو سپينو جامو نه پټېږي
بيا به لو ټمارې ستمګرې ډلې
د عدالت په ګدۍ نه برېږي

+++

بيا به د لمر ګلونه وغوړېږي
بيا به سحر په ځلېدلو راشي
شپه به، د شپې کلي ته کډه وکړي
بيا به سپېدې په برېدلو راشي

+++

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا به مو تاج شي د غنمو وږي

بیا به سپرلي شي د بابا په وطن

بیا به جارېږو یو له بله ځنې

بیا به راپلنه شي رڼا په وطن

+++

بیا به کابل شي د ننګونو کابل

د تل ژوندیو پرتمونو کابل

د ټول افغان د امیدونو کابل

د بریالیو ارمانونو کابل[1]

[1] جنرال اختر عبدالرحمن له ۱۹۷۹ څخه تر ۱۹۸۷م کال پورې د پاکستان د استخباراتي سازمان ISI رئيس و، چې لوی ارمان یې د کابل سوزول او ویجاړول و او د (زرګونو زخمونو...) تر نامه لاندې د جګړې نقشه یې په سر کې درلوده.

(۲) وزیرمحمد اکبر خان

(۳) اعلیحضرت امان الله خان

(۴) ملامشک عالم

(۵) محمود طرزي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لړليک

سرليک	مخ
زه کابل يم	۱
پيلامه	۲
قومندان صيب	۹
د پساتونو مور	۲۰
لوونه	۲۸
د قلم ملګري ته يو ليك	۳۲
خوب	۳۵
جګړه، جګړه وه!	٤۱
نړيوالو!	٤۷
زموږ مشران څه وايي؟	٦٦
زموږ پوځونه	۷۳
قوماندان مُلك	۸۵
د فکر ازادي او سوله	۹۱
بېوسه کوچی	۹٤
زموږ د زماني ښاماران	۹٦
دلته د ټوپك قانون حکم فرما دی	۹۹
زورور او کمزوری	۱۰۲
اوس څوك ديوث ((دووس)) شو	۱۰۸
يو بازار او دوه نرخه	۱۱۱
درې فقره ييز اساسي قانون	۱۱٤
مرکه	۱۱۸
د شاعر واك	۱۲۲
ښکلي دوه ځل مري	۱۲۵
د شلمې پېړۍ جلاد	۱۲۸
پېښنې	۱۳۳
زه کابل يم!	۱۳٦
مبتکر، مخرب او که بت شکن	۱۵٦

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابله.. ۱۵۹
پاځون ته.. ۱۷۰
انساني دلالان... ۱۸۵
د یوویشتمې پېړۍ انساني دلالان د یوه جنایي ((ناول)) په توګه ۱۸۶
سریزه... ۱۹۱
د جګړې له ناخوالو نه ۱۹٤
لنډې خبرې.. ۱۹۸
هېنداره په هېندارو کې ۲۷۲
هېنداره په هېندارو کې... ۲۷۳
څېړونکی محمد نبي صلاحي ۲۷٦
دوست محمد خان:.. ۲۷۸
سرمحقق عبدالله بختاني خدمتګار:.. ۲۸۰
حاجي محمد حسن حسام:.. ۲۹۲
استاد حبیب الله رفیع صاحب:.. ۲۹۸
محمد حسن ولسمل:.. ۳۰٤
استاد اسدالله غضنفر:... ۳۱۱
محمد نبي تدبیر:... ۳۲۰
انجنیر ذبیح الله حسام:... ۳۲٤
محمد زمان کلماني: ۳۲۸
لایق صاحب:.. ۳۳۲
امین الله حسام:... ۳٤٦
ډاکتر احمد همدرد حسام: ۳٤۸
په کوم ویاړ؟!... ۳٦۰
د ملي وحدت ټینګول زما عقیده ده: ۳٦٤

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تحریك یادښت

د افغانستان ملي تحریك د (۱۳۹۳ ل) کال په پیل کې له خپلو ګرانو هېوادوالو سره ژمنه کړې وه چې د دې کال په بهیر کې به (شل عنوانونه) بېلا بېل دیني، علمي، ادبي او ټولنیز اثار خپلې ټولنې ته وړاندې کوي. ملي تحریك دا ژمنه د یاد کال د کب پر (۲۸)مه نېټه پوره او د یوې پرتمینې غونډې په ترځ کې یې شل عنوانونه علمي اثار هېوادوالو ته وړاندې کړل. ملي تحریك په یاده غونډه کې ژمنه وکړه چې د (۱۳۹۴ ل) کال په بهیر کې به انشاء الله د خدای (ج) په نصرت ټول ټال سل (۱۰۰) عنوانه بېلابېل علمي اثار ټولنې ته وړاندې کوي. طبیعي خبره ده چې دا اسانه کار نه دی، ډېر زیات زیار او زحمت ته اړتیا لري، خو ملي تحریك ټینګ هوډ کړی چې خپله دا ژمنه به هم د تېرې ژمنې په څېر عملی کوي. دا اثر چې ستاسو په لاس کې دی د همدې (سل عنوانونو) ژمنه کړو اثارو له جملې څخه دی، چې د چاپ جامه اغوندي. ملي تحریك هیله لري چې له دې اثر څخه به زموږ هېوادوال په زړه پورې ګټه پورته کړي. ملي تحریك له ټولو هغو لیکوالو، ژباړونکو، سمونچارو، مالي او معنوي مرستندویانو او چاپ چارو څخه چې ددې اثارو د چاپ په دې ټول بهیر کې یې یو بل سره مرسته او ملګرتیا کړې او دا فرهنګي بهیر یې بریالی کړی، د زړه له کومې مننه کوي او کور ودانی ورته وایي.

د هېواد د فرهنګ د ښېرازۍ په هیله

د افغانستان ملي تحریك فرهنګي څانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د الحاج محمد حسن حسام
نثري كليات

۱۳۹۴ال کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم: د محمد حسن حسام نثري کليات

لیکـــوال: الحاج محمد حسن حسام

خپرونـدی: د افغانستان ملي تحريك، فرهنګي څانګه

وېبپانه: www.melitahrik.com

کمپوز/ډیزاین: ضیاء ساپی

پښتی ډیزاین: فیاض حمید

چاپشمېر: ۱۰۰۰ ټوکه

چاپکال: ۱۳۹۴ ل کال/ ۲۰۱۵م

د تحريك د خپرونو لړ: (۱۰۱)

یادونه: د چاپ حقوق له ملي تحریک سره خوندي دي او د کتاب د محتوا مسولیت لیکوال پورې اړه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

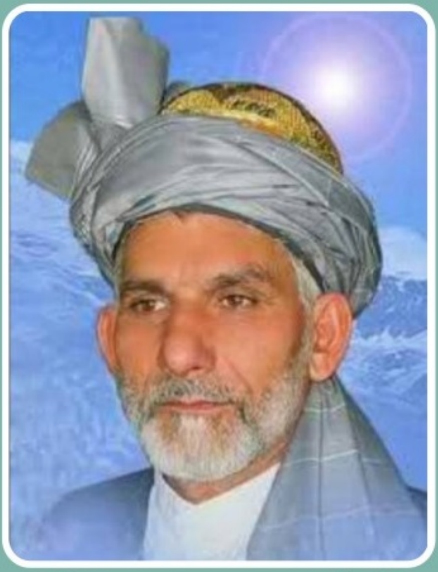

الحاج محمد حسن حسام

چاپ شوي اثار:

- زه کابل یم
- اوړا پرنګی
- تارینا لوشه
- ایم وړک
- سپیني ویني
- سرخلاصي لیکونه
- یوه شپه دوه خوبونه
- د یوویشتمې پیړۍ انساني دلالان
- اشیل
- یو خوب دوه انځوره
- ځار

د خپرونو لړ: ۱۰۱

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library